HENRY BAUCHAU

MAVİ ÇOCUK

roman

metis

Henry Bauchau

MAVİ ÇOCUK

Fransızca yazan Belçikalı romancı, şair ve oyun yazarı Henry Bauchau 12 Ocak 1913'te Malines'de doğdu. 1914 yılında Louvain kentinin Almanlar tarafından yakılmasına tanık oldu; bu korku ve yıkım imgesi, yazarın yaşamında ve yapıtlarında ağırlığını hep duyurdu. Hukuk eğitimi alan Bauchau, 1936 yılında avukat oldu. İkinci Dünya Savaşı'nda direnişçilere katılarak Ardennes bölgesinde Almanlara karşı çarpıştı. 1946 yılında Paris'e yerleşerek yayıncı olarak çalışmaya başladı. 1950'de psikanalize girmesi yaşamında bir dönüm noktası oldu. 1975 yılında, ergenlik çağı sorunları üzerine uzmanlaşarak terapistliğe başladı. Paris VII Üniversitesi'nde psikanaliz ve sanat üzerine dersler verdi. Bauchau, 1990 yılında, Belçika Kraliyet Akademisi üyeliğine seçildi.

Mavi Çocuk, daha önce *Oidipus Yollarda*, *Antigone* ve *Diotime ve Aslanlar* adlı eserlerini yayımladığımız yazarın son romanı.

Metis Yayınları
İpek Sokak 9, 34433 Beyoğlu, İstanbul
Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519
e-posta: info@metiskitap.com
www.metiskitap.com

Metis Edebiyat

MAVİ ÇOCUK
Henry Bauchau

Özgün Adı: L'enfant bleu

İlk Basım: Eylül 2005

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni:
Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Tasarımı: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.
Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.

ISBN 975-342-538-4

HENRY BAUCHAU

MAVİ ÇOCUK

Fransızca'dan Çeviren:
SOSİ DOLANOĞLU

metis

Bertrand Py'ye

ve bu kitabın yazılmasında
bana çok yardım eden ve beni destekleyen
Marie Donzel'e,
Jean-François La Bouverie'ye

Başlangıçtaki kaosa kadar inmek ve orada kendini evinde hissetmek gerekir.

GEORGES BRAQUE

... Yunanca bir kelime olan kaos, başlangıçta paradoksal olarak şu anlama geliyordu: açıklık ve dipsiz uçurum, yani özgürleşme.

FRANCIS PONGE

KARŞILAŞMA

GÜNDÜZ HASTANESİNDE ilk yılım. Richelieu-Drouot'da metrodan çıkar çıkmaz tedirginliğim yine baş gösteriyor. Saatime bakıyorum. Oturduğum banliyöden buraya kadar uzun bir yol katettikten sonra, vaktinde geldiğimi biliyorum ama gene de geç kaldığım duygusuna kapılıyorum. Bu Borsa mahallesine egemen olan kargaşaya, aceleciliğe geç kalmışlık. Dünyaya, kaygıya geç kalmışlık.

Kendimi bırakmıyorum, Drouot Sokağı'ndan ağır ağır yukarıya doğru çıkıyorum, gri çatıların düzgün bir çizgi izlemeden basamak basamak dizilişini ve onlara tepeden bakan Montmartre'ın beyaz kubbesini iyice algılamak için çaba gösteriyorum. Buradayım, dikkat kesilmiş haldeyim, şimdi sokak değiştirip gündüz hastanesinin biraz kırık dökük kapı sundurmasına, merdivenine ve bunaltıcı bir aleladeliği olan girişine cesaretle adım atmanın vakti geldi. Sonra sırada koridor, öğretmenler odası, odadaki masalar, tıka basa dolu portmantolar ve ilk geldiğim gün bana oraya niçin tepeden inme atandığımı soranların daima güvensiz karşılaması var.

Kurumu çalkalayan anlaşmazlıklardan o zamanlar haberim yoktu ve şu cevabı vermiştim: "Bunun nedenini size müdüriyet söyleyebilir, ben sadece gerekli niteliklere sahip olduğumu ve hayatımı kazanmam gerektiğini biliyorum." Bu belki de doğru cevaptı, o günden beri bana sataşmıyorlar ama kendilerinden uzak tutuyorlar, gerçek anlamda ekibin bir parçası değilim.

İçeri girdiğimde, sanat öğretmeni tarafından duvara asılmış bir resim görüyorum, beni büyüleyen ve hissettiğim çok derinlere gizlenmiş çaresizliğe uygun düşen bir resim. Küçücük bir ada bu,

mavi bir ada, sarı kumla çevrili ve sadece birkaç palmiyeyle kaplı. Bu ada, adanın göğü, ışığı, sıcacık bir denizin koruduğu küçümen yalnızlığı yaralı bir kalbin arzusunu, acısını ifade ediyor. Rüyanın iyice içine işlediği, kaba, yontulmamış bir tarza sahip naif resim doğduğu sessizliği, korku dolu sürgünü, utanç verici umudu güçlü bir şekilde bana hissettiriyor.

Bunun Orion'un eseri olduğunu söylüyorlar, dikkatle bir işe yoğunlaşma, ağır ketlenme ve şiddet krizlerinin nöbetleşe birbirini izlediği on üç yaşında bir oğlan. İsmini bilmesem de Orion'u tanıyorum, zira sınıf arkadaşlarının tahriklerine karşı korunma dilenmek için ders aralarında hep öğretmenler odasının kapısına gelip dayanıyor. Solgun yüzü, uzun saçları, çoğu zaman yolunu şaşırmış edasıyla, diğerlerinin ondan almaya çalıştığı okul çantasını sıkıca göğsüne bastırmasıyla, yakaran biri gibi görünüyor bana.

Ertesi gün yanına gidiyorum. "Ada resmini gördüm, çok güzel, çok beğendim." Ürkmüş ve mutlu bir halde bana bakıyor, "Çok kabiliyetlisin," diye sürdürüyorum. Hâlâ gülümsüyor ama bakışları kararıyor, aklı karışmış olmasın? Orta üçte kabiliyet kelimesini anlamıyor olabilir mi? Hemen ekliyorum: "İnsana iyi gelen bir resim bu." Yüzü yeniden aydınlanıyor: "Evet, bir ada çizmek iyi geliyor."

Sınıfa dönme zili çalıyor, hoşça kal demeden uzaklaşıyor, diğerleri tarafından itilip yutularak, ama sınıfına giden koridora girmeden önce arkasına dönüyor ve çekingen bir şekilde hafifçe elini kaldırıyor.

Müdür ile tedavi ekibi arasındaki anlaşmazlık yüzünden konumum belirsiz bir hal alıyor ve benden sıkça diğer öğretmenlerin yerine bakmam isteniyor. O gün öğleden sonra orta üçe girmem lazım, Orion'un sınıfına. Bu sınıflar engelliler için, altı-yedi öğrenciden oluşuyor ve dikkatlerini ayakta tutmak kolay değil. İlk yirmi dakikadan sonra Orion'un dersten koptuğunu görüyorum, hâlâ dinliyorsa bile tek yaptığı sırasının üstüne resim çizmek. Bütün öğrenciler yorgun, ben de son derste onlara sanat tarihi diala-

rı göstermeye karar veriyorum. Bu işe yarıyor ama bazıları sıkılıyor ve karanlıktan istifade dışarı çıkıp koridorlarda veya arkadaşlarının yanında şamata etmeye gidiyorlar. Ön sırada oturan Orion kaçmaya yeltenmiyor, sırasının üstüne ısrarla bir şeyler çiziktirerek görüntüleri dikkatle seyrediyor. Düzeni az çok yeniden sağlamayı başarıyorum ve dersin sonunda –ki okul çıkışı saati aynı zamanda– projektörü ve diaları yerine koymaya gidiyorum. Döndüğümde öğrencilerin gitmediğini ve kafası meşgul bir halde hâlâ sırasının üstüne resim çizen Orion'a baktıklarını görüyorum. Ben sınıfa girdiğim sırada uyanır gibi oluyor, çantasının bulunduğu yere göz atıyor ve umutsuzca haykırıyor: "Çantam!" Arkadaşları hızla sınıftan çıkıyorlar ve kapıda toplaşıp gürültülü bir şekilde gülüyorlar. Orion "Çantam!" diye haykırıyor hâlâ, onlarsa daha da yüksek sesle gülüyorlar. Şaşkına dönmüş haldeyim, ben daha durduramadan Orion beklenmedik bir kuvvetle sıralardan birini tutup kaldırdığı gibi arkadaşlarına doğru fırlatıyor. Kahkahalarla gülen ama dehşete kapılmış arkadaşları kaçıp gidiyorlar. Sonra dönüp kurbanlarıyla uzaktan alay ediyorlar, Orion ise bir sırayı daha tutup kaldırıyor ve var gücüyle duvara fırlatıyor, sıra parçalanıyor.

O sırada sınıftaki kızlardan biri olan Paule'ün çantayı sakladıkları yeri eliyle bana gösterdiğini görüyorum. Ben çantayı almaya giderken Orion sıraları iterek korkunç bir gürültü çıkarıyor. Yanına geldiğimde beni görmüyor, çantasını görmüyor. Son derece solgun bir halde, gözlerini fıldır fıldır çevirerek, harabeye dönmüş sınıfta olduğu yerde çok yükseğe zıplıyor.

Koridorda daha yakına gelmiş olan diğerleri, büyülenmiş ve kaçmaya hazır bir halde onu seyrediyorlar. Paule'e soruyorum:

"Niye bunu yapıyorsunuz? Bakın onu ne hale getirdiniz!"

"Kendimizi tutamıyoruz, efendim. O her şeyden korkar hep, ama böyle olunca müthiş oluyor. Televizyondakinden daha da korkunç."

Derken, Orion zıplamayı kesip içindekiler yerinde duruyor mu diye çantasını kaptığında, ekliyor:

"Çantasına baktıktan sonra ağlar, onu teselli etmelisiniz. Biz

çok korkuyoruz. Hem gitme vakti de geldi!"

Çabucak uzaklaşıyor, öğrenci merdiveninden gülerek indiklerini işitiyorum.

Orion iki gözü iki çeşme ağlıyor şimdi, inleyerek kendini yere bırakıyor. "Sous-le-Bois... Sous-le-Bois'ya gidilsin. Burada hep ışınlar var!"

Sekreter kızlardan biri hâlâ orada, ondan yardım istiyorum. Orion'un krizlerini biliyor, onu ayağa kaldırmayı, benim küçük çalışma odama götürmeyi başarıyoruz. Ona bir parça çikolata veriyorum, önce tereddüt ediyor, sonra yemeye başlıyor. Sekretere soruyorum: "Sous-le-Bois ve ışınlar, nedir?"

"Sous-le-Bois büyükannesinin evinin olduğu yer, köyde, epey uzakta galiba. Işınlara gelince, şeytan olduğunu söylüyor. Bazen biraz delirdiği oluyor. Hoşça kalın, bitirmem gereken işler var."

Orion şimdi sakin, gözleri ağlamaktan kızarmış bir halde her zamanki ürkmüş, tetikte görünüşüne büründü yine. "Gidip sınıfa çeki düzen vermek lazım, böyle karmançorman!" diye söyleniyor ağzının içinden.

Sınıfı olabildiğince toparlıyoruz. Duvarlarda berbat izler var, fırlattığı sıralar da feci halde.

Ürkek bir gururla bakıyor bunlara ve şöyle diyor: "İki tane daha! Ah, pek de güçlüymüş!"

İyi kötü ayağa kaldırdığımız sırasını gösteriyorum.

"Habire neler çiziktirip duruyorsun öyle üstüne?"

"Mecburen yapılıyor efendim, şeytanın tepişmeli resimleri, görülmemesi lazım olanlardan!"

"Adan gibi değil yani."

"Ada, ondan kaçmak için."

"Sous-le-Bois bir ada mı?"

Bu soruyu sormakla hata ettim. Susuyor, sonra birden, sır verir gibi:

"Bilinmiyor, efendim."

Konuşma sona erdi, hafif nemli elini gevşekçe bana uzatıyor –halbuki demin bu eliyle sıraları havaya fırlatıyordu– ve saklan-

mak istercesine başını omuzlarının arasına gömüp uzaklaşıyor.

Ertesi gün onun başöğretmeniyle bu olayı konuşuyorum, bana şöyle diyor: "Evet, öbür çocuklar ona rahat vermiyorlar, çünkü amaçları onu sinirlendirip kızdırmak, o zaman ondan korkuyorlar. İstedikleri de bu. Onlar için korku filmi gibi bir şey bu. Orion sınıfta dersi takipte çok zorlanıyor, yazacağı yerde resim yapıyor. Halbuki dinliyor ama ne anladığı belli değil. Buradaki üçüncü yılı, ilk iki yıl daha iyiydi. İlerisi için varılan teşhis pek olumlu değil."

Sonraki aylarda onu sık sık çalışma odama alıyorum, ya şiddet krizlerinin ardından gözyaşları içindeyken ya da kendi deyimiyle fazla ışına maruz kaldığında, nerede olduğunu, ne yapacağını bilmez haldeyken. Böyle böyle ona, onun garip tepkilerine ve kendi deyişiyle allakbullaklaştırılmış diline alışıyorum biraz.

Çoğu zaman da, bir krizin geleceğini hissettiğinde kapımı çalıyor ve eğer yalnızsam benden kâğıt kalem isteyip çizmeye başlıyor. Daima çok şiddet dolu resimler: bombardımanlar, patlamalar, püsküren yanardağlar, bunlara bakarken tedirgin oluyorum. Derslerin sonunda, resim bitmiş olsun olmasın, pat diye ayağa kalkıyor, bana hoşça kal diyor ve peşine düşülmüş av hayvanı haliyle, daha az görünür olmak için yan yan uzaklaşıyor. Bir gün onu takip etmeye karar veriyorum. Sokağa çıkar çıkmaz, sanki kovalanıyormuşçasına hiçbir şeye bakmadan hızlı hızlı yürüyor, derken koşarak metronun gri dişli ağzına dalıyor.

Kantindeki bir şiddet gösterisinin ardından, bir hafta boyunca oraya girmesi yasaklanıyor. Sorun şu ki, yalnız yemek yiyemiyor, ben de mahalledeki berbat self-servis lokantalardan birine onunla gitmeyi kabul ediyorum. İlk gün bir et tabağı ve kızarmış patateslerle geliyor masaya. Kızarmış patatesleri yiyor sonra çaresizlikle eti seyrediyor.

"İstemiyorsan bırak, yemek zorunda değilsin."

Çılgına dönmüş gözlerle bana bakıyor, anlamı şu: Hayır, yenmek zorunda.

İlk lokmayı uzun uzun çiğniyor, ama ikincisi boğazından geçmiyor.

"Gerisini bırak, sana bir tabak makarna alayım, fiş var bende."

Gözlerinde korkunun büyüdüğünü görüyorum ve tam kalktığım sırada ucu son derece sivri bıçağını demin elimin durduğu yere saplıyor birden.

Bu bir şakaymış gibi gülerek ona bakıyorum, galiba gevşiyor. Geri geldiğimde, ikinci et parçasını insanın içini karartan bir şekilde ağzının içinde çeviriyor hâlâ. Yutmayı asla beceremeyecek, halbuki makarnayı sevdiğini gözlerinden anlıyorum.

"O parçayı çatalının üstüne çıkar öyleyse!"

"Tabağımda görürler."

"Hayır, benimkine çıkar, ben bitirdim. Sen makarnayı ye."

Tabağımı ona uzatıyorum, gören birileri var mı diye etrafına bakındıktan sonra ağzındaki parçayı tabağın kenarına bırakıyor. Gözle görülür bir rahatlama hissediyor. "Nasıl da eli kolu bağlı!" diye düşünmeden edemiyorum.

O makarnasını iştahla yerken, iki tatlı ile kendime kahve almaya gidiyorum.

"Siz de, mavi çocuk gibi, yenemeyip ağızda top haline getirilen etleri yok etmeyi biliyorsunuz."

Mavi çocuk kim? Tam sormak üzereyim. Soruların karşısına beton bir duvar gibi dikilen "Bilinmiyor"u işitmemek için tam vaktinde kendimi tutuyorum.

"Bıçağınla masada bir delik açtın," diyorum sadece. Delik bayağı görünür olduğundan fincanımı üstüne koyuyorum ve çıkıyoruz. Dışarıda katıla katıla gülüyor. "Kimse deliği görmedi ve biz de kaçıp gittik. Bu hoşa gitti!"

Tatilden kısa süre önce gündüz hastanesinin kaderi belli oluyor. Ben ancak eylül ayında girdiğimden ve müdür ile ekip arasındaki anlaşmazlıkta yer almadığımdan, yönetim kurulu üyeleri bana danışıyorlar. Kaybedecek bir şeyim yok, gelecekteki örgütlenmede

yer almayacağım ve işten çıkarılacağım nasılsa. Bence neyin mümkün olduğunu bir raporda belirtmekle yetiniyorum.

İş bulma kurumuyla da temasa geçiyorum. Kırk yaşında hemen başka bir iş bulmama pek ihtimal vermediklerini görüyorum.

Raporumun yönetim kurulunun dikkatini çektiğini, bir çözüm bulunduğunu ve müdür tayin edilmesini salık verdiğim hocanın, Robert Douai'nin yeni müdür olarak seçildiğini şaşkınlıkla öğreniyorum.

Tatil arifesinde Douai beni görmeye geliyor: "Önümüzdeki öğrenim yılı için yeni bir örgütlenme şeması hazırladık..."

"Benim görevim kaldırıldı mı?"

"Tanımı iyi yapılmamıştı, ama başhekimle ben bizimle kalmanızı istiyoruz."

Rahatlamamı da şaşkınlığımı da gizlemeye çalışmıyorum. Douai ekliyor: "Öğrencilerin tedavisine katılmak için. Psikanalist formasyonuna sahipsiniz ve fen bilimleri diplomanız var. Toplu dersleri izlemekte zorluk çeken öğrencilerle şimdiye kadar yeterince ilgilenemedik. Bu özel vakaların sorumluluğunu üstlenebilir, terapiyle onlara destek olabilir ve derslerine yardım edebilirsiniz. İkisi için de gerekli niteliklere sahipsiniz, bu da nadir rastlanan bir durum. İlginizi çekiyor mu?"

Tercih hakkım yok, "Çok!" diye cevap veriyorum.

Saatine bakıyor. "Biraz vaktim var, özgeçmişinize ancak göz atabildim, şu ana kadar oradaki bilgilere ihtiyacım yoktu. Size birkaç soru sormayı ve daha yakından tanımayı isterim, izin verirseniz."

"Elbette."

"Babanız ne iş yapardı?"

"Öğretmendi... doğuştan buna meyilliydi! Ayrıca sosyalistti! Emekliliğinde gönüllü olarak göçmenler için Fransızca kursları düzenledi."

"Anneniz de çalışıyor muydu?"

"O da öğretmendi... Ben doğarken öldü."

Cevabım onu biraz rahatsız ediyor. "Üzülmeyin, bunu bile-

mezdiniz. Bana istediğinizi sorun," diyerek içini rahatlatıyorum.

"Yüksek öğrenim gördünüz, biyoloji dalında çok ilerlediniz, sonra psikolojiyi seçtiniz."

"Babam bana fen bilimlerini sevdirdi. Biyoloji doktorası almamı hayal ediyordu. Bunun için hazırlandım..."

"Fikrinizi mi değiştirdiniz?"

"Hayır, öğrenimime devam ederken birçok laboratuvarda çalıştım. Bir doktora bursu aldım. O sırada ilk kocamla bir motosiklet kazası geçirdim. O oracıkta öldü, ben ağır yaralandım ve karnımdaki çocuğu kaybettim... İyileşmem ve bunu izleyen yıllar zor oldu. Neyse ki kayınvalidem imdadıma yetişti. Psikanalize gitmem konusunda beni ikna etti. Yolumun bu olduğunu hissettim."

"O zaman mı psikoloji okudunuz?"

"Evet, ikinci yıla girebildim, bir yandan da laboratuvarda çalışmaya devam ediyordum. Geçilmesi gereken bütün aşamalardan geçtim: Doktora, eğitim analizi, yığınla seminer izledim, tam bir öğretmen kızıyım."

"Sonra bıraktınız mı?"

"Hayır, yeniden evlendim ve Afrika'ya gittik... üç yıl."

"Kocanız orada mı çalışıyordu?"

"Yok, hayır. Mekanik alanında çok usta bir mühendis ve bir otomobil yarışçısıdır, birçok yarış kazandı."

Douai şaşırıyor. "Üç kere Le Mans Yarışları'nı ve de onca ralliyi kazanan Vasco mu?"

"Evet o."

"Büyük bir şampiyon. Niye bu kadar gençken çekildi?"

"Vasco yarışın kendisine öğretebileceği her şeyi öğrendiğini düşünüyordu. Başarı üstüne başarı kazanmak gibi bir isteği yok. O bir araştırmacıdır. Müziğe yöneldi, besteliyor, arıyor. Özgün müzik dediği şeyi yok olmadan veya ticarileşmeden önce derlemek için gittik Afrika'ya."

"Müzik kayıtları getirmiş olmalısınız."

"Bu müzikler bize ait değildi. Vasco kayıtları Unesco'ya verdi. Ama, dönüşümüzde, babasından kalmış olan motor şirketi zor

durumdaydı. Vasco iflas ilan edip işin içinden sıyrılanlardan değildir. Her şeyi sattı, her şeyi ödedi. Tek tük borcumuz kaldı, onları da azar azar ödüyoruz."

"Şimdi ne yapıyor?"

"Eski atölyelerinde mühendis olarak çalışıyor. O bir idareci değil. Motorlar icat ediyor, vakti olduğunda da beste yapıyor."

"Peki bütün bunların arasında sizin yeriniz?"

"Araştırmacı olarak Afrika'daki gezgin hayatımız hoşuma gitti. Şimdi hayatımı burada kazanıyorum, kurumdaki anlaşmazlıklar yüzünden başıma kaktıkları gibi tepeden inme buraya tayin edilmem pek iyi olmadı. Delikleri tıkadım, bu yıl gerçek anlamda çalışamadım. Umarım sizinle bu durum değişir..."

Douai ayağa kalkıyor, ben de öyle. Daha önce görmediğim bir cana yakınlıkla elini uzatıyor.

"Evet, Véronique, değişecek ve birlikte gayet iyi çalışacağız, bundan eminim."

Yaz geldi, ama Vasco bir haftadan fazla izin almak istemiyor. Şehirden ayrılmayıp evimizde kalıyoruz, evde bize kucak açan genç bir oyuncu topluluğu da bulunuyor. Oyuncular, kapsam ve yenilikleri itibarıyla hayranlık verici birçok gösteri sahneye koymuş olan genç bir kadın yönetmenin, Ariane'ın ekibine mensup. Yeni bir deneyime, tanınmış yıldızları olmayan büyük bir filmin yapımına giriştiler. İmkânım olduğunda çekimlere katılıyorum ve yepyeni bir dünya açılıyor önümde.

Dışarıda çekim yapmaya gittiklerinde, Seine'in kıyısındaki yola kadar uzanan bahçe bize kalıyor.

İş buluyorum, biyoloji sınavlarına hazırlanan üniversite öğrencilerine yardım ediyorum. Bir hekim arkadaşım psikoterapi için iki hasta yolluyor bana. Öğrencileri ve hastaları sabah kabul ediyorum. Öğleden sonra okumak ve yazmak için bahçede dinlenmeye inebiliyorum.

Şiir umudu yavaş yavaş geri geliyor. Uzun bir metin yazmaya başlıyorum.

Gölge ne hoş bugün, ne hoş hatırlanıyor
Üç gül var duvarın üstünde ve kiraz ağacının altında yazıyorum.
Seine'de bir mavna akıntı yukarı gidiyor. Bir örümcek ağını örüyor
Eski zaman insanlarının gotik gül pencereleri ördüğü gibi
Bu akşam ağaççileği toplanacak...

Yazarken zorlanıyorum, ama her akşam, Vasco geldiğinde, ona göstereceğim birkaç dize veya birkaç satır oluyor. Beni sözlerden daha çok yüreklendiren bir dikkatle okuyor bunları. Beğenmezse, bunu hemen gözlerinden anlıyorum. Metinlerimde benimle birlikte ilerliyor, yargılamıyor, kendi kendimi eleştirebileceğimi düşünüyor.

Onun müziği konusunda da ben aynı şeyi yapıyorum, beğeniyorum, bu müziğe inanıyorum ama gene de kendini henüz bulmadığını hissediyorum. Tıpkı benim yazıda ve hâlâ çoğu zaman hayatta kendimi bulmadığım gibi. Gücümüzün kilit sözcüğü sabır.

Akşamları, eğer çok yorgun değilse, Vasco beste yapıyor. Bu onun dünyası, sadece çaldığında veya fragmanları deşifre etmeme izin verdiğinde paylaşıyorum bu dünyayı. Bazen yaz gecesi indiğinde flütünü alıyor ve bahçeye çıkıyoruz. O zaman kendini müziğe bırakıyor, mükemmel bir biçimde çaldığı klasiklerle popüler melodileri ve Afrika'nın sayısız ritmini çekinmeden birbirine karıştırıyor. Çaresizlik ve umut çılgınlığı içinde, şaşmaz kesinliğin ve özgürlüğün oluşturduğu evrenine sürükleniyorum. Vasco'yu dinlerken, babamın bana çok sevdiği Victor Hugo'dan şiirler veya Homeros'tan ya da Sophokles'ten bazı pasajlar okuduğu zamanlardaki yakıcı veya büyüleyici sesini duyar gibi oluyorum.

Vasco'yu var olduğuna ikna ettiğim yaratıcılığının, gelecekteki müziğinin burada yattığını hissediyorum. Bunu biliyor, beste yaptığı zaman buna henüz ulaşamıyor. Onun için, bizim için çok zor bir şey bu.

Vasco birkaç gün tatil yapmaya karar verdiğinde, hesaplarımıza bakıyoruz, borçlarımız epey azaldı. Uzun gezintilere çıkıyo-

ruz, Empresyonistlerin Adası'nda veya Saint-Germain ormanında koşmaya gidiyoruz. Ulu ağaçları seyre dalıyoruz ve ellerimizi dayayarak onların onduran titreşimlerini yakalıyoruz. Vasco eskiden koştuğu pistlere götürüyor beni iki kez. Çok sevdiği ıssız yerlerden birine gelince, saksofonunu çıkarıyor ve bir tek benim için çalıyor. Bu armağanı sevinçle kabul ediyorum ve ben de küçük yeteneklerimi ortaya koyuyorum. Madem benim için çalıyor, ben de ona el çabukluğu gösterileri yapıyorum, tıpkı babamlayken yaptığım gibi. O zaman mutlu oluyoruz, çok mutlu. Yarın yok artık, dün de. Sadece bugün var ve hayran olunası, geçici şimdi.

PARİS SOKAKLARINDA ÜÇ YÜZ BEYAZ AT

YENİ ÖĞRENİM YILINA çok az kala onu görmeye gittiğimde, Robert Douai bana şöyle diyor: "Sizin için birkaç öğrencimiz var. En ağır vaka Orion, onu zaten tanıyorsunuz."

"Kardeşleri var mı?"

"Bir üvey ablası var, adı Jasmine. Orion geçen yıl sınıftan tamamen koptu, aynı sınıfı tekrar okutmak hiçbir işe yaramayacak. Onu derslerin daha az önem taşıdığı başka bir gündüz hastanesine göndermeyi düşündük. Ailesi gidip gördü, orada yerinde sayacağı görüşündeler, halbuki hâlâ ilerleme kaydedebilir. Haklılar, ancak biri onun sorumluluğunu kişisel olarak ciddi bir şekilde üstlendiği takdirde burada kalması mümkün olabilir bir tek. Ailesi yarın Orion'la birlikte beni görmeye gelecek, hekimler de olacak. Siz de gelin, mesele işte o zaman sonuca bağlanacak."

Ertesi gün, müdürün odasında büyük toplantı. Orion'un babası zanaatkâr bir kuyumcu, nazik, açık yürekli biri ve bu özelliğine saygıda kusur etmeyen bir neşe katıyor hafifçe. Annesi uzun boylu, hâlâ güzel, koyu renk saçlı, güleç ama içedönük. Her zamankinden biraz daha özenli giyinmiş olan Orion yanlarına oturmuş, dalgın bir edayla pencereden bakıyor. Onun hakkında ve geleceği hakkında konuşacağımızı anlıyor mu acaba? Ona selam verdiğimde, beni tanımakta zorlanmış gibi görünüyor.

Şimdiye kadar Orion'u psikolojik bakımdan takibe almış olan Doktor Bruges, durum tespiti yapıyor. "Orion, ilkokulu bir psiko-

loji merkezinde bitirdikten sonra, orta bire burada gayet iyi devam etti, orta ikide ise o kadar iyi değildi, bu sınıfta arkadaşlarından eziyet görmeye başladı, halbuki onu severler, kaldı ki gündüz hastanesindeki herkes onu sever. Orta üçte, her dersten çok geri kaldı ve şiddet krizleri azalacak yerde sıklaştı. Normalde Merkez'de kalmamalı, zira aynı sınıfı tekrar okumasının bir işe yaramayacağı aşikâr. Öğretmenleri, kafası fazla karışık olmadığında onun zeki, mükemmel bir hafızaya sahip, ellerini kullanmakta usta olduğu kanısındalar, daha sakin ve daha kişiselleştirilmiş bir ortamda daha çok gelişme kaydedebileceğini düşünüyorlar. Onların bu görüşünü paylaşarak, matematik, spor ve çok sevdiği resim derslerinde sınıfında kalmaya devam etmesini öneriyorum. Diğer konularda, ona psikolojik destek vermek ve derslerinde –ayrıca, kendisi arzu ederse resimde de– yardım etmek için gerekli vasıflara sahip olan Bayan Vasco'nun yanında özel eğitim görür."

Doktor konuşurken, Orion, başı önde, inatla pencereden bakıyor. Neye bakıyor? Eğiliyorum, avlu boş, pencerelerde kimse yok, bir şey görmüyor, saklanıyor.

Ana-babası gözleriyle birbirlerine danışıyorlar, kimseden ses çıkmıyor, derken bu planı onaylıyorlar. Beni kendilerine uygun buluyorlar, belki, yoksa başka çareleri olmadığını mı düşünüyorlar? Bruges, Orion'a dönüyor. "Ya sen Orion, sen de kabul ediyor musun?"

Yüzü hâlâ pencereye dönük olan Orion cevap vermiyor.

"Doktor Bey'e cevap ver Orion," diyor babası sonunda.

Orion kımıldamıyor, sessizlik koyulaşıyor, tehlikenin büyüdüğünü hissediyorum zira Bruges ısrarla üzerine gidiyor. "Cevap vermen gerek Orion, bir öğrencinin ders ve tedavi planını onun onayını almadan asla değiştirmeyiz, Merkez'in kuralıdır bu."

Gerek! Şüphesiz çocukluğundan beri ona eziyet eden hep şu korkunç "gerek!"

Herhangi bir şey düşünmeden önce her şeyi göze alıp Orion'a doğru gidiyorum, kasılmış bir halde hâlâ pencereye dönük. Yüzünün hizasına eğiliyorum. "Cevap veremiyorsun ama usulca kula-

ğıma evet dersen, senin adına söyleyebilirim."

Başını biraz çeviriyor, parlaklığını kaybetmiş, korkulu, bir çeşit sevgi vaadiyle dolu gözlerle bana bakıyor, bu vaade içimde başka bir vaat karşılık veriyor.

"Evet deniyor," diye fısıldıyor.

Diğerlerine şöyle diyorum: "Bana verdiği cevap şu: Evet deniyor. O halde ben de evet diyorum."

Şu ana kadar kendini geride tutmuş olan ve Orion'la aramızda geçen küçük sahne gözünden kaçmayan başhekim, Doktor Lisors, bakışlarıyla Doktor Bruges'ü ve müdürü yokladıktan sonra şöyle diyor:

"Anlaştık. Bu planı temel alarak Noel'e kadar bir deneme yapalım. Durum tespitini o zaman yaparız."

Toplantıyı sona erdiriyor ve yanıma geliyor. "İyi bir aktarım başlangıcı gördüğüm kanısındayım. Eğer işe yararsa, onu yıllar boyunca sırtınızda taşımaya hazırlanın."

Gülerek karşılık veriyorum: "Olabilir."

Ayrılırken ikimiz de gülüyoruz. Evet gülüyorum ama aslında demin olanlardan korkuyorum. İşimi kaybetmediğime ve Orion'a, doğuştan nasipsiz olana, merhamet duyduğuma memnunum, ama üstlendiğim görevin çok ağır olmasından korkuyorum. Ne yapalım, başka çarem yoktu.

Bulvarlar çok kalabalık, güzel bir eylül öğleden sonrasının sonu. Şu an bir şey bitiyor, başka bir şey başlıyor. Ağırdan almamalı, yaşadığım banliyöye gitmek üzere Hızlı Banliyö Treni'ne binmek için Opéra'ya ve Auber'in dolambaçlı yollarına doğru hızlı hızlı yürümeli, trende oturacak bir yer bulmaya çalışmalı ve Vasco gelmeden akşam yemeğini hazırlamalıyım.

Ertesi gün Orion'la çalışmam başlıyor. Benimle tek başına, küçücük çalışma odamda güvende olmaktan memnun. Yavaş yavaş birbirimize alışıyoruz. Kolay olmayacağını hemen fark ediyorum. Dikkatli ve iyi niyetli ama kesintisiz bir çeyrek saatten fazla bir noktaya yoğunlaşamıyor. Daha sonra konu veya faaliyet de-

ğiştirmek gerekiyor.

Yorgun olduğunu görüp ona resim çizmeyi önerdiğim ilk seferinde, "Artık resim dersinde," diyor.

Her zaman olduğu gibi kurala uygun davranmamaktan korkuyor. Hem derste, hem benimleyken çizebileceğini hatırlatıyorum. "Toplantıda duymadın mı?"

"Hayır, duyulmadı, korkuldu."

"Korktuğun neydi?"

"Paris şeytanının ışınlarından korkuldu, onların etrafta kıvılkıvıllaştığı hissedildi, ama doktorlar ve sen orada olduğundan başarılı olamadılar."

Orion'un kelime dağarcığına ve kendisinden inatla zamir kullanmadan, edilgen çatıda bahsetmesine alışmam lazım. Soru sormamaya alışmam lazım. Ona büyük boy bir kâğıt ve boya kalemleri veriyorum. Kalemlerden bazılarını eline alıyor, bakıyor, kâğıda bakıyor. O da benim gibi mi acaba, çizgisini bulana kadar beklemesi, acele etmemesi mi gerekiyor? Bir kalem seçti, onun ne yaptığına, bir şey yapmayışına bakıyorum ve bir şeylerin yavaş yavaş ortaya çıktığını görüyorum.

"Bir ada sanki..."

Karşılık vermiyor, gülümsüyor, işine dalıyor, gömülüyor. Ada bir önceki kadar, masmavi ve sapsarı olan kadar güzel olmayacak, zira çok farklı renkler kullanıyor. Ne gam, mademki kendini ifade ediyor ve mutlu besbelli. Uzun süre mutlu olmaya hakkı yok zira birden başını kaldırıyor ve biraz korkuyla şöyle diyor:

"Dikte..."

"Yarın, sen resmine devam et."

"Annem her gün bir dikte yapılması gerektiğini söylüyor."

Mutluluk ânı uçup gidiyor, gözlerinde kaygı beliriyor. Ona dikteyi yaptırıyorum, iç çekiyor, yazdıklarını sık sık karalıyor, bittiğinde bana uzatıyor. "Yanlışları kırmızı kalemle işaretle."

İşaretliyorum, kâğıdı ona uzatıyorum. Üzüntüyle kâğıda bakıyor ve kendisine ait olmayan bir sesle: "Ne çok yanlış, ne çok yanlış!" diyor.

"Kim diyor bunu?"

Cevap vermiyor, ayağa kalkıyor. "Gitme vakti, efendim."

Gerçekten de teneffüs saati, bu süre boyunca gidip öğretmenler odasının kapısına dayanacak ve bu merkezi noktada arkadaşlarının şakaları, tehditleri ve hainliklerine maruz bırakacak kendini.

Ertesi gün gelir gelmez bir gün önceki dikteyi uzatıyor: "Tekrar yazıldı. Bir daha yaptırır mısın?"

Dikteyi baştan alıyorum, ağır ağır dikte ediyorum, yanlış yaptığı kelimelerin üstüne hafifçe basarak okuyorum. Zorlanıyor, kelimelerin üstünü çizerken iç çekiyor, terliyor. On dakika sonra artık dayanamıyor, ona acıyorum: "Duralım, yorgunsun, daha sonra tekrar başlarız." Kâğıdını uzatıyor, derken, aniden fark ettiği bir şeymiş gibi:

"Korkuluyor... yanardağlardan korkuluyor...?"

"Yanardağlar..."

"Kafamın içindekiler. Ne çok yanlış! Ne çok yanlış! diye haykırıyorlar. Neden? diye bağırıyorlar. Sonra da: Nasıl? diye. Ve Nedenasıl ve Nasılne! Sonra da hiçsin, hiç, canına okuyacağız! diye. O zaman her yerden fokurköpürüyor."

Ter içinde, gözleri parlıyor, gözkapakları oynuyor, daha konuşacak ama nereye kadar? Vücudu dayanacak mı? Öyle huzursuz ve gergin ki. Devamlı bir çabanın bedeli çok büyük, çok ağır olmayacak mı? Hem sen psikoz konusunda o kadar çok şey bilmiyorsun. Devam etmeli mi? Onun gibi, içimden şu cevabı veriyorum: Bilinmiyor. O sırada, aklıma adası geliyor yeniden. Evet, devam etmeli ama başka bir yoldan. Konuşmak onun için hâlâ öyle zor, öyle belirsiz ki. "Ada resmine tekrar başlasan mı?" demeyi göze alıyorum.

"Dün atölyede bırakıldı."

"Birlikte almaya gidelim."

Kabuğuna çekiliyor, korkuyor. Zayıf bir sesle, "Hayır, yalnız sen," diyor.

Hızla kalkıyorum ve koridorların dehlizinden geçerek atölye-

nin kapısına varıyorum. Allah kahretsin, kapalı! Aceleyle Orion'un yanına dönüyorum, hâlâ sandalyesinin üstünde büzülmüş halde. Önüne bir kâğıtla boya kalemleri koyuyorum.

"Kapı kapalı, anahtarı bulmaya çalışacağım. Sen bu arada başka bir resme başla."

Sekreterlerde anahtar yok, zaman çizelgesine bakıyorum, sanat öğretmeni Bayan Darles'ın gelmediği gün bu. Anahtarı yanına aldı herhalde. Aceleyle geri dönüyorum. Korktuğum gibi, Orion büyük bir krizin bütün semptomlarını şimdiden gösteriyor, gözlerini kırpıştırıyor, kollarını çırpıyor, birazdan zıplamaya başlayacak, sonra gerisi gelecek.

"Resmimi almadın mı? Sakladılar. Çaldılar!"

"Hayır, hayır, kimse alamazdı, kapı kapalı, Bayan Darles anahtarı yanına almış."

Onu oturtuyorum: "Burada, küçük çalışma odamızda rahatız. Yeni bir resme başla."

"Ne yapılacağı bilinmiyor. Kafanın içinde hiçbir şey yok."

Tekrar kalkıyor, sandalyesini itip düşürüyor ve beni görmeden bana bakarak olduğu yerde zıplamaya başlıyor. Buna alışık değilim, paniğe kapılıyorum, ama en çok, Amma da başlangıç! diye düşünüyorum. Daha ilk günden herkesin haberdar olacağı büyük bir kriz. Bunu da amma mesele yaptı ha! diye düşünecek bazıları şüphesiz. Ama onlar daha önce tek başlarına bu yaşta bir gencin böyle bir kriziyle başa çıktılar mı? Sizinle üç aylık bir deneme yapalım kararının içerdiği tehdidin işlerinin üzerine çöktüğünü hissettiler mi?

Orion gittikçe çılgına dönüyor, ben de; tam o sırada aklıma ona gösterdiğim labirent resimleriyle nasıl ilgilendiği geliyor. Neredeyse çığlık çığlığa, "Labirent, Orion, bir labirent yap!" diye bağırıyorum.

Bu kelime onu tam on ikiden vuruyor adeta. Zıplamayı kesiyor, beni görüyor, bu da onu yatıştırıyor. Sandalyesini yerden kaldırıyorum, masaya oturuyor, kâğıdını görüyor, kalemlerini. Artık korkmuyorum, tekrar ediyorum: "Bir labirent yap!"

"Nasıl?"

"Nasıl istiyorsan öyle. Sen kenar çizgilerini siyahla çiz, ben de bana söyleyeceğin yerleri boyamakta sana yardım edeyim."

Kâğıdın beyaz dikdörtgenine bakıyor, labirent kelimesi zihnini kurcalıyor, onu cezbediyor. Kalın bir siyah kalem alıyor, sola GİRİŞ kelimesini yazıyor, sonra merkeze doğru veya resminin bir ucundan diğerine giden karmaşık yollar çizmeye koyuluyor çabucak. Kâğıdın üzerine eğilmiş, kendini tamamen işine vermiş bir halde ve benim mevcudiyetimin hiç farkında değilmiş gibi görünüyor. Gene de, gözlerini kaldırarak, "Etrafını kırmızıya boya, çerçeve gibi. Resmimin üzerine taşma!" diyor bana.

Bu bir emir, şimdi öğretmen o, ben de öğrencisiyim. Kalın bir kalem alıyorum ve onu rahatsız etmemek için karşısına geçip kırmızı bir çerçeve yapmaya başlıyorum. Çok dolambaçlı olduğu halde çiziminin hızına ve sağlamlığına şaşıyorum. Gözlerimin önünde hakiki bir labirentin doğduğunu görüyorum, benim için henüz anlaşılmaz, ama onun için güzergâhı açık ve kesin.

Labirentin sağına ÇIKIŞ diye yazıyor.

Saate bakıyorum, bu resmi elli dakikada yaptı. Gözlerime inanamıyorum. "Girişten çıkışa gidilebiliyor mu?"

"Engeller ve sunak yerleştirilecek daha."

"Engeller mi...?"

"İki veya daha çok yolun olduğu yere. Doğru yol ile bir duvara gelip dayanan yollar."

"Kim öğretti bunu sana?"

"Sen."

Hayrete düşüyorum: "Ben mi?"

Tek kelime etmeden çizmeye devam ediyor. Aniden, "Bunu kafamın içinde öğrettin, sunağı da."

Resmin ortasında beyaz kalmış kare biçiminde bir alanı gösteriyor parmağıyla. "Sunak burası!"

Birkaç çizgiyle sunağı çiziyor. Her gün gördüğüm korkmuş, çelimsiz çocukla hiç alakası yok şu anda. Sıraları kaldırıp arkadaşlarına doğru fırlattığı zamanki aynı gücü, aynı inancı görüyo-

rum onda. O zaman olduğu gibi sonradan yere yıkılacak mı acaba? Öyle görünmüyor. Gayet sakin, bana talimatlar veriyor:

"Engelleri kırmızıya boya. Çok kırmızı olmasın. Sunak altın rengi görünsün diye sarı ve beyaza boyanacak. Doğru güzergâh mavi yapılacak, sen de yanlış olanları sana söylenecek yerlere yeşil yapacaksın. Mavi ve yeşil, birbirine uyar mı?"

"Evet uyar. Biliyorsun teneffüs zili çaldı, biraz ara vermek istemez misin?"

"Hayır efendim, bugün sonuna kadar çalışılacak."

Bir engeli işaret eden kurukafayı kırmızıya boyuyorum. Şüphesiz fazla kırmızı oluyor ki kınayan bir bakış fırlatıyor bana ve kalemimi alarak sonrakileri nasıl boyamam gerektiğini gösteriyor. Mavi bir kalemle kutsal yolu çiziyor, çıkışa götüren yolu, fazlasıyla dolambaçlı, sık sık yanılacak herhalde.

Orion çok hızlı ve mavi çizgisine çok özen göstermeden ilerliyor, böyle olmakla birlikte ne bir duvara çarptığı, ne de bir duvardan atladığı oluyor. Yeşile boyanacak yolları bana gösteriyor, bunların hepsinin sonu çıkmazlara ulaşıyor, halbuki onun çıkışa doğru giden yolu hiçbir engelle karşılaşmadan ilerliyor. Girişten çıkışa bu kadar çabuk, hem de onca kıvrımdan geçtikten sonra, hatasız gidebileceğini zannetmiyorum. Oysa o yapabileceğine inanıyor, zira çıkış yazdığı yere mavi kalemiyle ulaştığında, önce hınzır ardından hayranlık dolu bir tebessüm beliriyor dudaklarında ve gözleriyle bana şöyle diyor: Gördün mü!

İnanamasam da güvenine hayran oluyorum.

"Güzergâhı parmağınla göster, çok çabuk maviye boyadın."

Parmağıyla mavi yolunu izliyor, bu yol dikdörtgenin tümünde kıvrılarak gidiyor, sunağın etrafında defalarca dönüyor, ilerliyor, geri dönüyor ve sonunda önünde durulamaz bir şekilde, engellerle karşılaşmadan ve çizdiği bölmelerin hiçbirini aşmadan çıkışa varıyor.

Çalışmasına saat tuttum, ilk çizimi elli dakika sürdü, gerisi yaklaşık bir saat.

"Muhteşem, Orion, üstelik çok hızlıydın."

Mutlu oluyor. "Yol görülüyordu."

"Kâğıdın üstünde mi yoksa kafanın içinde mi?"

Onu canlandırıp yüreklendiren güvenini, inancını kaybeder gibi oluyor, çoğu zaman olduğu ürkek oğlana dönüşüyor gene. "Bilinmiyor." Ardından: "Vakit geldi, efendim."

Öğleden sonra izinli, soruyorum: "Labirenti evine götürmek ister misin?"

"Hayır, o burası için."

"Güzel oldu. Hekimlere ve Bay Douai'ye gösterebilir miyim?"

İsteğimden memnun olmuş görünüyor, gülümsüyor, ama sadece, "Bilinmiyor," diye cevap veriyor.

Çirkin bir kahverengi montu ağır hareketlerle sırtına geçirirken, "Yarın, mavini daha iyi yapman gerekecek," diyorum.

Meydan okurcasına bir an beni süzüyor. "Sen de yeşilini! Kırmızı iyi."

Gidiyor, yan yan yürüyerek ve her zamanki gibi acele ederek. Onu acele ettiren ne?

Öğleden sonrası için hekimlerden randevu alıyorum, ne yazık ki Robert Douai orada olamayacak. Labirent'i onlara götürmeden önce bir daha bakıyorum ve resmin, üstünde Orion'la çalışırken gördüğümden çok daha barbar, çok daha vahşice renklendirilmiş olduğunu görüp şaşırıyorum. Hekimlere gösteriyorum ve Orion'un onu önceden planlamadan, duraklamadan ve düzeltme yapmadan çizmesinin hızı karşısında duyduğum şaşkınlığı onlara anlatıyorum.

"Girişten çıkışa hiç hatasız gidiyor mu sahiden?" diye soruyor başhekim.

"Mavi çizgi üzerindeki parmağımı izleyin. Orion yolunu hiç şaşırmadı, halbuki devamlı tercih yapmak gerekiyordu zira diğer bütün yollar bir duvara çıkıyor. Orion'un yaşını ve ketlenmelerini göz önünde bulundurunca bu hızı, bu ani güveni anlamakta zorlanıyorum."

Bir süre durup resme bakıyorlar. Doktor Bruges şöyle diyor: "Gerçekten de olağanüstü. Annenin bedeni bu şüphesiz, Orion çıkışa doğru gidiyor, vaktiyle doğuma doğru gittiği gibi." Bu açıklama beni ikna etmiyor. Bruges'e bir şeyler sormak isterdim ama başka bir randevusu var ve gitmek zorunda.

"Biliyor musunuz," diyor başhekim, "bu resim ve yapılış hızı beni çok etkiledi. Bruges'ü de öyle, gerçi yorumlamaya kalkarak bunu saklamak istedi ama... Bu konuda size bugün bir şey diyemem, bu labirent karşısında ikimiz de şaşkın, hatta hayretler içinde kalmak zorundayız." Gülümsüyor, elini uzatıyor. Top bende artık.

Bu yüzden ben de şaşkın, hayretler içinde kalmaya çabalıyorum, geçip giden günlerin biteviyeliği ve aleladeliğinde. Erken kalkmak, ayaküstü kahvaltı, Hızlı Banliyö Treni istasyonuna kadar arabayla veya Vasco daha önce çıkmak zorunda kaldıysa yürüyerek gitmek. Yol boyunca Défense'a kadar hep ayakta kalmak, bazen Auber'e kadar oturmak. Koridorlar, yürüyen merdivenler, kargaşalık ve itiş kakış içinde Opéra'da inmek. Arabaların insanların hayatına gittikçe daha çok tecavüz ettiği şehir. Bulvarlar, Drouot Sokağı ve insanı az da olsa teselli eden Montmartre'ın beyaz kubbesi. Demek teselli edilmek gerekiyor? Bu senin kaderin, herkesle paylaştığın kaderin, paylaşmanın ne demek olduğunu artık pek bilmiyor olsanız da. Sıkış sıkış, hep acelesi olan, kendi küçük özgürlük alanını korumaya çalışan insanlar.

Orion da oturduğu banliyöden gelmek için, otobüse, metroya yetişmek için ve gündüz hastanesindeki küçük çalışma odama ulaşmak için acele ediyor. Her ne kadar ben bu yolculuğu zihnen ve bedenen yorulup usanarak geçiriyorsam da, o bunu başkalarından duyduğu ezici korkuyla, uygun olmadığını, başkaları gibi olmadığını belli ederek kendini ele verme korkusuyla geçiriyor şüphesiz.

Paris şeytanı, Orion bu sabah ondan bahsetmek istiyor, bir yandan da hep boğazına kadar iliklediği –veya kendini içine hapsettiği–

montundan güç bela kurtulmaya çalışıyor.

"Bugün ışınlar geldi... otobüs durağında. Otobüs beş dakika gecikti ve şeytan orada bitiverdi, her fırsatı değerlendirir. Herkesin önünde havaya zıplansın istiyordu. Ama neyse ki yorgundu, fazla gücü yoktu, korkmuş olduğu hissedildi..."

"Korkmuş..."

"Çünkü gecenin atları tarafından devrilttirilmiş, biçilmiş, kıvrılttırılmıştı. Geceleri, Paris Bakiresi üç yüz beyaz atını gönderir. O zaman Paris sokaklarında dörtnala koşarlar ve şeytanı kovarlar. Onlardan korkar, koşar, koşar, bu eğlendirir, evet, çok eğlendirir...!"

Katıla katıla gülüyor. "Şeytan uçmaya çalışır ama kanatları sokak lambalarına takılır, evlere çarpar. Yere düşer ve üç yüz beyaz at onu çiğner, ısırır ve o bağırarak kaçmak zorunda kalır. Nasıl da bağırıyor, nasıl da bağırıyor kafamın içinde! Bundan hoşlanılıyor!"

Onun heyecanına kapılıyorum, üç yüz beyaz at, onları görüyor muyum? Evet görüyor ve mutlu oluyorum, dörtnala koştuklarını işitiyorum, onların önünden uluyarak tabanları yağlayan şeytanı görüyorum.

"Paris sokaklarında üç yüz beyaz at. Ne kadar güzel Orion! Sen başkalarının görmediğini görebiliyorsun."

"Sahiden görülüyor mu yoksa kafanın içinde mi bilinmiyor."

"Şeytan korkuyor, bağırarak kaçıyor ve sen bundan hoşlanıyorsun."

"Bundan hoşlanılıyor! Ama babam, annem, öğretmenler, şeytana inanmıyorlar... Onun kokusu, ışınları duyuluyor ve konuşmak gerektiğinde saçma sapan anlaşılmaz sözlerini ağzıma sokuşturuyor."

Sonra birden: "Ya dikte, ne zaman yapılıyor?"

"Bunu yapmak isteyen sen misin yoksa 'ne çok yanlış' şeytanı mı?"

Gülüyor: "Resim yapmak isteniyor. Beyaz atları değil, bu çok zor. Belki büyüyünce."

Ona bir kâğıt veriyorum, yeni bir labirente başlıyor, öncekinden çok farklı, gene aynı şaşırtıcı hızla. Ola ki müdahale etmemi isteyeceği anı beklerken, kendi kendime şöyle diyorum: Paris şeytanını kovalayan üç yüz beyaz at, bunu gören kişiye Tanrı vergisi bir yetenek verilmiştir, bir ıstırap ışını, bir ışık ışını. Belki de bir sanatçıdır? Belki de onun yolu budur, bir yolu varsa eğer?

BUNDAN HOŞLANILIYOR

BİR GECE RÜYAMDA, gara gitmek için sık sık geçtiğim Seine'in kıyısındaki yolda komşularımla birlikte olduğumu görüyorum. Kırmızı bir paraşüte asılı duran bir telesiyej koltuğunun gökyüzünden inmesini seyrediyoruz endişeyle. Koltukta çok solgun bir oğlan var. Yere yaklaşırken paraşüt sıçrayıp sarsılıyor, oğlan öne arkaya gidip geliyor, yere çarpacak veya paraşütüyle birlikte Seine'e düşecek diye korkuyoruz. Fazla sıkıntı çekmeden yere inmeyi başarıyor, biz de heyecanlı bir halde ona doğru koşuyoruz. O kadar genç, o kadar yüksekten indi ki bizim küçük banliyölüler topluluğumuzun kahramanı oluveriyor.

Uyanıyorum, geç olmuş, üstümü giyinmeliyim. Neyse ki Vasco beni gara bırakabilecek. Trene vaktinde yetişiyorum. Rüyayı bir daha ancak yol boyunca düşünüyorum. Solgun oğlan Orion'a benziyor, idare edilmesi zor kırmızı paraşüt bana etrafını kırmızıya boyattığı rengârenk labirentleri getiriyor aklıma. Tehlikeli bir durumda, risk aldı, onunla ilgilenmeyi kabul etmekle ben de öyle. Onun yere indiğini gördüğümde, labirentini büyük bir güvenle çizerken ve üç yüz beyaz attan bahsederken duyduğum heyecanı duydum. O kadar dışlanmış, çoğu zaman o kadar ürkek olan Orion, tıpkı paraşütteki oğlan gibi gökten inmişe benziyor bazen. Ne göğü? Yok öyle bir şey!

Auber'de iniyorum, diğerleriyle birlikte bulvarlara, sıkışık bir halde duran arabaların arasına püskürtülüyorum. Bir kadınla bir boğanın doğaüstü meyvesini barındırmak için inşa edilmiş olan labi-

renti düşünüyorum. Yarı insan, yarı hayvan bir varlık, netice itibarıyla hepimizin olduğu gibi, ama biz bunu kendimizden gayet iyi saklıyoruz. Önemli kahramanların olduğu bir dram oynanıyor o zaman: Minos ve Pasiphae, Theseus, Ariadne ve Minotauros. Babamın anlattığı hikâyelerdeki kahramanlar.

Çalışma odama girer girmez, kapının vurulduğunu duyuyorum. Gelen Bayan Beaumont, Orion'un matematik öğretmeni. Bana karşı daima mesafeli ama nazik davranmıştır. Öfke içinde. "Dün öğleden sonra neler olduğunu biliyor musunuz?"

"Hiçbir şeyden haberim yok, tek bir öğrencim vardı ve erken çıktım. Orion'la mı ilgili?"

"Tabii ki. Size gelmeye başladığından beri onu zaptetmeyi başaramıyoruz. Dün, sırasının üstüne bir şeyler karalamaktan başka bir şey yapmadığı konusunda dikkatini çektim, şu karşılığı verdi: Karalamıyorum, bir labirent inşa ediyorum. Diğerleri buna güldüler. Burada bunun için bulunmuyorsun, dedim ona. Birden bana yumruk attı. Suratımın ortasına. Yanağımdaki şu kırmızı ize bakın."

"Çok üzüldüm. Bunda benim payım olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Elbette. Labirentlerinizle onu kışkırtıyorsunuz, onu çok fazla teşvik ediyorsunuz! Bu bir aktarım başlangıcı, daha sonra gerilemeyle karşılaşacaksınız. Daha temkinli olun, burası bir okul-hastane, psikanalist muayenehanesi değil. Meslektaşlarınızı düşünmeden birtakım deneylere girişiyorsunuz."

"Bir ceza verilmesi konusunda sizinle hemfikirim. Kabul edilemez bir şiddet bu."

"Sizin de maruz kalabileceğiniz bir şiddet. Dikkat edin. Diğer öğrencilere ibret olsun diye iki günlük bir uzaklaştırma yeterli olacaktır. Zaten bu mesele beni artık ilgilendirmiyor, zira anlaşılan o ki Orion sadece sizinle çalışmak istiyor, matematik dersini de siz üstlenin. Douai'yle konuştum, Orion'u bir daha dersimde görmek istemiyorum."

Kapıyı çarparak çıkıp gitmek istediğini görüyorum, ama Orion'a acıyor biraz, bana da şüphesiz. Göğüs geçirerek şöyle diyor:

"Bu zavallı oğlanın yeri hâlâ burası mı sizce? Siz buna inanıyor musunuz?"

Tavrım sertleşiyor. "Evet, inanıyorum. Ceza konusunda müdürle konuşacağım."

"Ah, Orion vakası diye adlandırdığı bu durumla o sizden daha da çok ilgili. Size gücenmiştim, artık geçti. İçimizden birinin bu kadar hasta bir öğrenciyle uğraşmayı hâlâ göze alması iyi bir şey belki de. Size kızmış değilim, size acıyorum." Kapıyı çarpmadan kapatıyor.

Haftalar geçiyor, Noel yaklaşıyor, Orion'la yaptığım çalışmanın değerlendirilmesi de öyle. Bazen ilerleme kaydediyoruz gibime geliyor, kelime dağarcığı yavaş yavaş genişliyor, eskisi kadar gergin değil, resimleri daha sarih, kendisi daha sakin. Bazı günler ise, tersine, gerileme baş gösteriyor, hezeyan haline geçiyor, her şeyden korkuyor ve ışınların delip geçtiği görünmez bir hapishaneye kapatılmış, kıstırılmış gibi görünüyor. Acaba üç adım ileri sonra iki adım geri mi gidiyoruz yoksa ileri atılan iki adım geriye atılan üç adım tarafından geçersizleşiyor mu? Hâlâ umut etmeyi başarıyorum, ama zar zor.

Yüklü bir sabahın ardından gündüz hastanesinde hayli sakin bir öğleden sonra. Öğrencilere izin verildi, akşamüstüne doğru bir hastamı bekliyorum, çalışma odamda rahatım, Freud'u tekrar okuyorum. İyi bir öğrenci gibi notlar alıyor, bazı bölümlerin altını çiziyorum. Kurumda benden başka kimse yok neredeyse, bu yüzden de büyük bir gürültü ve bağırışlar duyunca şaşırıyorum. Derhal Orion'un tehlikede olduğu korkusu yükseliyor içimde. Çalışma odamdan çıkıyorum, koridorda kimse yok, ama birinin haykırdığını ve sınıfları giriş holünden ve müdüriyet odasından ayıran kapıyı yumruklayıp tekmelediğini duyuyorum. Korktuğum gibi Orion karşımda, ama ne halde bir Orion! Deli gibi bakan gözleriyle, uluyan, köpükler saçan, yumrukları kan içinde ve dört bir yana var gücüyle tekmeler savuran bir Orion.

Ona ismiyle sesleniyorum, beni tanımıyor, beni duymuyor.

Elini tutmayı başarıyorum. "Orion... Orion buradasın, gündüz hastanesinde, benimle birliktesin, dostlar arasındasın."

"Dostlar... hangi dostlar... iki saat beklettiler... iki saat... beden eğitimi salonunun kapısında tek başına. Kimse gelmedi, Paris şeytanından başka kimse. Her şeyi kıran o. İki saatten sonra, her şeyi yapabilir şeytan! Gündüz hastanesinin suçu bu!"

Onu çalışma odama götürmeyi deniyorum, önce buna karşı koymuyor ama birden elimden kaçıyor ve indirdiği müthiş bir tekmeyle iki bölümü ayıran kapının alt kısmını kırıyor. O esnada kapı açılıyor ve kapının arkasında tekmeden kaçınmak için gerileyen Robert Douai'yi görüyorum. Gördüklerinden besbelli çok telaşlanmış, "Bana bırakın...!" diye bağırıyorum. Orion kapıya vururken canını yakmış, ağlamak üzere olduğunu görüyorum, onu sürükleyip götürmeyi başarıyorum. Hâlâ çırpınıyor. Onu öne doğru itiyorum, ama kapımın önünde boylu boyunca kendini yere bırakıyor bağırarak. Douai'nin yardımıyla onu ayağa kaldırmayı başarıyorum, hâlâ tek tük çığlık atsa da hıçkıra hıçkıra ağlıyor, bu da iyiye işaret. "Her şey yoluna girecek!" diyorum Douai'ye. Çalışma odasına sokmak için Orion'u tutuyorum, oturması için bir koltuk çekiyorum. O esnada, son bir sıçramayla pencereye tekme atıyor, camların hazin bir sesle avluya düştüğü duyuluyor. Neyse ki yaralanmadı, bana sıkı birkaç tekme attı ama neticede ciddi bir şey yok. Şimdi ağlıyor, başı çalışma masamın üstünde hıçkırıyor. Ona bir bardak suyla çikolata veriyorum, ilkin tereddüt ediyor sonra alıyor.

Douai kapıyı itiyor, kırılmış camı görüyor. "Yaralanmadınız ya?"

"Hayır, o da yaralanmadı. Talihi varmış... Orion'un yüzünü yıkamasına yardım edeceğim, sonra da onu metroya bırakacağım."

"Sonra bir ara uğrayın da durum tespiti yapalım."

Döndüğümde ortalığın biraz toplandığını görüyorum, ama Orion'un çullandığı kapı feci durumda. Şiddetinin izlerini herkes görecek. Douai soruyor: "Ne oldu?"

"Orion saat ikide beden eğitimine gidecekmiş. Siz öğleden

sonra çocuklara izin verdiniz. Kimse onu uyarmamış. Kapının önünde iki saat beklemiş, bu sırada ışınların yaylım ateşine tutulmuş, buraya kendini kaybetmiş bir halde geldi."

"Bunu bir dışlanma olarak yaşamıştır."

"Şüphesiz. Beden eğitimi salonunun kapısına vuracağına buraya gelip öfkesini boşalttı, çünkü burada birisi kendisini duyar da sakinleştirir belki diye ümit ediyordu. Herkes hasarı görecek."

"Biz hasara alışığız, burada oluşumuzun bir nedeni de bu. İşin içinden gayet iyi sıyrıldınız. Çok korkmadınız ya?"

"Korkmaya vaktim olmadı. Şimdi korkuyorum. Üç aylık dönem sonundaki değerlendirmede buna ne denecek?"

"Korkmayın, değerlendirme yapıldı. Orion beklenmedik gelişmeler kaydediyor. Bunun farkında değil misiniz?"

"Tam olarak değilim. Biliyor musunuz, günlük hayat oldukça meşakkatli, ama bu söylediklerinize sevindim."

Birbirimizden ayrılıyoruz, geç oldu, Douai'nin bana söylediklerine memnun oldum, ama Hızlı Banliyö Treni'ne biner binmez ne kadar sarsılmış olduğumu hissediyorum.

Ertesi gün, olanların gözden kaçmadığını fark ediyorum. Öğretmenler odasının önünden geçerken, birinin ortaya konuşurcasına yüksek sesle şunları söylediğini duyuyorum: "Orion'un son marifetini gördünüz mü, özel öğretmenlik etkisini gösteriyor!"

İçeri girmeli, karşı koymalı, mümkünse açıklamalıydım. Bunu yapacak gücüm yok, içeri girmiyorum, ağzımı açıp bir şey demeyeyim mi? Hayır, hiçbir şeyi açıklamak zorunda değilim, ben işimi yapıyorum, hepsi bu. Orion geldiğinde, dün kırdığı ve benim bir resim kâğıdı ve yara bandıyla örtmeye çalıştığım cama apaçık bir zevkle bakıyor. Bir gün önceki olaylarla ilgili tek kelime etmiyor. Dikteyi yapıyoruz, tarihe geçiyoruz. Sonra soruyorum: "Çalıştırıcılardan ilerde seni uyarmalarını isteyecek misin?"

"Bilinmiyor."

"Olanları ailene anlattın mı?"

"Bilinmiyor."

Daha sonra büyük bir hızla ve bile isteye acemi bir kalemle Pa-

ris gölü dediği şeyi çiziyor. Su her yeri kaplamış, Eyfel Kulesi'nin ucu ve Montmartre'ın kubbesi çıkıyor sadece gölden. İşler her sarpa sarışında ortaya çıkan bu resimden hiç hoşlanmadığımı biliyor.

Yaptığımız bütün çalışma günlerdir hükmünü kaybetmiş gibi görünüyor. Orion her zamanki hayatının katılığına ve tutsak edilmiş bir zihnin aleladeliğine döndü tekrar. Ateşli ve kararlı bir şekilde ilk labirenti çizen oğlana ne oldu? İkimiz de adamakıllı sıkılıyoruz ve bu böyle devam ediyor.

Douai, tam en karanlık zamanda yolluyor bana Jean-Philippe'i. Bir semptom yüzünden –kötü ve yavaş yazıyor– birçok kolejden kapı dışarı edildikten sonra gündüz hastanesine geldi sonunda. Zeki, muzip bir çocuk, sokak çocuğunu andıran bir havası var. Sınıfta canı sıkılıyor. Ona hemen kanım kaynıyor, "Ben de babam gibi şarkı bestelemek isterdim," diyor.

"Ben hiç böyle bir şey yapmadım!"

"Yazıyormuşsunuz, bana yardım edebilirsiniz."

"Nasıl?"

"Yaptığım şarkıları size söylerim. Siz de düzeltir sonra yazarsınız."

"Sekreterin olmamı mı istiyorsun?"

"Hayır, birlikte öğreniriz, göreceksiniz eğleneceğiz ve günün birinde insanların önünde şarkı söyleyeceğim zaman sizi davet edeceğim."

"Beste yapmayı biliyor musun?"

"Babamla öğreniyorum."

"Onun gittiğini sanıyordum."

"Annemi ve beni seviyor aslında, ama çekip gitmeyi daha çok seviyor. İki üç yılda bir hep geri geliyor."

"Peki, deneriz. İki günde bir gel. Aksatma."

Bunu kabul edebilirim, boş saatlerim var, hem bu tez canlı ve güleç Jean-Philippe benim ağır yükümü, Orion'u, hafifletir belki de.

Zira Orion ile ben, büyük güçlükle, labirentlere dalmaya devam ediyoruz, bunlar tarihöncesi mağaralara dönüşüyor. Bazen

duvarlarına çok güzel veya çok korkutucu işaretler çizdiği oluyor, ama ışığımız eksik. Acaba havadan ve sudan da yoksun kalacak mıyız? Çıkışı keşfedemeyecek miyiz? Anahtarı onda olan çıkışı.

Bu sırada Jean-Philippe iki günde bir geliyor ve bana şarkılar veya şarkı parçacıkları söylüyor, henüz belli bir biçimden yoksun olsalar da daima beklenmedik ve hınzır pasajlar fışkırıyor bunlardan. Bazı yerleri kesmesini, bölümler arasında bağ kurmasını salık veriyorum, ardından bunları bana dikte ediyor. Daha sonra, neredeyse çok alçak sesle, sırf ben duyayım diye, bunları şarkı olarak okuyor. Sesi inişli çıkışlı, ama yeteneği var. Bu seanslardan zevk alıyoruz, Parisli fırlama velet zihniyeti, hayatı olduğu gibi anlattığı o tatlı sert tarzı hoşuma gidiyor.

Annesi beni görmeye geliyor, bir hemşire, güzel, yaralı. Oğlunun geleceği için endişeleniyor: "Kavrayışı tez, zekidir, ama deli doludur, aynı babası gibi. Kendini her yerden kovduran bir isyankâr."

"Ona güvenin. İçindeki gizli kalmış güçlere inanın."

Bana inanmayı isterdi, ama yapamıyor, gene de yanımdan daha mutlu ayrılıyor. Şüphe, daima korkunun ve şüphenin felç eden ağırlığı.

Birkaç gün sonra Jean-Philippe alışılmadık bir saatte geliyor.

"Size yeni bir şarkı söyleyebilir miyim?"

"Hiç vaktim yok, senin de dersin var."

"Salak öğretmen beni dışarı attı. İstiyor musunuz yoksa istemiyor musunuz?"

Yarı yalvaran güzel tebessümü bana dokunuyor. "Söyle bakalım!"

Bir müddet çalışıyoruz, sonra, her zamanki gibi, bana metnini dikte ediyor. Kapı vuruluyor, gelen Orion. Jean-Philippe'i görünce canı sıkılıyor. "Bu benim saatim, efendim."

Jean-Philippe de işinin yarıda kesilmesinden memnun değil. "Bir dakika bekleyiver, neredeyse bitirdik."

Orion sinirlenmeye başlıyor: "Hayır, bu benim saatim."

Jean-Philippe Orion'un huzursuzluğunun bilincinde mi? Gü-

lümseyerek eliyle ona küçük bir işaret yapıyor. Ona doğru gidiyor, kolunu omzuna atıyor. "Biz arkadaşız, Orion."

Arkadaş kelimesi Orion'un üzerinde etkisini gösteriyor, gülümsüyor, memnun, yanımıza oturuyor. Jean-Philippe'in şarkısını not etmeye devam ediyorum. Sonuna geldiğimizde, "Şimdi bunu söyle bakalım," diyorum. Her zamanki kendine güvenini kaybediyor, yüzü kasılıyor. "Birinin önünde olmaz, efendim. Arkadaş bile olsa."

Sonra Orion'a dönüp, "Anlıyor musun?" diyor.

Orion'un gayet iyi anladığını görüyor. Jean-Philippe metnini elimden alıyor, elini yine Orion'un omzuna koyuyor, gülümsüyor ve kaçıp gidiveriyor. Orion onun yerine oturuyor, asap bozucu bir yavaşlıkla defterlerini çıkarıyor ve birden soruyor: "Jean-Philippe'le ne yapıyorsun?"

"Şarkılar besteliyor, onları kafasının içinde besteliyor, yazamıyor, yazmakta güçlük çekiyor."

"Engelli bir arkadaş, o da. O sana şiir-şarkılar dikte edebiliyor, edilemez mi?"

"Sen de edebilirsin. Sana Jean-Philippe'in bir şarkısını okuyayım ister misin?"

Buna memnun oluyor. "Evet." Ona bir şarkı okuyorum. Gülüyor. "Bundan hoşlanıldı. Onun gibi dikte etmek istenir." Kâğıt kalem alıyorum, bekliyorum. Düşünüyor. "Şarkı söylenemiyor, onun gibi korkuluyor. Bir şiir denenmek isteniyor, ama ne hakkında?"

"Jean-Philippe'in şiiri hakkında 'bundan hoşlanıldı' dedin, bana hoşlandığın şeyleri dikte et. Bak, başlığı yazdım bile."

Bundan hoşlanılıyor

Tereddüt ediyor, sonra dikte etmeye başlıyor, bazen uzun uzun duruyor, bazen de çok hızlı gidiyor.

Sakin oldukları zaman beyaz atlar seviliyor
Ve adalar, ağaçlarla ve çiçeklerle dolu adalar çok seviliyor
Şehrin olmadığı, korkutanların olmadığı, kendisi tarafından yapılmış kulübelerin olduğu
Adalar seviliyor çünkü sakin yerler, zürafalar su içmeye geliyor
Filmlerdeki gibi beyaz atlar seviliyor...
Geceleyin Paris sokaklarında dörtnala koşan
Ve kafamın içinde yaşayan üç yüz beyaz at
Bazen üstlerine biniyorum ve Sous-le-Bois'ya gidiliyor
Büyükannemin bir bahçesi var ve de eski bir tünel, orada oynanabiliyor
Kuşlar var, serçeler, karatavuklar, Fransız kuşları
Labirent de seviliyor, orada başkalarına yol gösterilebiliyor
Labirent ve adalar, bundan hoşlanılıyor!

Yazılmış şiirine bakıyor, memnun, ama soruyor: "Neden ayrı ayrı cümleler yapıyorsun?"

"Sen bölünmeleri bana dikte etmediğinden, cümleleri dizeler halinde keserek bu bölünmeleri verdim, şiirlerde ve şarkılarda yapıldığı gibi."

"Bunu Jean-Philippe için de yapıyor musun?"

"Evet, ama istersen her şeyi değiştirebilirsin. Bu senin şiirin, benimki değil."

Karşılık vermiyor, vakit doldu, gidiyor. Şiiri masamın üstünde bırakıyor.

Daha ertesi gün Jean-Philippe geldiğinde her zamanki gibi neşeli, ama yeni şarkısı yok. "Kafamda hiçbir şey yok," diyor, "böyle olmuyor artık, bu boktan hastanede ne işim var benim?" Orion'un duvara astığım ilk labirentinin karşısında kalakalıyor. "Bu çok güzel! Sen mi yaptın?"

"Hayır, Orion."

"Tıpkı kendisi."

"Öyle mi dersin?"

"Derisi yüzülmüş, kanayan tüm bu renkler. Karmakarışık ama

kaybolunmayan bu yol. Sonra siz, onunla beraber."

"Ben mi...?"

"Tabii, siz içindesiniz, renklerin altında siyah-beyaz portrenizle. Girişle çıkış arasında bir hikâye var mı?"

"Theseus'un, Minotauros'un ve Ariadne'nin hikâyesi belki."

"*Ariane* füzesi mi?"*

"Hayır, bu başka bir Ariadne."

"Bana anlatır mısın? Televizyondan önceki hikâyeleri dinlemeye öyle ihtiyacım var ki."

"İstersen anlatırım."

"Orion'a da anlat. Bunun gibi hikâyeler duymalı, harikulade hikâyeler. Dikteler ve matematik onun için aptallık. Tüh, vakit geldi, kaçıyorum."

Güleç ve kaygılı bir halde sıvışıyor.

Bu onu son görüşüm. Birkaç gün sonra, gelmediği için endişelenince, Douai şöyle diyor: "Bir daha gelmeyecek. Atıldı."

"Bana haber vermeden mi?"

"Siz onun için geçici bir öğretmendiniz. Ben de onu cana yakın ve yetenekli buluyordum, ama bir öğretmene öyle kaba sözler, hakaretler, hatta tehditler sarf etti ki onu tutmak imkânsız hale geldi. Olan oldu, yapacak bir şey yok, rica ederim siz de ona yazmaya veya onu görmeye çalışmayın. Orion'un yumruğundan ve Jean-Philippe geç geldiği için yazdığınız sayısız özür pusulasından sonra, meslektaşlarınızdan bazılarını kızdırdınız. Hayatımı zorlaştırmayın. Jean-Philippe'i kabul eden bir meslektaş bulduk. Bu hiç de kolay olmadı. Artık o uğraşsın."

* Yunan mitolojisindeki Ariadne Fransızcada Ariane diye yazılır, Avrupa'nın uzaya gönderdiği ilk füzeye de bu mitolojik kişinin ismi verilmiştir. (ç.n.)

PASİPHAE

ORION'A HİKÂYELER, televizyon öncesinden hakiki hikâyeler anlatmak, Jean-Philippe'in bu fikri üstüne düşünüyorum. Derslerimin ve seanslarımızın çoğu zaman içine gömüldüğü sıradanlıktan çıkmanın bir yolu olabilir bu. Ben tek başıma anlatmamalıyım, onun da anlatması lazım. Kelime dağarcığı henüz çok yetersiz olsa da, hikâyeye resimle katılması lazım.

Bir gün Orion gittikten sonra ilk labirentini beyaz bir kartona tutturup tekrar duvara asıyorum, karton resmin etrafında bir çeşit çerçeve gibi duruyor. Orion ertesi gün geldiğinde, sanki hiç görmemiş gibi resmin karşısında şaşkın bir halde kalakalıyor.

Montunu çıkarırken, soruyor: "Bunu seviyorsun değil mi?"

"Evet çok seviyorum, orada bir hikâyenin geçtiği hissediliyor. Bu hikâyeyi anlatmamız lazım."

"Hepsi bilinmiyor. Sen başla, efendim."

"Sonra sen söyleyebildiğin kadarını söyler ve bir resimle devam eder misin?"

Bu fikir hoşuna gidiyor ama tereddüt ediyor. "Peki ya ödevler? Annem önce deftere kaydedilmiş ödevler yapılsın istiyor."

"Resmin bir ödev olduğunu belirtirim. Her hafta yapılacak bir ödev."

"Diğerleri gibi bir ödev olursa, bir şey demez."

"Neyle başlayayım Orion?"

"Bir adayla, labirenti olan bir adayla."

Ona tarihin başlangıcındaki insanlardan söz etmeye başlıyorum, denizde gemi yüzdürmeyi, balık avlamayı, kürekli küçük

tekneleriyle açık denize çıkma tehlikesini göze almayı öğrenen insanlardan. Pek çok gemi batar, pek çok kişi boğulur, ama yavaş yavaş yelken kullanmayı, adalara gitmeyi ve adalarda yaşamayı başarırlar. Bir ada, Girit, Mısır'a yakındır, oraya gemiyle giderler, Mısırlıların ilmini öğrenirler ve sonunda onlar gibi bir krallık kurmayı başarırlar.

Orion beni büyük bir dikkatle dinliyor, onun dünyasına girdim adeta. Düşüncelerimi toplamak için yavaşladığımda veya durduğumda, neredeyse yalvaran gözlerle bana bakıyor ve şöyle diyor: "Ya sonra?" Bu bana babamı ve onun hikâyelerini hatırlatıyor, bir olayın gelişini veya nasıl bir sona bağlandığını haber vermek için daima biraz dururdu. O zaman ağzından çıkanları can kulağıyla dinleyen ben de "Ya sonra?" derdim. Orion ile aramda garip bir ortaklık kurdu bu, sanki ben babam, masalcı olmuştum, o ise hep olduğum çocuk, başka bir dünyanın hikâyelerine ve imgelerine aç olan çocuk. Doğarken annesinin ölümüne sebep olan çocuk, daima eksikliğini duyacağım annenin.

Orion sözümü kesiyor. "Girit bir ada, Paris şeytanı oraya gidemez, denizden korkar. Adada güvende olunur, ikimiz rahat ederiz."

Birden onun Girit'te olduğunu ve orada benimle olduğunu görüyorum veya hissediyorum. Hiç gitmemiş olduğum ve aniden önümde açılan bu yerde birlikte olduğumuzu. Bu beni coşturuyor ve, tıpkı babamın yaptığı gibi, kanatlanıyorum.

"Girit'te yargıç kral Minos ve muhteşem kraliçe Pasiphae hüküm sürerler. Derken denizden köpükler içinde bir boğa çıkagelir, sahile çıktığında herkes onun göz kamaştırıcı güzelliğini görür. Boğa hiç tereddüt etmeden kraliçeye doğru gider. Kraliçe sarayından çıkar, deniz boğasının güzelliği aklını başından alır. Aralarında tutkulu, karşı konulmaz bir birleşme hasıl olur.

"Kral Minos anlar ki, zira içinden bir ses onunla konuşur, bu aşk ateşli bir yaz boyunca sürecektir yalnız. Sonbaharda, deniz boğası dalgaları güçlü bir şekilde yararak geldiği gibi gider. Pa-

siphae her şeyi unutur, bu yıldırım ve ateşten ayların üzerine bir örtü iner, o yeniden kraliçe ve ulu kadındır.

"Minos'un bilgeliği ve sabrı etkisini göstermiştir, ışıltısı krallığa yayılan bir kraliyet çifti oturmaktadır yine sarayda, ama kraliçe parlak boğanın çocuğunu taşımaktadır karnında. Gelecek olan varlık, ne insanlar arasında ne de hayvanlar arasında yeri olan varlık, Girit'te ne yapacaktır, dünyada ne yapacaktır? Pasiphae onu sever, sevinçle karnını seyreder, onu ulular. Doğacağı zaman, ona yakışır ve sadece ona ait olan bir mekân gerekecektir."

Orion bana gülümseyerek bakıyor, benim de aynen öyle yaptığımı hissediyorum. Her şeyi anlamadığını biliyorum, ama gözleri parlıyor, benimkiler de parlıyor olmalı. Kendimi tükenmiş hissediyorum, içime ilham dolduğunu hissediyorum, devam ediyorum. Orion çalışma odamın lambasını söndürüyor, bunu hiç yapmamıştı. Dışarıda yağmur yağıyor, tatlı bir alacakaranlıktayız.

"Kral Minos Grek ülkesinin en ünlü mimarı olan Daidalos'u çağırtır. Pasiphae'nin ve Deniz Boğası'nın bedeniyle ruhunun suretine uygun bir saray inşa etmesini ister ondan. Daidalos bu saraya Labirent adını verir. Oğlu İkaros'la sarayın planı üzerinde çalışır. Girişi görünür, arzu edilir, tehlikeli olmalıdır, çıkışı esrarengiz kalmalıdır.

"Minos, Labirent'i kurmak için halkına ve derinliklerin ruhlarına başvurur, her biri yapının ancak bir bölümünü bilecektir. İkaros iç içe geçmiş yolları, Pasiphae ile Boğa'nın bedenlerindeki kemikleri, kasları, atardamarları çizer. Daidalos arzunun kesintiye uğradığı dönemlerin ve mucizelerinin, aşkın ateşli yollarının ve korkutucu bir şekilde buz kestiği dönemlerin yapımını üstlenir.

"Pasiphae'nin çocuğu içinde büyür, dev gibi olur, Pasiphae onu gittikçe daha çok sever ama tüyler ürpertici bir doğumdan da korkar. Şafak rengi bir gemi yanaşır Girit'e, Firavun'un en ünlü hekimini taşımaktadır, kraliçeye yardım etmesi için onu gönderen ise ilahlaşmış Boğa'dır.

"Labirent biterken, hekim doğum için hazırlık yapar. Günü

geldiğinde, bir kılıç alarak Pasiphae'yi yarar ve korkunç çocuğu çıkarır; kraliçe ve Minos'tan başka çocuğa bakabilen ve onun bakımını yapabilen tek kişi odur. Minos dehşet içindedir, Pasiphae mutludur, inanılmaz ölçüde büyük olan yavrusunu şefkatle göğsüne bastırır. Yedi gün sonra, Minos onu hekimin getirdiği Nil'in suyuyla vaftiz eder. Ona Minotauros adını koyar. Ben, der, onun hakiki babasıyım zira benim arzumla tanrısal Boğa sana geldi ve seni bir dişi boğa yaptı. O, hayvandaki insanın ve insandaki hayvanın büyük, canlı heykeli olacak. Kendini beğenmiş düşüncelerimize karşı, sırrı çözülemez bir tanıklık."

Ben konuşurken Orion ayağa kalkıyor.

"Teneffüs saati, efendim, çanta burada bırakılabilir mi?"

"Niye duralım, öğretmenler odasının kapısında boş boş dolanasın diye mi?"

"Vakit geldi, gitmek lazım."

Gidiyor, ama alacakaranlıkta benden çıkan ses durmak istemiyor.

"Minos devam eder: Oğlumuzun kendi iki parçasının ayrı olduğu bir dünyada kalması doğru olmaz, Daidalos'un onun için yaptığı Labirent'i açacağız ona.

"Henüz çok küçük, der Pasiphae.

"Vakit geldi, diye karşılık verir Minos.

"Ve küçük Minotauros, dört ayağı üstünde gururlu ve kendinden emin, parlak gözleriyle onu onaylıyor gibidir. Pasiphae onun güzelliğine, cesaretine hayran olur, Boğa'nın güçlü boynuzlarının belirmeye başlayıp başlamadığını anlamak için başını okşamak ister. O zaman Minotauros çevik bir hareketle döner ve annesinin bedenini sıyırıp geçen bir çifte atar."

Kapının hafifçe aralandığını ve Orion'un ortaya çıktığını görüyorum. Benim devam ettiğimi duydu mu? Kapının arkasından mı dinliyordu? Kapıyı kapatıyor, koltuğuna ilişiveriyor ve gözlerini bana doğru çevirerek şöyle diyor: "Ya sonra?"

"Kral Minos, Labirent'in sırrını asla kimseye açamasınlar diye Daidalos'u ve oğlunu mahpus olarak alıkoymak ister. Bunu ön-

görmüş olan Daidalos, kanatlar yapmış ve oğluyla beraber uçup gitmiş. İkaros Grek ülkesine varamamış, zira güneş kanatlarını yapıştığı yerden sökmüş, o da denize düşmüş. Daidalos, oğlunun kendisini izleyemediğini fark ettiğinde, unutulmaz bir acıya gark olmuş."

Orion'un sesi yükseliyor: "O zaman Paris şeytanı onu yaylım ateşine tutar ve ışınların tutsağı olur, tıpkı olunduğu gibi."

Sesim kaldığı yerden devam ediyor: "Kral Minos ve Pasiphae oğullarını Labirent'e götürürler. İçeri girmek için bacaklarının üzerinde doğrulur, ama eşikten adım atar atmaz çın çın öten toynaklarının üzerinde dörtnala öne atılır. İki günde bir Pasiphae ona yemek gönderir: bir gün insan için, bir gün boğa için. Su içmesi için berrak pınarlar, yıkanması için bir çay vardır. Ayda bir defa Pasiphae, Minotauros'uyla iki gün geçirmek üzere aşağı iner, harikulade çaldığı lavtasını da yanına alır. Şayet o gün Minotauros daha ziyade insansa, Pasiphae şarkı söyler, o da ona flütüyle eşlik eder. O zaman kral Minos ile kızları Ariadne ve Phaidra'ya oturmaları için sandalyeler ve nefis içecekler getirilir. Pasiphae'nin gökyüzünden veya yerin derinliklerinden geliyormuşçasına yükselen sesini dinlerler, Minotauros'un duyulmamış güzellikteki flütü tarafından desteklenen sesini. Pasiphae sarayın kapısında veya pazar yerlerinde lavta çalarak ada sakinlerini her gün büyülese de, onun şarkı söylediğini daha önce kimse duymamıştır.

"Bazen Pasiphae şarkı söylemez ve Minotauros onu sırtına aldığı gibi dörtnala Labirent'in uçsuz bucaksız büyüklüğüne dalar. Dönüşünde, oğluyla yaptığı büyük yolculuktan öylesine sarsılmıştır ki ona destek olmak icap eder.

"Labirent'te ne gördüğünü de, o devasa kuytuda şarkı yeteneğinin içine nasıl doğduğunu da kimseye, o kadar hayran olduğu kral Minos'a bile, asla söylememiştir. Minotauros'la konuşuyor mudur, Minotauros ona cevap veriyor mudur? Pasiphae, Kral Minos ve akşam güneşiyle birlikte tekrar denize döndüğü zaman kendisiyle birlikte götürmüştür bu sırrı."

Aramızda sessizlik peyda oluyor, lambayı tekrar yakıyorum, yepyeni bir güvenle canlanan bakışlarımız karşılaşıyor. Sonra tekrar içimizdeki daha az aydınlık bir yöne dönüyoruz yavaşça. Birazdan dersler sona erecek.

"Defterini çıkar, Orion."

Çıkarıyor. Her zamanki gibi ertesi güne bir ödev ve çalışması için bir ders veriyorum. Sonra defterini alıyorum ve kendim yazıyorum: Gelecek haftaya, orta boy, renkli resim: Labirent'in Girişi.

Buna memnun oluyor, bu bir ödev, annesi bunu anlayacaktır. Çantasını kapatıyor, montunu her günkü aynı düzenli ağır hareketlerle ilikliyor. Küçük çalışma odamızda Minotauros ile Pasiphae'nin mevcudiyetinin incecik bir kalıntısını hissediyorum. Orion'la kapıya kadar gidiyorum, orada tüm doğallığıyla alnını öne eğiyor, akşamları ana-babası onu alnından öperken de böyle yapıyordur herhalde. Ben de aynı şekilde öpmek üzereyken birden kendimi toparlıyorum, elini tutup avuçlarımın arasına alıyorum. Ne yaptığı hareketin bilincindeymiş gibi, ne de benim hareketimden incinmiş gibi görünüyor ve her günkü gibi çıkıp gidiyor.

Daha sonra kendi kendime soruyorum: Niçin onu öpmedim? Bu zavallı çocuk hâlâ çok küçük, ağır bir şekilde engelli, çok acı çekiyor, bir şey olmuş olmalı. İçimin derinliklerinden bir "hayır" çıkıveriyor: Orion'un bir babası var, bir annesi var. Sen sadece onun "psikolog"u olmalısın.

Grev var, o gün üç trenden biri çalışıyor yalnız. Gene de Hızlı Banliyö Treni'ne güç bela binmeyi ve diğerleri gibi hayatta kalmayı başarıyorum. Orion çoktan gelmiş, beni bekliyor, oturuyoruz, "Dikte yapılıyor mu?" diye sormuyor. Zira, aramızda, Labirent'in varlığıyla başka bir dikte olgunlaşıyor inceden inceye. Labirent'te, neşe içinde geçen yıllardan sonra, Minotauros sıkılır. Kral Minos, daha yeni yeni büyümeye başlayan Atina üzerinde nüfuza sahiptir. Minotauros'a arkadaşlık etmeleri ve Labirent'in uçsuz bucaksız büyüklüğünü şeneltmeleri için kentin her yıl ona on genç kız ve on delikanlıdan oluşan bir vergi göndermesini talep eder.

Orion karşımda duruyor, daha büyük görünüyor, gözleri parlıyor. Bana şunları söyleten o mu: "Minotauros'un kentin gençlerini kendi zevki için kullandıktan sonra kendine korkunç bir ziyafet çekerek onları yiyip yuttuğu söylentisi dolaşır Atina'da. Girit'te, Minotauros'un otobur olduğuna inanan halk, Atinalı arkadaşlarının onunla birlikte kentler kurup geliştirdiklerini ve buralarda hayatı mutlu kılan bitkiler yetiştiğini sanır. Labirent'teki oyunlar, dövüş ayinleri, zevk, müzik ve dans olanca görkemiyle nam salar. Bazen ağlayarak içeri giren Atinalı gençler, orada buldukları mutlu hayatın cazibesiyle hiç dışarı çıkmazlar.

"Atina'da, vaktiyle genç ve sıhhatli bir kahraman olan kral Aigeus yaşlanmıştır, Girit'in talep ettiği vergiyi göndermeye yanaşmayan halkının isteğine karşılık vermekte tereddüt eder. Minos'un, filosuna, Atina filosunu yok etme ve kenti istila etme emri vermesinden korkar. İşte tam o sırada, o güne kadar sessiz kalmış olan oğlu Theseus Meclis'te duruma müdahale eder.

"Minos'un talep ettiği vergi, der, kabul edilemez, ancak şu da var ki Atina Girit'e kafa tutmaya henüz muktedir değil. Tek bir çözüm var, o da Minotauros'u öldürmek. Savaşlarda gösterdiği kahramanlıklarla övünen Theseus, bunu yapabileceğinden emindir. O yıl Labirent'e girmek üzere Girit'e gönderilen genç Atinalılarla gitmeyi ister. Theseus'un cesareti ve güveniyle coşan Meclis, kral Aigeus'u onun teklifini kabul etmeye zorlar. Atina'nın vergisini Girit'e götürecek olan gemi hazırlanırken, kral Aigeus oğlunu bir daha görmeyeceğinden eminmiş gibi derin bir melankoliye kapılır."

Orion ayağa kalkıyor. "Teneffüs zili çaldı, efendim."

Theseus'un serüvenini düşünmeye, belki de dinlemeye, Minotauros'un yaklaşmakta olan müthiş mevcudiyetini hissetmeye devam ediyorum.

Sınıfa dönme zilinin çaldığını duyuyorum, Orion geri geliyor. Demin onda biraz Theseus'un mağrurluğunu hisseder gibi olmuştum, şimdi çok solgun, küçülmüş görünüyor. "Koridorlarda ne yaptılar sana?"

"Bilinmiyor, efendim."

Bekliyorum, sonunda şöyle diyor: "Ya dikte, yapılıyor mu?"

"Neden?"

"Bilinmiyor. Yapmak lazım."

Bu cevabı vereceğini tahmin etmiştim, Theseus ile yoldaşlarının Girit'e gelişi üzerine, Theseus gemiden inerken orada hazır bulunan ve onunla aralarında kısa bir konuşma geçen Minos'un kızları Ariadne ve Phaidra'da prensin güzelliğinin bıraktığı derin etki üzerine küçük bir dikte hazırlamıştım. Konu Orion'un hoşuna gidiyor, itinayla yazıyor, her zamankinden daha az tereddüt edip yazdıklarının üstünü daha az çiziyor. Düzeltiyorum, çok yanlışı yok, onu kutluyorum. Şöyle diyor: "Theseus olunca daha kolay, sahip olunmayan arkadaş gibi o sanki."

"Peki Labirent'in girişinin resmi...?"

Şaşırmış görünüyor: "Vahşi bir kadın var... Gülüyor..."

Ertesi pazartesi geldiğimde, Orion, çalışma odasının kapısının önüne kıvrılıp büzülmüş, çoktandır beni bekliyor. Onu içeri alıyorum: "Bana resmini göster."

"Önce dikte olmayacak mı?"

"Hayır, önce resim."

Kartonu uzatıyor, içinde iki resim var. Birincisi iki kenarında gri taşlardan yapılmış iki yüksek duvar olan bir yolu tasvir ediyor, bir dönemeç yolun nereye gittiğini görmeyi engelliyor. Resmin bütünü acemice çizilmiş, Orion'un şimdi yaptıklarından çok daha çocuksu bir resim.

"Labirent'e giden yol mu bu?"

Bundan memnun değil şüphesiz, zira acıklı bir edayla şöyle diyor: "Bilinmiyor."

İkincisine bakıyorum ve çok etkileniyorum. Büyük bir kaya duvarında sayısız yarık var, merkezde, eski yelkenlilerin pruvasındaki gibi, üstünde bir kadın büstü bulunan kocaman bir kapı. Bu kadın, göğüslerini gösteren kırmızı bir elbise giymiş. Altın bir kolyesi ve başında bir çeşit taç var. İri hülyalı gözleri size bakıyor ama belki de sizi görmüyor. Gülüyor, hain veya buruk bir gülüşle

değil, eğlendiği için de değil. Gülüyor çünkü biliyor. Yeryüzündeki hayatta, tıpkı Labirent'teki hayattaki gibi, gülünecek ve korkulacak şeyler olduğunu biliyor.

Resim çok sert, tarama yapılmış, yer yer çok boyalı, hatta kabaca boya bulaştırılmış gibi denebilir, insanı hoyratça sarsıyor, ama etkileyiciliği açıkça ortada.

"Jasmine bu resimle ilgili ne dedi?"

"Korkunç!"

"Ya baban?"

"Söylemek istemiyor."

"Ya sen?"

"Böyle işte, iğrenç iri beyaz dişleriyle!"

Şimdi ağzımdan şu sözler çıkıyor, bunları bana söyleten resim belki de:

"Vahşi kadından korkanlar o taraftan giderler, yol uzundur, gittikçe daralır, kuru kemikler vardır. Geri gelmeyi başaranlar delirmiştir, ötekiler iskeletlerin ortasında uyurlar ve bir daha hiç uyanmazlar. İçeri ancak kapıdan girilebilir ama ne kilidi vardır, ne anahtarı. Kapıyı zorlamaya kalkarsanız, vahşi kadının gülüşü sizi öldürür. Bir tek kraliçe Pasiphae kapının sırrını bilir ve genç Atinalıları onun yanına kadar götürebilir. Yaklaşırken Pasiphae şarkı söyler, kapı açılır, şarkısıyla sizi öne doğru iter. Birden Labirent orada, karşınızdadır. İçindesinizdir. Şarkı kesilir. Kapı tekrar kapanır ve vahşi kadın güler."

İkimizin ağzından bir çığlık gibi çıkıyor: "Ya sonra?"

Orion'un cevabı pattadak geliyor: "Bilinmiyor."

Bakışıyoruz, devamını bilmiyoruz, böyle işte. Orion'un alt dudağının biraz titrediğini görüyorum.

Ona bir kitap alıp okumasını öneriyorum, yapamıyor, dili dolaşıyor. O bölümü ben okumaya başlıyorum, sesim tereddütlü, biraz titriyor, hatalar yapıyorum, Orion bunları fark ediyor.

Resimleri çalışma odamda durabilir mi diye soruyorum. "Burası için," diyor.

Sonra da: "Gelecek hafta için ne resim yapılacağını deftere yazmalısın."

Yazıyorum: Theseus, geri gelmesi için Ariadne'nin ona verdiği bir yumak iplikle Labirent'e girer. Resim, aynı boyutta. Tarih: gelecek pazartesi.

Konuya bakıyor ve tek kelime etmeden defteri kapatıyor. Çalıştırıcılar ve arkadaşlarıyla buluşmak üzere havuza gitmeye hazırlanıyor. Henüz yüzmüyor. "Biliyor," diyor çalıştırıcısı, "ama derin suya atılmayı göze alamıyor. Eğer başarırsa, belirleyici bir dönüm noktası olacak bu."

"Göze al, bir labirent çizdiğinde yaptığın gibi bir baştan öbürüne git," diyorum Orion'a. Bana bakıyor, bana inanmayı isterdi, yapamıyor.

"Havuz, gerçek. Labirent kafanın içinde."

"Kafanın içinde..."

"Bilinmiyor, efendim. Vakit geldi." Bana elini uzatıyor. Gidiyor.

Bir hafta sonra, başka bir resim getiriyor, çok açık renklerde guvaşla daha bir canlılık kazandırılmış bir resim. Theseus uzun boylu, güçlü kuvvetli, siyah saçlarının çevrelediği yüzü Grek fresklerinin veya vazolarının röprodüksiyonlarında görülen yüzlere benziyor biraz. Ariadne'nin iplik yumağını büyük bir itinayla açıyor ve bir sarayın koridorlarında tedbirli bir şekilde ilerliyor. Önünde merdivenler, çeşmeler, geniş bir odanın girişi var. Bu sarayın kırmızının ve parlak bir sarının hâkim olduğu canlı renklere boyanmış duvarları ve esrarengiz mimarisi insana iyi geliyor. Theseus'un kendisinden çok, önemli olan bunlar.

Mutluluğun okunduğu ama acemiliklerin de eksik olmadığı bu resim karşısında böylesine zevk duyduğuma şaşırıyorum. Kendime bunun nedenini soruyorum ve büyülenmemim kaynağına inmeyi başarıyorum. Orion'un sarayının renkleri, mimari yapısı, garip yalnızlığı bana çok sevdiğim De Chirico'nun ilk döneminin metafizik tablolarındakileri çağrıştırıyor. De Chirico'nun eserlerindeki imgeleme gücü, ferahlık olmasa da, Orion'un resmi be-

ni, aynı onlar gibi, düş âlemine sokuyor. Orion'un Theseus'u, korkudan muaf olmayan bir kararlılıkla bizim dünyamız olmayan bir dünyada ilerliyor. Anlaşılmaz mesajlarla, kâbuslarla, bölük pörçük olaylarla dolu bir dünya, uykudaki insanlığın dünyası olan yabancı, belki de sonsuz dünya.

Bütün hafta boyunca Theseus'un Labirent'in geniş koridorlarında, birbiriyle kesişen merdivenlerinde ve salonlarında dolaştığını duyuyorum. Onun henüz bulmamış olduğu merkezi salonda, Minotauros, ayakta, yoğun bir yalnızlık içinde, yoklayan, uzaklaşan ve geri gelen ayak seslerini dinliyor.

Orion'un daha sonra getirdiği resimde Theseus, Ariadne'ye âşık olan İkaros'un uçup gitmeden önce tılsım niyetine kıza verdiği sihirli iplik yumağına tutunmuş bir halde, azimle ve temkinle Labirent'te ilerliyor. Yürüyüşünde muzaffer bir şeyler var, bu tavrı ilk labirentini çizdiği zamanki Orion'u hatırlatıyor bana. Korkunun mevcudiyeti de var. Minotauros'un korkusu. Niçin korkuyor?

Akşam iki resmi eve götürüyorum, Vasco'ya gösteriyorum. "Bak, rüyalara benziyorlar."

"Doğru, Theseus yaşamakta olduğu şeyi rüyasında görüyor sanki."

ÖLDÜRÜLEN MİNOTAUROS

ORION'UN DEFTERİNE, Bir sonraki resim: Minotauros'un Salonu diye yazdığımda Orion tepki göstermedi, Minotauros'tan korkmuşa benzemiyordu. Bana getirdiği resim öncekilerin neşeli renklerine sahip değil, kırmızı duvarları ve iç karartıcı bir havası olan bir salonu tasvir ediyor. Küçük boğa başlarıyla süslenmiş olan Minotauros'un tahtı ana duvara yaslanmış. Minotauros bu tahta oturmuş, bütünüyle yalnız, tuhaf bir şekilde pembemsi bir insan bedenine sahip. Bacaklarının ve –ne korkunç şey– kollarının ucunda, boğa toynakları var. Herhangi bir kudret hissi yayılmıyor ondan, daha ziyade bir bekleyiş ve merhamet izlenimi yaratıyor. Çok uzun boylu, zayıf, hiçbir olağanüstülüğü olmayan bir insan bedenine ve bana bir yüzü çağrıştıran bir boğa başına sahip.

"Sanki bir baba gibi..."

Yoksa Orion tetikte mi, bu kelimeyi mi bekliyordu? Hemen karşılık veriyor: "Bilinmiyor."

Theseus ile Minotauros'un Karşılaşması diye yazıyorum defterine. Ona gösteriyorum. "Dövüşecekler mi?" diye soruyor. Cevap vermiyorum. Rahatlamış görünüyor ve defterini çantasına koyuyor.

Ondan bu temayı çizmesini istemiş olduğum için endişe duyuyorum. Nasıl tepki gösterecek? Şu ana kadar bir Labirent rüyasının aydınlık renklerinde ilerledi. Orada mutluydu. Minotauros'un salonu, renkleri ve atmosferiyle, korkulan bir kararmaya daha şimdiden işaret ediyor. Şimdi, kendisinin gördüğü haliyle, Mino-

tauros'un biraz acıklı esrarını ve Theseus'un ürkek gözüpekliğini ortaya koyacak. Öldürme niyetini.

Zor bir hafta, sonunda bana şöyle diyor: "Resim yüzünden ışınlar geliyor. Girit'te, şeytan her şeyi karmançormanlaştıramaz. Orası bir ada, denizi geçemez. Theseus ve Minotauros orada rahatlar. Burada Paris'in ışınları içinde olan bizleriz."

"Resim yaparken güvendesin."

"Her zaman resim yapılamaz. Çoğu zaman size arkadan saldırıyor ve ışınlar içinde kalındığında resim yapılamıyor çünkü zıplamak gerekiyor veya duvarı yumruklayıp tekmelemek, o zaman da eller ve ayaklar acıyor."

"Resmini pazartesiye bitiremeyeceğini mi söylüyorsun?"

"Bilinmiyor, efendim..."

"Peki, resmi bitirmek için bir haftan daha olduğunu yazarım defterine."

Bunu izleyen hafta çok yorucu. Orion, "Ağır, çok ağır, ışınlar henüz yakmıyor ama dört bir yandalar," diye sızlanıyor sık sık.

Bir gün, "Arkamda olmalısın, uzakta değil," diye söyleniyor iç çekerek.

Orion zorlanıyor, ona destek olmaya, hiçbir şey istemeden yanında veya arkasında durmaya –benden beklediği buysa eğer– çalışıyorum. Her ne kadar çalışan ve asıl çırpınan Orion ise de, canavarca olanın karşısına ikimiz birlikte çıkmalıyız. Canavarca olan ne? Minotauros mu yoksa içimizde buyurgan kısıtlamalarıyla insanın hayvan üzerindeki hâkimiyeti mi?

Orion resmini getirdiği gün endişe içinde. Resmi çantasından çıkarmıyor, kaskatı bir halde karşıma oturuyor.

"Resmini verecek misin?"

"Hayır, efendim, sen al! Üstteki tahriri oku önce."

"Bir de tahrir mi yaptın?"

"Resim öyle istiyordu."

Kâğıdı alıyorum, eğri büğrü büyük harflerle bir metin var.

Labirent'e girildiğinde dev bir baş var, arkada ama hep önde görülüyor. Gülüşü şeytan gibi gülüyor. Çıkmaza çekiyor. Baş hayli genç, iri gözler, iyice görünür kulaklar ve iğrenç iri beyaz dişleri göstererek gülen ağız.

Minotauros tahtına oturmuş, kızların kurban edilmesini bekliyor, Labirent'in merkezinde, sunağın olduğu ve saray gibi olan köşede.

Ariadne'nin ipliğiyle Theseus, Minotauros'la karşılaşıyor, onun güçlü olduğunu hissediyor.

Seni öldürmeye gelindi çünkü kral Minos sana kurban olarak Ariadne'yi vermek zorunda. Nişanlımı.

Dövüş başlıyor ve bu korkunçluk uzun sürüyor. Theseus kılıcını Minotauros'un karnına saplıyor, kalbin olduğu yere. Minotauros ölü düşüyor yere ve Theseus kavgalaşmayı kazandı. Üzgün. Ariadne'nin ipliğini alıyor, sarıyor ve Labirent'ten çıkıyor, çıkıştan değil Ariadne'nin onu beklediği girişten ve Theseus onu yanında götürüyor, kız evlenmek için olduğunu sanıyor.

Tahririn sonu.

Resimlerini pek koruyamayan, rengi atmış, eskimiş kartonu çantasından çekiyorum. Açıyorum, resmi çıkarıyorum, sahnenin dramatik niteliği beni çarpıyor. Sahne, bir önceki resimde Minotauros'un büyük koltuğunda oturduğu geniş salonda geçiyor. Koltuk, burada, iç karartıcı kırmızı duvarın önünde, ama Minotauros koltukta değil, Theseus'un karşısında ayakta duruyor, çok uzun boylu ve savunmasız.

Theseus, Orion'un önceki resimlerinde çizdiği siyah saçlı ve düzgün çehreli, sağlam yapılı yakışıklı delikanlı değil burada. Çok daha genç, daha kısa boylu bir oğlan çocuğu, Orion'un uzun kıvırcık saçlarına, solgun ve ürkek yüzüne sahip. Bu yeni Theseus elinde bir çeşit kılıç tutuyor ve bu kılıcı, uzun boyuyla ona yüksekten bakan Minotauros'un gövdesine saplıyor haykırarak, umut-

suz bir kararlılıkla.

Başını Theseus'a doğru eğmiş olan Minotauros, derin bir hüzünle, ama kendini savunmak için hiçbir hareket yapmadan, vuku bulan korkunç suçu, cinayeti seyrediyormuş gibi görünüyor.

Esrarengiz bir biçimde, boğa başıyla, kullanmadığı büyük boynuzlarıyla, üstelik onları birbirine yaklaştıran hiçbir özellik olmadığı halde, öldürülen Minotauros da Orion'a benziyor. Şu sahne bana çok zalimce ve kaçınılmaz geliyor: Theseus'un imgesinden büyülenmiş, onun etkisi altında kalmış olan Orion, dehşetle haykırarak, Minotauros'u öldürmeye zorlanıyor. Bu cürüme hazırlıklı olan Minotauros, kendini savunmadan, uysallık, tevekkül ve bağışlamayla başını oğluna doğru eğerek, kurban edilmeye müsaade ediyor.

Buna inanamıyorum, bu olayın geçtiği sahnede Minotauros'un, karanlık bir sahne üstünde, Orion'un çaresizlik içinde öldürmeye mahkûm olduğu Baba olduğunu görüyorum, tıpkı kendisinin de bir parçasını öldürdüğü gibi. Ben de aynı şeyi yaşamak zorunda bırakıldım, çünkü doğumumda annemi öldürdüm. Renkleri şiddet dolu, sayısız acemilikleri bile hakikati de ıstırabı da gizleyemeyen bu tasvire bakarken, Orion'la bunu bir daha yaşıyorum. Uzun süre resme bakıyoruz, sessizce birbirimize bakıyoruz.

"Bu resmi yapmak senin için, Minotaurus'u öldürmek de Theseus'un için zor oldu herhalde."

"Işınlar çok hissedildi, şeytanın kokusu da çizmeye engel oluyordu çoğu zaman. Sonra daha iyi olundu, çünkü sen arkamdaydın."

"Arkanda mıydım? Resimde böyle bir şey yok."

"Sen arkamdasın, tam resmin bittiği yerde. Kâğıtta yer kalmamıştı ama sen oradasın."

Acaba onu öne doğru itmek için mi... yoksa Minotauros'unu savunmak için mi arkasındaydım?

"Oradaydım. Buradayım..."

"Evet, buradasın. Burada olmana seviniliyor. Tepişip duran, sanki çoktan ölünüp gidilmiş gibi –keşke ölünseydi deniyor ba-

zen– defterlere veya sıranın üstüne haç işareti yapan çocuklar yüzünden. Çıkışta görürsün sen, canına okuyacağız! Yürü, taş arabası! diye bağırdıklarında. Onların üzerine sıraları fırlatmaya, onları kovalamak için sanki boynuzlar varmış gibi saldırmaya zorluyorlar. Sen gelmemiş olsaydın, arkamda durmak için, okul ateşe verilirdi. Ateşten hoşlanılıyor, çok hoşlanılıyor! Paris şeytanı da bundan hoşlanıyor! Sen olmasaydın okul kurtarılamazdı ve hapse atılınırdı."

"Resminde Theseus sana benziyor."

"Bilinmiyor. Bunu sen görüyorsun. Sen arkamda olduğun müddetçe, kör olunsa bile ilerlenebiliyordu."

"Kör..."

"Kör olunmazsa Minotauros'a saldırılamaz, yoksa çok üzülürsün."

"Resminde Minotauros çok mutsuz görünüyor, sen ise..."

"Nasıl?"

"Kendin söyle."

"Hayır, sen. Arkamda olan sendin, kafamın içinde, resim yapılırken."

"Arkadaşlarının sıraları fırlatarak, bir boğa gibi üstlerine saldırarak veya camları kırarak onları korkutmanı istediklerinde olduğun gibisin."

Kahkahayla gülüyor. "Camları kırmaktan hoşlanılıyor, sonra da ağlanıyor."

Birkaç saniye sessiz kalıyor, sonra: "Minotauros'u öldürmek, mavi çocuk bunu asla yapmazdı."

"Mavi çocuk..."

Kendini toparladı bile, soğuk bir sesle şöyle diyor: "Bilinmiyor."

Bir sessizlik oluyor, ikimiz de bunun sürmesine müsaade ediyoruz. Çantasının üzerine eğiliyor, beni son derece etkileyen resme bir daha bakıyorum. Orada olmadan içinde olduğum bu resme. Kör Orion bir kez daha korkusunun üstesinden şiddet yoluyla geliyor. Mavi çocuk bunu yapmazdı, tanımadığım o çocuk,

hakkında bir şeyler soracak olursam hiçbir şey öğrenemeyeceğim çocuk.

Orion, "Coğrafya dersinin vakti geldi, efendim," diyor.

"Tamam. Resmini duvara koyabilir miyim, diğerlerini koyduğum gibi?"

"Bunu değil!" Neden diye sormuyorum, kitabımı alıyorum, o da kendininkini alıyor. Okumaya başlayacağına öfkeyle şöyle diyor: "Başkalarının görmesi istenmiyor... Seni öldürdüklerini belirtmek için her tarafına haç işareti yapacaklar."

"Ben Minotauros değilim... ben senin arkandayım."

"Çete halinde peşime düştüklerinde bu onlara engel olmuyor, Paris şeytanının onların kafasına kafasına soktuğu pek çok şey biliyorlar. Ezmebulamaç olmamak için ne yapılması gerektiğini ve sadece eğlendirici olanı yapmayı mavi çocuk bilirdi. O zamanlar çok küçüktüm." Okumaya başlıyor. Dersler bittiğinde soruyorum: "Gelecek hafta başka bir resim yapabilir misin acaba?"

"Resim yapmak ana-babanın canını sıkmaktan daha iyi."

Defterine şunları yazıyorum: Theseus Labirent'ten çıkar. Ariadne'yle karşılaşma.

İç çekerek şöyle diyor: "Paris şeytanı geçen haftalarda olduğu gibi gene tarihöncesi bir ışın dansı yapacak."

"Ama resmini yaptın yine de..."

"Yapıldı çünkü sen arkamdaydın, Paris şeytanı gibi."

Hakikaten pusulayı şaşırdığım için, ama asıl aramızda acayip bir mevcudiyet hissettiğim için karşılık vermiyorum, bu mevcudiyeti Orion da algılıyor. Kollarını defalarca çırpıyor, zıplayacak zannediyorum, zıplamıyor. Kırmış olduğu ve yerinde hâlâ yarım yamalak tutturulmuş bir mukavvanın durduğu cama bakıyor keyifle. Gülüyor. "Cam kırmak güldürüyor, bunu biliyor, o bunu çok iyi biliyor!"

Eşyalarını topluyor, elini bana uzatıyor ve kaçarcasına aniden çekip gidiyor. Beni yalnız bırakmadığı izlenimine kapılıyorum. Bunu düşünmeyi reddediyorum. Yarınki programı hazırlıyorum sakince, ama gene de odadan çıktığımda hafiflemiş gibi oluyo-

rum. Dışarıda çok soğuk bir yağmur var, haksız ve çok ağır bir yük gibi hissediyorum bunu omuzlarımda. Trende bir yer bulup oturuyorum, okumak için kendimi zorluyorum ama olmuyor. Orion ile Minotauros gözümün önünden gitmiyor. Kaçınılmaz felaket yüzünden yıkılmış babanın acılı ve merhametli yüzü geliyor gene gözümün önüne. Anlamıyorum, anlamaya çalışmıyorum, ama, Orion'un dediği gibi, ağır, çok ağır. Evet, bu ağırlığı anlatmak için tek bir kelime yetmiyor. O esnada, gecenin sokaklarında dörtnala koşan üç yüz beyaz at geliyor gene aklıma. Onun keşfettiği, onun anlatabildiği, görmemi sağladığı atlar. Onun bir sanatçı olduğunu bana düşündüren atlar. Buna inanıyor muyum? İnanmadığıma kendimi ikna etmek geliyor içimden. Paris sokaklarında şeytanı kovalayan üç yüz beyaz ata nasıl inanılır? Paris şeytanına nasıl inanılır? İnanamam ama Orion şeytanı ve üç yüz beyaz atı yaşantıma soktu. Her gün oradalar, banliyö sakinleri olarak boğucu ve dakikaları hesaplanmış hayatımızın ve psikozun sert rüzgârları arasından yolumuzu adım adım izlemeye bizi iten hayati imgeler gibi.

Orion'la beraber öğreniyorum, çok şey öğreniyorum. Kesinliğinden emin olunan bu garip bilgi neyi gizliyor? Bilmemeyi, anlamamayı ama gene de yaşamayı öğrendiğimi mi? En çok da beklemeyi öğrendiğimi. Neyi beklediğimi? Benim yerime cevap veren Orion mu yoksa? Bilinmiyor.

Orion bana Theseus'un Labirent'ten çıktığı ve iplik yumağını Ariadne'ye geri verdiği bir resim getiriyor. Minotauros'un kurban edilişindeki vahşi ve dramatik mahiyetten eser yok bunda. Theseus, dehşete kapılmış, kör ve hasmı olmayan varlığa doğru atılmakta olan Orion'a benzemiyor hiç, ben de kafasının içinde, görünmez ve resmin dışında olarak, arkasında durmuyorum.

Sağlam yapılı ve sakin Theseus'un, akla Golyat'ı getiren gür siyah saçları var. Beyaz elbiseli ve saçlarında çiçekler olan Ariadne'den pek etkilenmişe benzemiyor. Labirent'in uçsuz bucaksız merdiveni görülüyor sadece, bu merdivenin dibinde duruyorlar,

aceleyle çizilmiş bir güneşin aydınlattığı pembe dağlar var fonda.

Orion, umutsuz dövüş süresince olduğu Theseus değil artık. Minotauros ortadan kaybolmuş. Labirent'te görünmez olarak hüküm sürenler yargıç Minos, ulu ana Pasiphae.

Bir sabah, Orion'la çalışırken, Doktor Lisors bir şey danışmak için beni çağırtıyor. Ergoterapi için kullanılan, uzun bir masanın olduğu yan odada, masanın üzerine birkaç dosya yaymış. Bu dosyalardan birini incelerken birden şiddetli bir çığlık duyuyoruz ve Orion, kollarını çırparak, delirmiş, gözleri dönmüş bir halde koşarak bize doğru geliyor. Bağırarak bir şey söylüyor, anlayamıyoruz, bizi görünce iyice korkuya kapılıyor, bize yaklaşmıyor, bir an duruyor ve ne yapacağını bilmez halde, hamle yapmadan, ayakları bitişik olarak masanın üstüne sıçrıyor. Gelişi ve bu şaşkınlık verici sıçrayış yüzünden allak bullak olmuş haldeyiz.

Başhekim benden daha şaşkın halde, ilkin "Ama... ama...!" diyebiliyor sadece. Sonra da: "Neler oluyor?.. İn aşağı!"

Orion masanın üzerinde ne yapacağını bilmiyor, dehşete kapılmış bir halde yerinden kımıldamaya cesaret edemiyor. Belki de bizi görmüyor. "Siz bir elinden, ben diğerinden tutup onu aşağı indirelim," diyorum.

Yere atlıyor, ama dizleri vücudunu tam taşıyamıyor, yardım etmesek düşecek. "Ne oldu Orion?" diye soruyor Lisors. Nefes nefese haykırıyor: "Telefon... Açıldı ama şeytan öyle bir tepinip bağırdı ki kaçmak zorunda kalındı."

Ne olduğunu anlamak için çalışma odasına gidiyorum, sonra geri geliyorum. "Telefon açık duruyordu, ama her kimse kapatmış." Orion'un çok solgun ve hâlâ ruhsal sarsıntı içinde olduğunu görüyorum, Lisors'a dönüp "İkimiz biraz dışarı çıksak iyi olacak galiba," diyorum.

"Gidin haydi, sonra gelip beni görün, konuşmamız lazım."

Dolaşmaya çıkıyoruz, hava serin, Orion'un yanaklarına renk geliyor. Bir kahveye gidip kakao içmeyi öneriyorum. Hiç beklemediğim halde kabul ediyor.

Gene de arkamdan kahveye girerken korkuyor. İçerisi biraz kalabalık, onu sakin bir köşeye götürüyorum. Siparişlerimizi almaya gelen garsondan ürküyor ve garson onu görmesin diye yüzünü duvara dönüyor.

Az önce olanlardan bahsediyorum, şöyle diyor: "Telefon açıldı çünkü zil sesi korktu, o zaman şeytan bu sesle üzerime atladı, boğazımı sıktı, bağırmak, bağırmak ve kaçmak gerekti."

"Sonra..."

"Bilinmiyor, doktor ve sen ellerimden tuttunuz ve şeytan orada değildi artık."

"Hiç hamle yapmadan masanın üzerine sıçradın."

"Sıçranmadı, bacaklardaki dev ışınlarıyla şeytandı sıçrayan."

Kakaosunu içiyor yavaşça. "Neden şeytan senin duymadığın, doktorun da duymadığı şeyler bağırıyor?"

Cevap vermiyorum, kakaosunu bitiriyor.

"Şeytan şöyle bağırıyor: Hayalarını keseceğiz, şapşal... Bekle de gör... Seni işe yaramaz şey, bağırsaklarını sökeceğiz... Okul çantanın üstüne işeyeceğiz, çantanı bir daha bulamayacaksın... Eşyalarını ateşe, çöpe atacağız...!"

"Bunları söyleyenler öbür öğrenciler değil mi?"

"Şeytan dürtüyor onları. Sonra da bağırarak sesleniyor: Atla! Zıpla! Her yeri karmabulamaç et. Kır, dök, kır...!"

"Ama hâlâ hayattasın ve canın ikinci bir kakao çekiyor. Ismarlayıp geliyorum."

Burnunu çekiyor ve şüphe içinde etrafına bakıyor. Kakaosunu getirdiklerinde:

"Burada şeytan yok çünkü sen varsın. Yalnız kalınırsa korku terlemeye başlar. Üstelik garsona hesap ödenemezse, hapishaneye koymak isterler, o zaman da her şey kırıp dökülür."

İkinci kakaosunu içiyor, yatışıyor, acele etmeden küçük çalışma odamıza geri dönüyoruz.

"Gidip Doktor Lisors'u görmem gerekiyor, işte sana kâğıt ve çini mürekkebi, sen bir resim yapadur. Ne istersen."

Lisors beni her zamanki hafif alaycı gülüşüyle karşılıyor. Gerçekten şaşkın halde. "Bu ne güçlü itki! Nasıl da masaya sıçradı, oraya çıkınca da nerede olduğunun bilincinde değildi. Telefondan mı korkmuş? Alışık halbuki."

"Bana dedi ki: Şeytanın sesi boğazıma atladı, kaçmak ve bağırmak zorunda kalındı."

"Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?"

"Orion'layken, kasırga çıktığında insan düşünemiyor, sadece orada olmaya çalışıyor, hepsi bu."

"Boğazına atlayanın şeytan olduğunu düşünmüyorsunuz herhalde...?"

"Onun hissettiklerini reddetmeye kalkamam. Eğer hezeyanını inkâr edersem, onun yanında işim ne? Günü gününe çalışıyoruz. Çok yetersiz, biliyorum, ama ilerliyoruz. Gerek tedavide, gerek derslerde. Küçücük adımlarla, bazen ileri sıçrayarak, bazen geri sıçrayarak."

"Peki ama o itkilerini, hezeyanlarını yaşarken, büyük adımlar mı atıyor?"

"Hem de çok büyük adımlar, onu izlemekte güçlük çekiyorum. Bazen kasırga çıkıyor ve ben de sürükleniyorum."

"Çok ağır bir vaka bu, biliyoruz. Gayet iyi başa çıkıyorsunuz, ama kendinizi fazla kaptırmayın, onun için de sizin için de tehlikeli olur."

"Kendimi fazla kaptırmamaya çalışıyorum, ama hiç kolay değil. Küçük adımlar atıldığında, dinliyorum, öğretiyorum, sabrediyorum. Ama büyük adımlarda, fırtına koptuğunda, kılavuzluk eden asıl o oluyor ve ikimiz birden kendimizi zincirinden boşalmış kelimelerin içinde buluyoruz."

"Büyük adımlarda, siz ve o bir çoğul halisiniz."

Kelime kırbaç gibi suratıma iniyor. "Evet, krizlerinde biz bir çoğul haliyiz. Hem de bana rağmen, ama o durumda dizginleri elimden kaçırmışımdır mutlaka!"

"Doğru," diyor. Sonra, adeta esefle: "Ama siz, siz tedavi ediyorsunuz, hakikaten tedavi ediyorsunuz, neyi nasıl yapacağınızı

her zaman bilmeseniz de. Bu bir şans."

Elimi avuçlarına alıyor ve neredeyse sevgiyle şöyle diyor: "İşler yolunda gitmediğinde gene gelip beni görün!"

Çalışma odasına dönüyorum, Orion bir mürekkepli kalemle resmin üzerine eğilmiş, şaşırtıcı bir hızla bitirmek üzere. Ne olduğunu sormuyorum, haşin bir kahkaha atarak "Paris gölü!" diye duyurduğu sırada zaten biliyorum.

"Hep aynısı. Bundan hoşlanıyorsun."

"Bundan hoşlanılıyor ve her seferinde farklı."

Resmi büyük bir gölü tasvir ediyor, gölden sadece Eyfel Kulesi'nin tepesi ve Montmartre'ın kubbesi çıkıyor. Sudan duman çıktığı da görülüyor, bu yeni bir unsur. Bakışımı izliyor. "Gündüz hastanesi ateşe verildi, bir yanardağa dönüşecek. Yanardağlardan hoşlanılıyor."

"Peki insanlar, şimdi neredeler?"

"Bilinmiyor... Ne istenirse çizilebileceğini sen söyledin."

Demek bu resim gizliden gizliye istediği şeyi temsil ediyor. Evet, onun bir parçası Paris'in, gündüz hastanesinin ve birlikte yaptığımız çalışmanın yok olmasını arzu ediyor.

Şunu saptamak zorundayım ki, değişik biçimler ve renklerde tekrarlamaktan vazgeçmediği bu resim beni derinden yaralıyor, onu ise güldürüyor. Beni adeta kahreden şeyi görüyor mu acaba? "Baloncuklar yapıldı," diyor.

"Baloncuklar mı...?"

"Evet küçük çalışma odamızı, la Sainte-Chapelle'i ve senin sevdiğin şeyleri koymak için."

Çok duygulanıyorum. Ama gene de şüpheyle yaklaşıyor olmalıyım ki, şöyle diyorum:

"Baloncuklar resimde yok."

"Kafamın içindeki resimdeler..."

Resmi eline alıyor, bana uzatıyor: "Bunu saklar mısın?"

Cevap vermediğimi görünce, şöyle diyor: "Annem bunu görürse kızar. Çok kızar."

"Ya ben de çok kızarsam, Orion?"

Bana bakıyor: "Sen kızabilirsin..."

Resmi elime alınca, yalvaran içli bir bakış fırlatıyor bana ve sonunda şöyle mırıldanıyor:

"Bilinmiyor, efendim."

Sonra her zamanki sesiyle: "Gitmek gerekiyor, vakit geldi."

Kapı kapanınca, ani ve anlaşılmaz bir terkedilmişlik duygusuna kapılıyorum. Neden? Neden olmasın? Doğuştan gelen iyiliğinin yanı sıra, Orion'da büyük bir nefret olduğunu, ilerlemesi için bu nefretin ona gerekli olduğunu biliyorum. İlerlemek...? Sanatında ilerlemek. İşte meseleyi kendi kendime formüle ettim. Ya yanılıyorsam? Ya yetersizsem?

Verlaine'in iki hüzünlü dizesi geliyor birden hatırıma. *Gaspard Hauser Şarkı Söylüyor*'dan:

Çok mu erken doğdum yoksa çok mu geç?
Ne işim var benim bu fani dünyada?

Orion'un beni kendisiyle ve koskoca engelliler âlemiyle –bizim âlemimizle– paylaşmaya zorladığı temel soru bu. Evet, annem doğumumda öldüğünden beri ben de bu âlemin bir mensubuyum. Lisors'un bana dediği gibi, biz artık bir çoğul haliyiz. İstediğim bu değildi, açık seçik, sınırları belirlenmiş bir şeydi. O bir hasta, ben onun "psikolog"u. Krize girer girmez meydan verdiği bu korkunç paylaşım değil; orada, o çoğul halinde, ikimizin de terk edemediği o aynı gemide birlikteyiz.

Chatou'ya vardığımda Vasco'nun orada olmadığını görüyorum. İşi uzadı herhalde, her zamanki gibi hesapta olmayan bir şekilde. Ay sonunda taksiye binmenin sırası değil, fakat resim kartonunun verdiği sıkıntıyla yol bana bitmeyecekmiş gibi görünüyor. Yakınımda bir kamyonet duruyor, kır saçlı tombul bir kadıncağız eğilip soruyor:

"Montesson'a doğru mu gidiyorsunuz?"

"Evet."

"Binin, ben oraya gelmeden dönüyorum ama yolunuz kısal-

mış olur bari."

Ona teşekkür ediyorum, kamyonete biniyorum, duygulandım, ilk defa bu yolda biri, akşamleyin, ben işaret etmeksizin, bana bunu teklif ediyor. Bunu ona da söylüyorum, gülüyor, kırmızı yanakları neşe saçan küçük kırışıklarla doluyor. "Biliyorsunuz, insanlar artık korkuyorlar, pazardan dönüşte ben de sadece kadınları ve yaşlıları alıyorum. Arabada konuşmayı severim, kocam pek konuşkan değildir. Siz de öylesiniz galiba."

"Öyle mi dersiniz?"

"Evet, öylesiniz. Dinlemeyi tercih ediyorsunuz, değil mi?"

"Belki."

"Ben gençken kocam bana, sesini beğeniyorum derdi, ben de hep şarkı söylerdim. Artık böyle şeyler dediği yok, ben de şarkı söylemiyorum ve çok konuşuyorum. Gene de piyangoda karşıma o çıktığı için talihliyim. İşte, ben buradan dönüyorum, gideceğiniz yere yaklaşmış oldunuz böylece. Teşekkür etmeyin. Gayet doğal bir şey bu, siz de doğru insansınız, belli oluyor."

Bu ufak tefek enerjik kadının kırmızı elmayı andıran neşesiyle bana verdiği huzura şaşmış bir halde keyifle yürüyorum. Merdivenden çıkarken Vasco'nun arabasının sesini duyuyorum. Alelacele çorbayı ısıtıyor, rafadan yumurtaları hazırlıyorum.

Vasco bana sarılıyor: "Her şey hazır, bense seni karşılamaya gelemedim. Direnen bir motor daha çıktı karşıma ve bu sefer beceremedim."

Orion'un resmini Vasco'nun piyanosunun üstüne koymuştum.

"Buna bakmanı istiyorum."

"Orion'unun daha iyisini yaptığı olmuştu."

"Orion'un deme bir daha... Orion kimseye ait değil."

"Bunun için hasta ya."

"Yavaş ol biraz. Önce yemeğimizi yiyelim."

Birlikte olmaktan mutluyuz, açız, ikimiz de yorgunuz. Apaçık bir zevkle ikinci rafadan yumurtasını bitirdiğinde, Vasco eğilip resmi tekrar eline alıyor. "Ne yapmak istedi?"

"Çoğu zaman olduğu gibi, Paris gölünü."

"Eyfel Kulesi'nin tepesini, Montmartre'ın kubbesini ve sudan çıkan şu büyük dumanı görüyorum, nedir bu?"

"Yanan ve su altında bir yanardağa dönüşen gündüz hastanesi."

Vasco etkilenmiş görünüyor. "Hastanenin yanmasına yol açan o mu? Buna mı canın sıkıldı? Orion'un içinde, onu intihar ettirmek isteyen ciddi bir düşmanı olmasın?.. Onun durumunda, sürdüğü hayata bakılacak olursa, seninle geçirdiği saatler hariç, bu anlaşılır bir şey."

"İntihar kelimesini bilmiyor bile."

"Ne olduğunu biliyor. Kendini öldürmek ona göre fazla zor bir girişim olur. Herkesle birlikte ölmek daha kolay."

Şaşıp kalıyorum: "Sen bunu mu gördün!"

"Bu oğlan seni çok tasalandırıyor, motorun bugün beni tasalandırdığı gibi..."

"Sen motoruna yarın çare bulursun, ben bulamam. Psikozda bizim evrenimizde değil, bir başkasındayız..."

"Orion'un anlamana ihtiyacı yok. Orada olmana ve onu dinlemene ihtiyacı var sadece."

"Seninle benim de ay sonunda maaşımızı almaya ihtiyacımız var. Önemli olan bu, yüceltiyor olsak bile, ikimiz de kendimize göre yüceltiyor olsak bile."

Vasco gülüyor: "Haklısın. Gidip bitki çayı hazırlayayım."

Sevdiğim bisküviler ve balla birlikte çayı getiriyor.

"Tedavi süresince onun ölüm içgüdüsüyle baş etmek zorunda mı kalacağım sence?" diye soruyorum.

Gülümsüyor. "Biraz yavaş olun, psikoterapist hanım. Ölüm içgüdüsü denen şeyin ne olduğunu hakikaten bilmiyorum. Kendi adıma, hayatla boğuşmakla zaten yeterince uğraşıyorum, neyse ki bunun için iki kişiyiz."

Sonraki haftalarda Orion, yavaş yavaş Theseus'un hikâyesine dönüşmüş olan konu üstüne iki resim daha getiriyor bana. Birinci resimde Orion kara günlerindeki o kaybolmuş ifadesiyle, beyaz yel-

kenli bir kayıkta Ariadne ile birlikte.

İkinci resimde Ariadne yok. Siyah bir yelkenin gözlerden gizlediği Orion, geniş bir körfezin ağzında tekneyi tek başına idare ediyor. Tuhaf biri, yalıyarın tepesinden kendini kafa üstü denize atıyor. Ona önceki gün sözünü ettiğim, siyah yelkeni görünce oğlunun öldüğüne inanan ve kendini öldüren kral Aigeus mu bu acaba?

"Eğer Aigeus kendini denize attıysa Orion, Theseus kral oldu."

"Theseus bizim gibi değil. O istediğini yapar."

"Biz istediğimizi yapmıyor muyuz...?"

"Hayır, kimse bunu yapmıyor, çocuklar itaat etmeli ve okula gitmeliler. Anne-babalar çalışmalı, para kazanmalı ve yemek pişirmeliler. Sen de istediğini yapmıyorsun, şeytanın canına okuduğu bir çocukla her gün meşgul olmaktan kimse memnun olamaz."

"Ben seninle meşgul olmaktan memnunum Orion. Hastasın ama gelecekte daha iyi olman için birlikte çalışıyoruz."

"Kız arkadaşı olamadıktan sonra, gelecek nedir efendim?"

"Neden olamayacakmış?"

"Görüyorsun işte, sen arzulardan, cinsellikten, aşktan, bilinen ve bilinmeyen şeylerden konuşmak istersin. Ama hiçbir şey söylenmiyor, bunu istemeyen biri var, kafayı cinsellikle bozmuş olduğunu söyleyen biri."

"Bunu söyleyen kim?"

Soru ağzımdan kaçtı, kaçınılmaz cevap geliyor: "Bilinmiyor... Biri bunu söylüyor mu yoksa kafanın içinde mi yazılı, bu bile bilinmiyor. Ve bu da asla yerinden çıkarılamayacak koca bir tıpa gibi tıkıyor." O zalim gülüşüyle, "Çoğunlukla konuşan bir tıpa bu, şöyle diyor: Bilinmiyor. Bilinmiyor! Çoğu zaman da bağıran bir tıpa: Işınlar, bunlar seni ele geçirecek ve Paris şeytanı hayatın boyunca bunlardan sana daha da çok fırlatacak. Sersem şey, seni tanıyoruz, işe yaramazın tekisin. Bunu görecekler, herkes öğrenecek işe yaramazın teki olduğunu, hiçbir işe, hiçbir! Kız arkadaşsız, işsiz, bir gündüz hastanesinde tek başına zıplayıp duran biri.

Tıpa böyle haykırıyor, sonra da soruyor: Minotauros'u niye öldürdün, mavi çocuk bunu yapmazdı."

Masanın üzerine yayılmış resimlerin üstüne düşüyor başı. Bekliyor. Neyi bekliyor? Neyse ki daima portakal suyu getiriyorum. Çekmecenin içinde bir bardak var ve çikolata, bardağı dolduruyorum. "Kalk, bardağını al."

Alıyor, biraz içiyor, soruyor: "Daha çikolata var mı?"

Olduğunu biliyor, ama bu şüphe tonunu, ifade edilmemiş sitem tonunu duyurması gerekiyor. Tadına iyice varsın diye çikolatasını yavaşça yiyor. Onda çok nadir ve belirsiz olan mutluluk hali değil bu, ama sükûnete, huzura kavuştu. Bu da az şey değil.

Resimlerini toplamaya başlıyor, bana veriyor. "Diğerleriyle birlikte sakla bunları."

Sonra: "Dikte yapılmadı, sırf gevezelik."

"Gevezelik önemlidir, senin ilerlemeni bu sağlıyor."

"Bilinmiyor, efendim. Vakit geldi."

O gittikten sonra aklımı kurcalayan bir şeyler olduğunu görüyorum, ama ne? Ege Denizi'ne* kendini atan ufak tefek kişi, Orion'un içinde işlemekte olduğunu hissettiğim ölüm arzusu. Bununla mücadele etmek için elimde çok az şey var: tedavi, resimler, duygulanım, çokça duygu ve annesinin deyişiyle gevezelik. Gevezeliklerimiz, kelime dağarcığı bakımından azar azar gelişse de daima onun ebedi ve ezeli "bilinmiyor"una çarpıyor. Yıllarca, evet yıllarca gevezelik etmek icap edecek ve de resim yapmak. Eh ne yapalım, yıllar sürecek o halde!

Orion ondan istediğim resmi getiriyor: Kral Theseus. Deniz yolculuğunun sonuna vardığında, onun Theseus'u hakiki bir kral olmadığını ve gülünç bir maske taşıdığını fark etmişe benziyor. Hakiki iktidar hâlâ geçmişin ellerinde bulunuyor. Orion'un Theseus'u bir göbek bağına bağlı halde Labirent'e girdi, kendi Minota-

* Fransızcada kral Aigeus ve ismini verdiği Ege Denizi aynı şekilde, 'Egée' diye yazılıyor. (ç.n.)

uros'uyla karşı karşıya gelmedi, sadece onun hayali imgelerinden birini öldürdü. Orion, Theseus'la birlikte yolculuğun sadece başlangıç kısmını yaptı, daha fazlasını değil, böylece ikimiz de yolumuzu kaybetmiş bir halde kalakalıyoruz. Eh ne yapalım böyle, bu daha da sık başımıza gelecek herhalde. Resme tekrar bakıyorum, Orion da bakıyor ve gülmeye başlıyoruz. Niye güldüğümüzü bilmiyoruz aslında, ama maceramızın bir döneminin bittiğini aynı anda hissediyoruz. "Bugün dikte yapılıyor mu?" diye soruyor Orion. Dikteyi iyi kötü yapıyoruz. Teneffüse çıkıyor ve dönüşünde soruyor: "Sana Minotauros'un bir şiiri dikte ettirilebilir mi?"

"Elbette."

Kâğıtları önüme çekiyorum. Güçlükle, zihni çok meşgulmüş gibi bir ifadeyle, dura dura, geriye döne döne, bazen de "Bunu sil!" diyerek dikte ediyor.

Bitirdiğinde, okuyorum:

MİNOTAUROS

Büyük Minotauros'un karşısında
Resimlerde iki Theseus var
En küçüğü olunuyor genç olanı
Sen de beraber Labirent'e giriyorsun
Biraz Theseus mu olunuyor acaba?
Tam değil, tam hakikisi değil
Önden gidiliyor, sen arkadan izliyorsun
Orada, resmin dışında, oradasın.
Kazanılıyor mu acaba, kral Theseus mu olunuyor?
İkisinden en küçüğü?
Bilinmiyor. Hep bunu söylemek gerekiyor!
Theseus ve Minotauros'tan hoşlanılıyor
Labirent'te, Theseus çok güçlü
Yolunu kaybetmiş bir kral olunuyor Atina'da
Sık sık altına kaçıranı
Dört yaşındayken Broussais Hastanesi'nde
Çocuk cerrahisi servisinde.

Pasiphae, kraliçe, duyulmadı
Şarkı söylerken, senin dediğin gibi ilahi bir sesle
Ve büyük Minotauros, dans ediyor, flüt çalıyor
İkimiz dinliyorsak sadece.

Bu dikte onun için büyük bir çaba gerektirdi, iç çekiyor, terliyor, kasılıp kalıyor ve aniden susuyor. O zaman ona fısıldıyorum: "Nefes al Orion, derin bir nefes al." Alıyor, gülümsemeye çalışıyor. İçerisi çok sıcak, sahiden çok terliyor, bu benim için tatsız bir durum, "Bitti" dediğinde ikimiz de büyük bir rahatlama hissediyoruz.

Bana bakıyor: "İyi mi?"

"Bu sahiden sensin. Çok sevdim."

"Sen, Jean-Philippe senin hakiki şiirler yazdığını söyledi. Kitap olarak."

"Sen, ressamsın."

"Bilinmiyor efendim, bir engelli olunduğu söyleniyor, ressam olarak değil engelli olarak aylık alınıyor."

"Eğer çalışırsan, ressam olacaksın."

Kesinliğinden eminmişim gibi çıktı bu söz ağzımdan, memnun oluyor, bana tam olarak inanmıyor, ama memnun. Vakit geldi. Hep yapageldiği küçük gidiş merasiminin ardından, gidiyor.

Ona, ressam olacaksın demeye hakkım var mıydı? Ona bu şekilde bir yol –belki de onun için çok zor olan bir yol– göstermeye? Bunu dedim, çünkü... öyle olmasını ümit ediyorum. Belki de kendi arzumu dile getirdim, halbuki onunkini dinlemeliyim.

Sıcaklar bastırdı, öğrenim yılının sonu da geldi. Orion bana bir resim daha getiriyor: Theseus'un sarayının boş bir salonu. Yerde, duvarların dibine rasgele bırakılmış gibi duran bir sürü baş. Kimselerin olmadığı bu sarayda var olan tek şey onlar. Vücutlar nerede? Bilinmiyor. Bu resim sonu olmayacak bir trajediden geriye kalan. Theseus'un hikâyesi Orion'a ilham vermiyor artık.

Onu konuşturmayı başardığımda, anlıyorum ki hayalgücü

uzaklara gitmiş, adalara doğru, bu adalar arasında 2 Numaralı Cennet Adası belirmeye başlıyor, Atlantik Okyanusu'ndaki bu ada yavaş yavaş kafasında oluşuyor.

Tesadüf eseri büyük bir mağazada deri taklidi ciltli defterler buluyorum, defterlerde bulunan koruyucu plastik kaplar arasına resimler konulabilir. İçlerinden harika bir mavi renginde olanını seçiyorum ve ertesi gün Orion geldiğinde resimlerini ve şiirini bunun içine koymasını öneriyorum. Yan yana durup, o her birini mavi defterin yapraklarına yerleştirmeden önce resimlere uzun uzun bakıyoruz. Bittiğinde defter kalınlaşmış, bir çeşit kitap haline gelmiş oluyor. Defteri ona veriyorum. "İşte Orion tarafından Theseus'un hikâyesi. Gerçek bir kitap oldu ve bundan böyle resimlerini, günün birinde de tablolarını imzalamalısın."

Bana bakıyor, şaşırmış, heyecanlanmış, çok mutlu. Anlamamaktan korkuyor ve defteri almıyor. "Defter kimin için?"

"Bu senin eserin, senin için."

"Sadece resimler yapıldı, defter bana ait değil."

"Sana ait, senin için satın aldım ve sana hediye ediyorum."

Gözlerine inanmıyormuşçasına defteri alıyor, evirip çeviriyor, açıyor, kapıyor. Onu hiç böyle mutluluktan heyecanlanmış bir halde görmemiştim. Gözlerini hızlı hızlı kırpıştırıyor, kıpırdanmaya mı başlayacak acaba? "Memnun olduğun için zıplamak istiyorsan, zıpla!" diyorum.

"Zıplamak istenmiyor efendim, eve dönmek isteniyor. Hediyeyi anneyle babaya ve Jasmine'e göstermek."

"İyi o halde, git hemen."

"Sakinleşmek için biraz daha çikolata var mı acaba?"

Ona çikolata veriyorum, gitmek için acelesi olduğundan çabucak yiyor.

Okuldaki son ders günü bu. "İyi tatiller. Mektup yazacak mısın?" diye soruyor.

"Evet, cevap verirsen yazmaya devam ederim."

"Cevap verilecek. Hoşça kalın efendim, eylülde görüşürüz."

Sıcaktan terlemiş elini bana uzatıyor ve özenle çantasına koyduğu mavi defterle odadan çıkıyor.

Gündüz hastanesi kapalı, iş günlerimiz araştırma-inceleme yapmakla geçiyor. Orion'un babasından bir telefon geliyor bana. "Yarın köye gitmeden önce Orion sizi görmek istiyor. Güzel hediyeniz onu o kadar mutlu etti ki, size bir şey getirmek istiyor. Gelebilir mi?"

"Evet, saat altıda, buradaki toplantı bitince."

Söylenen saatte Orion burada, yepyeni bir resim kartonunun içinde Theseus resimleriyle aynı boyutta bir resim getiriyor bana. Kartonu açıyorum. İlk defa, resim çini mürekkebiyle, daha önce görmediğim yepyeni bir kesinlikle yapılmış.

Bu resim bende bir güç ve vaat duygusu uyandırıyor. Genç ağaçlardan oluşmuş bir ormandaki iki yolun kavşağı. Orman derinlemesine uzanıyor, ağaçlar aynı boyda ve aynı türe ait, düş türüne. Resimde beyaz hâkim, kenar çizgileri siyah. İki yol kesişiyor –Orion'la benim gibi–, ne nereden geldikleri biliniyor, ne de nereye gittikleri.

Ağaçların dalları hâlâ çıplak sayılır, yeni yeni açmaya başlamış küçük yapraklar büyümeye hazırlanıyor. Bu ormanda kış uzun sürecek daha, ama ilkbahar yakın.

Ön planda açık renk gövdeli, güçlü dalları olan üç ağaç. Bu resimde büyük bir güç ve umut var, aynı zamanda bir ıstırap da. İnsan hemen fark etmiyor ama, dikilen bu genç ağaçlardan bazılarının çoktan devrilmiş olduğunu ve onlardan geriye yer hizasında kesilmiş kütükler kaldığını şaşkınlıkla görüyor yavaş yavaş. Gene de güçlü, sağlam ağaçlar uzakta sayıca daha çok. En yakındaki kütükten iki yeni dal yükseliyor. Hemen yanı başında, ilk defa, bir imza denemesi, kusursuz bir O.

"Resmin çok güzel Orion, bu hediye beni çok duygulandırdı. Bu genç ağaçların hepsi sensin ve senin eserin. Birlikte bir sürü yaprak vereceksiniz. Ayrıca bu imza için de sana teşekkür ederim."

Daha fazlasını söylemeye lüzum yok, mutlu olduğumu görü-

yor, bu resimden dolayı çok mutlu olduğumu, ve buna seviniyor. "Dün öğleden sonra, akşam geç vakit ve bu sabah yapıldı. Hemen güzel olmadı, korkuldu."

"Bu senin en güzel resmin."

"Bu sadece senin için. Hediyen için teşekkürler. Eve dönmek lazım, iyi tatiller efendim."

Daha önce de bir kere yaptığı gibi, doğal bir şekilde alnını öne eğiyor. Onu alnından öpmeyi isterdim, ama ellerini avuçlarımın arasına almakla yetiniyorum. Nadiren bugünkü kadar mutlu gördüğüm açık renk gözlerine bakıyorum. Memnun bir halde ayrılıyor. İçimi umutla dolduran bu resmi yanıma alırken ben de memnunum. Hadım edilmiş ağaç gövdeleri var, bu gövdelerin ıstırabı. Bu tehdidi asla unutmamalı. Ancak umut etmek mümkün, ötesi değil.

Evde, aldığım resmi Vasco'ya gösteriyorum. Uzun uzun bakıyor, sonra birden:

"Burada güzel bir şey ortaya çıkmak üzere. Güzel ve çok ağır bir şey. Sanatçı olması için Orion'a uyguladığın baskının farkında mısın?"

Sorusu aklımdan hiç çıkmayan ama gene de hep gölgede bıraktığım bir soruna yeni bir ışık tutuyor. Biraz isteksizce cevap veriyorum: "Yetenekli bir çocuk, onun yolunun sanat olduğunu düşünüyorum."

"İyileşme yolunun mu?"

"İyileşebileceği kesin değil..."

"Öyleyse ne ümit ediyorsun?"

"Artık bir engelli gibi yaşamamasını, kendi gözünde ve başkalarının gözünde mesleği olan biri olarak, bir sanatçı olarak var olmasını."

"Bu kadar ağır bir yazgıyı, böylesi bir talebi kaldırabileceğine inanıyor musun?"

"Orion olsa şöyle derdi: Bilinmiyor."

"Şu 'belirsiz şahıs' kim, neredeyse her gün onunla birlikte acı

çekmene sebep olan şu meşhur 'belirsiz şahıs'?"

"Ne Orion, ne ben, ne de 'belirsiz şahıs' kim olduğunu biliyoruz, Vasco. O var, hepsi bu. En azından bu kesin."

"Ya 'belirsiz şahıs' bir sanatçının 'birinci tekil şahıs'ına, 'ben'ine tahammül edemezse?"

"Bilmiyorum, Orion'la her şey o kadar karanlık, o kadar öngörülemez ki."

"Seni çeken bu karanlık mı?"

Cevap veremeyeceğimi görüyor. Gülümsüyor, yalnız değilim, iki kişiyiz.

CANAVAR

MİNOTAUROS'UN KATİLİ, tahtın vârisi olan Orion'un Theseus'u, Atina'da yolunu, yönünü kaybetmiş bir kraldır sadece. Tatil dönüşü Orion da öyle. Sous-le-Bois'ya gitmiş, babasıyla birlikte Césère'de alabalık tutmuştu. Sayısız amcalar, yengelerin yanına, denize de gitmiş, okyanusa girmiş, sahile vuran dalgalarda zıplamış ama şeytani bir şey onu bir ayağını yerden kesmemeye ve denizde de hayatta da yüzmemeye zorlamıştı hep.

Theseus'la beraber hikâyede, her halükârda bizim tedavimizde bir şeyler çatallaştı belki de. Daha önce yaptığı labirentlerde Orion, boydan boya geçtiği yoldaki güçlüklerin ortasında, karşı konulmaz bir şekilde çıkışa yöneliyordu.

Theseus böyle yapmadı. Cinayetini işledikten sonra, sahte göbek bağı sayesinde Labirent'in girişine geri gelebildi. İşte o andan itibaren içimizde gittikçe daha az Minotauros, gittikçe daha çok insani canavar bulunuyor. Orion, Minotauros'un yaptığı gibi, ani bir çifteyle Pasiphae'den ayrılmayı ve kendi Labirent'ini keşfe çıkmayı göze alamadı.

Yol uzun olacak daha, şüphesiz çok uzun ve çalışmamız vasatlığa düşmesin diye, bu yıla ilişkin planımızı birlikte tartışmayı öneriyorum ona. Daha sonra bana bu tartışmadan aklında kalanları dikte edecek. Bu proje hoşuna gidiyor, günlerce bunun üzerinde konuşuyoruz. Daha sonra, büyük zahmet çekerek, bazı anlarda keyiflenerek, neredeyse coşarak, bazı anlarda da yılgınlığa kapılarak, birlikte konuştuğumuz şeyleri bana dikte etmeye girişiyor. Ümit ettiklerini belki de.

Okuldaymış gibi çalışmaya devam ediyoruz birlikte ve aynı zamanda, ikimiz birlikte, biraz psikoterahoca olan doktor olmaya. Sinirli olunduğunda bu daha sakinleşmeyi sağlıyor, Paris şeytanı ışınlarıyla uzaktan veya kokusuyla çok yakından saldırıp Aziz-Guy dansını* yapmaya zorlarsa. Daha akıllı ve daha az mutsuz olunsun diye çalışıyorsun. Mutlu olmak isteniyor, ya sen? Bu yıl seninle çalışmak isteniyor çünkü sen tanınıyor ve büyük krizlerde daha az korkuluyor. Bir genç kızdan söz edilirse, Paule gibi, bunun iyi olduğunu düşünüyorsun. Tanınan genç kızlarla ve resimlerimle ilgileniyorsun, hatta neredeyse çok. Senin gibi bir öğretmen, efendim, şeytanı kafadan çıkarmaya ve güzel kızları düşünmeye yarıyor. Paule gündüz hastanesinde çünkü o da biraz sinirli, bazen hainlik yapanların tarafında olduğu zamanlar hariç iyi ve nazik biri.

Büyük olunacağı zaman... Resim yapmaktan ve opera ezgilerini ıslıkla çalmaktan hoşlanılıyor. Bu bir meslek değil... Öbür meslekler, para kazanmak için olanları, bilinmiyor, nasıl yapılacağı bilinmiyor? Ya Paris şeytanı hissedilirse, ya aletler ve makineler kırılıp dökülürse? Yapılması gerektiği gibi para kazanmak, bu korkutuyor. Hakikaten büyük biri olunacağı zaman ne yapılabileceği bilinmiyor. Sen, biliyor musun? Kafanın içinde olanların resmini yapmaktan hoşlanılıyor sadece. Gerçek olmayanı gerçek yapmaktan. Senin çoğu zaman beğendiğin gibi modern olsun istenmiyor. Annem bunun çarpık çurpuk karalama olduğunu söylüyor. Bir sapıttırmış tarafından yapılmış gibi sanki. Sapıttırmışlığı ortadan kaldırmak için güzel şeyler yapmak lazım: ormana gitmek, ağaç dikmek, çocuklar için küçük parklar ve atlıkarıncalar yapmak, havuza gitmek, yaşıtı arkadaşları ve kuzenleri olmak,

* Aziz-Guy dansı: Kora hastalığı. Başlıca belirtisi istemsiz hareketler olan bu sinir hastalığı, Saint (Aziz)-Guy dansı olarak da adlandırılır, çünkü dansı andıran kısa, çabuk, değişken güçte ve hiç beklenmedik bir zamanda ortaya çıkan hareketlerle kendini gösterir. Özellikle çocuklarda görülür. (ç.n.)

güzel kızlarla konuşmaya cesareti olmak. İkimiz, senin çalışma odanda ikimiz gayet iyiyiz, hep çikolatan var. Güzel şeyler yapmak geliyor içinden: Resimde 2 Numaralı Cennet Adası'na gitmek. Çünkü, söylenmemesi gereken Cennet Adası'nda, her şey felaketlenmiş bitti denilebilir. İkimiz, geri zekâlı delilikle mücadele ediyoruz, eğer Paule, güzel kız, aynı metroya binseydi veya televizyondaki Süperdâhi aynı otobüse, daha kolay olurdu.

Sen hocasın ama bazen biraz da doktorsun, sapıttırmışlığı tedavi eden bir hanım, normal olmayanlar için ilaçlarla değil, bunlar korkutur. İkimiz, normaliz çünkü birlikte çalışılıyor. Bir normal olmayanım biraz çünkü Paris şeytanı sırtıma atlıyor, ağzımı burnumu dağıtıyor, aklımı karıştırmalıyor ama ikimiz olununca daha az. İşte, projenin sonu.

"Vakit geldi, efendim, gitmek lazım. Çikolata kaldı mı acaba?"

Çikolatasını yiyor, çok terlemiş olduğundan ona kâğıt mendiller veriyorum. Çok yorgun ama memnun. Kapıyı kapatırken, "Yarın görüşürüz," diyor, bu nadiren yaptığı bir şey.

Yalnız kalıyorum, dikte ettiği şeyi tekrar okuyorum ve ona neden bu kadar bağlı olduğumu anlamaya başlıyorum. Onun bunca ağır olan aktarımına neden böyle bir karşı-aktarımla karşılık verdiğimi. Evet, o doğuştan nasipsiz, şüphesiz ailenin karanlık bilinçaltının derinlerinde hastalığının semptomu olmak üzere seçilmiş. Aynı zamanda, televizyonla reklamın bütün dünyada yoğurup biçimlendirdiği düşünce tarzının da ürünü. Gene de, çağın ve çevresinin onu içine hapsettiği basmakalıp görüş veya düşünceler zırhı bir hadise, acı veya sevinçle her delindiğinde ortaya çıkan o doğuştan gelen, ana temel değişmiyor.

Onun bahtsızlığı, handikapları içimdeki kadını alt üst ediyor, zira ortak maceramızın temelinde aynı şey yatıyor. Ne? Bir türlü formüle edemediğim şey bu, derken bir kesinlik olarak apansız ortaya çıkıveriyor: Orion ile ben aynı kavimdeniz. Hangi kavim? Felaketin kavmi. Felaketin kavmi ne demek? Önüne geçilemez

olan cevap, Orion'un sesiyle, şöyle diyor: "Bilinmiyor."

"Belirsiz şahıs" eşyasını topluyor ve şemsiyesini alıyor, zira yağmur yağabilir. "Belirsiz şahıs" düşünceleri arasında kaybolmuş bir halde çok bekledi, iş çıkış saati, bütün trenler ağzına kadar dolu, oturacak hiç yer yok. "Belirsiz şahıs" dört bir yandan sıkıştırılıyor, "belirsiz şahıs" nefes alabiliyor ancak. Bu böyle. Ve içimden kendi kendime şunları dikte ediyorum: "Bu bir cevap değil, bu benim kavmim. Nokta."

Günler, haftalar, aylar birbirini izliyor. Sonbahar, korkunç Paris kışı, yağmur, kurşuni gökyüzü, tıka basa dolu metro ve Hızlı Banliyö Treni, Noel kalabalığı. Beste yapmak veya kendi müziğini çalmak için vakti olmayan Vasco, vakti olmayan ben, kendini bir şair olarak, bir yazar olarak görmeye bir türlü cesaret edemeyen ben.

Pazar günü Vasco, hafta içinde yaptığı bir besteyi çalıyor bana, mutlu oluyorum, beğeniyorum, büyük bir yeteneği olduğu kesin, ama yetenek Vasco'ya göre değil. Yaptığı şeyi ne kadar beğendiğimi ona söylüyorum, ama henüz bunun benim ondan beklediğim, yapmasını ümit ettiğim şey olmadığını anlıyor. "Daha değil mi?" diye soruyor. Cevap vermiyorum, acı çekiyor, birlikte acı çekiyoruz. Bir gün bana şöyle diyor: "Sen, çok nadiren yazdığın şiirlerinde ve Orion'layken, tüm benliğinle göze alıyorsun. Ben, frene basıyorum."

"Ama ben de frene basıyorum Vasco, hayatta insan sık sık frene basmak zorunda."

"Sen boktan tıpayı patlattın. Ben tıpanın üstüne basıyorum. Nasıl bilmiyorum, ama basıyorum."

Kahkahayla gülüyor: "Hatta bu benim dayanak noktam."

O böyle olduğu zamanlar, birbirimizi teselli etmek için sevişiyoruz. Düşünüyorum: Birbirimizi teselli etmememiz lazım, aslolan teselli edilemez ve mutlu olmak. Kolay değil, erkeğinden daha yaşlı olmak da kolay değil, sizden on yaş küçük ve teselli bulamamış olan erkeğinizden, çünkü onun müziği, hakiki müziği,

bedeninden çıkması gereken müziği, hâlâ yeraltında.

Bu arada Orion ile ben, çoğunlukla çorak veya çamurlu yollarda ilerliyor veya geriliyoruz. Yenilgi nedir bilmeyen bayağılığın uçurumlarına veya obüs çukurlarına ikide bir düşmemek için yaya yolumuzu adım adım sağlamlaştırıyoruz. Labirentlerin, Minotauros'un ve Theseus'un güzel hikâyesi kurumuşa benziyor.

Bezginlik anlarında kendi kendime şöyle diyorum: Eskisi kadar şiddet dolu değil, çeyrek saatte kesmek gereken dersler artık yirmi beş dakika sürebiliyor, gerçekten anladığı kelime dağarcığı her geçen gün genişliyor ve anlamadığı zaman sormaya bazen cesaret edebiliyor. Bu az şey değil. Hayır, az şey değil, ama ilerlemeler çoğu zaman yavaşlıyor veya gizleniyor. Annesinin yapılmasında ısrar ettiği diktelerde her gün başarısız oluyor. Yanlışlarını düzelttiğim diktesini ona geri verdiğimde hep o deli çocuk kahkahasını atıyor, hele yanlışlar iyice çoksa, o acımasız hüküm çıkıyor ağzından: "Ne çok yanlış! Ne çok yanlış!"

Bazen düşünüyorum: "Belirsiz şahıs" onu imla vasıtasıyla elinde tutuyor! Bir gün Orion bana: "Dikte yapılıyor mu?" diye sorduğunda, sonunda patlıyorum: "Bugün dikte yok! Ne çok yanlış diye bağırmana dayanamıyorum artık. Herkes yanlış yapar, yaşamaya ve mutlu olmaya engel değildir bu. Kötü bir imlayla yaşayabilirsin. Senin için önemli olan resim çizmek, yeni kelimeler öğrenmek. Özgürce yaşamak."

Annesinin arzularına ilk defa karşı geliyorum. Yüzü bembeyaz kesiliyor, ayağa kalkıyor. Çekip gidecek mi, zıplamaya mı başlayacak? Buna takati yok. Kendini yere bırakıyor.

Beni istedikleri gibi çekip çevirmelerine izin vermeyeceğim, onu yatırıyorum, pencereyi açıyorum, yağmur yağıyor, serin hava ona iyi gelir. Ergoterapi uzmanı yan odada. Seslensem mi? Hayır, tek başıma halledebilirim. Kollarını, ellerini, bacaklarını gevşetiyorum. "Nefes al!" diyorum. "Nefesinizi tutun!" diye söyleniyor iç çekerek. Tekrarlıyorum: "Nefes al!" Nefes alışı yavaş yavaş düzenli bir hal alıyor. Rengi yerine geliyor, ayağa kalkmak istiyor. "Hayır, biraz daha yatar vaziyette kal. Nefes al, nefes al, durma-

dan nefes al. Düzen böyle."

"Kimin düzeni?"

"Kimsenin değil, senin düzenin! Düşünmeden yapılan nefes almanın düzeni. Şimdi kalkabilirsin, başka türlü bir dikte yapacağız. Sen dikte edeceksin, ben de yazacağım."

Ayağa kalkıyor, gayet iyi nefes alıyor, sakin bir halde sandalyesine otururken ben de bir kâğıtla bir dolmakalem alıyorum. Birkaç saniye düşünüyor, sonra beni çok şaşırtarak şöyle diyor:

"BİR NUMARALI KAYGI DİKTESİ"

Hayran oluyorum. Ne başlık! Ben bunu bu kadar doğru bir şekilde asla ifade edemezdim. Devam ediyor:

"Bu sabah yola çıkar çıkmaz hemen karmançormanlaştırıldı, otobüs geç geldi, geldiğinde ise sanki ısıracakmış gibi havlayarak yanı başımda durdu. Babam olsa onun havlayamayacağını çünkü onun bir köpek değil otobüs olduğunu söylerdi diye düşünüldü... Gene de havlıyordu hatta ısırmak istiyordu, ama yapmadı. O zaman bir daha otobüs beklemek ve metroya binmek zorunda kalınmasın diye Merkez'in ateşe verileceği düşünüldü... Sonra senden ve küçük çalışma odamızdan dolayı yakılamayacağı anlaşıldı ve birazcık seni ısırmak istendi. Bazen senin köpeğin olunmak da isteniyor, sadece gezintiler yapılır, her yere çiş yapılabilir ve geçen genç kızlar koklanabilir. Tasma istenmez, tasmayı çekip koparmak için gene ellerin olması gerekir, sen de buna yardım edersin... Yangın çıkarmamak için resimde bir adaya gitmem iyi olur. Sen burada kalabilirsin çünkü şeytanın kokusunu almıyorsun, onun var olduğunu biraz bildiğin anlaşılsa bile... Söylenmemesi gereken Cennet Adası'na bir daha gidilemez çünkü orada mutsuzlandırma oldu. Bernadette ile gidiliyor, daha önce bulunulan eski merkezden tatlı bir kız. Onunla artık karşılaşılmıyor ama onu kafanın içinde görmekten hoşlanılıyor. Paule daha çok seviliyor, çoğu zaman kız arkadaş gibi oluyor... bazen de kâğıtların üstüne, Canına okuyacağız şapşal! diye yazanlarla birlik oluyor. Bernadette'le birlikte, iki beyaz ata gem takılıyor. Gem takmak, bundan

hoşlanılıyor. Ata binildiğinde emniyet kemeri takılıyor ve hop, dörtnala gidiliyor, tıpkı filmlerdeki gibi. Limana kadar gidiliyor ve orada çok büyük olmayan bir tekne kiralanıyor. Dümene geçiliyor, Bernadette de dinleme cihazına, adının bu olduğu zannediliyor... Dinleme cihazı küçük çalışma odasındaki seni arıyor, korkmamak ve sinirlenmemek için.

Okyanusun ortasında nerede olunduğu bilinmediğinde, Bernadette gemi süvarisi kitabını alıyor ve bölümler okuyor. Uygun esen rüzgârla ve batmadan, çünkü şeytan denizi geçmekten korkar, 2 Numaralı Cennet Adası'na varılıyor. Kafanın gerçeğinin içinde olan bir ada bu, ama resimde değil daha. Meyvelerle, mağaralarla, palmiyelerle dolu ve doğal alabalıkların tutulabileceği bir çayı olan ıssız bir ada. Kaygı diktesinin sonu, yoksa saat geçilecek."

"Bu çok ilginç Orion. Yazdığım metni al ve düzelt, mutlaka yanlışlar vardır çünkü çok hızlı dikte ediyorsun. Bu sırada ben defterine şunu yazayım: 2 Numaralı Cennet Adası'nın ilk resmi, gelecek haftaya."

Dikteyi okuyor, birkaç yanlış fark ediyor ve kırmızı mürekkeple altını çiziyor.

"Görüyorsun ya, ben de yanlış yapıyorum. Herkes yapar."

Hoşgören bir ifadeyle gülümsüyor: "Sen daha az yapıyorsun. Beden eğitimi saati, efendim, gitmek lazım."

Adanın ilk resmini bana getirdiğinde fena halde hayal kırıklığına uğruyorum. Keçeli kalem ve boya kalemleriyle üstünkörü işlenmiş resim, cılız bir çayın kıyısında oltayla balık tutan sarı saçlı uzun boylu bir kızla daha kısa boylu bir oğlanı tasvir ediyor, kız ayakta, oğlan oturmuş. Oğlanla kızın kırda hoşça vakit geçirip en gelenekselinden bir piknik yapmak için okyanusu geçip adaya çıkmış gibi bir halleri var adeta.

"Bu konu sana pek ilham vermişe benzemiyor. Konuyu sevmedin mi?" demekten kendimi alamıyorum.

"2 Numaralı Cennet Adası çok seviliyor."

"Orion'u Bernadette'ten daha küçük yapmışsın."

Resmi elimden alıyor. Yaptığı şeye şaşırmış gibi görünüyor bir an. Derken kaçınılmaz olan geliyor: "Bilinmiyor. Dikte yapılıyor mu yapılmıyor mu, efendim?"

Onu incittim şüphesiz. Dikteyi yapıyoruz, biraz biyoloji çalışıyoruz, sevdiği bir ders bu. Sonra gidiyor, aramıza bir soğukluk girdi. Benim hatam, çünkü resminin zayıflığından öyle hayal kırıklığına uğradım ki. Haksızlık ettim, resim zayıf, şeytanın uydurukbir hayalinden alelacele fırladı herhalde, ama, bu ilk ortaya çıkışında ne kadar cılız olursa olsun, 2 Numaralı Cennet Adası mevcut. Orion'un içinde mevcut, benim içimde mevcut ve kâğıttan ve acemi renklerden oluşan bir çeşit gerçeklikte mevcut. Derin muhayyilede yeni bir evreye ulaşmak için, her birimizin kendi tarzımızda mesken tutacağı bir mekân burası.

Akşam, Vasco'yla 2 Numaralı Cennet Adası'ndan konuşuyorum. Bu ismin onu büyülediğini hissediyorum, Orion'un macerası diye adlandırdığı bu projeye gizliden gizliye tutkun. "Sen ve ben," diyor, "Parislilerin kaygılı ve koşuşturmacalı hayatını yaşıyoruz. Sen yazı, ben müzik yoluyla, buna bir şeyler ekliyoruz. Orion ise bambaşka; çerçeveden çıkmak ve seni kendisiyle birlikte okyanusun ortasında, hiçbir geminin geçmediği, üstünden hiçbir uçağın uçmadığı bir adaya götürmek istiyor. Sıradan banliyö sakini yaşantısını orada sürdürme fikriyle gidiyor oraya, ama ada ve okyanus arzusuyla kendi tahayyül ettiğinden çok daha uzağa gidecek."

"Bunu yaşamasında ona yardım edebileceğime inanıyor musun? Labirent'le, istediğinden çok daha uzağa sürüklendi. Theseus'la geri geldi ve tekrar yolunu yönünü kaybetmiş oldu."

"Bizler, içimizin gizlediğimiz bir parçasında, hepimiz yolumuzu yönümüzü kaybetmiş haldeyiz. Orion ise bunu gizleyemiyor, bunun için de duvarlara sıraları fırlatmak ve camları kırmak zorunda."

"Resimleri bunun sayesinde mi yapacağını düşünüyorsun?"

Vasco cevap vermiyor, benimse aklımdan şu geçiyor: Bilinmiyor.

Orion ikinci resimde de gerilemeye devam ediyor. Şimdi Bernadette'ten biraz daha uzun, ikisi sanki bir gezintiye çıkmışlar gibi piknik yapıyorlar. Kullanılan kıvır zıvırda eksik hiçbir şey yok, fakat kız sarı saçlarıyla önceki resimde olduğu kadar aptal görünüyor, manzara da belirsiz veya yokmuş gibi. Her şeyi göze alıp şöyle diyorum: "Adan güzel değil. Kötü çizilmiş bir çay, birkaç kaya, palmiyeler ve kaktüsler, çocukların yaptıklarına benzer etrafı ışınlarla çevrili güneş. Deniz görülmüyor bile. Bu kadar çirkin bir adaya varmak için okyanusu geçmeye değer mi?" Orion cevap vermiyor ama düşüncemi belirtmem işe yaramış olmalı zira ertesi pazartesi çok farklı bir resimle geliyor.

Yüksek yalıyarlarla son bulan yemyeşil bir burun doğuda okyanusa doğru uzanıyor, güneyde kıyı boyunca kumsalların ve ormanların bulunduğu geniş bir körfezle devam ediyor. Okyanus derin bir mavi, önceki resimlerdeki çocuksu güneşler yok olmuş, her yerde sıcak ve canlı bir ışık hâkim. Adanın ne kadar güzel olduğu ve okyanus yollarından ve onun o güzelim naif hayalgücünün dipsiz derinliklerinden geçerek oraya çıkmanın zahmete değdiği nihayet görülüyor. O ana kadar yılgınlık dolu bakışım aydınlanıyor, denizle ve ağaçlarla nefes alıyorum nihayet, canım yürümek, koşmak, yüzmek, kendimi güneşe, gölgeye ve tuz kokusuna teslim etmek istiyor. Gürültü yok, dikizci bakışlar yok, yer kaplayacak kimse yok. Ada orada, bir kâğıdın üstünde var, onu hayal eden ellerden, onu özgün haliyle görmeyi başaran gözlerden çıkmış. Sevincimi Orion'dan gizlemeye çalışmıyorum. Onayımdan memnun görünüyor, daha fazla bir şey belli etmiyor. Bu resimde neyi sevdiğimi anladı mı? Bu kesin değil zira bunun arkasından çıkagelen resimde, amcasıyla yengesi, Alain amca ile Line yenge, teknelerinin zincirini attıktan sonra, yanlarında iki küçük kuzinle bir kanoya binmiş, adaya yaklaşıyorlar.

Orion ve Bernadette'i, kendilerine ait olacağı umulan bu macerayı bayağılaştıracak olan bu kalabalık katılımın yükü altında ezilmiş görünce büyük hayal kırıklığına uğruyorum. Orion bu tepkimi bekliyor olmalı ki, resmi verirken, "Sevmeyeceksin," dedi.

Gerçekten de sevmiyorum ve bu durum bir önceki resim karşısındaki sevincimden duyduğu keyfe eşit bir keyif uyandırıyor onda sanki. Sahiden de beceriksizim, amma kötü bir analist! Tepkilerimle iki Orion arasında tercih yapar gibiyim, halbuki tek bir Orion var, birbiriyle çelişir gibi gördüğüm bu iki resmi yaratmış olan. İnsanın birçok kişi olmaya hakkı vardır.

Bir çocuğa açıklar gibi, şöyle diyor: "İki kişi olunca, oynamak için az olunuyor. Alain amca ile Line yengeden hoşlanılıyor. Kuzinlerle birlikte altı kişi olunuyor, böylesi oynamak için daha eğlenceli."

Haklı, oynamaya ihtiyacı var, yalnız ve çoğu zaman korku içinde geçen çocukluğundan sonra, bu büyük bir yoksunluk. Onu söze, resme, çabaya doğru itekliyorum. Oynaması da lazım ve sanat henüz hayatının oyunu değil. Sabır, belki bir gün, belki de hiç. Bilinmiyor.

Tam o sırada Orion şöyle diyor: "Bir resim daha var, daha büyük, bir ödev değil. Resim kartonunu bunun için getirdim. Babam bunu dün aldı. Resim, bir canavar..."

Nihayet! diye geçiyor aklımdan ve şöyle diyorum: "Canavarlarını kafanın içinde saklamaktansa resimlere koyman daha iyi."

Gülüyor: "Bu bir karalama, eğer iyiyse güzel bir kâğıda tekrar yapacağım."

Önüme koyduğu resim öbürlerinden daha büyük ve sırf kurşunkalem kullanılarak yapılmış. Bir karalama olmakla birlikte canavarın açık renk gövdesi, gölgeler ve resmin koyu fonu arasındaki tezat siyah-beyazdaki hiç beklenmedik bir ustalığı açığa vuruyor.

"Bu canavarı nasıl yaptın, anlatsana?"

"Anlatılamaz efendim, sen Fransızca dikteyi yaptır, sonra kaygı diktesi yapılacak..."

Diktesini yaptırıyorum, bir yandan da içimde umut ve merhamet uyandıran resme bakıyorum. Bitirdiğimde, kalemimi ve kâğıtları alıyorum, Orion, "Şimdi dikte ediliyor," diye ilan ediyor.

Cuma günü buradan gidildiğinde korkuluyordu zira bayram yüzünden üç gün boyunca sen görülmeyecektin. Metroda Paris şeytanı bir şeye kalkışmadı, otobüste görünce ailenin cinli-perili alanın dışına çıktıklarını sezdi. Her şey girift bir labirent halini alıyordu. Girift, bu sabah çalışılan kelimelerden biri. Henüz çok iyi anlanmıyor ama kelime, Paris'te, her yerde otomobiller ve insanlar olduğundan, kaybolmamak için hep aynı metroya, aynı otobüse binilmesi gerektiğini ve bunun da korku ve sıkıntılanma yaptığını ıslıkla çalmaya koyuldu... Evde önce zil çalındı, anneyle babanın hâlâ orada olduğu ümit ediliyordu sanki. Gitmişlerdi ve doğaüstü ışınlar kapıdan geçip karından giriyorlardı. Anahtar alındı ve kapı açılıyordu... İşte o zaman her yerinde şeytana karşı koyacak boynuzları olan bir canavar düşünüldü... Annem demişti ki: Eğer Jasmine gelmediyse saat ikide yemek yiyeceksin. Anneyle baba gittiğinde o gelir. Daha saat birdi ve gelmemişti... Bir saat boyunca küçük Aziz-Guy dansı yapıldı. Oturulamıyordu, 2 Numaralı Cennet Adası düşünüldüğü zaman hariç, ama dansı durduracak kadar kafanın içinde değildi ada... Tekrar boynuzlu canavar düşünüldü, iyi davranan ve evcilleştirilmemiş bir canavar ve duvar kâğıdından parçalar yırtılıp koparılabiliyor ve üstünde zıplanabiliyordu. Doğaüstü şeytanın derisi koparılıyor gibiydi sanki. Saat ikide Jasmine gelmiyordu, domates, sucuk, ekmek ve peynir yenmeliydi. O sırada şeytan sahiden saldırıyordu ve büyük, büyük Aziz-Guy dansı yapıldı, tıpkı bir vahşiymiş gibi. Duvarlara ve yer karolarına vuruluyordu, kendi canı yakılıyordu, ama bir şey kırılmıyordu, biraz kendi sol eli hariç. Ne varsa o yenmeliydi, bir buçuk saat aldı bu çünkü dans yüzünden kafesteki bir maymun gibi olundu, okları yerken yemek yiyen bir maymun... Saat dörde doğru şeytan yoruldu, kazalar ve hastalıklar yapmak için Paris'e döndü ve dans sakinleşti. Deftere yazdığın kelimeler arandı sözlükte. Jasmine geldiğinde onu ısırmak istenmiyordu, erkek arkadaşı onu sinemaya götürmek istemiş. O gitmek istememiş, dedi ki: Başında

bu adam varken insan istediğini yapamaz. Sepetlenecek diye surat asar. O zaman adamın suratı düşünülüp gülündü, bu bir ata gem takmak gibi bir şey, bundan hoşlanılıyor! Jasmine bir plak koydu ve dedi ki: Resim yapabilirsin. Canavarı mı? diye soruldu. Dedi ki: Evet, onu yap. Resim yapabildiğin için şanslısın, sadece küçük bir kızken yapılabiliyordu... Önce başı ve bedeni çizildi sonra neredeyse kendiliğinden çiziliyordu. Boynuzlar ve savunma dişleri Paris şeytanına karşı ve haince davranışlara karşı kendini savunmaya yarar. Arkadaşla iyi geçinmeye de yarar... Arkadaş olunuyor, ama Jasmine'in arkadaşı gibi emir vermek için değil.

Jasmine resme bakıyordu, beğendiği belli oluyordu. Erkeklerle işlerin hiç de o kadar kolay olmadığını ve savunma dişlerine sahip olmanın iyi olduğunu söyledi. Saat yediye doğru ikimiz akşam yemeği yedik, tavşan eti yedik, sonra dondurma, bundan hoşlanılıyor. Televizyon seyretmek isteniyordu ama Jasmine dedi ki: Hayır, devam et! Canavarın kafası bir filinki gibi yapılıyordu... Filler kuvvetlidir, koruyucu meleklere ihtiyaçları yoktur, doğaüstü şeytanı tanımıyorlar daha ama onları yakalayacak ve parklara kapatacak.

Canavarın büyük kulakları var... korkutmak için, senin gibi iyi dinlemek için de aynı zamanda. Sırtında savunma dişleri var, çığ olduğunda veya ufolar, onları ikiye biçiyor. Canavar dört ayak üstünde durabilir veya iki ayak üstünde, daha kuvvetli olmak için timsah kuyruğundan destek alıyor... Eğer kafanın içine doğaüstü ışınlar gelirse, sırtına iki boynuzunun arasına oturtuyor ve koruyor. Savunma dişlerinden biri kırılırsa yeniden çıkıyor. Canavarın bütün kenar çizgileri yapıldı ve uyumaya gidildi. Sabah Jasmine dedi ki: Müsveddeni bitir, böylece onu psikololoşuna gösterebilirsin. Dendi ki: Canavarla alay etme, bundan hoşlanmıyor! Anneyle baba geri döndüklerinde Jasmine canavarı gösterdi... Bunun annemin pek hoşuna gitmediği görüldü, ama Jasmine çok güzel olduğunu söyledi. Jasmine'in bakalorya diploması var, annemin ise sadece diploması ve Jasmine sanattan annemden daha çok anladığını düşünüyor, babam da öyle düşünüyor, ama bir şey söyleme-

meyi tercih ediyor... Babam tartışmayı sevmez pek. Senin canavarı beğeneceğin biliniyordu. Sanki seninle aramda bir telefon varmış gibi. Konuşmasız bir telefon.

Kaygı diktesinin sonu."

Diktesinin metnini ona uzatıyorum, ama ne okumak istiyor ne de yanlışları düzeltmek. Resme birlikte bakmamızı istiyor. Büyük gri kafada, bir fil kafasının haşmetli kendine güveni yok. İri gözlerinde masumiyet yalvarıyor ve sayısız boynuzu ve savunma dişi hayli kırılgan görünüyor. Bedeni insan bedeni, ön bacaklarının üzerine diz çökmüş. Kıvrılmış olan arka bacakların koca kafayı ve boynuzların çıktığı kamburlaşmış sırtı kaldırmaya gücü yetecek mi? Nasıl ayağa kalkabilir, yürüyebilir, koşabilir? Yapamaz, bu çok açık, çok kısıtlı bir alanda hareket edebilir ancak, kendini savunabilir ancak, ama savunma dişleri kırılırsa yeniden çıkar.

Canavar dünyada olmaktan şaşkın, var olduğu söylenen dünyada. Onun yaşadığı dünya bu değil, yaşayabileceği dünya da bu değil. Bu iki dünya arasındaki bu uçurumdan, bu koskoca faydan nasıl korkmasın? Ama gene de orada varolmayı denemesi lazım. Bütün bu savunma dişleriyle aşırı yüklenmiş olmasına nasıl şaşmalı? Günün birinde ihtiyacı kalmazsa, bunlardan kurtulması lazım gelecek. Yürümesi, yola düşmesi lazım, ama kendisine ait olan muhayyel alandan başka yerde sahiden yürüyemeyeceği, koşamayacağı ve hatta uçamayacağı çok açık. Orion'u gidemeyeceği kadar uzağa götürmek istediğimi söyleyecektir belki Vasco bana, ama bu resim, netice itibarıyla gayet anlaşılır ve açık olan bu resim, benim de duyduğum bu korkuyu yalanlıyor. Bulunduğumuz yolun gerçekten de Orion'un yolu olduğunu kuvvetle hissediyorum. Elbette, yarın gene şüphe edeceğim, ama şu an duyduğum kesinlik doğru.

Canavarın büyük kulakları, geri kalanından çok daha yumuşak ve daha bir belirgin çizilmiş. Üst üste konmuş üç yaprağa benziyorlar; beyaz yaprak çok koyu gri bir yaprağı grisi daha yumuşak bir yapraktan ayırıyor. Orion'a göre ben bu kulaklarla onu din-

liyorum. Demek, anlaşılmaz bir şekilde, onu her zaman analitik derinlikte dinleyemediğimi algılıyor. Onu bu şekilde ancak bazı anlarda dinleyebiliyorum. Tıpkı şimdi olduğu gibi, aynı içsel imgeye bakan ve onu birlikte keşfeden iki çocuk olduğumuz anlarda.

Bu bir mutluluk anı. Gülümsüyor, resme bakarak gülümsüyoruz, onu şimdiki zamanda olduğu haliyle, belirsiz gelecekte olacağı umulan haliyle seviyoruz ve bizim konuşmasız telefonumuz dediği şeyde birbirimizi dinlemekten mutlu oluyoruz.

Saati hatırlamamın, defterine hafta boyunca yapacağı ödevleri ve dersleri yazmanın vakti geldi. Getirdiği ve belli ki burada bırakmak istediği kartona resmi koymadan önce, parmağıyla canavarın büyük kulaklarına sevecenlikle dokunuyor ve şöyle diyor: "Bunlar güzel!"

Gidişi için gerekli gördüğü bütün formaliteleri her zamanki titizliğiyle yerine getiriyor. Konuşmasız telefonu ikimiz de kendi şahsi kutularımıza koyup kapatıyoruz. Kapıyı itiyor ve orada bulunan iki çocuk gözden kayboluyor.

Canavarın resmini göstermek için Doktor Lisors'u aramaya çıkıyorum. Robert Douai'nin çalışma odasında ve ikisinin de vakti az. Orion'un resmini bir sandalyenin üstüne koyuyorum.

Lisors şöyle diyor: "Çalışmanız işe yarıyor, Orion direnç gösteriyor."

"Orion bana dedi ki: Eğer kırılırlarsa yeniden çıkarlar."

"Resmi düşüncesinden çok daha önde," diyor Douai. "Uzun süre bu böyle olacak. Sergilemesini önermek lazım."

Sergilemek, bu fikir aniden beni heyecanlandırıyor, bunun Orion'a kendisinde eksik olan bir uzak açı kazandıracağını hissediyorum, ama zorluğu daha şimdiden beni korkutuyor. Bu projenin bende çelişik duygular uyandırdığını görünce, iki adam gülüyorlar.

"Her halükârda vaktiniz var, Orion'un da öyle," diyor Lisors çıkarken.

"Canavar çok şaşırtıcı," diyor Douai. "Dehşeti ve mülayimliği

harmanlıyor. İki büyük kulağının uyandırdığı iyilik duygusu çarptı beni. Sizin öylesine sabırlı kulaklarınızı düşünmüş olmasın?"

Söyledikleri beni çok duygulandırıyor ve daha kırkında bile olmayan bu adamı bilincinde olmadan hep beğendiğimi fark ediyorum. Birden şimdi olduğum kadının içinde vaktiyle olduğum kadın yeniden ortaya çıkıyor, erkeklerin beğendiği ve bundan hoşlanan kadın. Gelip beni bulan tehlikeli yıllardan önce olduğum kadın. Birbirini beğenen bir kadınla bir erkek gibi gülüp şakalaşıyoruz, daha ileri gitmemeye gayet kararlı olarak.

Yaşadığımız bu beklenmedik ana canavarın güzel ve geniş kulakları neden oldu. Orion bende dinlemenin güzelliğini gördü, Vasco'nun dediği gibi kulak veren bir güzellik, bu da bana yeniden hissettiğim güveni geri kazandırdı. Hâlâ hoşa gidebileceğimi biliyorum, güvenim sadece yüzeyde solmuştu. Onu bana geri kazandıran Orion mu?

Geç oldu, biraz daha beklersen Hızlı Banliyö Treni tıklım tıklım olacak, Douai'nin yanından ayrılıyorum, küçük sohbetimizin hoşuna gittiğini ve bundan dolayı gelecekte ilişkimizin farklı bir biçim alacağını görüyorum. Bana, personelinden birinin karşısındaki müdür gibi davranmayacak bir daha. Ben de, Orion sayesinde, yönettiği Merkez'in yalnızca psikologlarından biri değil, bir kadın da olacağım. Bu akşam kendimi metroya atmıyorum, eskiden olduğu gibi metroya iniyorum, beğenildiğinden emin bir halde, bir tebessümün –istersem ama istemiyorum– karşıdakini tebessüm ettirecek güce sahip olduğunun kesin bilgisiyle.

2 NUMARALI CENNET ADASI

ORION İLE BERNADETTE gezintilerden ve ailece oynanan oyunlardan bıktılar. Amca, yenge ve kuzinler hızla tekneye bindirildiler, umarız rüzgâr uygun eser ve bir daha da bizi rahatsız etmek için adamıza gelmezler.

Daha sonra alışılmamış bir nesne çıkıyor ortaya: adanın kumsallarından birinde bir göçebe arabası. Eskiden seyahat eden insanların kullandığı türden, ahşap, gerçek bir göçebe arabası, arasına atların bağlandığı çifte araba okları da var. Denizden mi çıkıp geldi? Orion, Bernadette ile kendisinin arabayı medcezirin kıyıya attığı gemi enkazından yaptıklarını anlatıyor. Bizimle birlikte adaya gelen beyaz atları bulmak lazım.

"Onlara gem takılacak."

Bu fikre gülüyor ilkin, sonra yüzü kararıyor: "Gem takıldı... küçükken ve bir daha da başkaları gibi olunamadı. Onun için de Kara Kayalar'a gidilmek isteniyor sık sık ve denizde uzağa gitmek, hep daha uzağa. Yapılamıyor çünkü yüzme bile bilinmiyor. Kara Kayalar'dan korkuluyor, onun için de bir ayağı yerden kesmeden yüzülüyor... Canlı kalmak isteniyor!"

"Bu iyi bir şey..."

"Seninleyken, her şey iyi hep, hayatta çoğu zaman böyle olmadığı düşünülüyor. Jasmine diyor ki sen hakiki bir bilginsin, ama yeterince sert değilsin. Sen gem takmıyorsun."

"Ama sen at değilsin Orion, geme ihtiyacın yok senin."

"Jasmine, bazen, üvey kardeşini korur, annem Jasmine'den korkar. Babam annemden korkar, ama Jasmine'den değil. Herkesten korkuluyor, babam ve sen hariç. Anlıyor musun?"

"Bunun hiç komik olmadığını anlıyorum."

Gülüyor, ikimiz de gülüyoruz. Konuşmuş olmaktan memnun belki de, okyanusun medcezirinden doğan göçebe arabasından memnunum ben de. Medcezir daha başka yeni şeyler de getirecek, bunları sabırla bekliyorum.

Zaman geçip gidiyor, Orion'la yaptığım seansların, diğer hastalarımla yaptığım seansların, Merkez'de sentez diye adlandırılan, Orion'unsa annesi gibi gevezelik diye adlandırdığı toplantıların arasında zaman akıp gidiyor.

Her gün Auber yoluyla, çoğu zaman arızalı olan yürüyen merdivenleri, kırmızı koridorları, ardı arkası kesilmeyen kalabalığıyla Opéra'dan gelip gidiyorum. Daha sonra veya daha önce Haussmann Bulvarı var, bütün dükkânlarını, kaldırımlarını ve her zaman sıkışık olan yerlerini adım adım biliyorum.

Daha ayın 20'sinde elimizde kalan paranın azlığından korkuya kapılıyorum. Zam istemeliyim, ama cesaret edemiyorum. Halbuki eskiden bayağı ataktım, artık değilim. Şanlı Otuzlar çoktan geride kaldı ve diğerleri gibi benim de tek düşündüğüm işimi kaybetmemek.

Vasco için müziği var, bir de ben varım. Benim için onun müziği, nadiren şiirlerim, bir de o var. Ayrıca, benim için Orion var. Vasco'nun bunu bildiğini ve bu fazladan yükü cesurca kabul ettiğini biliyorum. Kazanan dünyada yerim yok benim, ben Orion'la ve onun göçebe arabasıyla 2 Numaralı Cennet Adası'nın bir kumsalındayım. Yaşayabiliriz şüphesiz ve umut edebiliriz ama biz, Orion ile ben, üstesinden gelinememiş bir hezimete uğradık. Vasco'yu da bunun içine sürüklememem lazım. Müziği giderek güzelleşiyor, ama biliyor ki, biliyoruz ki bu henüz onun müziği değil, günün birinde gelecek olan müziği. Vasco hakiki müziğini henüz keşfetmedi, ama onun için ben varım, dediği gibi tek dinleyicisi, ve ayağı yerden kesilip boşluğa düşmüyor. Halbuki Orion'un sadece bir ayağı bu dünyada olmuş ve bu yüzden yüzmeye cesaret edemiyor.

Gariptir ki, bu sabah getirdiği resme bakılacak olursa, yüzemese de çok iyi uçabiliyor. 2 Numaralı Cennet Adası'nın ormanlarındaki uzun sarmaşıklarda sallanarak ağaçlar arasında uçabiliyor. Her zamanki yavaşlığıyla çıkarıp bana gösterdiği resme bakınca, keyiften gülüyorum. Büyüleyici bir şey bu.

Geniş yapraklı ulu ağaçların ortasında altı kişiler. Sarmaşıklara tutunarak ağaçlara tırmanıyorlar. Çılgın ve taşkın bir özgürlükle bir ağaçtan diğerine sallanıyorlar... O, uzun saçları ve geniş omuzlarıyla, içlerinde en beceriklisi, öncü olanı, tehlikeye ilk atılanı, en yükseğe tırmananı ve müthiş bir ataklıkla bir daldan diğerine gideni. O Tarzan, çınlayan haykırışı duyuluyor ve bir sarmaşığa tutunup, dev bir ağacın baş döndürücü tepesinden kendini karşıdaki ağaca bırakıveriyor, orada, güçlü bir dalın üzerinde, hayranlıkla onu seyreden Bernadette'le buluşuyor.

Bernadette önceki resimlerden daha sarışın, daha esnek. Canlı renklerde giyinmiş olan kuzinler, amca ve yenge neşeliler ve altında harikulade çiçekler açan ağaçların arasında canı gönülden eğleniyorlar.

Orion çetenin başı, Tarzan'dan da fazlası, Mowgli o. Kara panterin himayesi altında, cengelindeki sarmaşıkların çocuklara özgü ve hayalci cumhuriyetinde tırmanıyor, oynuyor, bütün engelleri aşıyor.

Bu resimle, Orion, çocukluk düşlerinin saklı hazinelerini serbest bırakıyor ve olmasını dilediğim Orion'u şimdiden biraz olduğunu gösteriyor. Guvaşı kullanımı mükemmel olmaktan uzak, kişileri çiziminde hâlâ beceriksizlikler var ama buna rağmen bizi başka bir âleme taşıyabiliyor: umudun ve arzunun karşı-dünyasına, orada kendimi onunla beraber babamın geceleyin anlattığı hikâyelerde ve, daha sonra, iki ciltlik *Ormanın Kitabı*'nı bana tekrar tekrar okuyuşunda buluyorum. Mowgli'nin hâlâ yaşadığına, ölemeyeceğine ve Orion'un resminde, renklerinin sarıp sarmalayan tatlı sıcaklığında, kişilerinin hareketli şekillerinde ve sarmaşıklı yeniyetmenin uçucu düşünde gerçekten mevcut olduğuna ikna ediyor beni.

Adeta ona gülümseyen sesimi duyuyorum: "Çok güzel, Orion, neşeli, özgür, insanda ömrü boyunca seninle beraber ağaçların arasında eğlenme isteği uyandırıyor, bütün günler tatil günü olduğunda."

Karşılık vermiyor, ama bütün yüzü, gündüz hastanesindeki herkesin ve benim kalbini çelmiş olan, bazen bakışında beliren hafif ürpertili saflıkla yavaş yavaş aydınlanıyor. Kendisi de bir an büyülenmişçesine duruyor ve o an içinde ne olduğunu, belki de ne olacağını keşfediyor. Buna henüz inanamaz, ben de öyle, ama bu bizim ümit etmemizi sağlıyor.

Yavaş yavaş cengelden, ağaçların arasında sarmaşıklarla yapılan büyük sıçrayışlardan sıyrılıyor, gözlerimin önündeki resme geri dönüyorum, "Altı kişisiniz, Alain amcanın gittiğini sanıyordum," diyorum şaşkınlıkla.

"Gittiler, resim daha öncesi, ağaçların arasında eğlenmek için kalabalık olmak gerekiyordu. Arkadaşlar geleceği zaman gene başlanacak. Sonra da ağaçta bir ev yapılacak."

"Arkadaşlar geleceği zaman mı...?"

"... Nasıl olacağı daha bilinmiyor, denizaltıyla gelecek olan kuzen Hugo hariç. Kaptan Nemo'nunki kadar büyük olmayan bir denizaltı. Kafanın içinde çizildi bile, bazen de dümenine geçilebilecek."

Resim bizi öyle oyaladı ki diktenin saati geçti. Yapılmasını talep etmiyor ama teneffüs zili çaldığında, her zaman olduğu gibi öğretmenler odasının girişine saklanmaya gidiyor. Acaba bu sınamayla baş etmek mi istiyor yoksa, korktuğum gibi, kendine başkalarının eliyle acı çektirme ihtiyacından mı böyle yapıyor?

Her zamanki gibi, biraz küçülmüş bir halde geri geliyor.

Günlük çalışmayı yapıyoruz. "Ya rüyalar...?" diye soruyorum.

"Hiç hatırlanmıyor."

Kahkahayla gülüyor: "Yok, yok, bir tanesi hatırlanıyor... Beyazlar giymiş bir doktor vardı, şöyle diyordu: Hiçbir şeye giden kraliyet yolu... Sen oradaydın ve senin aynı fikirde olmadığın hissediliyordu."

"Sana geçen gün Doktor Freud'un, 'Rüya bilinçaltına giden kraliyet yoludur', diye yazdığını söylemiştim. Rüyan bunu hatırlıyordur belki de?

"Bilinçaltı nedir?.. Kafanın içinde fokurköpüren ve karmançormanlaştıran şey mi? Annem ve Jasmine oraya bakmamak gerektiğini, senin devamlı kafamın içini mıncıklaştırdığını ve bunun işe yaradığından emin olmadıklarını, çünkü hâlâ hasta olunduğunu söylüyorlar."

"İstedikleri buradan ayrılman mı?"

"Şimdi değil, sonra. İmla, Fransızca konusunda işe yaradığını düşünüyorlar, anneme göre yani. Jasmine daha çok matematiği ve biyolojiyi düşünüyor, bu faydalı, diyor. Resmin sakinleşmek ve eğlenmek için iyi olduğunu söylüyor. Senin tatlı bir psiko-doktor olduğunu, ama böyle meslek öğrenilemeyeceğini söylüyor."

"Ressam olmak da bir meslektir."

"Sahiden değil tam. Bayan Darles gibi resim öğretmeni olmak için, evet. Ama o zaman öğrencilerden korkulur ve şamata yaparlarsa onlara sıralar fırlatılır ve işinden olunur. Sahici bir meslek, babam gibi, daha iyi, daha çok para kazanılır. Bir ressam, sahici bir ressam, kızıp sinirlenmemeli ve abuk sabuk konuşmamalı ve iyi ilişkileri ve doğru bir imlası olması gerekir."

"Bak resmin ne kadar neşeli, bakınca insan keyifleniyor, canı sarmaşıklarla bir ağaçtan diğerine zıplamak, dans etmek istiyor. Canavarları kâğıda geçirmek de senin arzun. Annenin ve Jasmine'in arzusu iyi bir imlaya, bir mesleğe ve paraya sahip olmak. Bu onların arzusu, senin değil. Senin arzun macera, 2 Numaralı Cennet Adası, etrafta çiçeklerle büyük ağaçlar ve göçebe arabası. Ayrıca, Paris sokaklarında şeytanı kovalayan üç yüz beyaz at."

Gözleri parlıyor, gülüyor, bir mutluluk anı daha yaşıyor. Birkaç saniyeliğine birlikte yeryüzünden daha yukarıdayız, mutlu yaşayabileceği yerde. Bu dünyanın, kendisininkinin, bizimkinin varolduğunu görüyor. Uzun sürmeyecek bu, o da benim gibi orada kalamayacak. Bu dünya, hakiki dünya belki de, orada ancak zaman zaman yaşanabilir. Onu şu an görüyor, görmüş oldu, bir

daha unutmayacak, iyi günde ve kötü günde. Tebessümün onun dudaklarından ve benimkilerden kaybolduğunu hissediyorum, uçucu kaçıcı görüntü bakışlarımızı terk ediyor. Vasco'nun nesir ve gürültü halinde dediği dünyaya geri geliyor, geri geliyoruz.

Öyle ani ve sert bir şekilde geri geliyor ki, boşluğa düşüyor, çok terliyor, bana bakarak zıplamaya başlıyor. Acı çekiyorum ama ona gülümsemeyi başarıyorum, daha az yükseğe zıplıyor, sakinleşiyor, iç çekerek şöyle diyor:

"Halbuki deli olunmuş değil, değil mi efendim?"

"Hayır, deli değilsin, Orion, bunu biliyorsun."

Bir an susuyor, sonra: "Annem olmazsa ev olmazdı ve turuncu kart veya anahtar kaybedildiği zaman, onu bulan Jasmine oluyor... Parayı kazanan da babam."

"Tabloların sayesinde sen de bir gün kazanacaksın."

Ağzımdan çıkıverdi, birden, istemeden ve çok hızlı. Ümit ettiğim bu mu sahiden? O bana inanmıyor, bunun farkındayım. Hem vakit de geldi, eşyalarını topluyor.

"Resmini kocama gösterebilir miyim?"

"Gösterebilirsin efendim. Yarın görüşürüz."

Neredeyse her şeyden korkan, eve gidip sığınmakta acele eden on altı yaşındaki oğlan çocuğu oldu yine. Deminki mutluluk, heyecan onu terk etti.

Elini elimin içinde tutuyorum biraz: "Cesaret, Orion!"

Cılız bir tebessüm beliriyor yüzünde: "Deneniyor efendim, deneniyor her ikimiz de, ama o kadar da sık başarılı olunmuyor."

Gidiyor, biraz boş vaktim var, içimden ağlamak geliyor. Buna hakkım var, öyle değil mi? Ağlıyorum, "belirsiz şahıs"ın müsaade ettiğinden daha uzun bir süre. Kederden, biraz da sevinçten, o da ağlatır.

Gün sonunda resmi götürüyorum. Vasco eve geldiğinde ona gösteriyorum. Uzun uzun bakıyor, kendi tarzında, hiçbir şey demeden, sonra iç çekerek şöyle diyor:

"Eğer cesaret etseydim, bunun üstüne nasıl bir müzik beste-

lerdim... Herkesin çocukluğunun rüyasıdır bu."

"Düşündüğün sahiden bu mu? Sırf beni memnun etmek için söylemiyorsun değil mi?" Bunu söylerken sesimi yükseltmekten kendimi alamıyorum. Neredeyse bağırdığımın farkındayım.

"Orion'un mutsuzluğunu onunla birlikte yaşamak zorundayım Vasco, ona rehberlik etmek, şu veya bu olmasını ummak zorunluluğum yok. Bu onun bileceği iş. Ah, ne kadar zor! Küçük bir ümit makinesiyim. Böyle yapmamak lazım. Hepsi kendimi fazla kaptırdığımı söylüyor. Orion'a göre fazla. Sana göre fazla. Sen müzikte bir yetişkin gibi tek başına ümit ediyor olmalısın."

"Orion'dan bahsettiğini sanıyordum, şimdi de benden bahsediyorsun."

Bunu neden söyledim?.. Vasco'ya doğru koşuyorum, bana sarılıyor ve Villon'un bir dizesini mırıldanıyor kulağıma: "Sızlanma ruhum." Ruh şu an varolduğuna inanıyor ve artık sızlanmıyor. Orion'un çoğu zaman çok acılar çektirilen çocuksu ruhu için korkmamak lazım. Kimse bu ruhu kurtarmak zorunda değil. Bu ruh yaşıyor, diyor adadaki sarmaşıklar ve onlara tutunup ağaçların arasında salınarak eğlenenler.

Mutlu bir gece geçiriyoruz, gün ağarırken bir rüya görüyorum, Vasco hâlâ uyuyor, onu uyandırmadan rüyamı kısaca not ediyorum: Apaydınlık bir yolda dostlarla yürüyorum. Neşeyle ve çok konuşuyorlar. Kendimi onlara sandığımdan daha az yakın hissediyorum. Bir çaya varıyoruz, yol kıyı boyunca devam ediyor. Orada çaya dökülen bir dere var, derenin üstünde dar ve sallanan bir köprü. Bu taraftan, dikkatli olun bu köprüden ancak birer birer geçebiliriz, diyorum. Sohbetlerine dalmış olan dostlar beni duymuyorlar ve çay boyunca devam ediyorlar. Tereddüt ediyorum, onların peşinden gitmeyi isterdim, ne var ki tam da bu köprüden geçmek gerekiyor. İhtiyatla köprüyü geçiyorum, dostları çağırmak için arkama döndüğümde onları görmüyorum. Köprü de kaybolmuş, bir sel halini almış olan dere köpürerek çaya akıyor son hızla, çayın mecrası alabildiğine genişlemiş. Neyse ki bir patika var,

çok çamurlu, ayağımda çizmelerim yok, yürüyüş çok zahmetli. Patika daralıyor, ağaççıklar ve böğürtlen çalıları tenime batıyor ve beni yolumdan alıkoyuyor, su birikintilerine bata çıka ilerliyorum, her adımda düşeyazarak, ama düşmüyorum.

Arazi giderek çetrefilleşiyor, durmadan inip çıkıyorum, aşırı yorgunluğa rağmen hafif bir sevinç hissediyorum. Dar geçit genişliyor, bulutlar yavaşça aralanıyor, gökyüzü orada. Nasıl da bir mutluluk manzarası çıkıyor karşıma, göğün mavisi nasıl da derin. Tepesi altın rengi ağaçlarla kaplı dağların yamaçları güneşte ışıldıyor, doruklara biraz kar yağmış ama vadide, ormanlar ve çayırlar hâlâ yeşil. Uzakta bir sürü otlaklardan iniyor olmalı zira çıngırakların boğuk ve kesik kesik sesi duyuluyor.

İki dağ arasındaki bir yarıktan çağlayan düşüyor, yalnız, vahşi, beyaz bulutlarla ve rüzgârın ürperttiği küçük çağlayanlarla çevrili. Güzelliği ruhumu delip geçiyor, Vasco'nun gelecekteki müziğini getiriyor akla, ağaçlarla kaplı yamaçlar ve ormanların sonsuz renkleri ise Orion'u ve onun gelecekteki tablolarının kıvılcımlar saçan evrenini çağrıştırıyor. O esnada içimde bir mücadele olduğunu algılıyorum. Dev bir reklam bakışımı işgal etmeye ve beni uyandırmaya uğraşıyor. Direniyorum, mutluluğumu savunuyorum, sonunda iç sıkıntımı dile getiren kelimeleri işitiyorum: Acaba Fransa Elektrik Kurumu gürül gürül akan bu suyu borularla bir yere yönlendirecek mi?

Bir tatil günü, plak dinleyerek ağır ağır kahvaltı ediyoruz. Sonra Vasco beste yapmaya koyuluyor, bazen piyanoda birkaç nota çalıyor. Pencereden ağaçlardaki ilk ufak yaprakları, Seine'de akıntıya karşı inen ve çıkan mavnaları görüyorum, sis dağılıyor, güzel bir gün olacak muhtemelen. Rüyamı ayrıntısıyla yazıyorum, çağrışımlara bakmıyorum. Hayır, sadece rüyamı tekrar görmek istiyorum. Birazdan Vasco adada koşmaya gidecek, sevdiği kahveden getiriyorum ve rüyamı okumasını istiyorum. Defterimi alıp okuyor: "Bunu nasıl yorumluyorsun?"

"Yorumlamıyorum, istediği bu değil. İstediği seyredilmek."

Defteri yeniden elimden alıyor: "Haklısın, bu bir seyir nesnesi, bir şiir. Peki ama sonunda elektrik kurumu akan suyu borularla bir yere yönlendirecek diye korkmak niye?"

"Bu tehlike yok mu? Orion'a bunun için yardım etmek lazım... mutsuzluğunu ondan almadan... deliliği diye adlandırdıkları şeyi, zira günün birinde ona bakıp kollayacak olan onlar."

Vasco, şaşkın bir halde bana bakıyor. "Şu senin dâhiyane fikirlerinden biri daha, kendini daima öne atan gözüpek eşimin fikirlerinden biri."

Elimi eline alıyor, öpüyor. Memnunum, nedenini bilmeden memnunum, biraz ona sokuluyorum, sonra daha sıkı. Bu kadarı fazla! Kahvesi soğudu, biraz kendi başıma nefes alabilmek için bir kahve daha hazırlamaya gidiyorum bir koşu.

Döndüğümde, koşu kıyafetini giyinmiş, kahvesini yudumlarken şöyle diyor:

"Dün, o kadar duygulanmıştın ki sana müjdeyi veremedim. Patron her hafta olduğu gibi geldi ve bana, 'Müdür bizden ayrılıyor, daha iyi bir iş bulmuş. Satış ve finans konusunda bizim için bu bir kayıp, bu konularda çok becerikli ama o sizin gibi bir mekanik adamı değil. Onun yerine geçmek ister misiniz?' dedi."

İçimi sıkıntı kaplıyor: "Kabul edecek misin?"

"Tabii ki hayır. Dedim ki: Çalışmaya, sizin için motorlar geliştirmeye, belki yenilerini icat etmeye devam edeceğim, ama bir şirketi yönetmek benim işim değil."

Korkunç bir yükten kurtulmuş gibi hissediyorum kendimi: "Ne dedi?"

"Bir daha böyle bir fırsat bulamazsınız. Müzik yüzünden mi reddediyorsunuz? dedi. Evet, dedim. Ekledi: Ve de karınız yüzünden mi? Gene evet dedim. Pek cesurmuş, diye mırıldandı. Sonra gülerek: İyi maaş alıyorsunuz, ama borçlarınıza gidiyor hâlâ. Çalışmanızdan çok memnunum, geçinebilmeniz için size prim vereceğim, dedi. Sana söylemek istediğim buydu."

Birkaç gün sonra Orion'un getirdiği resim, sarmaşıklarla oynanan büyük oyunun ve ağaçtan ağaca dansının çılgın taşkınlığından eser taşımıyor. Beyaz bir at göçebe arabasına koşulmuş, Bernadette de gem takmadan önce bir deri bir kemik kalmış başka bir atı okşamakta. Palmiyeler var, uzakta denizin üstünde, güzel kuşlar uçuyor gökyüzünde. Topuklu ayakkabılar ve pembe kıyafetler giymiş olan Bernadette bu bütünde biraz sırıtıyor, önceki resimlerdekinden daha güzel ve daha az sakar ama Orion'un yeri nerede?

"Birisi mi eksik?"

"Evet, dün ışınlar geldi," diyor Orion, "bu ancak dikteyle anlatılabilir." Ve hiç duraksamadan başlıyor:

"ÜÇ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Işınlar geldi, çok kuvvetliler, o zaman da anneyle baba olmadığı için zıplandı ve mobilyalara vuruldu. Jasmine ne oluyor diye bakmaya geldi, sakinleştirmeye uğraşıyordu ama bu daha çok ışın olmasına neden oldu. Bağırdı, o zaman elinin üstüne vuruldu biraz. Daha kuvvetli vurulacağını zannetti... Eğer bağırmaya devam etseydi şeytan bunu da yapacaktı. Jasmine'in gitmesi iyi oldu. Kapıyı çarparak kaçtı.

Sonra ışınlar sakinleştiler, olduğu yere çöküldü, ağlanıyor ve bir opera ezgisi çalınıyordu ıslıkla. Yüzmek ve boğulmak için Kara Kayalar'a gitmek isteniyordu. Neyse ki bilet yoktu... Yatmadan evvel gidip annenin dolabındaki haç alındı, karnının üstüne konuldu ve böylece uyunabildi. Sabah haç yerdeydi, kırılmamıştı, tekrar dolaba konuldu ve kahvaltı edildi... O zaman 2 Numaralı Cennet Adası yeniden varoldu ve Bernadette'e göçebe arabasına kapatması söylendi, Kara Kayalar'a gidilmesin diye, bu biraz fazla isteniyordu... Yüzme bilinmediğinden kıyıya yakın boğulmak ve çocuklar tarafından sahilde bulunmak istenmez.

Kaygı diktesinin sonu."

ISIRIK

ÇALIŞMAMIZDA verimli anlarımız oluyor, bazı anlar ise çok uzun ya da ağır bir sıradanlığa saplanıp kalıyor. Öne sıçrayışlar var, gerilemeler, fazla huzursuz olduğunu hissettiğim günlerde onu gezmeye götürüyorum. Bazen müzelere, sergilere veya onu korkutmayan mağazalara gidiyoruz. Her seferinde, onu ruhen ilgilendiren nesnelere, sahnelere, tablolara doğru benzersiz bir güvenle gidiyor. Müzelerde, benim hayran olduğum ve ona bahsettiğim eserlerin önünden bir göz bile atmadan geçip gidiyor, fakat başka eserlerin önünde oyalandığında, bunların mutlaka kendi takımyıldızlarıyla, Paris şeytanıyla ve labirentleriyle gizli bir bağlantısı oluyor. 2 Numaralı Cennet Adası, hiç kuşku yok ki, Theseus'un çok çabuk gerilediği labirentin devamı niteliğinde ve gördüğüme göre, bu labirentin ancak çok küçük bir bölümünü keşfetmişiz.

Bir sergide, içeri girer girmez şöyle diyor: "Bu modern, annem hoşlanmaz, Jasmine'in hoşlanacağı da kesin değil." Hiçbir şeye bakmıyor, birden küçük bir sürrealist tablonun önünde zınk diye duruyor. Hafifçe aralık bir kapıdan bir engereğin alelade ahşap bir merdivenden indiği görülüyor. Bunu halkalarını esnekçe açarak sessizce yaptığı hissediliyor. Çatıdaki bir camdan kurşuni bir ışık düşüyor. Bu tabloda tuhaf bir sessizlik ve gizli bir tehdit var.

Orion büyülenmişçesine ona bakıyor, birkaç saniye sonra yanından ayrılıp serginin geri kalanını görmeye gidiyorum. Biraz endişeli bir halde geri döndüğümde, hâlâ orada, tablonun içinde tamamen kaybolmuş, tablo onun içindeki önemli bir sahneyi canlandırdı herhalde. Hafifçe omzuna dokunuyorum, sanki onu uyan-

dırmışım gibi sıçrıyor. Kekeliyor: "Çık... çık... çıkmak isteniyor!" Çıkıyoruz.

Merdivenden inen engerek, sonunda kapıyı aralık bulup özgürlüğe doğru inen cinsellik mi – Korkunç Cinsellik? Bu tablonun karşısında geçirdiği yarım saat boyunca duyularını ve zihnini pek çok başka imge de yoklamış olabilir, bu sırada bense yığınla tabloya bakıp hiçbirini onun kadar yoğun yaşamadım.

Metro istasyonuna kadar allak bullak olmuş hali sürüyor. Ne demek bu? Bana bundan söz etmiyor, ben de ona soramam.

Orion her hafta havuza gidiyor; çok sabırlı olan bir spor çalıştırıcısı, Bay Dante, bir süre sadece onunla ilgileniyor. Beni görmeye geliyor ve şöyle diyor: "Dün Orion derin suda üç kusursuz kulaç attı, sonra birden korkuya kapıldı ve son hızla geri dönüp kenara tutundu. Ona dedim ki: Bak, yüzmeyi biliyorsun. Yeniden başla ve havuzu boydan boya geç. Bunu ona sakince söyledim, ne dokundum ne bir şey, zira onu tanıyorum. Titremeye başladı ve aniden, inanılmaz bir çabuklukla, elimi ısırdı. Üstelik hafifçe de değil, bakın izine. O anda şaşkınlıkla bir çığlık attım, kendimi hemen toparladım, onun ise, sudan çıktığında, bundan gurur duyar bir havası vardı. Halbuki bu çocuk beni sever. Ah! bu çocuk! Ama onu yüzdüreceğiz, ben bunu üstleniyorum."

Böylece karanlıkta, bulutlu havada, bazen havanın açıp bulutların arasından kısa süreliğine parlak gökyüzünün belirmesiyle, haftaları, ayları birbiri ardına diziyor, zaman ve unutuş kitabının sayfalarını çeviriyorum. Genellikle meteliksiz olan insanlar benden kendilerini tedaviye kabul etmemi istiyorlar, banliyöye gelemiyorlar. Çok az kazandığımı bilen ama bu yıl bu konuda bir şey yapamayan Douai, Merkez'de kimse kalmayınca onları kabul etmeme izin veriyor. Bu biraz daha fazla kazanmamı sağlıyor, belki böylece küçük bir müşteri topluluğum olur, ama eve daha geç dönüyorum.

Bu sabah Orion teneffüsten sonra huzursuz, kıpır kıpır bir halde geri geliyor. "Çini mürekkebiyle büyük bir kâğıda bir fırtına çizmek isteniyor... Okyanusun üstünde, 2 Numaralı Cennet Adası yakınlarında, yıldırımın üç parçaya böldüğü bir gemi var..."

"Peki sonra?"

"Hemen hemen tüm yolcular kurtarma sandallarına biniyorlar, kaptan telsizden yardım istemiş, gemiler gelip onları kurtarıyor. Uyandırmadıkları biri var, geminin arkasında uyuyor. Buna ne derler?"

"Pupa."

"Gemi fırtınalanmadıkça ve yıldırımla biçilmedikçe, ne oradakinin kim olduğu, ne de pupanın nerede karaya oturacağı söylenebilir. Ne demek istendiğini anlıyor musun?"

"Anladığıma göre hemen başlamak istiyorsun. Tam da güzel bir resim kâğıdı var bende. İşte burada, mürekkep ve uçlu kalem de var."

Önce şimşekle sert bir şekilde kâğıdını ortadan ikiye bölüyor. Hemen yaptığı işe veriyor kendini, sekreterliğe bir kâğıt bırakmak üzere yavaşça kalkıyorum. Kapıyı açtığımda, kaygılı bir yüzle bana bakıyor: "Kal, efendim, fırtınalanıyor ve her yere yıldırım düşüyor, sen olmazsan yanılacak."

Kapıyı kapatıyorum, biraz sıkkın bir halde dönüp karşısına oturuyorum. Tekrar işine dalıyor, beni görmüyor, ama mevcudiyetimle resmine katılmama ihtiyacı olduğunu hissediyorum. Seans süremiz sona erdiğinde, her zamanki merasimiyle gitmeye hazırlanıyor. Kâğıdını bana uzatıyor.

"Üzerinde çalışmak için eve götürmeyecek misin?"

"Hayır, efendim, sen olmazsan yanabilir, kafanın içinin haydutfırtınalanması istenmiyor."

Sonraki seanslarda, zamanın büyük kısmı yeni resme ayrılıyor. Şimşeğin altında, kabarmış okyanus ve yıldırımın üç parçaya biçtiği bir gemi ortaya çıkıyor. Resim çok karanlık, siyah renkler beyazlardan çok daha fazla. Tek ışık şimşeklerden geliyor. Orion

yıldırımın gemiyi parçaladığı anı çizerken vahşice gülüyor ve ağzının içinde şöyle mırıldanıyor: "Ah, pek de güçlüymüş!" Sonra çok sevdiği *Altıncı Senfoni*'deki fırtına üstüne olan pasajı ıslıkla çalıyor.

Bu özelliğini Vasco'ya anlatıyorum, şöyle diyor: "Bu çocuk müziği seviyor, kendisinin çalması lazım, bu onu avutur. Öğrensin."

"Neyi öğrensin?"

"Müziği okumayı, bir enstrüman çalmayı. Gitar çok yaygın, çabuk öğrenecektir. Gündüz hastanesi de yakışıklı bir İspanyol gitarist bulur artık."

Bu fikir hoşuma gidiyor, Orion'a bundan söz ediyorum, bir karar vermeden önce öğretmeni görmek istiyor. Fikir pek çok öğretmenin hoşuna gidiyor, Douai eylül ayındaki yeni ders yılında bir deneme yapmaya karar veriyor.

Orion her hafta bana 2 Numaralı Cennet Adası'nın bir resmini getiriyor, ama asıl ilgi alanı yıldırım çarpmış geminin resmi.

Yaza giriyoruz, yaprakları çiçekleriyle haziran kapıda, şimdiden bir tatil havası var, bu da onu korkutuyor sanki. Diğer yıllar böyle değildi. Gene de her zamanki gibi sevgili Sous-le-Bois'sındaki aile evine gidecek. Deniz kenarına da gidecek. "Dalgalarda zıplamak, bundan hoşlanılıyor, o zaman çok gülünüyor, Paris'te gülmek nadiren oluyor. Bu yıl yaz tatilinden korkuluyor, çünkü senden uzağa gidilecek."

"Ben de senin gibi ağustos sonunda döneceğim."

"Bazen dönülmüyor, mavi çocuk gibi. Eğer dönmezsen efendim, gündüz hastanesi ateşe verilebilir ve o zaman hapisteki bir yangın çıkarıcı olunur."

"Ateşe verecek olan "belirsiz şahıs" kim?"

"Bilinmiyor efendim!"

Sesindeki tehditkâr tonu gayet iyi fark ediyorum, ama gene de şunları söylemeyi göze alıyorum:

" 'Belirsiz şahıs', bir miktar Paris şeytanı katılmış Orion. Eğer

Orion 'ben' deseydi Paris şeytanı belki bir daha bu kadar kolayca kafanın içine giremezdi. 'Ben' 'belirsiz şahıs'tan daha incedir, şeytan orada kendine yer bulamaz."

"Sen de Bay Dante gibisin, efendim, yüzülebileceğini sanıyorsun ama yüzülemiyor. Dibe basmak isteyen ayak daha kuvvetli, Bay Dante'yi ısırmak zorunda kalındı. Seni de ısırılabilir mi?"

"Bağırırım..."

Hızla eğiliyor ve tıpkı bir köpek gibi, ellerini kullanmadan, sol elimi yakalıyor. Isırıyor, çok kuvvetli değil, ama öyle şaşırıyorum ki bağırıyorum. Sandalyesini düşürerek doğruluyor, sakladığım elime bakarak zıplıyor. Farkında olmadan ben de ayağa kalktım, kendimi oturmaya zorluyorum. Ürkmüş bir ifadeyle zıplıyor, giderek daha yükseğe, beni görmeksizin gözlerini bana dikiyor. Korkusu giderek büyüyor, şiddete başvuracak. Ayağa kalkıyorum, ona şöyle diyorum: "Sakinleş Orion, burada Merkez'desin, çalışma odamızda. Sadece ikimiz varız."

Kapıya iki şiddetli tekme savuruyor, neyse ki kapı sağlam.

"Niye bağırdın? Gelecekler!"

Parmağımı dudaklarıma götürüyorum ve şöyle demeyi başarıyorum: "Kimse gelmeyecek. Kimse bir şey duymadı."

"Koca olan Vasco'n senin ısırıldığını görecek."

"Bir bant koyarım üstüne."

"Vurursa, büyük kavgalaşma olur, o zaman onun vay haline."

"O çocuklara vuran bir adam değildir."

"Babam da değil, annem bazen kızdığı zaman, ama eğer şeytan çok ışın gönderdiyse onun eline vuruluyor. Sonra öpülüyor ve ağlanıyor."

Büyük krizlerinde yaptığı gibi kendini yere bırakmak ve uzun uzun ağlamak isteyecek, onu teselli edeyim diye. Bugün bunu kaldıracak güçte hissetmiyorum kendimi, kapıyı açıyorum. "Gel çıkalım, bize iyi gelir." Ses çıkarmadan bana uyuyor, koridordan geçtikten sonra onu ziyaretçi kapısına götürüyorum ve önce onu dışarı çıkarıyorum.

O esnada Robert Douai içeri giriyor, bir tek Orion'u görüyor

ve bundan memnun olmayarak şöyle diyor: "Buradan çıkmaya hakkın yok Orion, öğrenci kapısına git." Orion hararetle kollarını sallıyor ve kapıya tekmeler indiriyor.

"Orion iyi değil, müdür bey, onu gezmeye götürüyorum. Daha çabuk çıkalım diye onu buraya getirdim."

Müdür çekiliyor, Orion'u usulca öne geçiriyorum. İlk basamakları iniyoruz, yolunu kaybetmiş, şaşkın bir ifade var hâlâ yüzünde, kollarını çırpıyor. Douai bunu görüyor ve "Size yardım etmemi ister misiniz?" diye soruyor.

Orion avaz avaz bağırıyor: "İstenmiyor... İstenmiyor!"

Douai'ye işaret ediyorum: Hayır, siz gelmeyin.

Orion artık bağırmıyor, ama hafif bir hırıltı çıkıyor gırtlağından, ağlıyor, burnu akıyor, uzattığım kâğıt mendilleri istemiyor. İnmeye devam ediyor.

Birinci katın sahanlığına varıyoruz, yüzünü siliyorum, irkiliyor ama silmeme ses çıkarmıyor. Ne yazık ki asansörün kapısı açılıyor. Şaşırıp zıplamaya koyuluyor. Bir hanım çıkıyor ve korkup duruyor.

"Korkmayın," diyorum ona. Orion'a da: "Asansöre binelim."

Yanılmışım, zira bu açık kapının içinde şeytanı görüyor belki de. Tereddüt ediyor, kapı kapanıyor, kollarını çırparak bana yapışıyor. Sahneyi yukarıdan izlemiş olan Douai basamakları iniyor. "Sakinleş Orion!" diyor.

"Sakinleşmek istemeyen o, efendim." Robert'e saldırmak istiyor. Beni itiyor, omzu benimkine çarpıyor, gözlüğümü düşürüyor. "Gözlüğüm... gözlüğüm!" diye bağırıyorum. Ve aklımdan şu geçiyor: Öyle pahalı ki!

Beni duyan Orion eğiliyor, gözlüğü yerden alıp Douai'ye uzatırken inleyerek şöyle diyor:

"O ısırıldı... ona vuruldu."

Ağlamaya başlıyor. Hanım anahtarlarını çıkarıyor, kapısının aralığında durup bana şöyle diyor: "Yazık size!"

Bu beni incitiyor, hemen karşılık veriyorum: "O benim oğlum değil, Hanımefendi. Ben işimi yapıyorum."

Hanım kapıyı kapatıyor, Orion'u kolundan tutuyorum, müsaade ediyor, birkaç basamak iniyoruz, ağlıyor. Douai yanımıza geliyor. "Gözlüğünüz?" Gözlüğü alıyorum, allak bullak olmuş bir sesle, "Bizi yalnız bırakın, her şey düzelecek," diyorum.

Avluda insanlarla karşılaşıyoruz, Orion hâlâ ağlıyor ve kendisini öne doğru itmeme ses çıkarmıyor. İnsanlar ne düşünecekler? Kafamın içinde bir ses adeta çırpınıyor: Çocuk celladı, çocuk celladı! Bir diğeri itiraz ediyor: Orion çocuk değil artık. İlk ses tekrar konuşuyor: Evet, çocuk ve en kötüsü de senin bunu biliyor olman. Onu teselli et, bu senin işin! Onu öne doğru itmeyi kesiyorum, insiyaki olarak koluna giriyorum, bu hareket onu yatıştırıyor sanki. Bir kâğıt mendil uzatıyorum. "Sil gözlerini!" Cebinden tertemiz sahici bir mendil çıkartıyor, yüzünü siliyor, sümkürüyor. Bulvarı geçtiğimizde kederinden eser kalmıyor ve yüksek sesle gülerek şöyle diyor: "Annesiyle dolaşan büyük bir erkek evlat gibi. Kolkola girmişler."

Bu söz beni deminki hanımın söylediği söz gibi yaralıyor, bu sefer sebebini biraz anlıyorum. Benim çocuğum doğmadan öldü ve onun yerine kimseyi koymak istemiyorum. Hele Orion'un ebeveyninin yerini haksız yere almayı hiç istemiyorum. Şimdi bundan bahsetmenin sırası değil, sadece şunu söylüyorum: "Palais-Royal'in bahçesinde gezmeye gidelim."

Oraya vardığımızda, ağaçların altında, çiçeklerin ve fıskiyedeki suyun sesinin arasında, şöyle diyorum: "Orion, senin bir annen var, bir baban var, sen onların büyük oğlusun. Ben sadece Bayan Vasco'yum, senin söylediğin gibi biraz-doktor-olan-hoca-psikoloğun. Merkez'de bana bunun için para ödüyorlar ve senin için bundan fazlası olamam. Seni çok seviyorum ama ben senin annen değilim, sen benim büyük oğlum değilsin. Bunu iyi anlaman lazım."

Beni dinliyor, cevap vermiyor, çiçeklere bakıyor. Kolumu onunkinden çekmiyorum daha. Sevdiğim bir kahvenin terasına oturduğumuzda çekiyorum. Çekingen davranıyor. "Ne istersin?"

"Portakal suyu."

Duraksıyor, sonra insanın elini kolunu bağlayan o tebessü-

müyle, "Seninleyken, izin var mı?"

"Evet, var."

"O halde iki tane."

İki portakal suyunu ısmarlıyorum ve her zamanki çayımın yerine kahve söylüyorum. Bir damlasını ziyan etmemeye dikkat ederek portakal sularını içiyor. Öğleden sonra işim var, önümde bir saatim var daha, güneşli bahçede kalmayı isterdim.

"Senin vaktin doldu Orion. Metroya kadar yalnız başına gidebilecek misin?"

Yüzü allak bullak oluyor: "Bugün gidilemez efendim, istasyondan çok uzakta bulunuluyor. Sokaklarda tek başına olunursa fırdöndürür."

Boyun eğiyorum, hesabı ödüyorum, hatta şöyle diyorum: "Haydi, bahçede bir tur daha atılsın."

"Sen de belirsiz şahıs kullandın."

"Doğru. Bahçede koluma girebilirsin, ama sokakta olmaz."

Kendinden emin bir tavırla koluma giriyor, hatta bana biraz destek oluyor, çok yorgun olduğumu ve ısırığının canımı yaktığını fark ediyorum.

Palais-Royal bahçesinin hoşluğu bu güzel haziran gününde yorgunluğumu unutturuyor, hem benim üzüntümü, hem Orion'unkini, hem de onun geleceğine dair ortak korkumuzu dindiriyor. Sıcaktan ve kaygıdan yüzünden ter süzülürken bana sokulmuş bu biraz delice bakan güzel gözlü oğlanın kolunda beni vaktiyle şık ama artık solmuş ve demode tayyörümle görenler ne düşünür? Evet, ne düşünürler? Umurumda değil diye düşünmek için gücümü topluyorum, ama beceremiyorum, kendime numara yapmama lüzum yok. Bu ne zaaf böyle, insanların benim hakkımda ne düşündüklerine asla kayıtsız kalamayacağım.

Sokağa çıktığımızda Orion kolumu bırakıyor, rahatlıyorum ama gene de biraz kederleniyorum. Metro istasyonunda, elini nazikçe bana uzatıyor. "Hoşça kal, efendim, yarın görüşürüz." Tavrı değişiyor, demin yoldan geçenlerin yüzüne bakarak yanımda dimdik yürüyen oğlan çekip küçülüyor sanki. Çok yer kaplamak-

tan korkuyormuşçasına, bakışıyla sağı solu kollayarak, merdivenden iniyor.

Çalışma odama dönüyorum, su şişemi açıp yanımda getirdiğim yemeğimi yemeye hazırlanırken Robert Douai geliyor. "İyi geçti mi?"

"Onu Palais-Royal'e götürdüm, iki bardak portakal suyu içti, sakinleşti. Onu metroya kadar geçirdim."

"Sizin için korktum."

"Ben gözlüğüm için korktum."

Gülüyor, sonra, düşüncelere istediği yönü vermeyi de bilen bu adamda hoşuma giden o somut anlayışla:

"Gözlüğünüzü kıracak olursa bir masraf pusulası hazırlarsınız, bunun için bütçemiz var, yiyip içtikleri için de geçerli bu. Ama siz gene de fazla risk almayın, tehlikeli olabilir."

"Biliyorum, işin güç yanı şu ki, yaptığımız psikanalizde, tabii buna psikanaliz denebilirse, beni sürekli anne konumuna yerleştiriyor. Freud'un üstlenilmesini çok güç bulduğu o konuma. Bu konuma yerleştirdiği sadece ben değilim, Bay Dante de var ve bazen siz..."

"Bunu hiç düşünmemiştim... doğru. Ancak demin, Orion öylesine tehditkârken, benim yardımımı reddettiniz ve oradaki hanıma da, bu benim işim dediniz. Bu bence abartılı, yüzünüzü gözünüzü dağıtma riskine girmek mesleğinizin bir parçası değil."

"Psikolog mesleğimin bir parçası değil ama... bunu size söylemek tuhaf gerçi... hemşire mesleğimin bir parçası."

"Kendinizi onun hemşiresi olarak mı görüyorsunuz?"

"Biraz öyle... Onun için bu gerekli."

"Ya sizin için?"

"Belki benim için de gerekli. Çocuğum doğmadan öldü... Bu yüzden bakım ve tedavi işini üstlenmeliyim. Yiyebilir miyim? Bir bardak su ister misiniz... biraz ılık ama?"

Bir bardak suyu kabul ediyor. Ekmeğimi her zamanki gibi bir elmayla yiyorum.

"Baştan alalım," diyor, "niçin aynı zamanda onun hemşiresi

de olmayı istiyorsunuz?"

"İstemiyorum, zorunluyum. Benim bir parçam bunun için yaratılmış. O ise Merkez'de çalışan herkesin ilgilendiği, kişilik bozukluğu olan, nevrozlu, sınır durumda ve psikotik altmış hastadan biri. Siz, müdür olarak, dikkatinizin yalnız altmışta birini ona verebilirsiniz ve şiddet krizleri göz önünde bulundurulduğunda, onu buradan göndermek için ciddi sebepleriniz olur. Siz bunu yapmıyorsunuz, ben de onun biraz-doktor-olan-hoca-psikologu ve hemşiresi olmayı kabul ediyorum. Neden? Çünkü Baudelaire'in albatrosu gibi yürümesini engelleyen büyük kanatları olduğunu düşünüyorum. Bu söylediğim kesin olmaktan uzak, biliyorum, ama hissettiğim bu. Hoca-psikolog işini yapıyor, yapabildiği kadar, ama içimdeki hemşire bu büyük kanatları tedavi etmekten kendini alamıyor, belki de bu kanatlar yok, ama hemşire onların devamlı etrafında çırpındıklarını duyuyor."

Douai kendine bir bardak su daha dolduruyor. "Abartıyorsunuz. Gerçek duruma dönelim biraz. Merkez için, sizin için, benim için Orion öncelikle bir hasta, önemli bir hasta, işin en büyük kısmını siz üstleniyorsunuz, ancak yalnız değilsiniz. Genel kurulda veya sentezde bize Orion'un yürümesini engelleyen dev kanatlarından bahsetseydiniz, üç yıl boyunca Orion'la ilgilenmiş olan meslektaşlarınızın çoğu ne düşünürdü, onu sizinle beraber hâlâ tedavi eden çalıştırıcılar, hekimler ve ben ne düşünürdük?"

"Gülerlerdi ve sanırım haklı da olurlardı ama siz gülmezdiniz, çünkü Merkez'in yürümesi için gerekli alışılmış düzenin ötesinde bakışımın doğru olduğunu biliyorsunuz, ama bunu söyleyemezsiniz. Zaten ben de bunu müdürüme söylemiyor, çılgınca düşüncelerimi bir dosta açıyorum."

"Peki ya düşündüğünüz yol başarısız olursa?"

"O zaman günün birinde psikiyatri hastanesi ve ilaçların sıkı cenderesi olacak."

"Gene abartıyor ve aşırıya kaçıyorsunuz."

"Orion'u benden almak isterseniz üzülürüm ama kabul ederim ve sizinle kalırım zira hayatımı kazanmak zorundayım."

"Böyle bir şey mümkün değil artık, biliyorsunuz, yoğun bir aktarım yapıyor size. Beni endişelendiren bu değil, sizin yaptığınız hatırı sayılır karşı-aktarım. Bu şekilde zihninizin berraklığını kaybedebilir ve güvenliğinizi tehlikeye atabilirsiniz."

Birbirimize bakıyoruz, gözlerimi sakin bir şekilde dürüst gözlerine dikiyorum. "Haklısınız, böyle bir risk var. Ama Orion buna değmez mi? Eğer şu an yapmakta olduğum gibi kendimi bu işe vermezsem, hiçbir şey olmayacak." Omuz silkiyor: "Sizi tasvip edemem, bu şekilde tedavi edilebileceğini hiç düşünmedim. Ama sizin tedavi etmediğinizi de kimse söyleyemez."

Ayağa kalkıyor. "Geç kalacağım, beni yemeğe bekliyorlar. Bunu tekrar konuşuruz."

Öğleden sonra sadece iki seansım var, Chatou Garı'na çok erken varıyorum, tek başıma döneceğimi söylemek için Vasco'ya telefon ediyorum. "Bunu yapamayacak kadar yorgun olduğun belli. Bir taksi tut!" diyor.

"Bu delilik, Vasco!"

"Delilik yapmak lazım, taksi tut, bunda kesinlikle ısrarlıyım."

"Çok incesin."

Ve bir taksi tutmaya gidiyorum.

Evde, Orion'un sandığımdan daha kuvvetli ısırdığı elimden mi yoksa bu beklenmedik eylem karşısında duyduğum şaşkınlıktan mı bilmem, canım acıyor. Pansuman yapıyorum, yatağa uzanıyorum ve farkında olmadan uyuyakalıyorum.

Hapisteyim, mahkûmiyetim öyle uzun ki bu gri dünyadan hiç çıkmayacağım. Tatlı bir okşayış hissediyorum kolumda, Sigmund Freud'un sevdiği resimde olduğu gibi acaba melekler mahkûmların penceresinden içeri serbestçe girebiliyorlar mı? Girebiliyorlar demek, çünkü sessizce gelmiş olan Vasco ısırığı örten pansumanın kenarından elimi öpüyor. Tanrım, hava çoktan kararmış, saat çok geç oldu herhalde ve ben hiçbir şey hazırlamadım.

"Öyle güzel uyuyordun ki, elin acıyor herhalde. Bunun için iyi bir ilacım var. Yemek hazırladım, bir de seveceğin bir krema."

"Ekmek almayı unuttum..."

"Artık çok geç, ekmeksiz yeriz."

Yemeğimizi yiyoruz. Sargıma bakıyor. "Büyük maceranda yeni bir sayfa mı?"

"Küçük maceramda, şurada küçük bir başarı, burada küçük bir başarısızlık. Ve bugün yeni bir sayfa açıldı: 'Belirsiz şahıs'... beni ısırdı."

Elimi öpüyor, piyanoya oturuyor ve çok kasvetli birkaç nota çalıyor, bazıları da serbest düşüş halinde adeta. Derken birtakım sesler yükseliyor, tutkulu ve belirsiz bir işe girişen.

Şöyle diyorum: "Orion... Vasco... her biri kendi bulutlarla kaplı koskoca göğüyle."

Tatlı tatlı gülüyor. "Çabuk git yat, çok yorgunsun. Çaldıklarımı kâğıda geçirip yanına geliyorum."

Yatıyorum, dua etmeye ihtiyacım var, Aziz Pavlus'un bir mektubundaki bir pasajı hatırlıyorum*:

"Eğer peygamberliğim olursa, ve bütün sırları ve her ilmi bilirsem, ve eğer ... nakledecek bütün imanım olursa... neyi nakledecek? Dağları nakledecek bütün imanım olursa, fakat sevgim olmazsa... ben... neden hep ben?.. bir hiçim."

Aklım bulanık bir şekilde düşünüyorum: Zor bir şey... çok zor bir şey bu!.. Devamı aklıma gelmiyor, uykuya daldım bile... Sevgi sabreder... sevgi lütufla muamele eder... Vasco'nun son notalarını çok uzaktan duyuyorum hâlâ.

Beden eğitiminden biraz sinirli bir halde gelen Orion çalışma odama girdiğinde, sargıma bakıyor: "Canın acıyor mu?"

"Biraz."

"Beden eğitiminde Bay Dante dedi ki: Bende iz bıraktın. Sende de iz bırakıldı mı?"

Sorusunda hafif bir zevk ve tehdit tınısı seziyorum, bu sabah ürkmüş at gözleriyle bakıyor. Şu karşılığı veriyorum: "Kötü şeyler

* Kitabı Mukaddes, Pavlus'un Korintoslulara Birinci Mektubu, Bap 13. (ç.n.)

yapanlar, sana canına okuyacağız diyenler, kâğıtlarının ve eşyalarının üstüne mezarlık haçları çizenler, seni öldürmek istemiyorlar. Seni küçük fikirlerinin alanına hapsetmeyi ve özgür olmanı engellemeyi istiyorlar sadece. Sense, onların kafasına sıralar fırlatmak zorunda olduğunu sanıyorsun, ama doğru karşılık bu değil."

Oturuyor, montunu çıkarmadı, parmağıyla burnunu karıştırıyor. Buna katlanıyorum, ona kâğıt mendil uzatıyorum, mendili almayıp burnunu karıştırmaya devam ediyor. Üstüne basa basa iddia ediyor: "Isırılmadı, O ısırdı."

"O, ama senin dişlerinle. Bende iz bırakan senin dişlerin."

"O bombalandırdığında, efendim, dişlerin kime ait olduğu bilinmez oluyor... Onu tutmaya çalışıldı, ağzın içi çok acıyordu. Ne yapıldığı hiç bilinmiyordu. Mavi çocuk olsa bilirdi, Broussais Hastanesi döneminde."

Kahkahayla gülüyor. "Dört yaşında şeytan yatağıma işemeye indi. Mavi çocuk o zaman ne yapılması gerektiğini biliyordu ve şeytanla melek bağırıyorlar... Bağırıyorlar... ne? Bilinmiyor."

Ayağa kalkıyor, tek ayak üstünde duruyor, kıymetli montunu yere atıyor. Zıplamaya mı başlayacak? Tetikteyim. Konuşmaya devam ediyor: "İkisi, kara melekle beyaz olanı, diyorlardı ki: Sen yapamazsın, sen küçüksün, her şey yasak... sak... sak... sak... İyisi mi zıpla! Kollarını salla! Mavi çocuk bir şey demiyordu, ama elleri ve gözleriyle ne düşündüğünü anlatıyordu: Yasak değil. Günün birinde büyüyeceksin! Yasak olana karşı her gün daha büyük olacaksın... sın... sın... Böylelikle, o da sizde iz bırakıyordu, kendi tarzında, ısırmadan, can yakmadan, ne çok yanlış, ne çok yanlış! diye patlayan yanardağ kelimeler olmadan."

Telefon çalıyor. Hemen atılıp hattı kesiyorum. Orion ayağını tekrar yere koymuş. Zil sesi onu korkuttu, ayağını gene kaldırıyor ve bu haliyle beklemekte olan uzun bacaklı bir su kuşuna benziyor.

"Şeytan, efendim, dişlerinin ışınlarıyla iz bırakıyor, o zaman ben de onun dişleriyle iz bırakıyorum. Bay Dante'de iz bırakıldı. Ona çığlık attırıldı, sende de iz bırakıldı, sana çığlık attırıldı. Size

çok şiddetli çığlık attırmadı, çünkü iyi ve naziksiniz. Onun için de kriz geçirilmedi. Bir kere öfkeli annemin eli ısırıldı. Sonra bir kriz geçirildi ve öyle fena ve öyle uzun ağlandı ki annem korktu ve canının yandığını unuttu.

"Bir keresinde Jasmine'i ısırmak istendi ama öyle çabuk gidiyor ki şeytan onun kolunu yakalayamadı. Dişler boşlukta takırdadı. Şeytan güzelce kandırılmıştı, suratında öyle komik bir ifade vardı ki Jasmine gülmekten katıldı. O zaman ikimiz birden gülündü, Jasmine çok gurur duydu, kakao yaptı, tart yiyerek kakao içildi."

"Jasmine şeytandan daha güçlü çıkmış..."

"Daha hızlı gidiyor. Bazen o da onun tarafına geçiyor, Paule gibi. Bazen de benim tarafıma. Bu iki kızla ne yapılacağı tam bilinemiyor. Bay Dante ve seninleyken biliniyor."

Bacağını indirdi, montunu yerden alıp portmantoya asıyor, tekrar dünyamıza döneceğini sanıyorum. Ama hayır, oturuyor, "Kâğıtlarını al..." diyor. Sesi değişiyor:

"DÖRT NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Pazartesi Bay Dante'de iz bıraktıktan sonra, perşembe günü şeytan öğretmende dişlerimle iz bıraktı. Mutsuzlanıldı çünkü Orion'a karşı iyi ve nazik bir hanım o. Jasmine diyor ki: Bu kadın kendini bayağı zahmete sokuyor, ben olsam kendimi çatlatacak derecede sabırlı olamazdım onun gibi. Zaten Orion beni hiç ısırmadı, çünkü ısırırsa ısırılacağını ve ikimizin kavga edip-ısıracağımızı biliyor.

Gene de öğretmende iz bırakmış olmaktan biraz memnun olundu çünkü dişlerde bu arzu vardı... Yasak şeyler yapıldığında dişlerde hep arzu mu olur?.. Mavi çocuk iyi ve nazikti, hemşireler onu seviyorlardı. Büyük kişiler hep yasak şeyler yapıyorlar, mavi çocuk da öyle. İtaat edilmesi gereken şeyler söylendiğinde olmaz demiyordu, ağlamıyordu, yapmak istenmeyen şeyin nasıl yapılamayacağını biliyordu. Onunlayken bu anlanıyordu, onun gibi yapılıyordu. Sonra, o hastanede kaldı, artık hiçbir şey anlanmıyordu... Eskiden olduğu gibi.

Öğretmenleyken onun anladığı şeyler biraz anlanıyor. Kriz sırasında dışarı çıkılması gerektiğini anladı ve bağıran merdivene ve ısırmak isteyen asansöre rağmen dışarı çıkıldı. Sokakta gene zıplanıyordu, o bundan rahatsız oldu ama yanımda duruyordu sanki onun olunmayan büyük oğlu olunmuş gibi. Annem ve babamın olduğunu, kendisinin sadece psikoterahoca olduğunu söylüyor. Merkez'in bunun için kendisine para ödediğini... Benden başka kimse Paris şeytanına inanmıyor. Öğretmen ona inanmamak için maaş alıyor ama dişler onu ısırdığından beri ona daha çok inandığı belli oluyor. Öyle değil mi, efendim? O da gülüyor ve diyor ki: Dikte eden sensin Orion... Dikte ediliyor ama çoğu zaman, konuşan şeytan, o zaman ağlanması gereken şeye abuksabuk gülünüyor ve bir gerzek gibi gözler fıldır fıldır oynatılarak zıplanıyor ve ötekiler soytarı Orion diyor. Tarihteki kralların soytarıları olurmuş diye okundu. Baba diyor ki: Bir soytarılık daha, bir tane daha. Bana sırf soytarı işleri kaldıysa, kim para kazanacak? Şeytan daha önce tabutlasa daha iyi olur belki ha?"

Ardından, gayet kendinden emin bir tavırla: "Kaygı diktesinin sonu."

Son kelimesini aceleyle yazmamı, tarih atmamı seyrediyor. Teneffüs zili çalıyor. "Burada kal Orion, bir kitaba bakarız," diye öneriyorum. İstemiyor, vakit geldi, çıkıyor.

Sekreterliğe uğramak için bu fırsatı değerlendiriyorum, geçerken onun öğretmenler odasının girişine sinmiş olduğunu görüyorum. Gözetmenin kapattığı bölme kapısının arkasında bir grup öğrenci koro halinde şarkı söylüyor:

Bir baba hindi var sarı
Orion, Orion adı
Bir de var takıntısı
Sarışın Bayan Vasco adı

Önünden geçerken Orion beni görmüşe benzemiyor, sanki tehdit yüklüymüş gibi şarkıyı dinliyor. Gözetmene soruyorum:

"Hep böyle şarkılar mı söylerler?"

"Ah, bilirsiniz, öğretmenlerin hepsi bundan nasibini alıyor."

"Ya o?"

"Orion, çok sık, onu kavga ederken görmek için ona eziyet etmeye uğraşıyorlar. O zaman korkuyorlar ve bu da onları tahrik ediyor."

"Niçin buraya geliyor? Ona benimle kalmasını öneriyorum."

"Onların hedefi olmaktan biraz hoşlanıyor, sonra Paule de var."

"Ona âşık mı?"

"Öyle de denebilir."

Orion çalışma odasına döndüğünde, arkadaşları gibi şarkıyı mırıldanıyor:

Bir baba hindi var sarı
Orion, Orion adı
Bir de var takıntısı
Sarışın Bayan Vasco adı

Oturuyor, ne tepki vereceğimi bekleyerek bana bakıyor. Tepki vermiyorum, sormayacağım soruya cevap veriyormuşçasına şöyle diyor: "Bilinmiyor."

Gülüyorum, gülüyoruz, aramızda bir an suç ortaklığı kuruluyor.

RÜZGÂR HARPI

YENİ BİR RESİM Orion'un yıldırım çarpmış büyük teknesinin pupasını tasvir ediyor. Bu kez beyaz ve kırmızı olan ve üstünde yıldırımın bıraktığı kara izler bulunan pupa 2 Numaralı Cennet Ada-sı'nın sahilinde karaya oturmuş. Enkazın ve hurda yığınının ortasında, bir yosun yatağının üstünde bayılmış veya uyuyan Paule. Yamyassı, hacimsiz, kot pantolonlu ve yeşil gömlekli, ayaklarında yüksek topuklu pabuçlarla Paule.

Aslında Paule güzel bir kız sayılabilecekken, resimde yüzünde hiç zarafet yok, hatları solgun, şöyle bir çizilmiş. Kumsalda sayısız kaplumbağa denize doğru koşuyor, ağır bir zincirin ucunda siyah bir gemi çapası yarı yarıya kuma gömülmüş.

Naif bir resim bu, ama bütün ayrıntıları gerçekçi bir şekilde ele alınmış, Paule'ün bedeni hariç; bir merdaneyle yassılaştırılmış büyük bir oyuncak bebeğe benziyor. "Paule hakikatte daha güzel," diyorum.

Orion ise: "Onun Paule olduğunu nereden anladın?"

Şaşırıyorum, kumsalda baygın yatan kız Paule'e benzemiyor, gene de o olduğunu biliyorum.

"Sadece tahmin ettim Orion, ama doğru tahmin etmiş olmalıyım, çünkü Paule adaya gelecekti. Şimdi onu tedavi etmek lazım."

"Bernadette ilaç bulmaya gitti, sintinede de Vittel suyu bulundu. Paule'ün sevdiği sudan."

"Hikâyeye devam et."

"Bernadette onun yüzünü ve ellerini yıkıyor. Düzgün nefes al-

dığı görülüyor, ona ilaç veriliyor, gözlerini açıp şöyle diyor: Burada olmana sevinildi Orion, nihayet adana gelindi, güzel bir ada, kaplumbağalar seviliyor. Bernadette'i öpüyor, sonra öpülünüyor. Dibi boylanacak sanıldı diye devam ediyor ve Vittel suyunu içiyor. Elleri artık soğuk değil, ona destek oluyoruz, üçümüz ağaçtaki eve doğru yürünüyor. Üçümüz yukarı çıkılıyor, seninle beraber dört ediliyor.

"Yukarı varılıyor, Paule bir kapısı ve pencereleri olan hakiki bir ev gördüğüne memnun ve şöyle diyor: Ağaçta bir ev, hep bu istenmişti, ailenin Montrouge'daki evinden daha iyi.

"Karnı aç, bizim de, sen efendim dün tutulan balığı pişirmişsin, Bernadette kırılmış geminin sintinesinde bulunan konserve fasulyeleri ısıtmış. Bahçemizden çilek toplanmış."

Duruyor, bana bakıyor: "Bir resim daha var, gösterilsin mi? Elin arzusuna hemencecik geliverdi, ama tam bitmedi çünkü pazar günü babamla panayıra gidildi ve kilden pipolardan duman çekildi."

"Göster, 2 Numaralı Cennet Adası'nın hikâyesini anlatmaya da devam et."

O çantasını alıp, açıp, resmi içinden çıkarıp, çantayı kapatıp, resmi çalışma masasının üstüne koyarken, ben de, tıpkı onun gibi, sırf küçük çalışma odasında olmadığımı algılıyorum. Ben, kendim de, ağaçtaki evdeyim ve bu evin, içinde dördümüzün rahatça yaşayamayacağı kadar küçük olduğunun farkına varıyorum – minyatür bir müstakil banliyö evi. Diğer üçü gibi benim de, adada başlayan yeni dünyada yerimi alabilmem lazım. Niçin? Orion'un arzu ettiği ve çok korktuğu bu özgürlükte yaşamak için. Madem adada olmayı seçti, ben de onunla birlikte orada olmalıyım, biraz geride, tıpkı, acı veren bir hata sonucu Minotauros'unu öldürdüğü resmin kenarında olduğum gibi.

Resim masanın üstünde, birlikte bakıyoruz, 2 Numaralı Cennet Adası'nın sihirli dünyasının bir resmi bu gerçekten de. Hemen yakındaki denize hâkim bir tepede, büyük bir ölü ağaç var, yarı yarıya kırılmış siyah dallarla kaplı hâlâ. Ağacın tepesi iki çıplak

baş halinde ikiye ayrılmış, çatalın ortasına çok büyük bir kuşun iskeleti raptedilmiş, kuşun başının yerinde bir insan kafatası var. Dev kanatlar açık ve meşenin diğer dallarına raptedilmiş. Kalmış olan tüyler iyice gerilmiş boz bir deriye ilişmiş duruyor. Ortada, kafatasının altına, çok basit bir müzik enstrümanının telleri raptedilmiş.

Gökyüzünde deniz kuşları uçuyor, ölmüş ama hâlâ ayakta olan devin biraz uzağında çepeçevre yeşil ağaçlar var. Resmin en alt kısmı bitmemiş, muhtemelen Atlantik Okyanusu'nu gösteren birkaç mavi leke var sadece.

"Resmini anlamam için Orion, öncesinde ne olduğunu bana anlatman lazım."

"Yemek bittiğinde, efendim, Paule eşyasını kurutmak için sırt çantasını açtı. Çantasını karıştırdı, sonra her şeyi yere koydu, ama bulamadığı için hüngür hüngür ağlayarak şöyle dedi: Küçük radyom kaybolmuş, denize düşmüş. Bu adada, radyo olmazsa nasıl müzik dinlenir? Müzik olmadan ve dans etmeden yaşanamaz. Bir bale topluluğunda dansçı olmak için değil, bakalorya sınavını vermek ve günün birinde kocam ve çocuklarımla dans etmek için dans ediliyor.

"Bernadette de, Orion sana ıslıkla müzik çalar, dört senfoniyi ezbere biliyor ve de dans ezgilerini, dedi. Kendisinin de şarkılar bildiğini söyledi.

"Bu yetmez, dedi Paule, hep senfoni dinlemek, hem de sadece ıslıkla çalınmış. Dans eden bir müzik lazım, yoksa ada 2 numaralı gündüz hastanesi olur, o zaman Montrouge'a dönülür daha iyi.

"Öğretmen dedi ki: Geçen sene okuduğumuz kitabı hatırlıyor musun Orion? Michel Tournier'nin bir kitabı, adı neydi?

"*Cuma veya Vahşi Hayat*, efendim, gençler için bir roman.

"O kitapta bir rüzgâr harpı vardı, rüzgârla müzik çalan.

"Bir tane yapabiliriz efendim, çünkü göçebe arabasıyla dolaşırken üçümüz büyük kanatları olan ölü bir kuş görüldü, bir Güney Amerika akbabası...

"Bernadette sordu: Paule'ün rüzgârla çalışan bir çeşit radyosu

olsun diye Orion meşenin dalları arasına bir rüzgâr harpı yapabilir mi sizce?

"Evet, yağlı pastel boyalar ve guvaşla yapabilir.

"Paule seviniyor, Bernadette'le şarkı söylüyor, sonra dördümüz birlikte uyunuyor, iki pencere açık çünkü çok yer yok."

"Sonra, Orion?"

"Sonra, yağlı pastel boyalarla önce ölü ağaç yapıldı. Guvaşla yapılan sarmaşıklarla meşeye tırmanıldı. Güney Amerika akbabasının kanatları çini mürekkebiyle raptedildi, bazen biraz sulandırıldı ve rüzgâr onlara müzik çaldırsın diye kanatlar gerildi, tıpkı Bach'ın orgları gibi. İsim doğru söylendi mi? Kafaya gelince, Güney Amerika akbabaları nasıldır bilinmiyor, onun yerine okunan öbür kitaptaki *–Hazine Adası–* kafatası kondu. Bu kafalar gülüyor ve rüzgâr içinden geçtiğinde bir müzik çalıyor, tatlı bir müzik, kızların hoşuna giden türden. Bernadette ve Paule dans ediyorlar. Biraz yalnız başına dans ediliyor çünkü bir kız arkadaşla nasıl dans edilir henüz bilinmiyor. Öğretmen oturdu, bir şiir yazıyor. Şiir yazılıyor. O kendininkini okumuyor çünkü o kızlarla birlikte resmin daha bitirilmemiş olan kısmında.

"Ertesi gün sarmaşıklarla büyük meşeye tırmanılıyor, babam eski bir kemanın tellerini verdi ve kafamın içinde bir enstrüman yontuluyor tahtadan, rüzgârın Güney Amerika akbabasının kanatlarının veya gülen kafatasının müziğinden farklı bir müzik çalabildiği bir enstrüman. Sarmaşıklarla tekrar aşağı iniliyor, öğretmen orada ve üç rüzgâr müziğinin güzel olduğunu söylüyor. Memnun olunuyor, Bernadette ve Paule ile çayda yıkanmaya ve yüzmeye gidilecek, öğretmen gelmiyor, Paris şeytanı dişleriyle onda iz bıraktı ve eli iyileşmedi.

"Kızlar yüzüyorlar, dibe değen ayakla bağlı olunuyor hâlâ, Paule alay ediyor, dişler onun elini ısırmak istiyor, bunu fark ediyor ve derin suda kalıyor, dibe değen ayak yüzünden o yakalanamıyor. Kızlar, Öpücük diye bağırıyorlar, dişler sakinleşiyor ve kızlar iki öpücük veriyorlar. Öğretmen öpücük vermiyor. İşi için maaş alınca, bir de öpücük olmuyor.

"Rüzgâr çıkıyor, yağmurlama bombaları getiriyor ve rüzgâr harpı kişniyor. Akşama doğru rüzgâr fırtınaya çeviriyor, yağmur diniyor, beyaz atlarını artık zaptedilemediği hissediliyor. Ağaçtaki evden aşağı iniliyor, kızlar istemiyor, korkuyorlar, ama yalnız kalmaktan daha çok korkuyorlar. Bir boğa gibi ağaca doğru koşuluyor, çünkü müziği Broussais Hastanesi'nde dört yaşında bir çocukken doktorların yaptıkları yaralar gibi.

"Neyse ki sen oradaydın, efendim, ağacın gövdesi ile baştaki boynuzların arasında duruyordun. Şarkı söylüyordun, şarkı söylediğin zaman daha iyi, ama sık olmuyor. Şöyle şarkı söylüyorsun:

Orion, Orion sen bir boğa değilsin,
sen bir Minotauros değilsin Orion
burada şeytan yok,
bir adada fırtınaya yakalandın
senin 2 Numaralı Cennet Adası'nda.

"Ağaç seninle bu şarkıyı söylüyor efendim. Bu iyi geliyor, hatta güldürüyor, çünkü fırtına nedir biliniyor.

"Diyorsun ki: Dinle Orion, ne kadar güzel. Sakinleşiliyor, güzel olduğu ve Güney Amerika akbabasının ıslıkla asla çalınamayacak kadar yüksek sesle ve derinden şarkı söylediği işitiliyor. Bernadette korkmaya başlıyor ve senin koluna yapışıyor efendim, bu müzikten hoşlanılıyor. Tropikal Atlantik Okyanusu ve denizin altındaki yanardağlar, Ne çok yanlış! Ne çok yanlış! diye bağıracak yerde beyaz atlarımı kişneten ve dörtnala koşturan bir konser veriyorlar birlikte.

"Biraz zıplanıyor, ama öğretmen diyor ki: Dinle Orion... Kafanın içindeki bu rüzgâr harpının ne kadar güzel olduğunu dinle.

"Küçük bir mavi çocuk müziği yaparak, zıplamaktan ve olmayan boynuzlarla ağaçlara vurmaktan alıkoyuyorsun. Bu müziği nereden biliyorsun, numarası söylenmemesi gereken Cennet Adası'na sen hiç gitmedin ki?

"Öğretmen diyor ki: Bu müzik bilinmiyor ama seni sakinleştirmek için kafanın içinde ne olduğu bazen hissediliyor.

"Paule Güney Amerika akbabasıyla şarkı söylüyordu, fırtına yaşlı meşenin dallarını düşürüyordu, sen Bernadette ile Paule'ü daha uzağa götürüyordun. Sonra almaya geldin, istenmiyordu, o zaman kolumdan tuttun, sanki senin olunmayan büyük oğlunmuş gibi. Memnun olundu, Bernadette rüzgârla dans etmeye koyuldu. Onun gibi yapılıyordu, sonra ikimiz dans ediliyordu. Paule çok yüksek sesle şarkı söylüyordu, gülen kafanın içinde. Sen ve Bernadette mavi çocukla birlikte kuşun kanatlarının içinde şarkı söylüyordunuz, en aşağıda Güney Amerika akbabasının karnının içinde olunuyordu.

"Paule'ün sesi öyle yükseğe çıkıyordu ki öğretmen ona şöyle demek zorunda kaldı: Tamam, yeter! Dur artık, sesin çatlayacak! Durmuyordu, Paule kanatlanıp uçacak zannediliyordu, kanatlanıp uçmuyordu.

"Sonra otların arasına düşüldü, gülünüyordu, Bernadette de, bir türlü durulamıyordu. Paule kocaman dalgalar haykıran denize doğru koşmaktan başka bir şey yapamıyordu. Sen diyordun ki: Çabuk koş ve üçümüz Paule'ün arkasından koşuluyordu. Tam dalgalardan önce onu yakalıyorduk ve ağaçtaki eve dönülüyordu. Paule konuşamayacak haldeydi, Bernadette'in dişleri takırdıyordu. Siyah çizmeli upuzun bir adam vardı, hep şarkı söylüyor ve ölü dalları etrafına düşüyordu.

"Ağaçtaki evde Bernadette kapıyı ve pencereleri kapatıyor, fazla güzel olandan çıkıldığı için seviniliyor neredeyse. Bernadette çorbayı ısıtıyor, sen, efendim, kızarmış ekmek yapıyorsun ve sofraya oturuluyor. Paule gülen bir uyuklayana benziyor. Boğazını tedavi için bir şeyler veriliyor ve yemek yiyebiliyor. Bulaşıktan sonra, iki kız yatıp uyuyor, sen de bir mağaraya gidiyorsun. Fırtınanın sesi duyulmak isteniyor gene, pencere açılıyor ve rüzgâr harpının müziği duyuluyor. Üşüyen bir vahşi kadın gibi aynı. Kızlar uyanıyor, korkuyorlar, bağırıyorlar: Kapat pencereyi, senin deli Güney Amerikalı akbabana dayanamıyoruz artık. Kızılıyor, adada koşmak, ağaçlara tırmanmak ve karanlıkta sarmaşıklarla sallanmak isteniyor. Bernadette bağırıyor: Sen kaçıksın, ba-

cağını kıracaksın.

"Hızla yatağından atlıyor, kapıyı kilitliyor. Kızlar yine uykuya dalıyorlar, sakinleşmek için biraz zıplanıyor, sonra merdivenle yatağa çıkılıyor, üsttekine. Yatakta iyi olunuyor, havada biraz şeytan var, her yerde olduğu gibi. Numarası söylenmemesi gereken Cennet Adası'ndaki şeyleri düşünerek kendi kendini tatlı tatlı yatıştırılıyor."

O esnada gök gürültüsü gibi telefon çalıyor. Açıyorum: "Meşgulüm, bu akşam evden arayın lütfen." Kendimi geceleyin ağaçtaki evde değil de sabahleyin gündüz hastanesinde bulunca şaşırıyorum. Orion devam ediyor:

"Geceleyin, efendim, mavi çocuk müziği duyuluyordu biraz, ama kızlar duymadılar. Bu müzik küçükken duyulmuştu. Sonra okula gidildi, oradan attılar ve artık duyulmaz oldu. Rüzgâr harpından ve Güney Amerika akbabasının içinde gülen öldürülmüş adamdan önce, bu mavi müziğin varolduğu bile bilinmiyordu. Şimdi sadece plakta veya radyoda işitilen ezgiler çalınıyor ıslıkla. Neden? Neden efendim?"

Yüzü her zamanki ifadesine bürünüyor, alnında, gözlerinin çevresinde onu ürkmüş bir ata benzeten seğirmelerin başladığını görüyorum. Ben cevap vermeyince, neredeyse çığlık atarcasına üst üste tekrarlıyor:

"Bilinmiyor... bilinmiyor, efendim!"

Saatine bakıyor, ben de, dersler bitmiş, zili duymadık. Bu kadar geç olduğunu anlayınca korkuyor. Vaktinde evinde olmayacak, sorularla karşılaşacak. Onda görmeye alışkın olmadığım bir çabuklukla eşyalarını topluyor, "Hoşça kalın, efendim," diyor. Kapıyı açık bırakıyor ve koşarak uzaklaşıyor.

Ben de olan bitenden allak bullak olmuş haldeyim. Kapıyı kapatıyorum, yerime oturuyorum, uzun uzun nefes almaya çalışıyorum. Onun hezeyanına kapıldım gittim ben de. Onun şiddetini, mutsuzluğunu, iç paralayan neşesini sevdim. Buna katıldım zira

serbestçe hezeyan haline geçmek ona yetmiyordu, birlikte hezeyan haline geçmemize ihtiyacı vardı, daha önce yaptığımız gibi. Bu benim açımdan mesleki bir hata mıydı? Orion benim yerime cevap verdi: Bilinmiyor. Sonra mesafemi yeniden kazanmak için: Bilinmiyor, efendim. O da bir ayağını dipten kesmemek ve derin sularda kendini daha fazla tehlikeye atmamak için koşarak gitti. Geriye derinliği kavranılmaz bir "belirsiz şahıs" kalıyor. Bu imge ve ses seli, Paule'ün çılgınca yüksek sesi ve büyük Güney Amerika akbabasının barbar müziği nereden geliyor? Nereye gidiyor? Bilinmiyor.

Nefes almak, tekrar nefes almak, belki de varolmayan büyük kapının önünde acıyla beklemek, küçük çalışma odasının boğucu sıcağında hareketsiz kalmak. Olan bitenin anlamını gördüğüme de, bu anlamı aramak mecburiyetinde olduğuma da inanmamak. Bir mevcudiyet vardı, bir müzik, kelimelerin görülmemiş bir dansı, derken Orion metroya, otobüse binip evine gitmek için o korkmuş maskesini takındı yine.

Eğer annesi, "Bugün dikteni iyi yaptın mı?" diye sorarsa, cevap vermeyecek. Israr ederse, "Bilinmiyor"u dikecek karşısına, hayatını korumak için.

Ayağa kalkıyorum, içerisi çok sıcak, terliyorum. Düşünmemek, yaşamak, sabretmek, dikkatli olmak. Daha çok dikkatli olmak, zira gündüz hastanesinden nasıl çıktığımı ve kendimi kalabalığın içinde bulduğumu bilmiyorum. Auber'de bir gazete alıyorum, parasını ödüyorum, Cennet Adası'ndan geldiğimi kimse bilmiyor neyse ki. Oturacak bir yer buluyorum, gazetenin sayfalarını çeviriyorum ama hiçbir şey anlamıyorum.

Gösterdiğim çabalara rağmen yanlış trene bindim, Chatou'da durmuyor bu, Rueil-Malmaison'da inmek zorundayım. Sıcak, gürültü, arabaların vızır vızır geçişi, köprünün üstünde neredeyse tek başına bulunan zavallı yayanın üstüne üstüne geliyor. Köprünün altında Seine, her taraftan kelepçelenmiş, dünyanın umudu ile umutsuzluğu arasında öylece akıyor.

Eve erken ama bitkin halde geliyorum. Saat beş, Vasco'nun eve dönmesine daha iki veya üç saat var. Orion'la olanları bir kenara yazmalıydım, ikimiz de fırtınalanmışken. Hava çok sıcak; önce duş almalı, kendime bir fincan çay yapmalı. Sonra biraz uzanıyorum, uyuyorum.

Beyaz balina, Moby Dick'le birlikte korkutucu bir rüyaya sürükleniyorum. Dalgaların uğultusu içinde, kaptan Ahab'ın korkunç ismini duyuyorum bir çığlık gibi. Her şey vahşete doğru kayıyor. Alt katta telefon çalıyor, beni uyandırıyor ve rüyamı unutuştan kurtarıyor.

Rüyamı hemen bir kenara yazıyor ve yemeği hazırlıyorum. Vasco'nun aşağıda demir parmaklığı açtığını duyuyor ve kendimi merdivenleri koşarak inerken buluyorum. Birinci katın sahanlığında. Gözleri parlıyor, kollarına atılıyorum. Birlikte merdivenden çıkıyoruz. "İyi bir haberim var," diyor. Bana bakıyor: "Senin başına da bir şey gelmiş."

Sofraya oturduğumuzda, "Önce sen anlat..." diyor Vasco.

Orion'un hezeyanını, bizim hezeyanımızı ve 2 Numaralı Cennet Adası'ndaki fırtınayı ona anlatmaya çabalıyorum. Sanki onun devamıymış gibi, Moby Dick'in ve dehşet içinde Ahab'ın ismini haykıran sesin olduğu rüyayı da anlatıyorum.

Bitirdiğimde, "Beyaz balina, Ahab ve Pasifik'in büyük dalgaları senin Orion'la yaptığın harikulade seanstan kaynaklanıyor," diyor.

"Sence bu bir seans mıydı?"

"Şüphesiz, bu da aklıma Giono'nun ikimizin de sevdiği bir cümlesini getirdi."

"Söylesene."

"'İnsanda canavarca bir nesneye duyulan arzu vardır daima...'"

" 'Ve hayatını tamamıyla onun peşinden koşmaya adadığı takdirde hayatı bir değer kazanır.' Bu cümle senin için yazılmış Vasco."

"Moby Dick'in karşısında, benim müziğim varolmadı henüz."

"Yanılıyorsun, sen de Ahab gibi sabırsızsın. Canavarca nesne

işitilmek ve seyredilmek için yaratıldı. Ele geçirilmek için değil... Şimdi bundan bahsetmek gelmiyor içimden, öyle yorgunum ki. Çıkıp biraz Seine kıyısında dolaşalım."

Çıkıyoruz, su kenarında akşam çok hoş, Paris tarafında şehrin üstündeki ışık perdesi yıldızları görmeyi engelliyor. Vasco bana doğru eğiliyor. "Sana iyi haberi söyleyeyim artık. Başıma muazzam bir iş çıkaran yeni motorun ayarı tamam. Bir prim alacağım, borçlarımın kalanı bir seferde ödenmiş olacak. Cumartesi günlerim yine benim olacak. Adada düzenli olarak koşmaya başlasak mı tekrar? Bu bize iyi gelir, hem seni koşarken görmek çok hoşuma gidiyor."

"Olur, seninle koşmayı seviyorum..."

"O halde cumartesi?"

"Cumartesi, evet, ne şans!"

Birden yeterince spor yapmayan Orion geliyor aklıma. Tek başına koşmaya cesaret edemiyor, zira o zaman şeytan arkadan ona saldırabilir.

"Orion'u da götürebiliriz..."

Vasco'nun karanlıkta güldüğünü duyuyorum. Bana sıkıca sarılıyor, elimi tutuyor. "Senin canavarca nesnelerinden biri ses duvarını delip geçti... Orion, neden olmasın! Orion tabii ya!"

AĞAÇ HEYKEL

VASCO İLE BENİM onu bizimle birlikte adada koşmaya götürmek istediğimizi söylüyorum Orion'a.

"Hangi ada?"

"Seine'deki bir ada."

"Senin evine mi gelinecek?"

"Seni arabayla gardan alacağız, koşudan sonra bize gelip yemek yer resim çizersin."

"Adalar sevilir, eğer sen oradaysan. Koşmaktan hoşlanılır. Tatilden sonra gelinecek."

Çalışmayı deniyoruz, aklının başka yerde olduğunu hissediyorum. "Neredesin Orion?"

"Heykelle birlikte, onun uzun eteği düşünülüyor, seninkiyle aynı efendim."

Sıcak yüzünden, birkaç gündür uzun pamuklu etekler giyiyorum. Bunu fark etmiş, bu beni şaşırtıyor zira çoğu zaman sadece yüzümü gördüğü –o da her zaman değil– izlenimine kapılıyorum.

"Hangi heykelle birliktesin?"

"Resimdeki heykelle... çantanın içindeki."

"Göstersene!"

Çantasından resim kartonunu çıkarıyor ve açmadan içini çekiyor. "Resim tam bitmedi de, gene. Sadece heykel."

Bana uzattığı bitmemiş resim 2 Numaralı Cennet Adası'nın bir burnunu tasvir ediyor, tam sabah güneşinin sulardan çıktığı sırada. Bir yalıyarın tepesinde, çevresindeki birkaç ağacı yüksekliğiyle ezen dev bir kadın heykeli gündoğumuna bakıyor. Heykelin

üstünde uzun bir etek ve yaz sıcaklarının başından beri giydiğime benzer bir gömlek var. Ona bu abidevi duruşu veren de bu uzun etek; Orion içsel okyanusun, şeytanlarının ve her sabah yeni bir günün tehlikeli doğuşunun karşısına bu abidevi duruşla çıkmaya çalışıyor.

Heykelin gövdesi, hiç şüphe yok ki benim, bir tür azamet taşıyor, neyse ki gerçeklikte sahip olmadığım ama belki de Orion'a göre varolan bir azamet. Beni dehşete düşüren, heykelinin başının benim başım olmayışı. Bir tebessüm girişiminde ya da bir çığlık başlangıcında donup kalmış olan bu baş, Paule'ün başı. Paule gündelik hayatta hep pantolon veya mini etek giyer, çok incedir, heykelde onda olmayan bir güç, bir sağlamlık var. Vücudum bu hale mi geldi acaba? Bir elimi heykelin gövdesinde dolaştırıyorum, öbür elimle vücudumun hatlarını yokluyorum. Orion bunu görüyor mu acaba? Herhalde görüyor ki, şöyle diyor: "Bu senin eteğin, ama bu bir ağaç heykel, sen değilsin. Bazen şeyler öylesine geliverir, etek de öyle, çizerken onun çizildiği bilinmiyordu."

"Ağaç heykelin çok güzel. Belki bir gün heykeltıraşlık yaparsın."

"Bizim ev çok küçük, hem kirletir de."

"Jasmine'in de yeri yok mu?"

"Annesi öldüğünde, bahçe içinde küçük bir ev kaldı ona miras olarak. Orada heykeller yapılabilir ama Jasmine hep benzesin ister, oysa sadece kafanın içinde görülenler yapılabiliyor."

Parmağıyla heykeli okşuyor ve iç çekerek, "Büyük, çok büyük bu," diyor.

"Büyük olan senin hayalgücün..."

Bana bakıyor, ikna olmuş değil. Günlük dikteyi yapıyoruz. Teneffüsten sonra *Ormanın Kitabı*'ndan bir hikâye okuyoruz sırayla. Hoşuna gidiyor ve hikâye bittiğinde, "Madem yazar yazıları yapıyorsun, bir Mowgli hikâyesi yazmalısın. Deminkini okurken senin yazmış olduğun düşünüldü. Hayalgücü kafanın içinde, şeytan da, her şey birbirine karışmış."

Son ders zili çalıyor, okul senesinin sonu, eşyalarını topluyor.

"Yarın, tatile çıkılıyor efendim. Uzun sürecek..."

"Bana yazarsan, ben de sana cevap yazarım."

Kapıyı açıyor, öpeyim diye insiyaki olarak alnını bana doğru eğiyor.

"Öpülmeyecek kadar büyüdün artık Orion," diye tepki gösteriyorum.

Gözlerini kırpıştırdığını, gözlerinin dolduğunu görünce hemen şöyle diyorum: "Üzülme Orion, seni çok seviyorum ve bunu biliyorsun. İyi tatiller. Her gün seni düşüneceğim."

El sıkışıyoruz, gidiyor. Döndüğümde, kapısı açık olan ergoloji odasında Douai'nin fotokopi makinesinde birtakım metinler çektiğini görüyorum. Gülerek bana bakıyor.

"Desenize, bir aşk sahnesiydi neredeyse!"

Oyununa katılıyorum. "Neredeyse, siz öyle görüyorsanız. Tedavi sürecinde böyle şeyler olur, değil mi?"

"Elbette, zaten düşündüğüm Orion değil, sizsiniz."

"Sizce çok mu abartıyorum yine?"

"Hepimiz sene sonunda yorgunuz, ama siz herkesten çok. Psikotikler ağırdır, Orion da çok ağır bir vaka."

"Orion daha iyi, her yıl biraz daha iyiye gidiyor. Dört yıl önce ilerleme kaydedeceği hiç mümkün görünmüyordu."

"Siz aksini kanıtladınız, ama gücünüzü zorlamıyor musunuz?"

"Niçin böyle diyorsunuz?"

"Çünkü bunu epeydir düşünüyorum, size bundan sık sık bahsettim. Mukavele dosyanızda, yayımlamış olduğunuz bir şiir kitabını buldum. Okudum, şiirden çok anladığım söylenemez, kitabınız zordu ama beni etkiledi. Dört yıldır bir şey yayımlamıyorsunuz. Hâlâ yazıyor musunuz?"

"Az, sadece pazar günleri ve tatilde. Şiirler kendi istedikleri zaman gelir, ısmarlanmazlar."

"Orion çok vaktinizi alıyor, gücünüzü de."

"Siz de bunu keşfettiniz! Bunu müdür olarak mı söylüyorsunuz?"

"Müdür olarak çalışmanızı ve sebatınızı takdir ediyorum. Belki başkalarına, belki Orion'a da gerekli olan yazarı ise dost olarak düşünüyorum."

Kaçmak istiyorum, "Geç kaldım, gitmem lazım..." diye kem küm ediyorum.

Çalışma odama dönüyorum, kâğıtlarımı topluyorum. Fotokopi çekmeyi bitiren Douai içeri giriyor.

"O kadar da aceleniz yok, vakit geç olmadı. Konuşalım biraz."

Orion'un yerine oturuyor, ben de oturuyorum.

"Kendinizi tüm varlığınızla bu işe vermeyin diyeceksiniz bana. Ben de isterdim, ama nasıl...? Siz biliyor musunuz?"

"Hayır, bilmiyorum Véronique. Acaba psikanalist yazarın yerini biraz fazla almıyor mu? Orion'la etkileşim halindesiniz. Onun hayalgücünün alabildiğine açılıp kendini göstermesi için belki sizinkine ihtiyacı vardır. Size daha fazla bir şey söyleyemem, ama bundan eminim."

Douai bana iyi tatiller diliyor, ayağa kalkıp gidiyor. Ben de banliyöme dönüyorum.

Trende kitabımı açamıyorum, Orion'un tatilini ve sözlerimizin altında yatan sessiz alışverişi düşünüyorum. Gizlendikleri kelimelerin ardındaki son derece esrarengiz aktarımı, karşı-aktarımı.

Garda, sürpriz, Vasco beni bekliyor, bense zor zar yürüyerek eve gitmeye hazırlanıyordum. Belirsizlik yüzünden, içinde hiçbir şey anlamadan ilerlediğim –evet, ilerliyorum– kaos yüzünden belki de, kendimi kaybolmuş hissediyorum. Vasco bunu hemen anlıyor, beni arabaya götürmek için koluma giriyor.

"Allak bullak olmuşsun, halbuki tatile girdin nihayet! Orion'la bir şey mi oldu?"

"Hiç, gitti. Bir resim yapmış... Bitmemiş bir resim... Dev bir heykelle. Denizin karşısında duran ve benim kıyafetlerimi giymiş bir kadın. Uzun eteklerimden birini ve gömleğimi. Başı da Paule'ün başı, gündüz hastanesindeki, 2 Numaralı Cennet Adası'ndaki bir kız. Altüst oldum, sonra da müdür benimle konuştu."

"Başı bir genç kızınki olduğu için heykelinin sen olmadığını

zannediyorsun. Bir zamanlar olduğun genç kızın artık varolmadığını mı düşünüyorsun?" Biraz durduktan sonra, "Sen sürmek ister misin?"

Evet, ben sürmek istiyorum, eve dönmek istemiyorum. Hızlı gidiyorum, fazla hızlı. Vasco titizlikle ayarladığı bu motorun ritmine uymadığımı seziyor, ama bir şey demiyor. Saint-Germain-en-Laye'ye doğru gidiyorum ve tehlikeli bir biçimde tekerlekleri kaydırarak ormanda girilmesi yasak bir patikaya dalıyorum. Vasco bir şey demiyor, patika ikimizin de sevdiği bir sekiye çıkıyor. İyi bildiğimiz bir bank bulup oturuyoruz. Vasco, tek kelime etmeden, kolunu omzuma atıyor, daha iyiyim, onunla konuşmaya ihtiyacım var.

"İlk hediyen bir çakmaktı, bir denizci çakmağı, seni sevdiğimi henüz bilmediğim zamanlarda hiç farkında olmadan hep elimde tutardım. Ürkmüş ruhumu bu çakmak uyandırdı yavaş yavaş, ısıttı. Hâlâ üstümde taşıyorum. Bak!"

Vasco ayağa kalkıyor, vadiye bakan parmaklıklı korkuluğa götürüyor beni ve mutlu oluyorum, sebepsiz, tıpkı Afrika'daki vahşi yıllarımız ve gezilerimiz sırasında olduğum gibi. Altımızda Seine Nehri, hiçbir zaman tanımayacağımız binlerce, milyonlarca yaşamın ışıklarının birazdan yanacağı vadi. Vasco'nun sessizliği yanı başımda, benimkine kulak veriyor, soruyor: "Eve dönmek ister misin?"

Evet, dönelim istiyorum, acıktık, yorgunuz, bu mutluluk anlarını önümüze sermek için yorgunluğuna rağmen gara beni almaya gelmiş olan Vasco'yu beslemek, üstüne titremek istiyorum. Direksiyona geçiyor, demin benim sürdüğümden daha yavaş sürüyor ama daha hızlı gidiyoruz. Yanımdaki bu koca vücuda güçlü bir sevgi kabarıyor içimde ve kollarımı direksiyondaki kollarının altından geçirerek onu öpüyor, sıkıca kucaklıyorum. Gözlerini sıkışık yola dikkatlice dikmiş, tek kelime etmiyor. O bir profesyonel diye düşünüyorum, ama içsel dikkatinin benimkine yönelmiş olduğunu ve bedenlerimizin düşüncede birleştiğini biliyorum.

Evin kapısında onu azat ediyorum ve hafiflemiş bir halde ye-

mek hazırlamak üzere merdivenden koşarak çıkıyorum, o ise park edecek yer arıyor.

Yemeğimizi yiyip bulaşıkları yıkadıktan sonra, "Orion'un resmini göstersene," diyor.

Resmi kartondan çıkarıyorum, geniş beyaz bir kâğıdın üzerine tutturuyorum, tarzının yontulmamışlığı, kabalığı beni çarpıyor. Gördüğü şeye kendini kaptırmış olan Orion, sadece heykel-ağacını adamakıllı çizmiş, gerisini aceleyle çiziktirmiş.

Vasco denizin dev kadınına uzun uzun bakıyor, parmağını hatlarında dolaştırıyor, başladığı yere dönüyor. Orion'un bu bitmemiş eserinden diğerlerinden etkilendiğinden daha çok etkileniyor.

"Bu çocuğun kesinlikte heykeltıraş elleri var, bu okyanus-kadın neredeyse yontulmuş bir heykel."

"Bu onun arzusu. Bu çocuğun arzusu olmak benim için korkunç olabilirdi. Öyle değil ama. Onun arzusu bana benzeyen, bana ve Paule'e benzeyen dev bir heykel. Şeytanın kükreyerek denizden çıkmasını önlemek için koca gövdesini silah gibi kuşanmış, güçlü, kudretli bir heykel."

"Orion seni sert ve sağlam biri olarak görüyor, öyle olmanı istiyor Véronique, ben de öyle. Sanat sert ve sağlamdır, müzik de. Orion kanıtlıyor bunu."

"Ya sen?"

"Henüz değil. Müziğin içimden sabuklarcasına ve köpüklerle kaplı çıktığını görmekten korkuyorum."

"Yapmak için bozmak lazım, Vasco."

"Bozuyorum Véronique, çok yavaşça. Henüz bozgundan bozguna koşuyorum. Engelli olan Orion ise denize karşı umudunu sert ve sağlam olarak çiziyor, yontuyor."

Mutlu bir cumartesi geçiriyoruz, adada koşmaya gidiyoruz, dinleniyoruz. Vasco beste yapıyor, ben cevaplamakta geciktiğim birkaç mektubu yazıyorum, Sous-le-Bois'daki Orion'u düşünüyorum. Orada Paris şeytanı yok, onun gücü Orléans'a kadar. Orada

kırsal kesimin çok daha az güçlü şeytanları var sadece.

Gece boyunca önemli bir rüya görüyorum. Çok büyük bir ağaç var, bir kısmına yıldırım çarpmış, ağacın ölü olduğu zannediliyor ama gene de dallarında minicik yaprakların çıktığını görüyorum. Homeros'un ağacı bu. Fallik ilahiyi söylüyor. Muazzam, tehlikeli bir uğultu yükseliyor, psikotik atların beyaz dörtnalı.

Uyanıyorum, mutluyum, biraz titriyorum. Vasco yanımda sakin sakin uyuyor. İçim rahat ediyor, hep elimin altında olan küçük deftere rüyamı yazıyorum. Tekrar uyuyorum, gittikçe daha mutlu olduğumu hissediyorum ve ağlayarak uyanıyorum.

Vasco kalkmış, kahvaltıyı hazırlamış, benim tekrar dalıp uyumaya devam etmiş olduğumu görmekten memnun. Yine adada koşmaya gidiyor, yorulmak bilmez biri o, ben öyle değilim, yazmak için bahçeye çıkıyorum. Rüyamın metnini yazıyorum, çağrışımlarımı not etmeye hazırlanıyorum. Kesinliğinden emin olduğum bir bilgi beni durduruyor: Rüyanın arzu ettiği bu değil. Rüya onu dinlemeye devam edeyim istiyor. Bir kelime çıkageliyor: gönül gözü. Rüya tahlil edilmemeli, gönül gözüyle görene verilmeli. Gönül gözüyle gören kim? Tek kişi değil, iki kişi, kendi şarkılarından korkan iki kör. Psikotik atların beyaz dörtnalı Orion'un şarkısı, ölü olduğu zannedilen ve dirilen Homeros'un ağacı Vasco'nun şarkısı.

Usul usul ağlıyorum, uykumun sonunda yaptığım gibi, mutluluktan belki de. Şaşkınlıkla, sevgiyle, çok fazla sevgiyle gördüğüm küçücük bir çocuğun zayıf izini hissediyorum içimde. Ben miyim bu, doğarken annemi öldürmüş olan? Doğmadan önce içimde ölmüş olan benim çocuğum mu?

Akıntıya kapılıp sürükleniyorum, kapılıp sürükleniyorum, insanın kendini kaptırıp sürüklenmeye bal gibi hakkı var. Kaza. Motosikleti kullanan bendim. Bana, "Hızlan! Çık!" diye bağıran kocamdı. Bir daha sahip olmayacağım çocuk, hiç annem olmadığı gibi. Olayların tekrarı. Sevmek için, başkalarını tedavi etmek için, önce kendimi sevmeliyim. Açılmayan kapının önünde bekleyişimi yaşamak için, Vasco'nun dediği gibi.

Vasco dönüyor, ona rüyamı anlatıyorum. Etkileniyor, duygulanıyor. "Yıldırım çarpmış ağaç, fallik ilahiyi söyleyen Homeros'un ağacı, bu bana bir şeyler anlatmaktan çok daha fazlasını yapıyor, beni kendimden geçiriyor. Tıpkı Orion'un büyük heykeli gibi, günün birinde tamamen müzik olarak yapmam gereken bu. Çok garip, kadınlara ulaşma yolu Orion'a kapatılmış gibi görünüyor. Ama hayalde değil. Okyanusa karşı ve tarihöncesi şeytana karşı iğnesini saplıyor. Senin heykelinde, Paule'ünkünde. Bu seni incitiyor mu?"

"Hayır Vasco. Ben Orion'u tedavi ediyorum, bütün hastalarım gibi, kulağımla, sesimle, gözlerimle, tüm bedenimle. Başka türlüsü olur mu? Pek çoğunun yaptığı gibi kendimi bilimin arkasına saklayamam ben."

"Rüyanda, müzik için çok temel olan bir şey duydum, bu şey Orion'dan kaynaklanıyor ve ben de tıpkı onun gibi bunu bilmeden yaşıyordum."

"Psikotik atların beyaz dörtnalı mı?"

"Piyanonun beyaz ve siyah tuşları, kırılıp dökülmemek için yakıcı olması gereken notalar. Tutuşan partisyonlar. Kanatlanıp uçabilmek için dibe dalan, dibe dalan müzik."

"Zaman alacak Vasco, çok zaman alacak, senin için ve Orion için çok zor olacak. Haydi gidip yemeği hazırlayalım, sonra da zihnimden çıkın. Yazmak için, sözsüz bir şekilde içimde konuşanı dinlemek için yalnız kalmaya ihtiyacım var, içimin boş olmasına, hiç olmaya."

VASCO'NUN MÜZİĞİ

O YAZ, TATİLİMİZİN bir kısmını Bretagne'da, bizi sık sık davet eden Aurélia ile David'in evinde geçiriyoruz. Hekim ve psikanalist ikisi de, benden daha parlak ve deneyimliler. Eğitim analizimi David'le yaptım ve onunla karşılaştığım zaman –Vasco'nun dediği gibi sivil olarak– henüz kilit altındaki sözümü yüksek sesle dile getirmemde bana yardımcı olduğu yıllar boyunca, benim gözümde üstünde alev alev yanan hiyerogliflerin bulunduğu sessiz bir piramit kisvesine bürünüşünü unutamıyorum.

Aurélia kadın, anne, analisttir, hemen hemen her zaman sakindir ve sık sık güler. Müziğe tutkundur ve Vasco'ya hayrandır.

Evlerinde sık sık dostları oluyor, analistler, sanatçılar. Öğle yemeğini, yağmur yoksa, istediğimiz saatte dışarıda yiyoruz. Akşamları, tam bir ziyafet oluyor, kadınlar uzun keten elbiseler giyiyorlar, bu da sofraya bir tarz ve renk katıyor. Erkekler süveterliler. Bazen kalabalık oluyoruz, sıkı tartışmalar yapılıyor, incelikle ve yetenekle. Bu benim gözümü korkutuyor, müdahale etmeye hiç cesaret edemiyorum.

Sabahları, Aurélia'yla pazara gidiyorum. Onunla yalnız olduğumda bir şeyler sorma cesaretini buluyorum. Sonunda lafı Orion'un sorunlarına getiriyorum çoğu zaman.

Bir gün, eve dönerken, şöyle diyor: "Neden hep bu çocuğun vakasıyla ilgili sorular soruyorsun? O kadar zor mu?"

"Bu benim en vahim vakam ve onu haftada on altı saat görüyorum."

"Bu çok fazla! Buna nasıl dayanıyorsun?"

"Elimden geldiğince. Ben onun psikoloğu, hocasıyım, krizleriyle baş etmek zorundayım. Çoğu zaman tasalanıyorum, meseleyi çok mu fazla abartıyorum yoksa yeterince abartmıyor muyum diye."

"Psikotiklerle sadece hastanede stajyer doktorken işim oldu, çok eskide kaldı yani. Dostumuz Luce, bir hemşire, yarın geliyor, yakında emekli olacak, çok deneyimlidir. Onunla konuş, sana benden daha çok yardımı dokunur."

"Orion vakasının Vasco'ya ağır gelmesinden korkuyorum."

"Neden? Sakın onu bu işe karıştırma," diye tepki gösteriyor Aurélia.

"Çok zor, bu işe karışan Vasco. Orion onu büyülüyor."

"Bir duvar çekmek lazım. Herkes kendi işini yapsın."

"Bilirsin, Vasco duvarlardan atlar."

Gülüyor. "Her zaman onun hayrına olmaz bu."

"Vasco Orion'un bitmemiş bir resmini gördü: bir heykel-ağaç, okyanusa karşı duran dev bir kadın. Bana dedi ki: Varolmayan bu heykelin gücüne sahip olan hiçbir şey yapmadım henüz müzikte."

"Halbuki o çok yeteneklidir..."

"Yetenek Vasco'yu ilgilendirmiyor."

"Dehayı hedefliyorsa..."

"Müzik onun içinde. Henüz ona geçit veremiyor. Onun için de bekliyor ve ıstırap çekiyor."

"Neyi bekliyor?"

"Bunu anlatacak kelime yok. İnayet belki."

"Benim inayetim sana yeter, Aziz Pavlus gibi. Tamam, işiniz kolay değil, daha da zorlaşacak. Peki şu inayete Orion ulaşıyor mu?"

"Bazen, belki. Çoğu zaman hayal ettiğimi sanıyorum ama resimlerinde, sözlerinde anlaşılmaz izler var."

"Bunları gören sen misin yoksa Vasco mu?"

"İkimiz de. Bazen abarttığımı düşünüyorum ama Vasco abartmadığım kanısında."

"İkili hezeyan halindeler, bazen de, sen kendini koyuverdi-

ğinde, üçlü hezeyan haline geçiyorsunuz. Neden olmasın, psikoz o kadar anlaşılmaz ki. Bu ikisiyle yükün çok ağır olacak, sence buna değer mi? Vasco tek başına sana yetmiyor mu?"

"Bilinmiyor."

Bu cevap ağzımdan fışkırıveriyor. Aklım karışıyor, kem küm ediyorum: "Bak, sana Orion'un kelimeleriyle cevap veriyorum."

Eve varıyoruz, aldıklarımızı sessizce boşaltıyoruz. Her şeyi buzdolabına ve mahzene yerleştiriyorum. Aurélia arabayı park etmeye gitti. Onun mutfağa girdiğini duymuyorum, birden arkamı dönüyorum, bir süredir beni izliyor besbelli. Bakışımı yakalıyor ve biraz öfkeyle omuz silkiyor. Sonra bana sarılıp içini çekerek şöyle diyor: "Bilinmiyor... sahiden mi?"

Dün sakin bir gündü, şiirim üstünde çalışıyorum, uzun zamandır bu ilk. Rüyanın armağanını kelimelere dökmeyi başarırım belki. Akşamüstü Aurélia bana sesleniyor: "Demin David telefon etti, eski hastalarından birini buraya davet etmiş, adı Gamma, yarın geliyor. David dönüşünü biraz erteleyecek. Kadını tanımıyorum, David onun senin dostlarından biri olduğunu söyledi."

"En iyi dostum, onu seveceksin, harika bir müzisyendir."

"Kemancı olarak onu beğeniyorum zaten. Bu genç yaşta böyle bir yetenek!"

"Gamma burada olacak ha, ne mutluluk! Görüşmeyeli bir yıldan fazla oldu."

"Bir yıl mı? Niçin?"

"Gamma bir tedavi konusunda danışmak üzere bana geldi. Bunun bana göre bir vaka olmadığını hemen anladım. Onu David'e gönderdim. O süre zarfında defalarca buluştuk, David bunun ona iyi geleceğini düşünüyordu. Biliyorsun, onu çok seviyorum, o ise... o bana âşık. Analizi sona erdiğinde, David bir süre ayrılmamızı salık verdi. David bir şey salık verecek kadar ileri gidiyorsa... onu tanırsın!"

Gülüyor. "Tanırım."

Ayağımda lastik çizmeler, üstümde kot pantolon, bahçenin şimdiden gölgede kalmış tarafını suluyorum. Vaktim var, David de bu işi yaptığıma memnun. Evin hemen dibindeki koyu bir mavi olan ortancaları, David'in büyük bir itinayla seçip diktiği fidanları ve çiçekleri sulamaktan hoşlanıyorum. Bu güzel havalarda bahçe çabucak susuyor, ben de elimde hortum neşeyle suluyorum.

Gamma arabayla fırtına gibi geliyor, bana sarılıyor ve kahkahalar atıyor. "Beni tanıştırsana." Aurélia onu her zamanki zarafetiyle karşılıyor ve içeri buyur ediyor. "Sizi henüz tanımıyorum ama gene de müziğiniz sayesinde sizi tanıyor ve beğeniyorum. David sizi gördüğüne çok sevinecek. Hesapta olmayan bir gecikme. Yarın burada olacak."

Gamma'nın eşyalarını odasına çıkarmasına yardım ediyorum. Odaya girer girmez haykırıyor: "Karar verdim, her şey değişecek! Kemanı bırakıp şana geçiyorum. Annem ümitsiz, ama hocam hazır olduğumu söylüyor."

Şaşakalıyorum. "Kemanı bırakıyor musun? Böyle bir yetenekle..."

Toparlanıp sözümü düzeltiyorum: "Sesin sahiden çok güzel..."

"Beni anlıyorsun, buna emindim. Yeteneğimden söz edilmesinden bıktım. On dört yaşındayken de şimdiki kadar iyi çalıyordum. Kemanımı, virtüozitemi ve kalp büyümesini sevgili babam gibi dünyada oradan oraya dolaştırmak istemiyorum. Annem gibi ömrüm boyunca notalara, sırf notalara uymayı da istemiyorum. Yaşamak, şarkı söylemek, yolumu değiştirmek, henüz yapmayı bilmediğim şeyi yapmayı denemek istiyorum. Senin gibi!"

"Benim gibi..."

"Senin gibi... sen biyologsun, derken çocuklarla ilgilenmek için psikolojiye geçiyorsun, yazıyorsun, Vasco'ya âşık oluyorsun, Afrika'da araştırma yapıyorsun, daha sonra olacakları beklerken de psikotik ergenler psikoloğu oluyorsun. Kavisler ve zikzaklar çizen gerçek bir düz çizgisin sen. Seni bunun için seviyorum."

Şaşakalıyorum, evet ben böyleyim ve bunu daha bilmiyordum.

"Ben de seni bunun için seviyorum Gamma."

"Maalesef başka türlü, başka türlü... Ne yapalım, senin kaybın!"

İkimiz de kahkahalarla gülüyoruz.

Vasco ertesi gün Luce ve kocasıyla geliyor. Aurélia'nın bana bahsettiği psikiyatri hemşiresi olan Luce'e hemen kanım kaynıyor. Gamma'nın şana geçmek istediğini söylüyorum Vasco'ya, kulaklarına inanamıyor. "Onun gibi bir kemancı, şarkı söylemeye yeni başlayan onca kişiden biri olacak ha!"

"Bu basmakalıp görüşe kendini kaptırma Vasco. Gamma'nın harika bir sesi var. Onun istediği hayatını baştan aşağıya değiştirmek. Bilmemek..."

"Senin Orion'la yaptığın gibi..."

Sessizlik, ikimiz de düşünüyoruz. Ona doğru gitmek için kendimi suya atıyorum.

"Evet benim Orion'la yaptığım gibi, senin neler yapabileceğini, ne istediğini hissetmek için bir motorun sesini dinlerken yaptığın gibi. Gamma ile benim, günün birinde senin müzikle yapacağını düşündüğümüz gibi."

Söylediklerim Vasco'ya dokunuyor, allak bullak oluyor. Uzatmak istemiyorum. Valizini açmasına, enstrümanlarını, müzik kâğıtlarını, raketini yerleştirmesine yardım ediyorum. Banyoyu onun için dolduruyorum. "Gevşe biraz, vaktin var. Ben mutfağa iniyorum, akşam yemeği için Aurélia'ya yardım edeceğim."

Sofrada kalabalığız. Hava sıcak, Vasco kırmızı bir gömlek giymiş, çok yakışıklı. Doğulu bakışı, ironik tebessümü, ağzından düşürmediği piposuyla, siyahlar giymiş David de yakışıklı. Gamma her zamanki gibi ışıldıyor. Ben kısa bir keten elbise giydim, Vasco'nun saçma bir şekilde çalıbülbülü elbisen dediği elbiseyi; bu da bana, hiç sebepsiz, güven veriyor. Vasco az konuşuyor, ama konuştuğu zaman herkes onu dinliyor. Çoğunlukla müzikten konu-

şulduğundan her zaman olduğumdan daha rahatım. Aurélia yemekten sonra Vasco ile Gamma'nın küçük bir konser vereceklerini duyuruyor. Bilmiyordum, memnun oluyorum. Yemek bitince bulaşıkla meşgul oluyorum, Vasco bana yardım ediyor. Ne çalacağını soruyorum. "Bu kış yazdığım flüt için bir parça, biliyorsun. Biraz değiştirdim."

Flüt için yazdığı parçayla Vasco başlıyor, çok iyi çalıyor ancak bir çeşit kayıtsızlıkla. Yarışta araba sürerken böyle değildi. Onu rallilere sokan annesi bunu bana hep söylerdi. Müziği kusursuz ama hakikaten onun müziği mi bu? Güzel ama bedenlerimiz şiddetli bir duyguyla sarsılmıyor.

Gamma da bunu benim hissettiğim gibi mi hissediyor acaba? Vasco'yu çok dikkatle dinliyor ve bazen hayal kırıklığına uğramış bir bakış atıyor bana doğru. İçimin derinlerinde ben de hayal kırıklığına uğradım.

Bitirdiğinde Vasco çok alkışlanıyor, eline kemanını almış olan Gamma'nın alkışlamadığını fark ediyorum. Ben sevdiğim erkeği alkışlıyorum.

Sıra Gamma'da, sehpayla Vasco'nun nota kâğıdını kendine doğru çekiyor ve şu duyuruyu yapıyor: "Vasco'nun müziğini hazırlıksız olarak kemana uyarlamayı deneyeceğim. Yanlış notalar çalabilirim, bunları affetsin, siz de öyle. Bunu göze alıyorum..."

Benim kadar şaşırmış olan Vasco bir şey belli etmiyor.

Gamma başlıyor, aynı parça, aynı müzik değil, aynı notalar ama farklı bir yoğunlukla yüklü. Gamma zevke, zekâya, müzik kültürümüze hitap etmiyor. Bedenlerimize sesleniyor, daha sıcak, daha yakıcı, ıstırabın eşiğinde bir dille. Onun yanındayım, notalar, akorlar atladığını görüyorum, yarattığı boşluklar, ahenksizlikler, müziği daha güçlü yaşatıyor. Aranan şey de bulunan da güzellik değil, ahenk de değil, başka şey. Erişilmemiş, mutlulukta erişilemeyecek, ama mutsuzluğun mevcudiyetinde ve ötesinde müzik aracılığıyla varolan şey. Gamma'yı dinlerken Vasco'nun acı çektiğini görüyorum ve sevinçten uçtuğunu da. Bazen birkaç notayı

doğru çalamıyor ve o kulak tırmalayıcı andan inciniyoruz, fakat bu an hemen ardından gelip yüreğimizi delip geçen an için gerekli. Artarda yanlış notalar çalarak bitirirken, alkışlarımız arasında kemanını bırakıp, Vasco'nun ellerine sarılıp, o harika sesiyle şarkı söylercesine: "Affet, yanlış notalarım için beni affet," deme fırsatını buluyor.

Ertesi gün hava çok güzel. Odamıza döndüğümde, Vasco şiirimi okumakta. "Bu şiiri sanki benim için yazmışsın, Homeros'un ağacı, fallik ilahi, psikotik atların beyaz dörtnalı, kendi şarkılarından korkan körler, bu benim müziğim. Gelecekteki müziğim... Bu akşamki konser için bundan esinleneceğim yani."

"Gamma'ya nasıl eşlik edeceksin?"

"Saksofonda."

Her zamanki yemeği hazırlamak üzere Luce'le mutfağa iniyorum. O, güneş şiddetli olduğu için şemsiyeleri açarken ben çırpılmış yumurtaları hazırlıyorum, diğerleri Douarnenez'deki plajdan, tenisten geliyorlar.

Öğle yemeğinin sonunda Gamma şu duyuruyu yapıyor: "Bu akşam yemekten sonra konser var. Çocuklar uyanmasın diye bahçenin dibinde. Vasco saksofon çalacak, bense... keman çalmayacağım, şimdilik size tek söyleyebileceğim bu." Her zamanki zarafetiyle eğiliyor.

Gelen postanın arasında Orion'dan bir mektup buluyorum. Şatolu bir kartpostal, ona söylediğim gibi zarf içinde göndermiş. Şunları yazmış:

Sevgili Öğretmen,

Bu hafta bu şatoya gidildi. Dün çayda balık avlandı. İki alabalık yakalandı, babam da öyle. Evin etrafındaki çayır biçildi, biçmekten hoşlanılıyor ve eser yapmaktan da. Dört gün boyunca okyanusun dalgalarında senin gibi suya girmek için denize, Gustave amcalara gidilecek. Denizin karşısındaki büyük heykelin resmi bitirildi. Bir gün arabanla ninemlere gelmen çok istenir. Ailem

iyi. Sana selam ediliyor öğretmen, Bay Vasco'nun da eli sıkılıyor, senin öğrettiğin gibi sıkarak. Annem yanlışları düzeltti.

ORION

Akşam Aurélia süveterler ve şallar almamızı salık veriyor. Hava güzel ama karanlık çöküyor ve hava serinleyecek. David bahçenin dibine büyük bir lamba, sıralar ve sandalyeler yerleştirdi. Vasco sehpasını getirdi ve partisyonunu üstüne koyuyor. Gamma çevikçe partisyonu kaptığı gibi David'e uzatıyor ve ayağıyla sehpayı deviriyor. Vasco'nun tepki göstermesini beklemeden duyuruyor: "*Homeros'un Ağacı*, Véronique'in bir şiirinden parçalar üzerine Vasco'nun müziği." Ve şarkı söylemeye başlıyor. Bir anlık tereddütten sonra, Vasco saksofonunu dudaklarına götürüyor ve çalıyor. Ona eşlik mi ediyor yoksa onun önüne mi düşüyor bilmiyorum, zira duyduğum şeyden anında allak bullak oluyorum. Beklediğim, çok uzun zamandır ümit ettiğim, Gamma'nın sesiyle söylediği şey, Vasco'nun müziği, içimizde bir sevinç ve kurtuluş havası uyandırıyor.

Vasco, Orion'un çizdiği ulu kadını, seslerle, Gamma'nın sesiyle, okyanusa karşı yükseltiyor. Yürüyen, ilerleyen, "bilinmiyor"un labirentlerinde fena halde kaybolmuş olan engelli Orion'un.

Acaba Vasco kurtuldu mu, müziğini serbest bıraktı mı? O korkutucu maharetinin, bilginin buyurgan emirlerinin kendisini ondan koparmasına artık izin vermeyecek mi? Gamma'nın sesinin altında, saksofonunda bağıran Vasco'nun sesini duyuyorum: Hayır, Homeros'un ağacını bir daha bırakmayacağım. Evet, diye söz veriyor Gamma'nın başkaldırmış sesi, körler, gönlü yaralılar, psikotikler şarkı söyleyebilir ve sevgilerini herkesle paylaşabilirler.

Homeros iki sesle şarkı söylüyor, Vasco'nun sesi çatışmaların ve acımasız zorunluluğun tanrısına hayat veriyor. Gamma'nınki ümit ediyor ve seviyor: Öldü sanılan ağaç, canlıdır, belki de...

Şiirin büyük bir zahmet ve emekle bir araya getirdiği kelimeler, oradalar. Parçalanmış, bükülmüş, bölünmüş kelimelerim ora-

dalar ve harap olmuş eser, yıkılmış sevgi ormanı müzikte yüceliğe erişiyor. Vasco'nun vahşi dehası, gömülü hazinesi, direndiği şeyler gün yüzüne çıkıyor.

Henüz hiçbir şey kesin değil, zira, işin kolayına kaçıp kendini kaptırdığı o köpüklü, kaygan yolda, alay duygusu Vasco'yu tekrar ele geçiriyor. Enstrümanını bırakıyor, tunçtan sesi o çok sevdiğim *Sevgiye İlahi*'nin kelimelerini, onları bozup çarpıtarak,* tutsak ediyor.

Müzik ihsan edildi bana
İnsanların müziği ve meleklerinki
Fakat sevgiden yoksunum
Sırf ses çıkaran bir maden,
Çınlayan bir zilim ben.

Gamma *Sevgiye İlahi*'yi bilmiyor ama Vasco'nun zayıflığını, alayını kavrıyor. Sesinin olağanüstü dalgası Vasco'nunkine çarpıyor ve onu yutuyor. Vasco enstrümanını bırakacak, belki de atacakken, Gamma'nın enerjisine kapılıp gidiyor. Saksofonunu dudaklarına götürüyor ve kendi hakiki müziğinin muazzam, ümitsiz, meleksi seslerini bedenlerimizde icra ediyor.

Ağlıyorum, Aurélia da ağlıyor yanımda. Gamma'nın yüzünde yaşlar görüyorum, şarkı söylüyor, şarkı söylemeye devam ediyor, sesi yavaş yavaş Vasco'nun müziğini yatıştırıyor ve onunla birlikte bizi de yeryüzüne indiriyor.

Ardından kendimi koyuveriyorum, sonra Vasco ile Gamma'yı görüyorum. Eve dönerken bana sarılıyorlar. Ben bir şey yapmadım, anlamadan ağlamak dışında, ama bitkin olan benim. Neyse, önemli değil, yanımdalar, benim parça parça edilmiş şiirimi okudular, birbirlerini onun sayesinde buldular.

* Kitabı Mukaddes, Pavlus'un Korintoslulara Birinci Mektubu, Bap 13: "Eğer insanların ve meleklerin dilleriyle söylersem, fakat sevgim olmazsa, ses çıkaran bir bakır, yahut öten bir zil olmuş olurum." (ç.n.)

Sonra dans ediyoruz. Önce plaklar dinleyerek, ardından Vasco sırayla flüt ve saksofon çalıyor, ses kısıcı takarak. Çalarken çoğu zaman bana dönüyor, dans ettiğimde ise sevdiğimiz bir pasajı, bir sesi, bir düşünceyi bana ithaf ediyor. Ya ben, tüm varlığımla ona vakfedilmiş değil miyim? Düşünüyorum da, hayır tüm varlığımla değil. Orion var, Orion'un çaresizliği var, kendimi uzun süreliğine buna da vakfedeceğim. Vasco bunu biliyor, bunu anladığını bakışında görüyorum. Hatta bunu istediğini belki.

Çok geç yattık. Öğlene doğru Vasco bir bardak çayla odamıza geliyor. Canım tam da bunu çekiyordu. Gamma'nın gideceğini haber veriyor. Gamma ışıldayarak, aşağıda beni bekliyor, kapının önündeki arabası yüklenmiş. Beni neşeyle kucaklıyor: "Gel, birlikte bir tur atalım." Beni David'in küçük kapalı bahçesine sürüklüyor, sık sık gelip bir şeyler yazdığım sıraya oturuyoruz.

"Niye gidiyorsun Gamma?"

"Senin yüzünden, Vasco'nun yüzünden. Ne kadar büyük bir müzisyen olduğunu dün herkese gösterdi."

"Senin sayende."

"Senin şiirin sayesinde, ikimizin sayesinde. Onun kendini gerçekleştirmesine, besteci olarak tanınmasına yardım edebilirim ama bu senin için tehlikeli olur. Onun kabuğunu kırıp sivriltmeyi başarırsam, onu kaybetmeyeceksin, zira seni hakikaten seviyor, ama onun yanındaki mevcudiyetini, gündelik hayatınızı kaybedeceksin. Ardı arkası kesilmeyen konserlere, boynuna atılmaya hazır bir hayran seline kapılıp sürüklenecek. Kendini sakın, ben de tehlikeliyim, hayatımı tehlikeye doğru sürüklüyorum, tıpkı onun senden önce yaptığı gibi, yeniden yapması gerekeceği gibi."

"Onun kendini gerçekleştirmesine yardım edebilirsen, et Gamma. Benim ümit ettiğim de bu."

"Dün benim için unutulmaz bir geceydi Véronique. Kesip biçtiğimiz, yoğurup mıncıkladığımız şiirin senin şiirin olarak kaldı. Onun kalıntılarından bir kule gibi, bir dağ gibi Vasco'nun müziği fışkırıp beni başka türlü şarkı söylemeye zorladı. Senin göz-

yaşları içindeki sarışınlığının altındaki o tatlı hazan güzelliğin. Senin bilmezden geldiğin gücün. Bir süreliğine bunların hepsinden ayrılmak zorundayım, senin yüzünden, ama en çok Vasco'nun yüzünden."

"Niçin Vasco'nun yüzünden?"

"Çünkü artık onun kim olduğunu gördüğümüze, duyduğumuza göre, ikimiz, kadın başımıza, onun geleceği konusunda, kaderi konusunda karar veremeyiz. İlk hamleyi o yapmalı ve kendi kararlarını kendi almalı."

Şiddetli bir minnet duygusu kaplıyor içimi, Gamma'ya sıkıca sarılıyorum. "Haklısın. Böyle düşündüğüne sevindim, bunu benim düşünmem gerekirdi, ama dün gece olduğu şeyi olmasını çok arzu ettim. Haklısın, her şeyi ona bırakmak lazım."

Gamma'nın gidişi hepimizi üzdü. Vasco odamızda çalışmayı deniyor, ama bunu yapamayacak kadar yorgun ve sinirli. Panjurları kapatıyorum. "Dinlenelim, uyuyalım, ikimiz de bitkiniz, dün geceden sonra ötekiler de öyle."

İkna oluyor, yanıma uzanıyor, elimi tutuyor ve birden uyuyakalıyor. Bazen amirane veya gergin bir tavırla elimi tutan eli, kendini tamamen bırakmış halde. Birlikte daldığımız bu ortak uykuya kendini tamamen emanet etmiş olduğunu hissetmek çok hoş bir duygu.

Meçhul yerde iki ressam olduğunu görüyorum rüyamda. Birincisini görmüyorum, sadece sesini duydum. Diğeri beyaz saçlı, doğulu gibi giyinmiş yaşlı bir kadın. Şu karşılığı veriyor: Maharetinize, tekniğinize, cesaretinize hayranım. Ömrüm boyunca bu ustalığı edinmeye çalıştım. Geç başladım, bulamadım. Başka şey buldum.

Bu başka şey dudaklarımın ucunda. Beni uyandıran onun her şeyden habersiz, harikulade vaadi oluyor.

Deniz çekildiğinde, Luce'le beraber plaja gidiyorum. Ayaklarımız suyun içinde yürüyoruz, çok hoş. "Sağlığa yararlı," diyor Luce, sonra ekliyor: "Hastaneye on altı yaşında koğuş görevlisi

olarak girdim, sonra hastabakıcı oldum, sonunda da hemşire. Kırk yılda insanlar, vakalar, sorunlar, hastalar ve doktorların geçip gittiğini gördüm. Seni görür görmez şöyle dedim kendi kendime: Onunlayken tetikte olmaya lüzum yok, birbirimizi anlayacağız."

"Ben de bunu hissettim. Hemen güven duydum."

Koluma giriyor, uzaktaki limana doğru yürüyoruz. Küçük bulutların bazen kapattığı güneş, eğik olarak üzerimize düşüyor. Plaj boşalmaya başlıyor, suda kıvrılarak giden rüzgâr sörflerinden bazıları kıyıya çıkıyor. Vasco rüzgâr sörfü yapmayı isterdi, biliyorum, ama vakti olmadığını söylüyor. Orion böyle bir şeyi istemeye bile cesaret edemez.

Luce şöyle diyor: "Aurélia'nın aklını çok meşgul ettiğini söylediği şu oğlandan bahset istersen. O kadar çok psikotik gördüm, o kadar çok tedavi ettim ki. Onları tanıdığımı söyleyemem, zira kimse onları hakikaten tanıyamaz, ama onlarla çok çalıştım, zor olduğunu bilirim, ondan bahsetmek sana iyi gelecektir."

Gözlerimizi alçak yalıyarlara, tarlalara dikmiş, suyun içinde yürüyoruz. Büyük bir tekne beliriyor ufukta, rüzgâr sörfleri ve yelkenlilerin neredeyse hepsi gözden kaybolmuş. Orion'la olan maceramın şimdiye kadarki kısmını anlatıyorum Luce'e. Hatıraları veya şüphelerimi, çaresizliklerimi anarken duygulandığını hissediyorum bazen, o zaman koluna giriyorum. Gündüz hastanesinin çalkantılı ve insana kucak açmayan ortamına gelişimden, işsizlik korkumdan, Orion'la yaptığım çalışmada başarısız olma korkumdan bahsederken, duygulanan ben oluyorum bazen de. Gün batıyor, Luce benden daha yaşlı, benimle aynı şüpheleri, aynı sorunları –belki de çözümsüz olan sorunları– yaşamış ve bunları hayatının bir parçası haline getirmeyi başarmış.

Bugün Luce'e Sainte-Anne plajında eşlik ediyorum. Orion'la ilgili olarak bana verilen nasihatten bahsediyorum: Kendinizi fazla kaptırmayın. Kendimi bu kadar kaptırmamayı ben de isterdim, ama yapamıyorum, Orion düşüncelerimi, hayatımı diğer hastalarımdan daha çok işgal ediyor.

"Her hafta onunla çok fazla ilgileniyorsun."

"Sadece bu değil, belki de hayali bir geleceğe yatırım yapıyorum. Onun bir sanatçı olduğunu düşünüyorum."

"Tedavin bunun üzerine kurulu."

"Müdür de benim gibi onun bir sanatçı olduğuna inanıyor, başkaları da, ama handikapları yüzünden bu kadar ağır bir kaderin yükünü sırtına yükleyebilir miyim bilmiyorum?"

"Sanatçı olmanın mı?"

"Bu fikrin ağırlığı altında eziliyor. Bu kadarını istemiyor."

"Eğer böyle düşünüyorsan, böyle düşünüyorsundur."

Bu düşünce karşısında attan düşmüş gibi oluyorum: Evet, böyle düşünüyorum, şüphelerime rağmen böyle düşünmeye devam edeceğim. Ama şüphelerimi savunuyorum: "Ya yanılıyorsam, Luce? Ya Orion'un hayatını, Vasco'nunkini ve benimkini altüst ediyorsam?"

"Hastanelerde yaşadıklarım yüzünden ben kendi hayatımı ve kocamınkini altüst etmedim mi sanıyorsun? Bazen tükenmiş bir halde, ağlayarak eve gelirdim. Hele riskli tedaviler için talimat veren büyük patronlar, anlı şanlı hekimler varken. Sonradan kırık dökük parçaları toplayanlar onlar değildi ama. Ne klinik şefleri, parlak stajyer hekimler, gençler gördüm, bana gelip senin gibi: Kendimi bu işe çok kaptırıyorum, fazla dert ediyorum diyen. Tek sen değilsin. Böyle söyleyenler en iyileridir, gerçek hekimlerdir. Dinle, senin Orion'un gibi büyük balıkları, derin suların balıklarını kendine dert etmeyenler vakayı daha genç birine veya biz hemşirelere kakalarlar. Böylece bu bahtsızlar elden ele geçerler, kendini tüm varlığıyla bu işe veren ve vazgeçmeyen biri çıkana kadar. Bırak, kendinizi fazla kaptırmayın, desinler. Ne demek fazla? Sana söyleyeyim, bunca yılımı hastanede geçirdim, psikotikler söz konusu olduğunda eğer durumu abartmazsan belki de durumu hafife almış olursun. Kendine açık yüreklilikle şu soruyu sor: Vazgeçebilir, Orion'un sorumluluğunun senden alınmasına izin verebilir misin? Dört yıldan sonra onun sorumluluğunu senden almaları mümkün."

Sorusunu, taşıdığım ve daha da ağırlaşacak olan yükün altında titreyen bedenimle duyuyorum. Cevap çok açık: "Hayır, hayır, Orion'un sorumluluğunun benden alınmasını istemiyorum."

"Bunu tahmin ediyordum, pek tabii! Suratında yazılı."

Ayaklarımız suyun içinde, biraz daha yürüyoruz, hava serinliyor, yorulduk. Eve dönüyoruz. Masamın üstünde, David'in oraya bıraktığı bir kart buluyorum, Orion'dan.

Sevgili Öğretmen,

Tekrar denize gidildi, yüzmek zorunda kalındı. Sağ ayakla kuzen Hugo'nun arkasından gitmek isteniyordu ama sol ayak dipten ayrılmak istemiyordu. Su yutuldu ama çok değil ve kuzeni izlemek için sol ayak da yüzmek zorunda kaldı. Sonra o dedi ki: Sen yüzmeyi biliyorsun. Hayır bilmiyorsun diyen ışınlar var. Bilinmiyor. Bir hafta sonra eve dönülüyor. Hem üzüntü hem sevinç duyuluyor, sanki. Kartın için teşekkür ediliyor. Anneyle babanın sana selamı var. Oğulları Orion'un da.

Odamıza çıkıyorum. Vasco daha gelmemiş. Konser için hazırlamış olduğu partisyonun açık durduğu masaya geçip oturuyorum. Kâğıtları, Orion'un kaygı diktelerini düşündürtüyor bana. Biraz üşüyorum, 2 Numaralı Cennet Adası'nın güzelim sıcaklığını hayal ediyorum. Aniden, uzun gezinti, akşamın serin havası, yorgunluk ve bir gün öncesinin heyecanı, hepsi birden bana fazla geliyor, kollarım masanın üstünde, yüzüm dağılmış kâğıtların üstünde uyuyakalıyorum.

KÜÇÜK VAHŞİ KIZ

BU SABAH bakım ekibi için gündüz hastanesinin açılış günü, öğrenciler yarın gelecekler. Avluda Bayan Beaumont'la karşılaşıyorum. Bana karşı kırgınlığını ve Orion'un yumruğunu unutmuşa benziyor. Sarılıp öpüşüyoruz, asansöre bindiğimizde şöyle diyor: "Orion zor, biliyorum, ama onu resme yönlendirerek yolunu bulmuşa benziyorsunuz." Orion'un yolunu bulmuş olduğuma onun kadar emin değilim. Öğretmenler odasına girdiğimde, Robert Douai şu haberi veriyor: "Orion günleri şaşırmış, bu sabah geldi, onu geri göndermek istemedim, çalışma odanıza yerleştirdim. Gidip bir görün."

Orion geldiğimi duyuyor, ayağa kalkıyor, dalgın ve memnun bir ifadeyle gülümsüyor. Ben de mutluyum ve gülümsüyorum.

"Günleri mi şaşırdın Orion?"

"Şaşırmak konusunda o kadar şaşırılmadı efendim. Senin için çizilen bir eseri hemen sana getirmek isteniyordu."

Resim kartonunu açıyor, resmi masanın üzerine koyuyor ve derhal kendimi 2 Numaralı Cennet Adası'nın atmosferinde ve sıcağında buluyorum. Ormanda, çiçeklerle kaplı bir düzlükte, küçük bir zebra başını kaldırmış, sık yapraklı bir ağaçta saklı bir kaynaktan inen notaları dinliyor. Düzlüğün kenarında kütüklerden yapılmış bir kulübe var, açık kapıdan kuru otlardan ve beyaz çiçeklerden yapılmış iki yatak görülüyor.

Orion: "İki yatak var, biri zebra için, öbürü küçük vahşi kız için."

"Adada küçük vahşi bir kız mı var şimdi?"

"Bir kız var, ses çıkarmadan müzik yapıyor, senin gibi. Bir tek zebra onu duyabilir."

"Ya Sous-le-Bois'daki tatilin?"

"Paris şeytanının izimi kaybettiği zannediliyordu, ama bir gün, kahvaltıda, kuzin Jeanne sandalyeme ve yerime oturdu. Paris şeytanı buna dayanamadı, boğa olunmak zorunda kalındı. Boynuzsuz başla sandalyeye vuruldu. Sandalye düşürüldü, Jeanne çok ağlıyordu. Gustave amca çok büyük öfke içinde geldiğinde sandalye yerden kaldırıldı. Vurmak istiyordu, ama bunun kavgalaşma çıkaracağını gördü."

"Senin kendini savunabileceğini gördü."

"Çoğu zaman o kadar iyi bilinmiyor, bilindiğinde ise çok güçlü olunuyor. Gustave amcayla kavgalaşılsaydı, sonra ağlanırdı. Çok sevilen bir amca o, ağlayan kuzin Jeanne da öyle."

"Zebraları da seviyor musun?"

"Bilinmiyor. Zebralar sadece resimden biliniyor. Zebra, beyaz ve siyahtır, senin gibi efendim." Ve kalkıp gidiyor.

Tüm zamanımı alan toplantılarla geçiyor günüm, bu toplantılar sırasında Orion'un cümlesi beynimde sessizce yankılanıyor: "Zebra, beyaz ve siyahtır, senin gibi efendim." Bu kelimelerin bana kim olduğumu ve Orion ile beni anlaşılmaz bir biçimde bağlayan şeyle ilgili henüz gizli bir hakikati ifşa ettiğini hissediyorum.

Beni evimize götüren trende, Çin Tao'sunu düşünüyorum, siyah ile beyazın gevşek bir kavisin yumuşaklığıyla çemberin içinde hem birleşmiş hem ayrı olduğu o kusursuz biçimi. Siyahın içinde, beyazın tohumu ve beyazın içinde, siyahın tohumu. Birbirimize vermeye çalıştığımız bu mu acaba? Orion'a göre beyaz, ışığın rengi, üstünde resim yapabileceği beyaz kâğıdın rengi, ileriye yürümesinin yolu, vasıtası. Siyah, kafasının içinde beklemekte olan şeyi keşfetmesini sağlayan özellik, aynı zamanda şeytanın rengi. Onu öne itmekle, onu risk almaya sevk etmekle, ona göre ben de şeytanın tarafındayım. Onun alışkanlıklarını, korkunun pençesindeki rahatını, tedaviye direnişini sarsan bir çeşit Paris

şeytanıyım ben de.

Bu resimde aramızda varolanı gösteriyor; söyleyemeyecek olduğu şeyi ve benim anlamamış olduğum şeyi.

Akşam, Orion'un resmini Vasco'ya gösteriyorum. "Orion'un kafasında sen, küçük vahşi kızın sessiz müziğini dinleyen ve işitensin."

"Bu senin müziğin Vasco, gizlediğin küçük vahşi kızın müziği."

O zalim gülüşünden nefret ediyorum. "Peki ya benim hakkımda ve müziğim konusunda kendini hayallere kaptırıp yanılıyorsan Véronique?"

Geri adım atmadan, kederlenmeden ona cevap vermeyi başarıyorum. "Düşündüğüm bu değil Vasco, biliyorsun."

Her şey yavaş, uzun ve öyle kalacak, hissediyorum. Vasco, Bretagne'da müziğinin doğduğunu unutmuşa benziyor. Eminim ilk adımı ondan bekleyen Gamma'ya hiçbir öneride bulunmuyor. Dediği gibi, karar vermek ona kalmış.

Orion'la çalışmam beni bezdiren bir rutinle kaldığı yerden devam ediyor. Denizde yüzebildi ama havuzda ayağını basmadığı yere gitmeyi göze almaya yine yanaşmıyor.

Diktelerle işim bitti sanmıştım, ama her gün, yeni baştan, dikte yapılmasını istiyor. Onun için de dikte derslerine tekrar başlarken, iç karartıcı bir sevinçle "Ne çok yanlış. Ne çok yanlış!" diye tekrarlayan bir Korkunç Anne'nin sesi yükseliyor aramızda.

Sanatın ve psikanalizin mayınlı arazisinde ilerliyoruz, geriliyoruz, yerimizde sayıyoruz. Akşamları, motorlarıyla girdiği mücadeleden bitkin veya muzaffer dönen Vasco'ya kavuşuyorum. Çok yorgun olmadığı günler piyanoya oturuyor ve notalar yazıyor, önceki gibi notalar gene. Neden önceki?

Douai'den ve Orion'un ebeveyninden cumartesi günleri bize gelebilmesi için izin kopardım. Sabah Vasco'yla beraber Empresyonistlerin Adası'na koşmaya gidiyoruz. Orion günün geri kalanını

resim yapmakla geçiriyor, eğer çok asabiyse birlikte geziyoruz.

Bu cumartesi Vasco evde değil, koşmaya ikimiz gidelim diye öneriyorum Orion'a. Düşünmeden önden koşuyorum ve Orion bir süre beni izliyor. Beni geçmek istiyor ama suyun kenarındaki patika dar ve hızlanıyorum. Onun homurdandığını duyunca şaşırıyorum, duruyor, yerden bir sopa alıyor, bana yetişmek için hızlanıyor ama beni geçmesine izin vermiyorum, öfkesi hoşuma gidiyor, belki de zevk veriyor. Daha geniş bir geçit var, yavaşlıyorum, onun geçmesine izin veriyorum. Geçerken sopasını sallıyor bana doğru. Az sonra duruyor ve dönüp bana bağırıyor: "Bir daha geçersen, şeytani sarı saçlarınla Seine'e atılırsın." Bunu hiç beklemediğim için, öfkesinin yoğunluğu beni şaşırtıyor. "Bu bir oyun Orion, seni bir daha geçmeyeceğim. Beni Seine'e atmak istiyorsan, atabilirsin, yüzme biliyorum."

Karşımda duruyor, gözlerini kırpıştırıyor, zıplamaya başlıyor, sonra birden sopasını suya fırlatıyor ve olanca hızıyla patikada uzaklaşıyor. Onu uzaktan izliyorum, duruyor, eğiliyor, kaburgalarının altına bir sancı girmiş. Yanına gidiyorum, biraz ötedeki büyük çınara götürüyorum onu. Çok yaşlı bir ağaç, etkileyici gövdesinden çıkan harikulade dallar tepemizde çok yukarılara uzanıyor.

"Benim Vasco'yla yaptığım gibi ellerini gövdesine koy, titreşim dalgaları seni sakinleştirecek."

"Ağaçların titreşim dalgaları hissedilemez."

"Bu ağaç öyle büyük, öyle güçlü ki hissedeceksin."

Ellerimizi koca gövdeye dayıyoruz, titreşim dalgalarının içimde yükseldiğini hissediyorum. Mutlu bir halde, başımı Orion'a doğru çeviriyorum. Dudaklarında bir tebessüm beliriyor, o da dalgaları hissediyor. Madde onu sakinleştiriyor, elleri vasıtasıyla onunla konuşuyor. Vücuduna etki eden ve zihnini yatıştıran elle tutulur, hissedilir bir mevcudiyet var. Orada epeyce kalıyoruz, titreşim dalgalarını benden daha şiddetli hissettiğini görüyorum, tebessümü beni mutlu ediyor. Usulca hatırlatıyor: "Trenin saati geliyor efendim." Sakin, gevşemiş, çok terledi, unutmayayım da ona bir kolonya alayım. Diyor ki: "Efendim, doğal olan doğaüstü olan-

dan daha kuvvetlidir, değil mi?" Bunu bilen kişi ben değilim, şu cevabı veriyorum: "Bilinmiyor Orion." İkimiz de gülüyoruz.

Çini mürekkebiyle büyük bir ağaç yapmasını öneriyorum bugün Orion'a. "Eğer iyi olursa, sergileriz. Bay Douai eserlerini artık sergilemeni istiyor." Bu fikir hoşuna gidiyor, büyük bir kâğıda müsvedde yapıyor, birden sandalyesini devirerek kalkıyor. Bir leke yapmış. Bakıyorum. "Önemli değil Orion, bu leke sahici ağaç gövdelerinde de olan bir yaraya benziyor."

"Yaradan korkuluyor efendim, içinde şeytan saklı. Bir kaygı diktesi yapmak isteniyor."

"Başla bakalım!"

"BEŞ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Sabah, annemle kakao içerken iyi sayılırdı. Şeytan konsolun arkasına saklanmıştı ve kokusu duyulmuyordu. Otobüs vaktinde geldi, Chatou'ya giden Hızlı Banliyö Treni'ne binildi.

Öğretmen her zaman beklediği yerde yoktu. Bir şehirlerarası otobüsü vardı, ona karşı biraz gergedan olundu... kambur çıkartılmadan. Öğretmen geldi, otobüsü kurtarmaya geldi. Bu gecikmeden dolayı hâlâ kızgınlık duyuluyor... olmadığı için. Adada koşmaya gittik, çınara kadar. Titreşim dalgaları için eller gövdeye koyuluyor, dalgalar kuvvetli oluyor ve gülünüyor, öğretmen de gülüyor. Sanki piyanoda dört elle çalar gibiydi, televizyonda görüldüğü gibi. Geri dönmeden gene koşuluyor, çok sıcak oluyor. Evinde öğretmen bir duş yapmanın iyi olacağını söylüyor. Korkuluyor çünkü bizim evde banyo var. Bir bornoz veriyor, bir de saçlar için incecik bir bone... Jasmine böyle bir şey yapmazdı!

Duşta olmaktan biraz korkuluyor, sonra 2 Numaralı Cennet Adası'ndan önceki adadaki mavide duşun altında olduğu hatırlanıyor, üzülüp ağlanıyor. Öğretmen kapıya vuruyor, buna bir son verilmesini ve bornozun giyilmesini söylüyor.

O duşunu alırken giyiniliyor ve erkek parfümü sürülüyor... Sanki ülkesini kaybetmiş gibi olunuyor hep, halbuki Fransa bura-

da. Burada olmayan, söylenmemesi gereken adanın mavisi, tropikal Atlantik Okyanusu'nda olmayan ve sadece kafanın içinde olmayan adanın.

Öğretmen, *Altıncı Senfoni*'yi koyarak beni avutuyor, bu senfoni baştan sona ıslıkla çalınabiliyor, ama plak daha iyi. Öğretmen memnun... kederli... de çünkü Bay Vasco müziğini yapmak üzere Gamma'yla birlikte Londra'ya gidecek... Yanında peynir ve sebzelerle somon balığı yenildi. Bir dilim tart ve portakal suyu da verildi.

Sergilemek için büyük ağacı çizmeye başlanıyor. Işınların kasırgası mürekkep kalemi ucuna geliyor, resmin üstünde mürekkepten kötübozuk bir leke yapıldı. Şeytan tutuyor ama sandalye düşürülüyor kırmadan. Gök gürültüsü gibi gürültüler ve ışınlanmalar oluyor, duvarda bir mürekkep patlaması yapmak isteniyor... Öğretmen geliyor, diyor ki, bu leke güzel, sahici bir ağaç yarası. Ağaçların yaraları olduğu daha önce hiç düşünülmemişti, tıpkı insanların olduğu gibi, şey yüzünden... ne yüzünden?

O zaman bir kaygı diktesi yapmak isteniyor, kendim gibi bir ağaç yapmadan önce, yarası olan bir ağaç, titreşim dalgaları veren çınar gibi bir ağaç. Ve öğretmen hızlı yazıyor, benim dikte ettiğim gibi ve İngiltere'deki Bay Vasco yüzünden kederli değil artık. Söylenmemesi gereken adanın mavisi yüzünden de ağlanmıyor artık.

Bitirilmedi efendim, ne zaman kaygı diktesinin sonu dense o zaman bitmiş olur ancak.

Şimdi mavi bir ülkede bulunulmuyor artık. Siyah ve beyaz bir ülkede bulunuluyor. Zebra gibi. Ne demek bu?.. Sen biraz-doktor-olan-hoca-psikologsun. Neden sen de bilmiyorsun? Hainlikler yapanlar, sarı saçların yüzünden seninle çalışmaktan hoşlanıldığını söylüyorlar... Sırf bunun için değil, zebra da var, onunla beraber ikimiz koşuluyor ve siyah ve beyazda resim yapılıyor... Neden? Kaygı diktesinin sonu."

Daha sonra kalemle, ardından mürekkeple büyük ağacın ana hatlarını çiziyor. Hayran olunacak bir konsantrasyon, bir inatçılıkla kâğıdının üzerine eğilmiş veya etrafında dönüyor. Ağaç, karşı konulmaz gövdesi ve yapraklarla dalların oluşturduğu geniş çelengin belirmeye başlayan heybetiyle beyaz kâğıtta yükseliyor.

Portakal suyunu ve çikolatasını getiriyorum. Beni görmüyor. Yarım yamalak bir gülüşle homurdandığını işitiyorum: "Ah, bu dayanıyor. Şeytan istediği kadar kovalasın, bu ağaç iyi dayanıyor, ona hiç benzenmiyor."

Bardağındakini içiyor ve çikolatayı farkında olmadan cebine sokuyor. Kendini tamamıyla resmine veya ağacına vermiş. Ne var ki, saat beşte, mürekkep kalemi ucunu ve kalemlerini kaldırdıktan sonra doğruluyor. "Trenin saati geldi efendim. Resim masanın üstünde mi bırakılsın, yoksa bir resim kartonu var mı?"

"Yeni bir resim kartonu var."

Buna memnun oluyor, kartonu okşuyor ve resmi dikkatle içine yerleştiriyor. Uzun, minnettar bir bakışa hak kazanıyorum, sonra görünmez olmak, kendini başkalarının bakışından korumak istediğinde yaptığı gibi, o gariban kabuğu çekiyor üstüne; gergin, ürkek, kaçıp gizlenen oğlanı karşımda buluyorum gene. Arabada, soruyor: "Bay Vasco ve müziği, temelli mi gidecek yoksa geri gelecek mi?"

"Geri gelecek."

Eve yalnız dönüyorum, dün ve dünden önceki gün olduğu gibi, yarın olacağı gibi. Resim kartonunu açıyorum. Orion'un ağacı henüz taslak halinde ama daha şimdiden asal bir ağaç. Bakıp kopya ettiği bir ağaç değil. Nerede idiyse orada, kendi içinde, keşfettiği, seyrettiği içsel bir ağaç bu. Örselenmiş, yaralanmış, eli kolu bağlanmış varlığında, yarı yarıya gömülü bu usta var demek, kör hayatın bu bilicisi... Yo, onunla vakit kaybetmiyorum. İşe yarıyorum. Hayat her zaman aksak değildir. Vasco nihayet bir karar aldı. Gamma'yı görmeye gitti. Kendisiyle birlikte İngiltere'de üç konsere katılmasını önerdi ona Gamma. Eşlikçi sıfatıyla, ama her konserde kendisine ait iki-üç parça olacak. Gideli üç gün oldu.

Ulu ağaç yavaş yavaş biçimlenirken, 2 Numaralı Cennet Adası'nın hikâyesi devam ediyor. Her hafta ödev defterine bir resim yapılacağını yazıyorum. Tarihöncesi hayvanlarla ve kuru kemiklerle süslü bir mağara var, küçük vahşi kız orada ortaya çıkıyor, vücudunu yarı yarıya örten bir hayvan postu giymiş, uzun saçları karmakarışık.

Daha sonra, denize karşı duran ağaçtan ulu kadının üstünde ortaya çıkıyor. Genç bir kızın başına sahip olup bana benzeyen kadının. Bu sefer bitkiler ve sarmaşıklarla kaplı, saçlarında tropikal çiçekler olan küçük vahşi kız, erişilmez bir şekilde, dimdik duruyor.

"Onları renklerle süslemişsin."

"Bazen küçük vahşi kız denizle beraber şarkı söylüyor, o duyuluyor. Sadece kafamın içinde mi şarkı söylüyor yoksa hakikaten mi şarkı söylüyor?.."

Vasco Londra'dan dönüyor, konserler çok başarılı olmuş. "Gamma sayesinde," diyor. Gelecekteki taahhütlere tam olarak güvenmiyor. "Fabrikaya dönsem daha iyi olacak. Motorlar müzikten daha sahici ne de olsa. Orada hiç değilse ne yaptığımı biliyorum..."

Beni incitmeye çalıştığını hissediyorum, cevap vermiyorum.

Orion'la birlikte adada koşmaya gidiyoruz. Yarı yolda Vasco bizi bırakıyor ve tek başına devam ediyor. Orion onun koşmasını seyrediyor uzun uzun. "Bay Vasco bu kadar hızlı ve bu kadar uzun süre nasıl koşuyor?"

"Neredeyse her gün antrenman yapıyor, sen de onun kadar sık koşsan, daha uzun süre koşabilirdin."

"Koşulamaz efendim, eğer yalnız koşulursa Paris şeytanı çok alçaktan, çok alçaktan izler ve tam akıldan çıktığı sırada sırtıma atlayıverir ve o zaman da kafanın içinde çok ağır olur. Küçük vahşi kız tek başına koşar, o kadar hızlı koşar ki şeytan onun düşündüğü şeyin içine atlayamaz."

"2 Numaralı Cennet Adası'nda sen de onun gibi koşabilirsin."

"Sadece resim yapıldığı zaman 2 Numaralı Cennet Adası'nda olunuyor. Gerçek hayatta Bay Vasco gibi koşulamaz. Önceki adada iki kişi idik, oynanıyordu, koridorlarda koşuluyordu. Kaybedilmiş olan şeyden bahsetmemek lazım."

Vasco yanımıza geliyor. Evde, Orion ona şöyle diyor: "Öğretmenin gündüz hastanesinde benimle beraber gitar öğrenmesi isteniyor."

Vasco gülüyor: "Neden flüt değil?"

"Öğretmen ve ben gitar tercih ediliyor. Gündüz hastanesinde sadece bir gitar öğretmeni var." Vasco şaşırmış görünüyor: "Sahiden gitar mı öğrenmek istiyorsun Véronique?"

Orion incinmiş bir ifadeyle ve bazen kocaman açtığı o masum gözleriyle bana bakıyor. "Eğer Bay Pablo kabul ederse, Orion'la birlikte gitar öğrenmeyi isterim," diyorum.

Orion gülümsüyor. "En güzeli rüzgâr harpı, efendim. Gamma'yla verdiğin konserlerin biri radyoda dinlendi, efendim. Sen, gerçek hayatta rüzgâr harpı yapabilirsin. Oysa, sadece resimde yapılabiliyor. Gerçek hayatta, öğretmenle gitar çalınabilir sadece."

Sessizce yemeğimizi yiyoruz. Yemeğin sonunda, Orion yine odamızda çalışmaya gittiğinde, Vasco, altüst olmuş bir halde, şöyle diyor: "Bu çocuk bizi, Gamma ile beni, radyoda dinlemiş. Bizim bir rüzgâr harpı müziği yapabileceğimize inanıyor. Bu çok saçma, ama beni allak bullak ediyor."

Sesinde çaresizlik var. "Orion doğru duymuş, haklı, sen de bunu biliyorsun."

Vasco kızıyor: "Gene hayaller, zirveler, uçurumlar, boğulmalar, kuruntuların engin diyarı. Bizim zavallı varoluşumuz, geçici sanatımız dağların doruğunda ve rüzgâr da orada dev müziğini icra ediyor. Bu çok fazla Véronique, hayatın ve müziğin bu destansı, kahramansı tasavvuru, benim için çok fazla. Yaşasın motorlar, onların kesinliği, onların hesapla ve tecrübeyle denetim altına alınmış gücü. Senin müzik, sanat tasavvurun hayat filan değil, destan. Destan bitti."

Hiç bilmediğim bir öfke yükseliyor içimde, bu öfkeyi yaşa-

mam gerektiğini hissediyorum. Daima terbiyeli davranan, iyi yetiştirilmiş kadın olamam artık, aptalca kolumu kaldırıyorum, ağır bir şekilde masanın üstüne indiriyorum, kahvelik yere düşüyor. Bağıracağım sanıyorum, ama şüphesiz yan tarafta çalışan Orion yüzünden bağırmıyorum. Korkunç bir şekilde gergin, neredeyse dümdüz bir sesle şöyle diyorum: "Vasco, sen hiç anlamayacak mısın, kim olduğunu hiç bilmeyecek misin? Müzik sensin. Sen! Kaçtığın kendi hayatın. Başka hayatın yok, seçim hakkın olduğunu sanıyorsun, yok öyle bir hakkın, seçim yapılmış. Sen derinliklerin müziğini yapacaksın, ısmarlanmayan, denetim altına alınmayan müziği, ya da hiçbir şey. Bunda kahramanlık da yok, destan da. Bu böyle, o kadar."

İkimiz de duygulandık, öfkem kayboluyor ve onun karşısında ağlamak istemiyorum. Neyse ki Vasco provaya gidecek, bana sıkıca sarılıyor, Orion'a hoşça kal demeye gidiyor, onların kısa bir süre konuştuklarını duyuyorum.

Ağaç büyüdü, yükseliyor. Orion'u gara götürüyorum. Biraz alışveriş yapıyorum, yarın yeni konserler için yola çıkacak olan Vasco'nun valizini hazırlıyorum. Akşam yemeği hazır olunca sofrayı kuruyorum, Vasco geliyor, hâlâ allak bullak olduğunu görüyorum ama bana gülümsüyor. Bir partisyon uzatıyor bana. "Al, bekleyip soğumuş hali... Londra'da aşağı yukarı bunu çalıp söyledik, senin *Viking Melopesi*."

Bu şiir üzerine eskiden yazmış olduğundan çok daha açık ve zincirinden boşanmış bir müzik olduğunu hemen fark ediyorum. Bu da şarkıya, yaratıya büyük özgürlük tanıyor. Bu bir pist, daha fazlası değil, ama üzerinde koşulabilecek, sıçranabilecek, öne doğru fırlanabilecek bir pist, belki. Son dize birden yüreğimi dağlıyor: "Denizin atlarının bir daha tayları olmayacak." Bir daha tayları olmayacak, benim de bir daha çocuğum olmayacak, benimki yitip gitti. Bu dizeyi yazarken bunu mu düşündüm acaba? Bilmiyorum ama bu yara hep var. Denizin atları, onların dörtnala koşması, Orion'un üç yüz beyaz atının dörtnalı mı? – onların da

bir daha tayları olmayacak. Vasco bana bakıyor, çaresizliğimi görüyor. Bunun üstesinden gelmek için gayret ediyorum ve iğrenç bir şekilde kahkahalarla gülüyorum. Bir şey demiyor, elimi tutuyor, okşuyor. Diyorum ki: "Gülüyorum çünkü bu sadece güzel değil. Bu sensin... korkunç sorularını soran sen."

"Bunu öyle yapan senin şiirin."

Cevap vermiyorum, hazırladığım yemeği getiriyorum, yiyoruz, yavaş yavaş sükûnetime kavuşuyorum. Açlığım geçiyor, o yemeği silip süpürüyor, memnun oluyorum, diyor ki: "Gamma'yla beraber çalmaya karar vermemi sağlayan şey Orion'un iki resmi oldu, denizin ulu kadını ve rüzgâr harpı. Ona hoşça kal demek için uğradığımda bana şöyle dedi: Rüzgâr harpıyla aynı müziği yapabileceğin düşünülüyor, yapıldığı gibi sadece kafanın içinde değil, gerçek hayatta.

"O zaman anladım ki, müziğimi doğurmak için başkalarının karşısına korkmadan çıkmam, kendimi seyircinin rüzgârına ve ateşlerine teslim etmem gerekiyor. Henüz müziğimi doğuracak duruma gelmedim, Gamma'yla beraber Bretagne'da ve İngiltere'de bunu yapabildim. O zaman, Orion'un bazen bildiği o hakikatin içindeydim, bu hakikat beni çok korkutuyor zira hezeyana o kadar yakın ki."

Ona sarılıyorum, bu günün heyecanından sonra onunla başka türlü konuşamam. "Hemen gidip yatalım. Yarın seni erkenden gara götürmeliyim. Her şeyle ben ilgilenirim." Beni öpüyor, onu usulca itiyorum, yatıyor, kahvaltı için masayı hazırlarken belli belirsiz şunları düşünüyorum: Manş'ın altındaki tünelden gidecekler, önce gecenin tünelinden geçeceğiz. Müşfik bir gece, birbirine çok yakın iki vücut ve serbestçe ayrılmış rüyalar; muazzam meçhule giden, meçhulde başıboş dolaşan rüyalar, ayrılık saatini haber veren korkunç çalar saate kadar.

Her hafta, bu da hayatımıza yeni giren bir şey, Pablo ve Orion'la beraber gitar öğreniyorum. Daha ilk dersten, benim partisyon okuma avantajım varsa da, Orion'un daha çabuk öğrendiğini gör-

düm. Hatta kulağı benimkinden daha iyi ve hassas, bundan da biraz alındım. Bu dersler sırasında mutlu, yanlış bir nota çaldığı veya yanıldığı zaman bazen dişlerini gıcırdatsa da. Buna karşılık benim hatalarıma tatlılıkla gülümsüyor, kız kardeşinin daha hızlı öğrenemeyeceğini bilen bir ağabey gibi. Pablo bizi uyarmaması, sadece yanlış yaptığımızda o bölümü kendisinin baştan alması gerektiğini anladı, biz o bölümü doğru çalıncaya kadar.

Bir cumartesi, Empresyonistler Adası'nda her zamankinden daha uzağa koşuyoruz. Gayet iyi bildiğimiz küçük bir alana varıyoruz. Alanda motosikletliler için bir slalom pistinin direkleri görülüyor, motosiklet sürmeyi öğrendiğim dönemde böyle pistleri çok katettim. Direklerin karmaşık çizgisi Orion'u eğlendiriyor.

"Bu bir labirent. Ben de Minotauros'un beyaz atlarından biriyim."

Parkura giriyor, bir sirk atı gibi dizlerini çok yukarı kaldırıyor. Motosikletli bir adam geliyor, motorunu durdurup bağırıyor: "Ne işiniz var burada? Çıkın parkurdan. Soytarılıklarınızı başka yerde yapın."

Dehşete kapılan Orion duruyor ve, adam ona doğru ilerlediğinden, geriliyor. Adam, "Defolup gidin!" diye bağırarak ilerlemeye devam ediyor.

Kanım beynime sıçrıyor. "Defolup gidin ha! Ne hakla? Bu çocuğa dokunacak olursanız ya da ona tekrar hakaret edecek olursanız, sizi şikâyet ederim."

Benim karşısına çıktığımı görünce şaşıran iri yarı adam duruyor. "Burası benim pistim."

"Hiç de değil, bu alan herkese ait, motosikletlileri eğitmek için size ödünç veriliyor sadece, ama kimse yok."

"Öğrencim gelecek."

"Bu şekilde bağırmaya hakkınız yok. Motosikletliniz gelince meydanı ona bırakırız. O gelene kadar, direklerinizi devirmeden parkurunuzda dolaşacağız."

Adam "İyi, tamam..." diye homurdanıyor.

Parkuru tamamladığımız sırada motosikletli adayı geliyor.

Geçerken eğitmene şöyle diyorum: "Güzel bir slalom pisti, gayet iyi çizilmiş, sürmeyi öğrenirken ben de bu pistlere çok çıktım."

Yüzü gülüyor, elini bize uzatıyor: "Darılmak yok, hoşça kalın."

Öğleden sonra Orion ulu ağacını bitiriyor. Resim sehpasının üstüne yerleştiriyorum ve uzun uzun bakıyoruz. Eserin gücü ve büyüklüğü beni çarpıyor: "Bunun gibi bir resim yapmaya muktedir olduğuna göre, kendine güvenebilirsin Orion."

Dudağı hafifçe titreyerek bana bakıyor. "Güvenilemez efendim, zira senin söylediğin gibi muktedir olunmuyor. Hep hasta olunuyor, ailedekilerin düşündüğü gibi ve arkadaş-olmayanların surata haykırdığı gibi."

"Bu güzel bir ağaç, bununla gurur duyabilirsin."

"Gurur duyuluyor efendim, ama hakikaten yapılmadı. Kafanın içinde yapıldı, ama kafanın içinde istenen şey yapılmıyor, çoğu zaman şeytan var ve ışınlar ve fırtınada fırtınalanmış atlar. Hem sonra, efendim, gelip bakıyorsun, iyi olduğunu söylüyorsun. O zaman daha muktedir olunuyor. Ama gerçek hayatta öyle olunmuyor... Daha değil. Hâlâ küçük, çok küçük olunuyor."

Birden ulu ağacın sırrını anlıyorum; anlamadığı güçlere ve güçlü arzulara sahip devlerin arasında, yetişkinlerin arasında kaybolmuş, çılgına dönmüş bir halde yaşayan küçük bir çocuğun, henüz küçük bir çocuğun dünyayı görme tarzı bu.

Orion benden bir yardım, anaç bir koruma beklercesine bakıyor. Kendi kendime mırıldanıyorum: Ben senin annen değilim. Bu kadarı fazla, yapamam.

Orion boşluğa bakıyor, benim bulunduğum boşluğa ve ne kadar vakit alırsa alsın, dayanabileceğim müddetçe yapabileceğimi, bal gibi yapabileceğimi söylüyor sanki bana. İçimde bir şey haykırıyor: Zaten bir çocuğum var, ölü bir çocuğum, bir de Vasco var başımda. Yapamam! Zamanı, mekânı unutuyorum ve bütünüyle kendi terkedilmişlik duyguma gömülüyorum. Orion'un sesi aniden beni bulunduğumuz yere getiriyor. "İkindi kahvaltısını unut-

tun efendim."

Doğru, ikindi kahvaltısını unuttum. Gidip getiriyorum, bana bir tane bile bırakmadan bisküvileri yiyor.

"Bu resmi imzalamalısın Orion ve tarih atmalısın."

"Yazı güzel değil efendim, bozar."

Bir kâğıdın üstüne kurşunkalemle imza atmayı deniyor, yazısının çocuksu niteliğiyle resmin kesinliği arasında garip bir tezat var. Birkaç denemeden sonra, kabul edilebilir bir imza buluyor, ama sondaki *n* hâlâ çok büyük, benim çizmemi istiyor. Çiziyorum ve hepsinin üstünden gayet temiz bir şekilde mürekkeple geçiyor.

Başhekime ve müdüre göstermek için resmi bende bırakmasını istiyorum. Tartışmıyor, trenini kaçırmaktan korkuyor. Arabadan çıkarken şöyle diyor: "Senin resimlerin annesi olduğun düşünülüyor." Perona doğru yürüyor, tıka basa dolu evrenin çarpmasından korunmak için her zamanki gibi kıvranarak, aceleci, gizlenip saklanarak.

Ertesi gün ağacı Doktor Lisors'a ve Douai'ye gösteriyorum. Etkileniyorlar. Douai, resmi 13. bölge belediyesindeki toplu bir resim sergisinde sergiletebileceğini söylüyor bana. Resmini göstersin diye Orion'u bir sentez toplantısına çağırıyorlar. Oradan memnun bir halde dönüyor.

"Epey uzun kaldın. Resmini beğendiler mi?"

"Şaşırmışlardı. Bayan Darles senin bana yardım edip etmediğini sordu. Senin imzadaki *n*'yi yaptığını söyledim. Çok güldüler... Niye efendim?"

Belediyedeki serginin açılışında epey kalabalık var ve gündüz hastanesinde çalışanların hemen hemen hepsi gelmiş. *Büyük Ağaç* küçük bir salonda, 2 Numaralı Cennet Adası'nın birkaç resmiyle çevrili. Belediye başkanı salona geldi ve Orion'u kutladı, Orion ilk defa kravat takıp yeni bir takım elbise giymiş. Arkasında durmamı istedi, "resimde Theseus'un arkasında olduğun gibi". Ekiptekilerin çoğu Orion'un çalışmasının kalitesine şaşırdılar. Handi-

kapları yüzünden bu noktaya kadar gelebileceğini beklemiyorlardı. Çok ilgi gösterilen Orion hülyalı bir ifadeyle gülümsüyor ve ne diyeceğini bilemediğinde dönüp bana bakıyor.

Orion'un ailesi de orada, kalabalıktan ve oğullarının başarısından etkilenmiş haldeler. Jasmine'le tanışıyorum; çok makyajlı ama belli ki doğal haliyle güzel olan uzun boylu bir kız. Onu bir hasım gibi görmekte yanılmışım, çoğu zaman baş edilmesi hiç de kolay olmayan üvey kardeşi için bütün yaptıklarımdan dolayı bana teşekkür ediyor. Şöyle diyor: "İngilizcemi geliştirmek için İngiltere'ye gidiyorum, sonra bir tablo satıcısında iş bulmaya yarayacak birtakım sağlam bilgiler çalındı kulağıma. Böylece, ilerde belki Orion'a yardım edebilirim. Yeterince yeteneği olduğuna emin misiniz?"

"Onda yetenekten de fazlası var," diye cevap veriyor Vasco.

"Zavallıcık, varolmayan şeytanı yüzünden çok acı çekiyor da."

"Ona göre var," diyor Vasco, "Ona yardım edebilirsiniz Jasmine, ama resimden anlamayı öğrenmek gerekiyor. Burada, bu sergide, özgün olan tek resimler Orion'unkiler. Geri kalanı az çok kopya, moda veya dekorasyon."

Jasmine şaşırıyor. "Onun bir profesyonel olabileceğine inanıyor musunuz?"

"Kesinlikle."

"Anne-babası onu çırak vermek istiyorlar da."

O esnada müdahale ediyorum ve kendimi de hayrete düşüren bir güven ve inançla şöyle diyorum: "Olamaz. Orion için ya sanat var ya da psikiyatri hastanesi."

Jasmine belli ki kendisini büyüleyen Vasco'ya dönüyor. "Siz de mi böyle düşünüyorsunuz?"

"Evet, ve sizin de böyle düşündüğünüze inanıyorum küçükhanım."

Serginin sonunda Orion'un *Büyük Ağaç*'ı gündüz hastanesine vereceğini sandım. Ona soluk aldırmayan şu elinde tutma ve biriktirme huyu buna engel oldu. Merkez'e daha küçük ve daha az

ikna edici bir resim verdi.

Bu dönem zarfında Vasco başarıyla birçok konsere katıldı. Orion ilk defa eserlerini sergiledi. Bu hiç de az şey değil. İkisi, kendi asıl mesleklerini icra etmeye başlıyorlar belki de.

MÜFETTİŞ

FAZLA UMUT BAĞLADIM kuşkusuz, zira sergiden sonra Orion'umu bütün sorunlarıyla yeniden karşımda buldum, bu haftanın hareketliliğinden dolayı biraz daha ağırlaşmıştı sorunları. Gene de serginin hayırlı bir sonucu oldu, maaşım arttı. Vasco konserleri sayesinde epey para kazanıyor, benim de küçük bir şahsi müşteri topluluğum olmaya başladı. Hastalarımdan gülünç denecek kadar düşük saat ücreti talep ettiğimi söylüyor Gamma. Bana o kadar da düşük gelmiyor, daha yeni başlıyorum, müşteri kazanmak istiyorsam böyle yapmalıyım.

Pablo ve Orion'la gitar derslerine devam ediyorum. Üçümüz de bundan zevk alıyoruz. Pablo yakışıklı bir adam, hele gözleri şahane, ellerinin teller üstündeki incelikli ve ustalıklı hareketlerine hiç kayıtsız değilim. Benden çok daha hızlı ilerleme kaydeden Orion'a şaşıyorum, şimdiden bazı parçalarda öyle bir rahatlığa, neredeyse inanılmaz bir virtüoziteye sahip ki. Resmin yanı sıra, onu boş yere yöneltmeye çalıştığım heykelden ziyade, izleyeceği yol bu olmasın? Bu konuyu açtığım Pablo beni yanılgımdan kurtarıyor. "Orion çabuk öğreniyor ama müziği sizin gibi sevmiyor aslında. Gitarla kendini rahatlatmaya, kendini avutmaya çalışıyor, daha ileri gidecek değil."

2 Numaralı Cennet Adası'nın resimleri birbirini izliyor. Bazen hayal kırıklığına uğruyorum, bazen gözlerim kamaşıyor. Orion, elinden geldiğince, yaşamını bu resimlere oturtuyor. Sous-le-Bois'da-

ki tatili sırasında kuzen Hugo'yla mağaraları keşfe çıkıyor. Orion için dostluğun belki de aşkın başlıca çekim merkezi haline geldi Hugo. Bernadette ile Paule'ün adadan kayboluşunun sebebi bu mu? Bu dostluktan birçok mağara resmi doğuyor. Bunlardan birinde, mağaranın ağzında öpüşen iki oğlan görünüyor; kalemin izniyle ikisi de yakışıklı. Resmin adı *Tarihöncesi Duygular.* Bu duyguların ne olduğunu hiç bilemeyeceğim zira Orion belli ki aklını çok fazla kurcalayan cinselliğinden bana hiç söz etmiyor.

Bir gün Paule'ün portresi çıkıyor ortaya, bu Orion'un yaptığı ilk portre. Kot pantolonlu ve mavi gömlekli, yüzü biraz biçimsiz, Paule'e haksızlık edilmiş. "Paule bundan çok daha güzel," diyorum.

Orion resmi elimden alıyor, ilk defa görüyormuşçasına bakıyor ve şöyle diyor: "Bu yırtılabilir mi?"

"Evet, gelecek haftaya bir yenisini yaparsan."

Bunun üzerine resmi küçük kareler halinde büyük bir itinayla yırtıyor.

Daha sonra getirdiği portre bambaşka: Ne saçlar, ne gözler, ne burnun şekli Paule'ünkülere benziyor. Gene de, ona benzemediği halde, bu o. Daha uzun boylu, mavi gözleriyle, çevresindeki çiçekler ve yapraklarla daha bir güzelleşmiş. Arkasında, Orion'un tropikal bir çağlayan dediği şey düşüyor yüksekten. Mağaranın ağzında duran kuzen Hugo, onun için ulaşılabilirdi. Paule ona yasak, o bir kız arkadaş, ama belli ki kafasının içinde onun kız arkadaşı olmayacak asla. "Gözleri çok güzel, Orion."

Bir kahkaha atıyor. "Bu öbür adanın mavisi, numarası söylenmemesi gereken Cennet Adası'nın."

"Çok güzel bir mavi..."

"O kaybedildi. O çocuk okulunda öğretmen Julie ile tekrar bulundu. O zaman hep iyi notlar alınırdı, Marceline de öyle. Öğretmen Julie, ötekiler gürültü yaptığında ve hainlikler yapma ihtimali olduğunda, teneffüslerde elimizi tutardı. Şeytanın ışınlar fırlatabileceğini ve ısırtabileceğini ve tükürtebileceğini bilirdi. Bazıları şeytanın varolmadığını söylüyor. Bazen bu doğru, ama bir-

denbire aslında olunmayan bir deli gibi zıplatıyor ve gözleri fıldır fıldır çevirtiyor. Diyorlar ki, zıplayan şeytan değil, sensin, kendini tutmalısın. Çiş yapılması gerektiğinde, bir süre kendini tutabilirsin ama yapılması gerektiğinde yapmak gerekir. Şeytan zıplanmasını veya hani hoşlanıldığı gibi camların kırılmasını isteyince, yapmak gerekir, kendini tutamazsın. Öğretmen Julie bunu anlıyordu. Niçin yazıyorsun, bu bir kaygı diktesi değil."

"Bir kaygı diktesine dönüşüyor gibi, yazdığım zaman yükünü hafifletip seni rahatlatıyor bu, hem sonradan okuyabilirsin de."

"Peki efendim, öyleyse:

ALTI NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Çocuk okulundan sonra, ilkokula gidildi. Öğretmen Julie'ye hoşça kal demek zorunda kalındı... ağlanıyordu, daha kötüye gideceği hissediliyordu. Öğretmen Julie dedi ki: İkiniz, Marceline ve sen, okulda birbirinizden ayrılmayın, aynı sırada oturun, teneffüste sizi kışkırtmaya kalkarlarsa sırt sırta verin ve kendinizi savunun. Bunu yapabilirsiniz!

Okuluna gidilen öğretmenle konuştu. Adı Bay Barou, ama öğrenciler ona Bay Barut diyor. Biraz iyi biri ama teneffüste avluda olmuyor... Okul başladığında anneyle baba yeni bir okul çantası aldı, Marceline'e de alındı. Teneffüse çıkıldığında daha büyük oğlanlar ve kızlar var, onlar okul çantasının üstüne resimler ve haçlar çiziyorlar. Onun için de çıkmak istenmiyor ama... ama bir şeytan-kelimesi yüzünden çıkılmak zorunda. Bay Barou, Marceline ile beni ilk sıraya oturttu. İlk haftalar en iyi notlar alındı, ama teneffüslerde ve okul çıkışında korkuluyor. Marceline ile ben sırt sırta veriliyor ve kendini biraz savunuluyor, ama en büyükler daha kuvvetli vuruyorlar. Marceline artık istemedi, dedi ki: Okul çantalarıyla beraber öğretmenler odasının kapısına gidelim, orada saldırmaya cesaret edemezler... Ama ediyorlar, hızla gelip vuruyorlar veya koşarak çantayı düşürüyorlar. Bay Barou dedi ki: Burada durmayın, diğerleri gibi gidip oynayın... Ama şeytan-kelimesi oynamayı yasaklıyor, korkuluyor, sadece sınıfta olmak ve öğ-

renmek için öğretmeni dinlemek isteniyor.

Bir gün Yves, daha büyük bir çocuk, çok hızlı koşarak başımı duvara çarptı. Acıdı ve kanama oldu. Tekrar yapmak için geldiğinde, kolundan yakalanıyor ve Paris şeytanı onu ısırıyor. Bağırarak yerde yuvarlanıyor, Yves kanıyor, ama kananıyor da. Yves bağırıyor: Beni ısırdı, kanıyor, belki de kudurmuştur. Kanıyordu, doğru... biraz memnun olundu, zıplanmakta olduğu bilinmiyordu, ama çok yükseğe zıplanıyordu ve herkes bunu görüyordu, öğretmenler dışarı çıktılar ve sonrası hatırlanmıyor.

Anneyle baba müdüre gitti ve bir ikaz alındı. Cezalarla iki gün kapı dışarı edildi. Geri dönüldüğünde, öbürleri ısırır gibi yapıyorlar, sanki bir köpek olunmuş gibi... Notlar tepetaklak düşmeye başlıyor.

Bir gün müfettiş geliyor, çok saçı yok, biraz haince bir gözlüğü ve karatahtanın önündeki yükseltide duran sarı ayakkabılı büyük ayakları var.

Bay Barou, Marceline ile ödevleri iyi yaptığımızı ve sınıfta dinlediğimizi, ama kelime dağarcığının zayıf olduğunu ve sorulara cevap verilemediğini söylüyor.

Müfettiş diyor ki: Bakalım bu sınıfta bulunmaları doğru mu? Marceline'e bir şeyler söylemeye başlıyor. Onun cevapları bildiği görülüyor, ama Paris şeytanı cevap vermesini engelliyor. Marceline yüksek sesle ağlamaya başlıyor ve müfettiş artık onunla konuşamıyor. Diyor ki: Bir de öbürüne bakalım. Onun gibi ağlanmak isteniyor ama yasak kelime ağlanamayacağını haykırıyor, zira... zırva!.. zira oğlan çocuğu olunduğundan. Müfettişin ilk sorusu anlanıyor ve Bay Barou cevabın bilindiğini biliyor, ama bir türlü cevap verilmiyor... Bay Barou bir şey diyemiyor çünkü müfettiş tepesinde dikiliyor.

Müfettiş bir şey soruyor ama sanki hiç duyulmuyor. Büyük sarı pabuçları ve ezmeye başlayan uzun bacakları görülüyor sadece. Müfettiş Bay Barou'ya doğru dönüyor ve şöyle diyor: Bir soru daha, son bir şans verelim.

Bay Barou'nun gözleri şöyle diyor: Korkma! Cevap verileme-

yeceğini gayet iyi biliyor, tıpkı hâlâ ağlayan Marceline gibi... Koca gözlüklü müfettişin bunu bilmek işiydi. Şeytan beynimi fokurköpürtüyordu, eller titriyordu, müfettiş bir şey söylüyor ve söylediğinin artık duyulamayacağını anlamıyor. Koca sesi ve hareket eden sarı pabuçlarıyla beni öyle bir çok tabancalıyordu ki ona dayanılamıyordu... Sırayı kaldıramayacak ve ona, suratının ortasına, dan, dan, fırlatamayacak kadar yaş küçüktü o zamanlar. Sıradan kalkıldı, üstünde durduğu yükseltiye gidildi ve büyük gri bacaklarına ve kafama inen tokmaklar gibi olan sarı pabuçlarına tekmeler atıldı."

"Bunu yaptın mı Orion! Devam et... Sonra?"

"Evet efendim, bu yapıldı, ve ayaklarındaki büyük sarı tokmaklara rağmen kendini savunmayı beceremiyordu, pek saç olmayan başını sallıyordu. Ve tabancasını kaybetmiş yaşlı bir katil gibi geri geri giderek, ama... ama... siz delisiniz, diyordu.

Deli olunmuş değildi, bacaklarından daha yukarıya tekmeler atmak istenirdi. Belki de yere düşürülürdü, ama Bay Barou usulca elimi avcuna aldı, sen de öyle yapardın efendim, öbür eliyle ağlayan Marceline'i tuttu ve bizi dışarı çıkardı. O anda kimsenin olmadığı avluda olmaktan biraz memnun olundu. Sonra ne oldu bilinmiyor, Paris ve banliyö şeytanının kafanın içine bir uçtan öbürüne gerdiği gri bir bulut gibi her şey...

Kaygı diktesinin sonu."

"Bu yaptığın çok cesurca, Orion. Şeytan-Büyük Müfettişin karşısında kendini savunmaya cesaret eden küçük bir çocuk. Sana hayranım."

"Hoca-psikolog"u olarak böyle söylememem gerekirdi, biliyorum. Sadece dinlemeliydim. Ama nasıl? Cesaretine hakikaten hayranım. Bunu ondan saklamak, yalan söylemek olurdu. Onun yaşında ben böyle bir şey yapmaya cesaret edebilir miydim? Evet, ama böyle bir şey yapmam gerekmedi çünkü babam hep yanımdaydı. Ama o, bunu tek başına yaptı. Ona hayranım, düşündüğümü söylemeye hakkım yok mu artık?

Orion devam ediyor: "Kendini savunuldu, çünkü öyle bir çok korkuluyordu ki efendim, bu her zaman yapılamıyor. Neredeyse her zaman şiddeti şeytan yapıyor."

"Haklı olduğun zaman kendini savunmak, iyi bir şeydir."

"Ama sonrası iyi olmadı... sonra okuldan attılar. Okuldan atılan çocuk olundu. Sen olmasan efendim, gündüz hastanesinden de kovarlardı. Hem, müfettişe tekmeler atıldığı zaman, annemle babam senin gibi düşünmediler."

"Kimsenin sana bu şekilde davranmaya hakkı yoktu."

Saf gözleriyle bana bakıyor, bana biraz inandığını görüyorum, ama tam olarak değil. Başkaları gibi olmayı ve o zaman yaptığı o büyük hareketi de, kendisi olmak için gelecekte yapacaklarını da yapmak zorunda kalmamayı tercih ederdi. Gündelik bayağılığın ve başkalarının bakışlarının söndürmediği bir geleceği varsa eğer.

Düşüncelerimi yarıda kesiyor. "Sen bulundun, efendim, çünkü sen biraz öğretmen Julie gibisin. Sen aynı zamanda numarası söylenmemesi gereken adadaki mavi çocuk gibi bir şeysin."

Ayağa kalkıyor. "Beden eğitimine gitme vakti geldi, yoksa geç kalınacak, hoşça kal efendim."

Bana elini uzatıyor ve çıkıp gidiyor.

Bu sabah Roland geliyor; Doktor Lisors'un ricası üzerine iki aydır kabul ettiğim, ruhsal yönden son derece tutuk, on üç yaşında bir oğlan. Onu haftada birkaç kere görüyorum, çok hasta ve tek başına gelemiyor. Genelde annesi onu ziyaretçi girişine getiriyor, orada bekliyorum, elini tutup veya koluna girip koridorlardan geçerek küçük çalışma odama götürüyorum. Yolu gayet iyi biliyor ama kapıma kadar tek başına gelmeye asla cesaret edemez.

Odama gelince, gidip köşede oturuyor, dalgın bir edayla, yüzü duvara dönük bekliyor. Onunla konuşmaya çalışıyorum, cevap vermiyor, ona bir hikâye anlatıyorum, dinleyip dinlemediğini bilmiyorum, önüne bir kâğıtla boya kalemleri koyduğumda başını kaldırıyor ve ağzından çıkan tek kelime "Ne?" oluyor. "Bir ev, bir

dağ, bir köprü, bir oğlan çocuğu," diye cevap veriyorum. Bazen bir şey yapmıyor, bazen alelacele çizilmiş birkaç çizgiyle bir resim yapıyor, konunun ne olduğunu anlamak zor ama neyse ki renkler birbirini tutuyor. Bitirdiği zaman, ağzının içinde anlamadığım birtakım sesler çıkararak, yaptığı şeyi iki kalın çizgiyle karalıyor. Seanslar ona göre uzun ama gelmezlik etmiyor, bana bir tür güven duyduğunu, belki de burada olmaktan biraz zevk duyduğunu düşünüyorum bazen.

Bugün, oturur oturmaz, onu görmeyeyim diye duvara dönüp yüzünü saklıyor. Onunla konuşmanın imkânsız olduğunu hissediyorum. Masanın üstüne birçok kâğıt, kalem ve ilk defa suluboya, fırçalar ve bir kap su koyuyorum. Başını çeviriyor, ne yaptığıma bakıyor, bakışında azıcık ilgi var gibime geliyor.

"Biraz yakına gel Roland, daha kolay olur." Yaklaşıyor, kâğıtlara, boyalara bakıyor, bir fırça alıyor ve alışılmadık bir kuvvetle, "Ne?" diyor. "Biri... hareket eden biri," diyorum. Boyaları bir müsvedde kâğıdında deniyor ve aniden kararını veriyor. Birinci fırçayla uçurum gibi bir şey boyuyor yeşile, uçurumun dibini de maviye. Duraksıyor derken başka bir fırça alıp, kırmızı ve sarıyla korkunç bir şey boyuyor: Bir tür insan veya çocukların çizdiği türden bir çöp adam, zira bir başı, iki kolu ve altta iki adet bacağımsı bir şeyleri var. Bu çöp adam kolları önde uçuruma atlıyor ve yüzünün yerinde bağıran hatta uluyan açık bir ağızdan başka bir şey yok. Bu çöp adam, hiç şüphem yok, kendisi. Ona bakıyor ve her zamanki gibi siyah kalemi alıp üstünü çiziyor. Henüz yaş olan kâğıdı tutuyorum ve şöyle diyorum: "Böyle güzel bir resmi bozmamak lazım!.. Fırçalarla daha iyi resim yapıyorsun."

Yüzünde bir tebessüm belirecek gibi oluyor, ama bu umut boşa çıkıyor. Her zamanki gibi ağzının içinde bir dizi anlaşılmaz kelime mırıldanarak duvara doğru büzülüyor. Yanına gidiyorum, elime bir not defteriyle kalem alıyorum. "Strasbourg"u duyuyorum sonunda. İnsiyaki olarak, her gün oradan geçtiğim için, "Strasbourg-Saint-Denis mi?" diyorum.

İlk defa gözlerinin içinin güldüğünü görüyorum. Anlaşılmaz

kelimeler dizisine devam ediyor, hiçbir şey anlamıyorum derken birden "dingin" kelimesini duyup yazıyorum. Bu ne demek, epeydir mırıldandığına göre hangi uzun cümlenin içinde yer alıyor bu? Bu kelimeler ile Roland'ın boyadığı ve dehşet verici bir şekilde konuşan resim arasında nasıl bir ilişki var? Ölümden, intihardan mı bahsediyor bu resim? On üç yaşında!

Daha sonra bu resmi Orion'a gösteriyorum. Resme dikkatle bakıyor. "Çok çok iyi çizilmemiş, ama güzel bir resim."

"İnsanı korkutuyor."

Bir kahkaha atıyor. "Haklısın efendim, bu oğlan Paris şeytanı yoktur demez. Ona ışınlar gelmiş, beterin en beteri ve neresi olursa olsun kaçmak için bağırarak dalıyor. Suratını gerçek hayatta dağıtmaktansa resimde dağıtmak daha iyidir, sen hep bunu dersin efendim."

"Bunu Roland boyadı, onu buradan çıkarken gördün daha önce. Mırıl mırıl kelimeler söylüyor, hiç anlayamıyorum. Dün Strasbourg-Saint-Denis dedi, sonra da yığınla kelime, aralarında senin de bildiğin bir sıfat vardı: dingin."

"Bu bir sıfat değil öğretmenim, Saint-Placide bu.* Strasbourg-Saint-Denis ile Porte-d'Orléans arasında bir istasyonun adı."

"Eğer biliyorsan, bu ikisi arasındaki istasyonların adlarını söylesene bana. Hep mırıldanıp durduğu şeyleri çıkarırım belki."

Orion bütün metro ve otobüs hatlarını ve birçok istasyonun adını biliyor. Sayıyor:

"Strasbourg-Saint-Denis, Réaumur-Sébastopol."

"Çıkarır gibi oldum. Devam et."

"Etienne-Marcel, Les Halles, Châtelet, Cité, Saint-Michel, Odéon..."

"Bu işte..."

"Saint-Germain-des-Prés, Saint-Sulpice, Saint-Placide."

"Mırıldandığı bu."

* Fransızca dingin, telaşsız anlamına gelen "placide" (okunuşu: plasid) ile metro istasyonunun adının karışması. (ç.n.)

"Belki de okula gelirken kullandığı hat bu. Belki de okulu sevmiyor, tıpkı ilkokulun ve müfettişin sevilmediği gibi."

Roland okula mı gidecek... hangi okul ona uygun olabilir ki? Orion bana yardım etmiş olmaktan memnun.

"Şeytan ve onun Paris ve banliyöde yaptığı hainlikler, bunlar senden daha iyi biliniyor sanki, efendim."

"Doğru. Roland'la tanışmalısın, tatlı bir çocuk ama anlaması çok zor."

Akşam Roland'ın annesine telefon ediyorum. Evet, zorluk çeken çocuklar konusunda uzmanlaşmış bir okula gidiyormuş, bunu bana söylemeyi akıl etmemiş. Onu kendi götürüyor veya metroya bindiriyormuş, okul Strasbourg-Saint-Denis yakınındaymış.

"Metroya nereden biniyorsunuz?

"Saint-Placide'den."

Demek Orion yanılmamış. Sanki birini kaydettirmek istiyormuşum gibi okulu görmeye gidiyorum. Hiç de uzmanlaşmış bir okul değil. Derslerinde geri kalmış çocukların öğrenim seviyesine yetişmelerini, son sınıfların alelacele bakaloryaya hazırlanmalarını hedefleyen sınıflar var, ama yeniden eğitme, geliştirme diye bir şey yok. Genç bir gözetmen görüyorum. Roland'ı tanıyor, dediğine göre içine kapanıyor ve kimseyle konuşmuyormuş. Her hafta yapılan imtihanlarda hep boş kâğıt veriyormuş. Burada vakit kaybediyor.

Roland, sırrını Orion'un çözdüğü, geçtiği istasyonları tespih tanesi sayar gibi mırıl mırıl sayarak, şüphesiz orada yaşadığı mutsuzluğu anlatmak istedi bana. Oğlunu bu okuldan almasını söylüyorum annesine, önümüzdeki ders yılı için bir çözüm bulana kadar derslerinde yardımcı olması için bir öğretmen buluyoruz.

Bu seneki yaz tatilinden önceki ayları hatırlamaya çalıştığımda, bir sis algılıyorum sadece, yorgunluk ve çoğu zaman yalnızlıktan örülü gri bir sis. Sonra gündüz hastanesini, Orion'u, Roland'ı, hastaları seçiyorum. Vasco'nun gelişleri ve gidişleri; başarısı büyüyor zira. Provalar, artık nadiren bulunduğum konserler; zira hep erken

başlayan bir ertesi gün var, gündüz hastanesiyle, hastalarla ve dalmam gereken bilinçaltı diyalogla beraber.

Benim vücudum ve Paule'ün başıyla denize bakan ulu kadını Vasco Orion'dan satın aldı. Bana dedi ki: "Bu oğlan bir heykeltıraşın kafasına ve ellerine sahip. Heykel yapmayı denemek zorunda."

Dile getirilen bu düşünce, Paris Belediyesi'nin Atölyeleriyle temasa geçmeye itiyor beni. Orada yapılan işler nitelikli görünüyor. Aurélia'nın dediğine göre, dostlarından biri olan bir İtalyan heykeltıraş, gayet açık fikirli ve önyargısız bir insan olan Alberto, IV. Henri Lisesi'ndeki atölyeyi yönetiyor. Onu görmeye gidiyorum. Orion'a eşlik etmem şartıyla, onu atölyeye almayı kabul ediyor. Bir iş daha, ama belki de buna değecek.

Başhekim ve Douai onay veriyorlar. Gelecek sene Orion'un vaktinin büyük kısmının resme, heykele ve gitara ayrılacağını düşünüyorlar – ya da öyle düşünmelerine ben sebep oluyorum.

Orion ilkin heykel atölyesine gitmeyi reddediyor, korkuyor, sonunda orayı görmeyi kabul ediyor. Alberto'yu iyi ve nazik buluyor, oradaki heykeltıraşlar gündüz hastanesindeki öğrencilerden yaşça daha büyük, haince davranışlar olmayacak. Sonunda şöyle diyor: "Tatilden sonra, gidilecek."

2 Numaralı Cennet Adası'nın macerası yavaşlıyor. Birkaç güzel resim daha getiriyor, biri adanın bir panoraması, bağlı büyük bir balon var adanın üstünde, içinde kimse yok, masum havasıyla Orion'a benziyor. Kalın bir halatla adaya sağlamca tutturulmuş.

"Balonunun esaslı bir göbek bağı var, Orion."

Gülüyor, hayatının hassas bir noktasına kötülük düşünmeden temas edildiğinde olduğu gibi. Karşılık vermiyor.

FELAKETİN KAVMİ

GECE YAPILACAK BİR HALK ŞENLİĞİ nedeniyle, ertesi gün için bize hiç beklenmedik bir şekilde izin veriyorlar. Bunu çok geç haber aldığımdan, randevusu olan Orion'u uyaramıyorum. Ailesine telefon ediyorum. Evde kimse yok, kutlamaya gittiler muhakkak. Jasmine'e telefon ediyorum, o evde, yarın izinli olduğunu söyleyip bana gelmemesi konusunda Orion'u uyaracağına söz veriyor.

Hava güzel, evde yalnız kalmaya niyetliyim. Çay içtim, pencereler açık, kendimi harika bir şekilde özgür hissediyorum. Yaprakların yeşili, açık gökyüzü, güneş içime nüfuz ediyor, kendini tamamen buna bırakabilirim.

Yakında yaz tatili başlayacak, yakında Vasco dönecek, kırlara veya denize gidilecek belki.

Bir kere olsun vaktim var, güzelce yerleşiyorum, şarkı formunda bir şiir yazmak istiyorum, adını bile koydum: *Ormandaki İstasyon*. Sevgili babamla kırlarda bir oğlan çocuğu gibi geçirdiğim çocukluğumun hatırasını ve duygularını yansıtmaya çalışacağım.

Aşağıda bir kapı çarpıyor büyük bir şiddetle, sandığımdan daha çok rüzgâr var demek. Merdivende büyük bir gürültü kopuyor, kızlar birilerine büyük dolabı taşıtıyorlar herhalde. Bu beklenmedik patırtıya veremem dikkatimi, şiirin ilk dizesini bulmak üzereyim; çocukluğun ışığıyla aydınlanmış olarak çıkıyor ortaya.

Dizeyi tam yazacağım sırada, muazzam bir tekmeyle sarsılan karşımdaki kapı açılırken infilak ediyor adeta. Bir an şeytanın

orada olduğunu görüyorum – hayır, görmüyorum. Bu o, dehşet içinde hissediyorum, kötülük meleği duruyor karşımda.

Önce hiçbir şey seçemiyorum, öfke ve sitem dolu sözlerin sel gibi boşaldığını duyuyorum. Sonunda Orion'u görüyorum. Ama ne halde! Kendinde değil, iki sandalyeyi deviriyor, zaten açarken yardığı kapıyı bir tekmeyle kapatıyor. Solgun, terden sırılsıklam, uluyan ağzı açık, saçları tepesinde dikilmiş. Var gücüyle bağırıyor.

"Gara gelindi efendim, orada değildin... Değildin!.. Beklendi, beklendi, sonra evinin demir parmaklıklı kapısına kadar hızlı hızlı yürümek zorunda kalındı. Mont ve çanta yüzünden çok sıcak olmuştu, cehennem gibi yanıyordu."

Öyle şaşkınım, hâlâ öyle dehşet içindeyim ki, ağzımdan sadece şu sözler çıkıyor: "Montunu çıkarsaydın, yaz şimdi..."

"Çıkarılamıyordu efendim, Paris şeytanı çoktan felaketin kokusunu hissettiriyordu, yürünmeliydi, sonra koşulmalıydı... montla!.. Orada değildin!.. Değildin!"

"Ama Orion, bugün izin günü, gelmemeliydin."

"Doğru değil! Kimse bir şey demedi!.. Garda kimse yoktu! İlk defa yürüyerek gelmek zorunda kalındı. Kaybolmaktan korkuluyordu."

Yolunu bulmuş olması ne şans, diye düşünüyorum.

"Bütün o küçük yollar yüzünden yanlış yapılabilirdi. O zaman ne olurdu?.. O zaman ne olurdu efendim... hiç bilinmeyen bu banliyöde!"

Feci terliyor, susamış. Çantasını ve montunu çıkarmasına yardım ediyorum. Elini yüzünü yıkasın diye onu lavaboya götürüyorum, onu kuruluyorum biraz, vücudunun öfkeden hâlâ sarsıldığını hissediyorum. Ona portakal suyu veriyorum, bardağı bir dikişte boşaltıyor ve pencereden fırlatıyor. Başını öne eğiyor, boğa olacak, üzerime mi saldıracak? Hayır, yönünü değiştiriyor ve mutfağımızın göz önünde olmasını önleyen paravana saldırıyor. Tabaklar korkunç bir gürültüyle devriliyor, düşerken çoğu kırılıyor, alnının yaralandığını görüyorum.

Soğukkanlılığıma tekrar kavuşuyorum, sakin ve daha ziyade

kuru bir sesle şöyle diyorum:

"Yaralandın Orion, kanıyorsun. Yarayı yıkayıp temizlemek lazım. Bir yara bandı koymak lazım. Banyoya gel."

Beni izliyor, alnının kanadığını görüyor, korkuyor. Sakinleşiyor ve yarasına bakmama müsaade ediyor. "Şimdi alında bir sargı var, herkes görecek. Annem kızacak."

Düşmanca bakıyor bana. "Hem, şimdi ne yapacağız?"

"Yemek saati sayılır. Yemek hazırlayacağım, ama evde pek bir şey yok."

"Sonra?"

"İstersen seni geri götürürüm, yahut da burada kalırsın ve her zamanki saatte seni gara bırakırım."

"Resim yapmak için kalmak tercih edilir."

Ben yemeği hazırlarken baksın diye *Géo*'nun bir sayısını veriyorum. Aklımın sesini dinlemeye çalışıyorum ama çok korktum ve mevcudiyeti fena halde canımı sıkıyor hâlâ. Nihayet bir kere olsun bütün bir gün yalnız kalmıştım ve yazabilecektim. Sandığın kadar iyi biri değilsin Véronique. Hayır, o kadar iyi biri değilim ve bugün hiç olamam...

Orion mutfağa yanıma geliyor. Kırılmış tabakları toplamasını söylediğimde bunu canı gönülden yapıyor.

"Kaç tanesi kırılmış?"

"Beşi efendim, bir tanesi de birazcık."

"Kırık parçaları çöp kutusuna at. Gündüz hastanesinin sigortası bunları karşılamazsa sen ödersin. Bardağı da. Yardığın kapıyı da."

Ne zaman para söz konusu olsa, tasarruf duygusu canlanıyor ve onu sakinleştiriyor. Yemeğimizi yiyoruz, kalan yumurtayı ona yapıyorum, bir tabak patatesi de paylaşıyoruz. O dolaylı tarzıyla soruyor: "Evde domates var mı?"

"Yok, gelmeyeceğin için almadım."

"Portakal suyu var mı?"

"Kalanı az önce içtin."

Sessizce ve çabuk çabuk yiyor. Yemek tabağını ona uzatıyo-

rum. İçindekini bitiriyor.

"Benim biraz daha yemek istemeyeceğimden emin misin?"

"Bunu anlayamayacak kadar korkuldu."

Öfkem geçiyor, çünkü ben de korktum. O ve ben, dünyayı ve dünyada olanları anlayamamanın gizli dehşeti altında ezilen bir kavimdeniz. Ama teslim olmuyoruz. Daha değil! Birden, Orion'la yaptığım çalışmanın özünü, ona yönelik talihli ve talihsiz karşıaktarımımın özünü bunun oluşturduğu gün gibi aşikâr oluyor gözümde: Teslim olmama gücünü kendinde bulmasına yardım etmek. Hayır, asla teslim olmayacak! Bütün bunlar bir uğultu içinde geçiyor aklımdan, yüzümden belli olmalı ki resim çizerken veya boyarken kâğıda baktığı gibi bakıyor bana. Benim ona karşı hissettiğim merhametin aynısını görüyorum yüzünde. Aramızda sessizlik, huzur, neredeyse mutluluk dolu bir an oluyor; birbirimize dayattığımız gayreti, belirsiz umudu hafifleten bir an.

Kollarını çırpıyor biraz. "Şeytan içeri girerken kapıyı kırdığında korktun mu efendim?"

"Çok korktum. O ana kadar şeytanı hiç görmemiştim."

Yüksek sesle gülüyor, memnun. "Şeytan garda uzun süre bekledi de ondan. Onu durduracak kimse olmadan atladı. Eve kadar koştu, başı ve vücudu ele geçirecek zamanı oldu."

"Şeytan çıktı mı şimdi..."

"Bilinmiyor, efendim."

Bir an susuyoruz, sonra soruyor: "Çikolata yok mu?"

Tatlı olarak çok sevdiği çikolatayla bisküvi ikram etmeyi unutacaktım az kalsın. Mutfakta hiç bisküvi yok gerçi ama bir paket çikolata kalmış. Genellikle birkaç paket veririm ona.

Evin tamtakır olduğunu hemen anlıyor ve daha uzun dayansın diye çikolatasını birçok eşit parçaya bölüyor. "Bu öğleden sonra ne yapılacak efendim, bir kâğıt ve guvaş var mı?"

"Lazım olan her şey var, resim levhanı hazırlayayım."

Yerleşip oturuyor, önce duraksıyor, derken ilan ediyor: "Bahçe içinde küçük bir ev yapmak istenir, apartman dairelerinden hoşlanılmıyor. Anneyle babanın sahip olmadığı bahçe içindeki

küçük ev yapılmak isteniyor. Kafanın içinde bu var."

Ana hatlarını çizmeye başlıyor, keyfi yerine gelmiş görünüyor, öbür odaya geçiyorum, masama oturup demin Orion'un baskını yüzünden yazamadığım dizeyi hatırlamaya çalışıyorum; *Ormandaki İstasyon*'un ve çocukluk duygularının kapısını bana açacak olan dizeyi. Uçup gitmiş, başka dizeler geliyor aklıma, bunları yazıyorum, bir uyuşukluk çöküyor üstüme, kapıya kadar gidiyorum. Orion gözle görünür bir şekilde zorluk çekerek guvaşıyla uğraşıyor. Bırakayım uğraşsın, zira sabahki sahnenin neden olduğu yorgunluk ve sıkıntı beni biraz uzanıp yatmaya zorluyor. Mücadele ediyorum, mücadele ediyorum ama huzursuz bir uykuya dalmaktan kendimi alamıyorum.

Tehlikeli yönde bir hareketlenme olduğunu, bir şeylerin fokurdayıp kaynamaya başladığını hissediyorum. Yarı uyanıyorum, Orion'un masaya vurduğunu duyuyorum, bildiği bütün küfürleri ve lanetleri savuruyor, ama sesini henüz yükseltmiyor. Sandalyesini deviriyor, birazdan sıra masaya gelecek, uyan, uyan Véronique, her şey çığırından çıkmak üzere. Bugün yapamam, bununla bir daha baş etmek istemiyorum.

Gene de kalkıyorum, kapıyı açıyorum, pandomima kopmuş. Aynı gün iki kere, hem de bir tatil günü, bu kadarı sahiden fazla! Ben de sabrımı yitirmek, onun gibi bağırmak istiyorum. Eğer böyle yaparsan işin nereye varacağını bilemezsin. Odaya girmeli, yaptığın da bu zaten, ve sakin bir sesle şöyle demeli: "Ne oldu Orion? Sinirlenme böyle. Sana yardım edeyim mi?"

Gözleri fıldır fıldır oynuyor, kendini tamamen kaybetmiş halde, gene de şunları söylemeyi beceriyor: "Karmançorman eden şeytan, saçlarımdan yakaladı ve sandalyeyi düşürttü. Bahçe içindeki küçük evde yanlışlar yapıyor, bahçe içindeki küçük evleri sevmiyor. Tükürtmek ve ısırtmak istiyor, Bay Barut zamanındaki gibi tıpkı. Hem sonra, hem sonra efendim, işemek... işemek gerek ve bugün tek başına oraya gitmeye cesaret edilemiyor. O da bunu biliyor ve oraya gidilecekse gidilmeli. İstiyor ki pantolon ıslatılsın ve her yer... Ve ağlanıyor işte, aynı onun istediği gibi!"

Elinden tutuyorum, onu tuvalete götürüyorum. "Gir hadi, şeytan içeri girmesin diye ben kapının önünde duracağım."

Orion kapıyı kilitliyor, anahtarı çıkarıyor. Bana bitmeyecekmiş gibi gelen bir süre boyunca idrarını yapıyor. Neyse bitti, kıpırdayıp duruyor. "Sifonu çekmeyi unutma Orion." Çekiyor, dışarı çıkmak istiyor, kapıyı kilitlediğini unuttu.

"Kapı kapalı!.. Anahtar yok!.. Anahtarı şeytan aldı."

"Cebine koymuşsundur."

"Onu çaldı, orada değil. Kapı kırılacak."

"Canın acıyacak Orion, anahtar öbür cebindedir."

Anahtarı buluyor, deniyor, öyle telaşlı ve gergin ki kilide sokmayı bir türlü beceremiyor. Başıyla kapıya çarpıyor. "Kes şunu Orion! Gene bir yerini kanatacaksın. Sakinleşmek için benimle birlikte nefes almaya çalış." Nefes alıyorum, sesli bir şekilde nefesimi bırakıyorum, aynısını yapıyor.

"Tamam, yeter Orion, anahtarı yavaşça kilide sok. Oldu! Çevir!"

Kapı açılıyor, Orion nefesi tıkanmış, gözyaşlarını silerek kapıda duruyor. "Sen söylenmemesi gereken adadaki doktor gibisin efendim. O derdi ki: Nefes alın! Sonra da: Nefes almayın! Kıvılcımlar çaktıran karanlıkta söylerdi bunu. Şeytan orada gümbürpestil etti. Nefes almayın! Ve hop, içime atladı. Nefes almayın, Paris ve banliyö şeytanının istediği de bu."

"Ama ona rağmen nefes alıyorsun Orion, bu harika bir şey."

"O kadar değil efendim, neyse ki bazen bağırarak kaçıyor, üç yüz beyaz atın geldiğini duyuyor da ondan."

"Ellerini yıka Orion ve fermuarını kapat. Sonra guvaşına bakarız, gördüğüm kadarıyla bayağı ilerlemişsin."

Odayı topluyorum ve tablosuna bakıyoruz. Orion'un bir yanının hayalini kurduğu ideal küçük ev yemyeşil bir fonda, yepyeni. Küçük bir bahçenin ortasında, kare şeklinde. Giriş katında bir kapı, sokağa bakan bir pencere, bir garaj. Birinci katta çatı penceresi şeklinde iki büyük pencere. Demir parmaklıklı bir giriş, bir posta kutusu, ortasında çiçekler olan iki yuvarlak çimenlik; çakıl dö-

şenmiş bir yol çimenliği çevreliyor ve kapı ile garajın önünde genişliyor. Orion'un guvaşının ve ideal küçük evinin baş aşağı devrildiği yer bu çakıl. Bu tümüyle onun evcilleştirilmiş yanı, kendisinin de söylediği gibi, vahşi yanının reddetmiş ve yıkıp geçmiş olduğu yanı.

"Guvaşa karmaşık ayrıntılarla başlamışsın Orion. Bütün bu olanlardan sonra şimdi onu tamamlamak çok zor. Başka bir gün bitirsen daha iyi olur. Bugün içinde canavarlar var. Faaliyete geçmiş yanardağlar. Sana rahat vermiyorlar, hepsi kötü değil. Bu canavarlardan birini çizsen daha iyi edersin, çizdiğin zaman canavarlar canını o kadar çok acıtmıyor."

"Göğsümü acıtıyorlar efendim, kıvırıp büküyorlar ve daha aşağıya vuruyorlar."

"Tabakları kırarak, kapıyı parçalamaya çalışarak onları dışarı çıkarmak istedin, fakat tek yapabildiğin kendi canını acıtmak oldu. Bu canavarları esere dönüştürmek daha iyi olur. Bir canavar dizisi, tıpkı daha önce yaptığın Theseus dizisi ve 2 Numaralı Cennet Adası dizisi gibi."

Orion şaşakalıyor, derken gözlerinde bir çeşit tebessüm beliriyor utangaççа.

"Ne zaman yapılıyor bu?"

"Hemen başla, vaktin var daha. Bahçe içindeki küçük evini büyük kırmızı resim kartonuna koyacağım. Ne zaman istersen oradan alırsın. Kâğıtların var, güzel bir kâğıt seç."

"Çini mürekkebiyle mi?"

"Nasıl istersen. Neden kalemle büyük bir resim yapmayı denemiyorsun? Küçük ebatta çok güzellerini yapmıştın."

Bir kâğıt alıyor, çeşitli kalemler deniyor, iki tanesini seçip işiyle ilgili her şeye gösterdiği zanaatkâr dikkatiyle uçlarını açıyor. Bu dikkat, düşünce ve davranışlarına sıklıkla çelme takan ürkek tutarsızlıkla tuhaf bir şekilde çelişiyor. Öne eğilmiş, kâğıdının üstünde önceden bulunan bir şeyin şifresini çözüyor sanki, zira resminin kenar çizgilerini kendinden gayet emin bir şekilde çiziyor. Bir sandalye çekip yanına oturuyorum, biraz sıkılıyorum ama

işine huzur içinde devam edebilmesi için benim bakışıma ihtiyacı olduğunu hissediyorum. Bazen başını hızla benden yana çeviriyor, İyi mi? diye sorarcasına.

O zaman alçak sesle: "İyi. Devam et," diyorum.

Köşelerle ve sivri dişlerle dolu çizgilerin oluştuğunu görüyorum. Orion uykuya dalar gibi dalıyor çalışmaya. Artık bana ihtiyacı yok, Orion'un ikindi kahvaltısı için biraz bisküvi ve portakal suyu bulur muyum diye aşağıya, komşularımıza iniyorum – zira bende hiçbir şey kalmadı. Delphine'i orada görünce şaşırıyorum, bir sonraki rolünü prova etmekte. Heyecanlı bir halde ayağa kalkıyor. "Onu yatıştırmayı başardın, bu sabah deli gibi geldiğinde ve tırabzanı sökmeye çalışarak yukarı çıktığında senin için öyle korktum ki."

"Hiç tahmin etmedim, gürültüyü duydum ama büyük dolabı taşıyorsunuz sandım."

"Sana vurmadı ya?"

"Kapıyı tekmeyle açtığında şeytan karşımda duruyor sandım. Nihayet ortalık birazcık sakinleşti."

"Tabak çanak kırdı galiba, değil mi? Sana yardım edeyim diye yukarı çıkmayı düşündüm, sonra böylesi daha beter olur dedim kendi kendime."

"İyi yapmışsın. İkindi kahvaltısı için biraz portakal suyuyla bisküvin var mı?"

"Var tabii... sana da ne sabır lazım!"

Her zamanki eli çabukluğuyla hazırladığı küçük tepsiyle yukarı çıkıyorum. Tepsiyi Orion'un yanına, tekerlekli sehpanın üzerine koyuyorum. Çabucak bir göz atıyor. Her şeyin her zamanki gibi yerli yerinde olduğunu görüp memnun oluyor.

İşi epeyce ilerlemiş. Şimdiden kâğıdın üstünde saklanan bir canavar var. Bedeni henüz bir çizgiden ibaret ama bize doğru çevrilmiş başındaki iri masum gözleri, dünyanın engelliler kavminin omuzlarına bindirdiği olanca yükten, olanca zalimlikten ürkmüş bir halde bakıyor. Bunlar Orion'un gözleri; onları tutuşturan öfkeye veya onları karartan ve fıldır fıldır döndüren hezeyana rağmen

beni ona bağlayan gözler.

"Gözleri çok güzel Orion, onu bütün bahtsızlığı ve acılarıyla içinde saklamaktansa çizmenin daha iyi olduğunu gördün işte."

Gülüyor. "Korunmak için bir canavar bu, efendim. Boynuzlarıyla süngüleyebilir ama onun arkadaşı olunuyor."

"Bu senin en iyi resimlerinden biri olacak. Kahvaltını bitir, gara gitmemiz lazım."

"Seninleyken efendim, yapayalnız olunmuyor, iki kişi olunuyor, mavi çocukla olduğu gibi."

Bir şey demiyorum ama arkasını getirmiyor.

Gardan dönünce Jasmine'e telefon ediyorum.

"Tatil olduğunu Orion'a haber vermemişsiniz. Onu beklemiyordum. Korkunç bir halde geldi buraya."

"Çok şey kırıp döktü mü?"

"Daha kötü olabilirdi ama çok ıstırap çekti."

"Ya siz?"

"Ben de öyle. Telefon etmeliydiniz Jasmine."

"Ettim."

"Öyleyse Orion nasıl oldu da geldi?"

"Annesi şenliğin ertesi günü boş kalacağına çok sevinmişti. Tatil olduğunu Orion'a söylemeyi unutmuş olmalı. Herkes sizin gibi enayi değil."

ATÖLYE

ANLAŞTIĞIMIZ GİBİ Orion'u heykel atölyesine gelmeye ikna etmem vakit aldı. Bu atölye IV. Henri Lisesi'nin çok geniş bir salonunda bulunuyor. Atölyeyi, orada geçirdiğim sayısız saatleri ve onu çevreleyen yapıların orantılı mimarisini zihnimde birbirinden ayrı olarak düşünmem mümkün değil.

Atölyeyi yöneten Alberto, madenlerle çalışıp onlarla soyut ve dışavurumcu bütünler meydana getiriyor. Burada böyle bir şey yok. Kil ve alçıyla çalışılıyor. Başka bir şey isteyen olursa kendi malzemesini getiriyor, bu da nadiren oluyor.

Orion'u atölyeye götürmeyi başardığım gün, her yaştan çok sayıda katılımcı var. Alberto geleceğimizden söz etmiş olmalı ki, birçoğu başını kaldırıp bize bakıyor. Çoğu birbirini tanıyor, hafif bir sohbet uğultusu hüküm sürüyor atölyede. Orion şimdiden korkuyor, bana yapışıyor ve gitmek istiyor.

Neyse ki Alberto öyle güleç, gerginlikten öyle uzak biri ki, Orion'un içi biraz rahatlıyor. Alberto bize aletlerin, malzemelerin yerini gösteriyor, temel teknikleri açıklıyor, bizi çalışacağımız yere götürüyor ve yanımızdan uzaklaşıp heykeltıraşların arasında dolaşıyor, yaptıklarına bakıyor, küçük bir tavsiyede bulunuyor veya işi takdir ediyor, çoğu zaman da meramını tebessümle ifade ediyor. Orion bana gittikçe daha çok yapışıyor. Ona aletler getirmeli, heykeltıraş sehpasını kurmalıyım. "Haydi gidip kil alalım," diye öneriyorum.

"Cesaret edilemiyor efendim."

"Sen burada kal, ben gidip getireyim."

"Yalnız kalınamaz efendim, ışınlar var."

Ne yapmalı? Bir not defteriyle kalem çıkarıyorum. "Ne hissediyorsan onu çiz, bu arada ben de sana kil getireyim." Bunu kabul ediyor ve derhal çizmeye koyuluyor.

Acele ediyorum, ama bu yaptığım yanlış, kili nasıl tutacağımı bilmiyorum. Neyse ki Alberto imdadıma koşuyor ve iki kil topağını sehpalarımıza koymama yardım ediyor.

Orion not defterini bana uzatıyor, içinde bulunduğumuz salonu kabataslak çizmiş, açık kalmış kapıyı büyüterek. Alberto resmi görüyor ve şöyle diyor: "Hacim duygusuna sahipsin, Orion."

Orion korkuyor, hacim kelimesini anlamadı, gözlerini fıldır fıldır oynatıyor. "Ne yontacağını bilmiyor," diyorum hemen Alberto'ya.

"Küçük bir kafayla başla."

"Paris şeytanının kafası yapılabilir mi?"

Alberto gülüyor. "Nasıl istersen."

Orion, tek kelime etmeden, derhal işe koyuluyor. Zaman zaman, orada olduğumdan emin olmak istercesine bana doğru dönüyor, sonra etrafına bakıyor. Neye bakıyor? Kapıya bakıyor. Alberto, benim ricam üzerine, kapının açık bırakılmasını söyledi. Böylece Orion, eğer çok korkarsa kaçıp gidebileceğini görüyor.

Benim ne yaptığımı soruyor. "Küçük bir piramit."

"Labirent yapmak için mi?"

"Belki."

O kadar ilerleyebileceğimi sanmam, elimdeki kille çalışmakta ve dört yüzeyi düzleştirmekte zorlanıyorum. Alberto bana birkaç tavsiye veriyor. Orion'un işine bakıyor. "Gayet becerikli, daha önce heykel yaptı mı?"

"Hayır, hiç."

"Bence bu işi kavrayacak."

Bu demek ki benim için umut yok, ama önemli değil, boşlukla ve dolulukla çalışmayı öğrenmek ilgimi çekiyor. Hem kendim için burada değilim.

Orion ürkmüş bir hayvan gibi, biri ona yaklaşır yaklaşmaz ba-

na öyle bir sokuluyor ki çalışmayı kesmek zorunda kalıyorum. Sonunda işine dalıyor, ben de öyle ve elimdeki kil topağı harabe halindeki bir piramide benzemeye başlıyor. Gelecek sefer onu perdahlayacağım, hatta üstüne bir kapı bile yapacağım.

Orion şeytan başını bitirmek üzere, beklediğimden daha yüksek oldu, gözleri iki karanlık delik, insanların gözlerinden daha tehditkâr, burnu yok, bu da ilkin rahatsız ediyor sonra gözünü alamıyor insan. Küçük ağzı genişçe açılmış, çığlık atıyor herhalde. 2 Numaralı Cennet Adası geliyor aklıma.

"Küçük vahşi kızın çığlığı çıkıyor ağzından."

Orion'un gözleri parlıyor. "Duyulmayan bir çığlık bu, dilsiz henüz."

Alberto yaklaşıyor. "Başın çok iyi olmuş. Yeteneklisin. Üstüne nemli bir bez sar, gelecek sefer bitirirsin."

"Bitirilemez, efendim."

"Neden?"

Orion gözlerini fıldır fıldır oynatıyor, kollarını çırpıyor. "Bitti, efendim."

Alberto başa bir daha bakıyor ve şöyle diyor: "Doğru, haklısın."

Bir baş işaretiyle veda ederek yanımızdan uzaklaşıyor. Ben gene de iki kütleyi nemli bezlere sarıyorum. Onları yan yana bir rafın üstüne koyuyorum. Orion'dan aletlerimizi yerine koymasını istiyorum, yapamıyor, bunu benim yapmam lazım. Yetenekli, orası kesin, ama ben başıma fazladan koca bir iş açmak üzereyim.

Çıkıyoruz, az önce yaşadıklarının içinde tümden kaybolmuş bir halde beni izliyor. Arabaların gürültüsü arasında, Saint-Jacques Sokağı'ndan aşağı iniyoruz, ağzını bile açmıyor. İkimizin farklı otobüslere bineceği durağa geliyoruz.

Birden gözlerini bana doğru çeviriyor. "Küçük vahşi kız şeytanın ağzının içinde çığlık atıyor. Mavi çocuğu çağırıyor, Paris şeytanı bizim duymadığımız bu çığlıkla karmabulamaç oluyor. Gözleri çöküyor, burnu düşüyor, yapıldığı gibi gurul gurul sesler çıkarıyor."

Önce onun otobüsü geliyor, çantasına sıkıca tutunmuş bir halde yan durarak biniyor ve bir köşeye sığınıyor.

Küçük çalışma odamdan biri çıkarken diğeri içeri girdiği sırada karşılaştıklarından, zamanla Orion ile Roland arasında bir çeşit alışkanlığa dayalı dostluk kuruluyor. Roland'ın tedavisi etkisini göstermeye başlıyor, biraz konuşuyor, severek resim yapıyor. Çökkün edasının arkasına sığınacağına, giderek daha sık, geniş bir tebessümle koruyor kendini. Bir sabah geç kalıyor, her zamanki gibi onu almak üzere iki kere kapıya gidiyorum, artık gelmeyeceğini düşünüp çalışmaya dalıyorum. Birden, çalınmadan, çalışma odamın kapısı şiddetle açılıyor. Gelen Roland, nefes nefese kalmış, çok korkmuş, benim gülümsediğimi görünce gülmeye başlıyor. "Gördün mü, çalışma odama kadar tek başına gelebiliyorsun."

"Bilmiyordum. Gecikmenin nedeni tıkanma, korkunç bir tıkanıklık..."

"Asıl senin tıkacın fırlamış."

Gülüyor, hiç yapamayacağını zannettiği bir işi başarmaktan memnun ve gururlu. O günden itibaren çalışma odama tek başına geliyor, artık onu almaya gitmiyorum.

Başhekim bu olaya çok şaşıyor. "İçinde gizli kalmış imkânlar var, bunları ona keşfettirmek lazım. Hangisinin işe yaradığına bakmak lazım. Orion'la onun sorunları farklı, aynı şeylerden korkmuyorlar. Onları birtakım faaliyetlerde bir araya getirmeyi denemek lazım. Heykel atölyesini bir deneyin."

Deniyorum, Roland gelmeyi kabul ediyor ama gelmiyor. Sonunda, onu evden alacağımı söylüyorum. Eve vardığımda, ablası onu bulamadıklarını söylüyor. Yüksek sesle şöyle diyorum: "Seninle anlaşmıştık Roland, bekleyemem, bir daha da gelip seni almayacağım."

Çıkıp gidiyorum. Liseye giden sokaktan yukarı çıkarken üstümde bir bakış hissediyorum. Arkamı dönmüyorum. Bir sonraki köşe başında, yoldan geçenlerin arasına karışmış olan Roland'ı görüyorum. Arkamdan yürümeye devam ediyor. Lisenin kapısın-

da Orion'la buluştuğumda, yanımıza geliveriyor.

Orion atölyeye neredeyse alıştı. Üstünde çalıştığı işini ve aletlerini kendi başına almaya gidebiliyor. Gerisi gene bana düşüyor. Roland, Orion'un işinden çok etkileniyor; yelkenli ve kürekli bir Viking kayığı. Kilden yapıldı ve bazı parçaları demir telle sağlamlaştırılmasına rağmen çok kırılgan. Bu ayrıntı çokluğu Roland'ı hayran bırakıyor ve her zamanki gibi cesaretini kırıyor. "Süper! Ben asla böyle bir şey yapamam. Acaba gidebilir miyim?"

"Hayır. Daha basit bir şey yap."

Onu sehpanın başına oturtuyorum, kille ilişki kuramıyor, ona küçük bir çimento kütlesiyle bir bıçak getiriyorum. "Bıçakla kazarak bir hayvan yapmayı dene."

Bu hoşuna gidiyor. "Boğa olur mu?"

"Nasıl istersen, ama yapması zor."

Biraz çalışıyor, derken, birkaç dakika sonra, yüzünde koca bir tebessümle, diğerlerinin ne yaptığına bakmaya gidiyor. Onunla konuşurlarsa, gülümsemeye devam ederek hemen oradan ayrılıyor. Tedaviyle, korkuları, Orion'un korkularından daha fazla azaldı, Orion henüz bir tek Alberto'ya yaklaşabiliyor.

Orion sinirleniyor, demir telle sağlamlaştırdığından beri gemi direği ve kürekleri kırılmıyor ama yelken düşüyor. Roland boğasına bir sürü ayak yapmaya başlıyor. "Dört tane yeter," diyorum. Anlamamışa benziyor ve ayakları bir türlü oyamıyor. Yoruluyor ve işi bırakma raddesine geliyor. Aniden, yelkeninin durumu yüzünden gittikçe sinirlenen Orion'a dönüp soruyor:

"Ayaklar nasıl yapılır?"

En kötüsünü bekliyorum, zira Orion'un burun delikleri şişiyor, nefesi hızlanıyor ama Roland bunun farkında değil. Kütlesini ve bıçağını öyle bir güvenle uzatıyor ki Orion sakinleşiyor. Kütleyi alıyor, Roland'ın heykel sehpasına daha rahat edeceği bir şekilde yerleştiriyor ve tek kelime etmeden, her zamanki özen ve dikkatiyle, Roland'ın ana hatlarını kabaca yonttuğu ayakları boğanın biçimsiz vücudundan ortaya çıkarmaya başlıyor. Yedi ayak var. Bunları kesip dört ayaklı bir hayvan haline mi getirecek? Hiç öy-

le değil, Roland'ın düşünme sistemini derhal kavrıyor. Genelde aleladeliğe yaklaşan bir gerçekçiliğe düşkün olan Orion, Roland'ın boğasının yedi koca ayağı ve boynunda tek bir boynuzu –zira bunun için bir tek orada bir girinti bırakmış– olabileceğini pekâlâ kabul ediyor. Roland sevinçten uçuyor, Orion bazı açıları biraz daha belirginleştiriyor. Hiç yuvarlatılmamış kübik bir boğa bu, çok küçük, başı öne eğik. Yedi ayağı üstünde sağlam bir şekilde yerli yerine oturunca, saldırmaya hazır görünüyor.

Orion her tarafına bakmak için boğayı kaldırıyor, sırtının üstüne dayıyor ve karnını göstererek Roland'a şöyle diyor: "Buraya kamışını yap."

"Nereye istersem mi?"

"Heykeltıraşlıkta her şeyi nasıl istersen öyle yapabilirsin."

Viking gemisine dönüyor. Roland boğanın karnını yontuyor biraz. Sonuca hayran kalıyor. Kırmızıya boyamak istiyor. Gidip boya getirmem gerekecek, bunu zevkle yapacağım çünkü Roland'ın renkler konusundaki doğru ve doğal zevki çalışmalarının gerçekdışı niteliğiyle tezat oluşturuyor.

Orion yelkeniyle boğuşuyor ve sinirleniyor. Soruyorum: "Yelken şart mı? Vikingler her zaman yelken çekmezlerdi."

Gemisinin genel biçimi güzel, kurumlu ve vahşi; yelken, kürekler bu muhteşem biçimi bozuyor. Orion, bir kez daha, yaptığı şeyi ayrıntıya boğuyor. Yanına gelen Alberto bu durumu teyit ediyor. "Gemin yelkensiz daha iyi olacak ve daha az kırılgan."

Bir krizin bütün semptomları beliriyor Orion'da, ama Alberto'nun önünde açığa vurmaya cesaret edemiyor. Alberto ekliyor: "Muhasebeci, Orion ve Roland'la birlikte ona uğramanızı istedi."

"Onlar için ve kendim için çekleri verdim."

"Üçünüz de sicil defterini imzalamalısınız, yoksa başım derde girer. Okul idaresini biliyorsunuz."

Biliyorum, gitmek gerek ama hiç de günü değil, zira Orion şimdiden homurdanıyor: "İstenmez, otobüs kaçacak."

"Daha erken, vaktin var daha."

Durumu çok kötü, biraz zıplıyor. Neyse ki Roland şöyle di-

yor: "Seninle geliyoruz öğretmenim." Atölyeden çıkıyoruz, lisenin heybetli merdiveninin önünden geçiyoruz, sırtımda bir acı hissediyorum. Aniden dönmemeli, önce başımı çevirmeliyim. Çığlığımı zor tutuyorum. Orion bıçağını bırakmamış, bıçağın ucu gömleğimi delip geçmiş. Yüzü çok solgun, kendinde değil. Roland bunu şaka zannedip gülüyor. Bu gülüş korkumu alıp götürüyor, Orion'a dönüyorum ve "Bıçağını yerine koy," diyorum.

Roland kahkahayla gülüyor. "Boğanın kamışı gibi!"

Orion gevşiyor ve Roland'la birlikte gülüyor. Bıçağı cebine sokuyor. Elini tutuyorum ve böyle el ele, arkamızda Roland, muhasebecinin odasına giriyoruz. Adam içini çekerek söyleniyor: "İşimi kolaylaştırmıyorsunuz." Çok solgun, ter içinde kalmış olan Orion'un elinde kalem tereddüt ettiğini görüyor. "Olmuyorsa, bir çarpı işareti yapın."

"Çarpı* yapmak istenmiyor, efendim. Ölmek istenmiyor."

Muhasebeci omuz silkiyor, bu arada Orion iri, çarpık çurpuk harflerle sonunda imzasını atıyor. Roland imzalayacağı yeri şaşırıyor ve baştan başlıyor.

Ben de imzalarken, muhasebeci şöyle diyor: "Buraya tuhaf çocuklar getiriyorsunuz. Umarım güvenliği sağlıyorsunuzdur."

"Sağlıyorum, hep yanlarındayım."

"Buna gücünüz yetiyor mu peki?"

"Şu ana kadar evet."

Ve otobüse binmek üzere onlarla birlikte dışarı çıkıyorum.

Roland'ın uzaklaştığını görünce içimi bir hüzün kaplıyor. Dün beni görmeye geldi, seans iyi geçti, tam giderken küçük bir resim kartonu verdi bana. "Bu senin için. Babamın bir portresi." Başka bir şey eklemeden gitti.

Kartonu açınca, beceriksizce yapılmış siyah-beyaz bir resim gördüm. Portre falan değil kesinlikle. Roland portre yapamaz, çizmeyi bilmiyor ama gene de bu resim esrarengiz bir şekilde baba-

* Fransızcada haç anlamına gelen kelimenin bir diğer anlamı da imza yerine yapılan çarpı işareti. (ç.n.)

sının ölümünü çağrıştırıyor. Karanlık bir olaydan doğmuş felaketi karşı konulmaz bir şekilde akla getiren, kalın, kaba çizgiler ve siyah mürekkep lekelerinin iç içe geçtiği bir bütün. Muazzam bir kederin tanığı, anlaşılmamış bir kederin, onun gelişimini bunca zamandır engellemiş olan bir kederin. Renkler konusunda çok yetenekli olan Roland, bir kâğıt parçasının üstüne bir parça mürekkeple ölümü ifade etmeyi başarmış, belki de bu kâğıdı acısını paylaşayım diye bana vermiştir.

SARI KÖPEK

VASCO'YU dün akşam bekliyordum. Gelmiyor, telefon edip turneler yüzünden çok yorgun olan Gamma'nın son konserlerinden önce Londra'da rahatsızlandığını ve konseri iptal etmek zorunda kaldıklarını söylüyor. Doktor düşüncesini belirtmemiş, ama endişeliymiş. Belki yarın onu hastaneye yatıracakmış.

Bu sabah, Orion'u gardan almaya gittiğimde, iyi olmadığını hemen fark ediyorum, bir haftadır bu halde. Ben de iyi değilim, bu yıl durmadan çalıştığım için yorgunum, Vasco'nun gidiş gelişleri yüzünden çok acı çekiyorum, gittikçe artan başarılarının Gamma'yı sürüklediği yorgunluk ve gerilimden dolayı endişeliyim. Şimdi de, tam Orion sebebini bilmediğim yeni krizlerin eşiğindeyken Gamma hastalanıyor.

Orion beni garda biraz beklemiş, öfkeyle arabaya binip kapıyı hızla çarpıyor. Bugün hem onun öfkesini hem kendi yorgunluğumu taşıyacak halim yok, bu kadarı fazla!

Fazlaymış, peki ne olacak? Hiç, böyle işte. Spor kıyafetlerini giymiş, ben de öyle, arabayı Chatou köprüsünün altına park ediyorum ve adadaki patikaya giriyoruz. Gökyüzü bulutlu, ama Seine kıyısındaki ağaçların kubbesi altında insan kendini adeta bir koruda zannedebilir; aklıma ormandaki okul koşuları geliyor, bunlar çocukluğumda yaz mevsimi, okulun son günleri ve tatilin kapıda olduğu anlamına gelirdi.

Koşmaya başlıyorum, Orion'un beni geçmesine izin veriyor ve artık ona hep dediğim gibi, "Önden git, ben sana yetişirim," diyorum. Biraz hızlanmak ona iyi gelecek ve kıpır kıpır halini yatış-

tıracaktır. Bir süre zıplıyor, topaç gibi kendi etrafında iki kere dönüyor ve nihayet muntazam adımlarla yola fırlıyor, biraz hantal, dalgalanan uzun saçlarıyla ayıya benziyor biraz da.

Onu izlemek istiyorum ama bugün koşamayacağımı fark ediyorum, tüm yılın yorgunluğu birden dizlerime çöküyor. Bu fırtınalı ay, bir anı bile boş olmayan günlerim, zaman yokluğundan harap olan aşkım, hayatım; bütün bunlar, yürekten söküp atılamaz umudun sürdürdüğü hep kaybedilen savaşı hatırlatıyor. Bu umut nedeniyle gündüz hastanesinden maaş alıyor –bunu unutmuş değilim– ve Vasco'nun belirsiz yazgısına yük olmadan yaşamayı başarıyorum.

Ayaklarımı sürümem, kendimi güçten düşmüş –hatta içimden bir sesin inleyerek dediği gibi çatlayacak halde– hissetmem hiç önemli değil, zira Orion benim sayemde adada koşuyor, ciğerlerini biraz temiz havayla, biraz sükûnetle dolduruyor, kaygı yüzünden çoğu zaman sıkışmış, ezilmiş olan mide çakrasını –güneş fırtınası– gevşetiyor. Birazdan yanına gidip, onu elleriyle ve alnıyla ulu çınarın titreşim dalgalarını yakalarken bulacağım.

Bir köpeğin havladığını duyuyorum, bela kokusu alıyorum, adımlarımı sıklaştırıyorum ve farkında olmadan koşmaya başlıyorum. Orion'u ufak sarı bir köpek tarafından bir çalılığın dibinde kıstırılmış halde buluyorum, köpek etrafında zıplıyor ve hırçın bir sesle havlıyor. Dertop olmuş, dehşete kapılmış Orion yerinden kımıldamıyor ama kollarını hafifçe çırpıyor, bu da köpeği azdırıyor. Yorgunluğumu hissetmez oluyorum, artık tek hissettiğim öfke ve Orion'un çaresizliği. Yerden bir değnek alıyorum, köpek üstüne doğru geldiğimi görüp kaçıyor. Değneği fırlatıyorum, kılpayı sıyırıyor, köpek tiz bir inleme koyuveriyor.

Yaptığım hareket yüzünden saçlarım dağıldı, kimbilir neye benziyorum? Rengi atmış, yitip gitmiş birinin şaşkın ifadesiyle Orion, köpek kaçıp gideli beri çok yükseğe zıplıyor.

O esnada, sarı köpeğin haykırışının telaşa verdiği iki kadıncağız korudan fırlıyor. Her kriz başlangıcında olduğu gibi şunları tekrarlıyorum: "Orion, Orion, benimle birlikte adadasın, beni ta-

nıyorsun. Korkma, köpek kaçtı."

Havaya diktiği gözlerini indiriyor, bakışı ortaya çıkıyor. Bana şaşkınlıkla bakıyor, beni görüyor, beni tanıyor. Sarı köpek koyu renk yağmurluklar giymiş iki hanımın –yakındaki golf sahasında oynayan genç kadınların anneleri– arkasına saklanmış; hanımlar hakarete uğramış bir edayla bize bakıyorlar.

Orion'un gördüğünün bu sinir bozucu yaygaracı köpek bozuntusu değil, kendi içinden fırlamış bir canavar olduğunu biliyorum – ama nasıl da cılız bir bilgi bu. Yeterince hızlı tepki gösteremiyorum, Orion elimden kaçıyor, hanımlara ve köpeğe doğru koşaradım gidiyor. Bir yay gibi gergin, eğilmiş bir halde, onlara doğru hiddetle havlamaya ve tükürmeye başlıyor. Rezalet koptu işte ve buna fırsat veren de benim mevcudiyetim, yoksa Orion bu şekilde zincirinden boşanıp kudurmaya asla cesaret edemezdi.

Köpek sesini kesip tüyüyor, bu yıkıcı rüzgârın etkisiyle sürüklenen iki hanım patikanın görünmeyen kısmına kaçıyorlar. Ne söyleyeceklerini şimdiden duyar gibiyim. "İki delinin saldırısına uğradık. Saçı başı dağınık cadı gibi bir kadın köpeğime bir odun fırlattı. Neyse ki isabet ettiremedi. Şikâyet ederdim. Öbürü, tam bir çılgın, bizi korkutmak için havlayıp tükürüyordu. Geri dönmek zorunda kaldık, bizi takip edecek zannettim. Adanın bu kısmına olur olmaz insanlar gelir oldu, üstelik golf sahasına bu kadar yakın, inanılır gibi değil. Nasıl müsaade ediyorlar?"

Ben olduğum yerde mıhlanıp kalmışken, Orion'un bilinci yavaş yavaş yerine geliyor ve terden sırılsıklam bir halde, küçük hızlı adımlar atarak, daha ziyade gururlu bir edayla yanıma dönüyor. Sarı köpeği ve geçimsiz görünen, çantalı iki hanımı tek başına püskürttüğü doğru.

Ben yerimden kımıldamadığımdan, bir şeyler mırıldanıp arada kısa kahkahalar atarak etrafımda dönüyor. Serseme dönmüş bir halde içimden şöyle diyorum: Neticede Orion büyük bir kriz geçirmedi, belki de bugün geçirmez. Bu işin olumlu tarafı, ama buna kıyasla o ne gerilemeydi öyle! Hiç de korkutucu olmayan bir köpekten duyulan bu çocukça korku. Havlamaları, tükürmeleri

bunca yıldır birlikte yaptığımız çalışmanın inkârı, iptali gibi yankılandı içimde.

Koşarak arabanın olduğu yere geliyoruz, deminki yorgunluğumu unuttum.

Orion yerine geçmeden önce şöyle diyor: "Eğer böyle devam ederse, Kara Kayalar'a giden trene binilecek."

"Kara Kayalar..."

"Orada denizde yüzülecek... dümdüz ileri!"

Korkuyorum zira bunun kafasının içinde inatla evirip çevirdiği fikirlere denk düştüğünü anlıyorum.

"Böyle yapılacak, eğer devam ederse... eğer ne olduğu bilinmeyen şey devam ederse, efendim."

Ardından, bir an sustuktan sonra, "Acaba dip boylanır mı? Dibi boylamak isteniyor mu?"

Onu dinliyorum, elimden daha fazlası gelmiyor.

Derken haykırıyor: "Yaşamak isteniyor! Yaşamak isteniyor!"

"Yaşamak istemek iyi bir şey Orion ama, Ben, yaşamak istiyorum demelisin açıkça."

"Hayır efendim, iyi Fransızca konuşulamaz. Biz... (ah, bu biz nasıl da dokunuyor bana!) engelli Fransızca konuşulabilir sadece, karmançormanlaştırılmışların, abuksabuklaştırılmışların Fransızcası. Sabahları ehlileştirilmek için gündüz hastanesine gidenler ve akşamları metronun ağzına girmek için oradan çıkanlar. Biz, ikimiz böyleyiz. Efendim, çoğu zaman bir şeyler öğretiyorsun, bazen de sana dikte ediliyor ve sen bir şeyler öğreniyorsun. Şeytan olmadığı zaman, sanki biliniyormuş gibi yapılıyor, ama hakikaten bilinmiyor."

Ona bir havlu uzatıyorum, ter içindeki yüzünü kuruluyor, arabaya giriyoruz, evde Vasco'dan haber bulacak mıyım acaba diye düşünerek arabayı çalıştırıyorum. Yemeği hazırlıyorum. Orion her zamanki gibi çok yiyor, fakat kaygının neden olduğu tiklerden yüzü çökmüş halde.

Yemekten sonra, bahçeli küçük ev taslağına devam etmek istiyor.

"Zor olur, en iyisi bir yenisini yap."

"Olmaz, yapmak lazım, efendim."

"Lazım"ı sorgulamanın "Bilinmiyor"u sorgulamak kadar imkânsız olduğunu biliyorum, Orion'un kaçınılmaz hezimete kadar gitmesine izin vermek gerekiyor, bu hezimeti arzuluyor belki de.

Kendimi çok bitkin hissediyorum, Orion daha iyi ışık alan yatak odasında olduğundan, öbür odanın halısı üzerine uzanıyorum biraz. Tam içim geçmek üzereyken Orion'un güldüğünü, şarkı söylediğini, ıslık çaldığını ve çok geçmeden zıplamaya başladığını işitiyorum.

Çabuk uyan, bu işin sonu kötü bitecek. Ona bir kaygı diktesi teklif etmek geliyor aklıma, onun hakkında bildiğim hemen hemen her şeyi bu diktelerden öğrendim; bu diktelerde, ayrıntılara duyduğu manyakça ihtiyaç sayesinde, başka türlü söyleyemeyeceği veya saklamaya çabaladığı şeyi dile getiriyor bazen. Ayağa kalkıyorum, gidip teklif ediyorum. Ret cevabı, kaygı diktesi istemiyor ve gözlerini üstünü lekelediği korkunç resme dikiyor öfkeyle. Lekeyi silmesine yardım ediyorum, sonra kâğıdı resim kartonuna koyuyorum, buna itiraz etmiyor. Gergin bir halde gülmeye devam ediyor, buna dayanamadığımı biliyor, bu şekilde gülmeyi kesebilir ama yapmıyor çünkü onunla birlikte acı çekmemi doğru buluyor herhalde. Buna ben de inanıyor muyum acaba?

Aman, aman! Ne fantazma! Psikanalitik teknik nerede hani? Douai ne der, Lisors ne der? Gene de, gerçek bir profesyonele yakışmayan aşırıya kaçmış bu acının ardında, bölük pörçük kelimeler anlamaya başlıyorum.

"Kara Kayalar... deniz kenarında... eğer başarılamazsa... stajda... Orada denize atlanabilir... çok uzağa yüzülebilir... ve sonra... Gelecek hafta... babamın atölyesinde işe başlanıyor... temmuzda her gün... Ya kriz geçirilirse... Ya ışınlar gelirse... ya araç-gereç kırılırsa... O zaman?.. O zaman, efendim?.. İşe yaramazın teki, bir ne-çok-yanlış!.. Yapılacak tek şey... Ne demek istendiğini anlıyor musun?"

Anlıyorum. Babasının çalıştığı atölyede bir ay boyunca çırak-

lık edecek olması, onun el becerisine, özen ve dikkat isteyen işlerden hoşlanmasına uygun düşüyor, ama kaygı haline değil. Atölyede işi parçaları kopya etmek olacak, kopya etmek onu korkutur, hayalgücünü şaha kaldırır ve onu çarpan ışınlara yol açar. Gündüz hastanesi, çıraklık saatlerinin sınırlanması için ailesine baskı yapsın diye, genel toplantıda açıklamam gereken bu olacak. Korktum zira Orion'u hiç bu halde görmedim, intihar fikri ilk defa bu kadar açıkça dile geliyor onda.

O sırada yüzü biraz sakinleşiyor, bana bir kâğıt uzatıyor ve tamamen değişmiş bir sesle ilan ediyor:

"YEDİ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Üç gün önce, anneyle baba taşradaydı, gece korkuldu, daha önce hiç duyulmamış bir gürültü. Kokular ışını haber veriyordu, geldi, vurulup çarpılındı... tartaklandı... araklandırıldı. Hayalgücüne kadar kırılıp parçalandı.

Renkli 2 Numaralı Cennet Adası yok artık... ağaçtaki ev yok... rüzgâr harpı yok... adada Bernadette de yok, Paule de, öğretmen de yok. Balonla veya denizaltıyla gelen arkadaşlar yok. Hep sokaklar, arabalar, metrolar, kavga eden otobüsler. Eğer ışınlar, eğer bilinmeyen gürültü hayalgücünü bile altüst ederse, hiçbir şey kalmaz... sığınmak için ne ada, ne tropikal Atlantik Okyanusu. Yalnız, yapayalnız kalmak istenmiyor kendi hayalgücünün içinde... İsa'nın, gürültü bile olsa, şeytan ona vursa ve onu atsa bile, hep İncili var. Ama eğer şeytan zırvalatırsa, yıkımlandırırsa yaptığı şekilde... kendi alanı olunmaz. Hayalgücünde kız ve erkek arkadaşları olunsun diye bir alana ihtiyaç var, gerçek hayatta ışınların altında zıplanıp durulsa da.

Kaygı diktesinin sonu."

Kesik kesik sözleri, homurtuları, engelleyemediği ve karnıma sancılar girmesine neden olan o asabi gülüşüyle, Orion'un istemeden istediği şey benim sakin olmam, hep daha sakin olmam ve ona şöyle demem: "Sakinleşmek için başka bir resim yap Orion,

kafanın içinde duracağına kâğıdının üstünde durması daha iyi olan bir canavar."

İtiraz ediyor. "Bugün kafanın içinde resme konulacak canavar yok."

Bırakıyorum söylesin, ona yeni kâğıtlarla çini mürekkebi getiriyorum.

"Henüz çizmediğin bir canavar var, seni okuldan attıran müfettiş. Onu tekmeledin, ama resimde çok daha fazlasını hak ediyor."

"Evet! Dan, dan, taşaklarına ateş!"

Bu fikir onu heyecanlandırıyor, bir kâğıt seçiyor, bir kalemi yontuyor. Birden dönüp, "Bakma, söz veriyor musun?"

"Söz veriliyor."

Kahkahalarla gülüyor ve çizmeye başlıyor. "Bu gösterilmemesi gereken bir resim."

İkindi kahvaltısını hazırlıyorum. Telefon çalıyor, arayan Vasco. "Dönemiyorum, Gamma iyileşmedi, doktor onu hastaneye yatırmak istiyor. Annesi gelecek, Gamma'yla birlikte karar verecekler."

"O kadar ciddi mi?"

"Bilmiyorum, çok zayıf düştü. Gamma senin gelmeni çok ister."

Birden durumun ciddiliği kafama dank ediyor. Gitmeliyim ama...

"Orion hiç iyi değil Vasco, yarın gündüz hastanesindeki genel toplantıda onun durumundan mutlaka bahsetmeliyim. Babasıyla konuşmalıyım. Gelecek hastalar var, bu saatten sonra onlara artık haber veremem. Ancak yarından sonra uçağa binebilirim, daha önce imkânsız."

"Yani, Orion yüzünden mi şimdi Londra'ya gelemiyorsun?"

Vasco benimle nasıl sert bir tonla konuştuysa, aynı sert tonla itiraz etmek üzereyim. Birden aklıma sevgili babam geliyor, o olsa şöyle derdi: "Biraz öyle... bu benim işim!"

"Biraz öyle, Vasco... Orion, benim işim!" diyorum.

Bu cevap öfkesini yatıştırıyor, bana tatlılıkla şöyle diyor: "Seni anlıyorum Véronique, belki de şu an Orion Gamma'dan daha hastadır. Kızmakla hata ettim, ama burada her şey o kadar zor ki, hiçbir şeye yetişemiyorum duygusuna kapılıyorum. Gamma'nın sana ihtiyacı var. Ne zaman gelebilirsen o zaman gel. Öperim." Telefonu kapatıyor.

Orion gelip ikindi kahvaltısını ediyor. Şimdi neşesi yerinde, gürültülü bir şekilde yiyip içiyor. Benim kederli olduğumu görüyor. "Sanki ağlamak ister gibisin, efendim."

"Kederliyim ama ağlamıyorum."

"Bay Vasco gitti diye mi kederlisin?"

"Dostumuz Gamma Londra'da hastalanmış."

"Radyoda şarkı söylüyor, onu dinleniyor ama neden hep Bay Vasco'yla birlikte bir yerlere gidiyor?"

"Konserler için, bu onların mesleği."

"Ya sen, sen kalıyor musun?"

"Ben kalıyorum, çünkü bana ihtiyacı olanlar var. Senin gibi, Orion."

Buna memnun oluyor, ama aklı resminde, onun için öbür odaya dönüyor. Telefona sarılıyorum, yarından sonrası için Londra'ya bilet ayırtıyorum. Vakit ilerliyor, "Treninin saati geldi," diye haber veriyorum Orion'a.

"Hayır efendim, bu resmi bitirmek lazım, trene bir saat sonra binilecek, haber vermek için evi ararsın."

Telefon ediyorum, annesi açıyor, bu beklenmedik gecikmeden dolayı şaşkın. Orion'un babası dönmemiş, onu ertesi sabah arayabileceğim bir numara veriyor. Bu vesileyle ona şöyle diyorum:

"Bu günlerde Orion çok sinirli ve tasalı. Böyle olması için bir sebep var mı?"

"Ah biliyor musunuz, bizim için hiç farkı yok. Neredeyse her gün böyle."

Ben cevap vermeyince, ekliyor: "Merkez'de, onun iyiye gittiğini düşünen sizsiniz."

"Fakat şimdi resim yapıyor, heykel yapıyor, sergiliyor."

"Sanatçı, bu gerçek bir meslek değil. Şayet stajından sonra denemek üzere işe alınabilirse, daha iyi olur."

Israr etmiyorum, yarın babasıyla işim daha rast gider belki.

Yandaki odada Orion'un şarkı mırıldandığını, ıslık çaldığını, bir yandan da alçak sesle: "Dan! Dan! Gününü göreceksin!" diye bağırdığını duyuyorum.

Kapıyı aralıyorum, kendini tamamen işine vermiş, kendi çığlıklarının ve neşeli taşkınlığının farkında değil. İşini yarıda kesecek değilim, bir sonraki trenin saatini beklemek gerekiyor, Orion tarafından hapsedilmiş olarak beklemek, halbuki benim canım Gamma'cığım hasta ve Vasco'nun bana ihtiyacı var.

Bir gevşeme egzersizi yapmak için halının üzerine uzanıyorum. Kolay değil. Orion'un sükûnete kavuşmasına yardımcı oldum belki ama şimdi onun fantazmalar dünyasına, hezeyan atlarının beyaz dörtnalının yankılandığı dünyasına ben düşüverdim. Fırtınalar, adalar, Minotauros'un öldürülüşü ve karanlıkta sırıtan ölü başlarına insanın ayağının takıldığı Labirent'in kapalı yolları, hepsi orada.

Ah, psikanalizin kesin bir bilim olduğunu düşündüğün günler geride kaldı. İtiraf et, bilime çok bel bağlayan bir öğretmenin kızı olarak, günün birinde bir ruh mühendisi olacağına inandın. Gülüyorsun, ama ümit ettiğin buydu, facialarıı, sonra da Felaket'i hesaba katmak gerektiğini çok çabuk fark etmiş olsan bile. Halbuki, içinden, sevgili babacığın gibi düşünüyorsun hâlâ: Bilim dışında selamet yok! Gevşe, her şey o kadar vahim değil, Orion daha iyi şimdi. Biraz senin bilgin sayesinde, en çok da mevcudiyetin sayesinde. Omurganın bilincine var, çözülmesi gereken boyun omurlarının, daha, daha. Bütün yapıyı gevşet, bacakları, ayakları. Esnek kalması gereken her şeyi, esnek, oynak. Bir çınar değil, büyük Model değil. Az çok düşünen bir saz* bile değil. Akışkan, akışkan, ırmak, güzel köprü kemerleri olan, tıpkı bir zamanlar erkeklerin o

* Fransız matematikçisi, fizikçisi, filozofu ve yazarı Pascal'in *Düşünceler* adlı eserinden: "İnsan bir sazdır, doğanın en zayıfı; ama düşünen bir sazdır". (ç.n.)

kadar beğendiği bu uzun bacaklar, bu tunçtan dizler gibi, bunlar hâlâ burada, daha çok gevşetmelisin, daha, daha çok. Kendini olduğun gibi kabul et: bir ayağın hizmet etme, verme, kendini verme açlığı çektiğin yerde, öbür ayağın sanatta, şüphede ve belkinin daimi talebinde.

Gevşe, kendini serbest bırak, çöz kendini... biliyorsun, aksıyorsun biraz... çok... delice... hiç... Gamma diyor ki, benden, Orion'dan, Vasco'dan eminsin, ama kendinden asla.

Beni bunun için seviyor, şimdi ağzımın içinde nefis bir içecek olan bu huzur için. Sonsuz büyüklüğün içine girmesine izin ver... Tıpkı onun yaptığı gibi. Birkaç dakika boyunca onun kollarındayım. Başımı, tüm bedenimi muazzam büyüklükte bir omza dayıyorum. Beni uyku okyanusundan ayıran yüksek yalıyarın üstündeyim...

Kapı birkaç kere hafifçe vuruluyor, Orion beni halının üzerinde gevşemiş ve mutlu bir halde görünce gülüyor.

"Gevşeme egzersizi yapıyorsun, yaptırdığın gibi."

"Sen daha fazlasını yapabilirsin Orion."

"Yalnız yapılamaz efendim, neredeyse hiçbir şey yalnız yapılamaz. Resim bitti. Trenin saati geldi sayılır." Ayağa kalkıyorum, o çoktan hazır. "Resmini götürüyor musun?"

"Hayır, anneyle babaya göre bir resim değil bu. Öğretmenden... ve Bay Vasco'dan başka kimse göremez."

Yola çıkıyoruz, mutlu, çok sevdiği *Sihirli Flüt*'ten bazı parçaları ıslıkla çalıyor, bense Paris'ten dönen araba kalabalığının arasına zorlukla sokulmaya çalışıyorum. Paris, engeller şehri, onun dediği gibi.

"Neticede iyi bir gündü Orion, bir eser meydana getirdin."

Bu kadarını bile bana çok görüyor! Acımasız gerçekçiliğiyle şöyle diyor:

"Bu sabah, havlanılan köpek vardı ve kocaman ışınlar. Daha sonra çok ağırdı, resme başlayana kadar çok ağır."

"Şimdi iyisin."

"Tren var daha efendim, hem sonra babanın atölyesinde kriz-

ler gelirse, ne olacak?"

Perona giden merdivene kadar götürüyorum onu, kalabalık onu huzursuz ediyor, kollarını çırpmak geliyor içinden. Kendini güç bela tutuyor. Bu çaba yüzünden birlikte acı çekiyorsunuz, bu sahiden gerekli mi? Bilinmiyor. Merdiveni tırmanmaya başladı bile, tren daha görünmediği halde acele eden ince siluet. Küçük adasında, küçük kabarcığında yapayalnız, başkalarının uçsuz bucaksız okyanusunda yüzüyor.

Gardan döndüğümde, Orion'un sadece Vasco ile benim görebileceğimiz yasak resmi koyduğu kartonu açıyorum. İçinde iki resim buluyorum, biri müsvedde halinde; takım elbiseli, kravatlı ve gözlüklü zayıf bir deve hınçla tekmeler atan uzun saçlı küçük bir oğlanı tasvir ediyor. Resim üstünkörü yapılmış, müfettişin yüzü hariç. Bu da bir yüzden çok, alışkanlığın ve rutinin her şeyin yerine geçtiği bürokratik kayıtsızlığın ifadesiz maskesi. Müfettişin kalın dudaklarından çıkan balonda şöyle yazıyor: Ama! Ama!

İkinci resim çini mürekkebiyle, gayet özenle yapılmış, Orion'un üzerinde uzun uzadıya çalıştığı resim bu. Ön planda, bir mantar tabancası, tüten namlusu en ince ayrıntılarına kadar çizilmiş bir pantolonun önüne doğrultulmuş. Kurbanın vücudunun alt kısmı görünmüyor, üstte kravatlı gövde ve müfettişin yüzü. Açılmış ve çarpılmış olan ağzından bir acı çığlığı yükseliyor. Bir balonun içinde, büyük harflerle: Dan! Dan, al sana!

Gündüz hastanesinin haftalık genel toplantısında Orion'un durumuyla ilgili söz almayı istedim. Toplantı uzun sürüyor, bana sıra geldiğinde geç olmuş. Doktor Lisors ve meslektaşı orada değiller, bu saatte hastaları var.

Orion'da iki haftadır giderek artan gerilemeyi anlamalarını sağlamak için Empresyonistler Adası'ndaki olayı anlatıyorum. Orion'un hanımları ve sarı köpeği havlayarak püskürttüğü sahneye geldiğimde, herkes kahkahalarla gülüyor. Bana son derece trajik görünmüş olan şey onları güldürüyor, halbuki Orion'u gayet iyi

tanıyorlar, artık Merkez'in en eski öğrencisi. Saatin ilerlediğinin ve hepsinin toplantının bitmesini arzuladığının farkında olduğum için, bu gülüş beni iyice güç durumda bırakıyor. Bundan bahsetmesem daha iyi olurdu. Robert Douai duygularımı paylaştığını belirten küçük bir işaret yapıyor ama, oturumu kapatmanın vakti geldi anlamına geliyor bu. Okul yılının sonu geldi sayılır, herkes yorgun, havada fırtına kopacağına dair alametler var, herkes fırtına kopmadan metrosuna veya otobüsüne yetişme derdinde.

Douai üzgün bir edayla gelip elimi sıkıyor ama öbürleri gibi çıkıp gidiyor.

Hemen yarın tape edebilsinler diye, her hafta olduğu gibi kaleme almam gereken oturumun özetiyle baş başa kalıyorum. Müdahaleme değinmemeye karar veriyorum.

Metni yeniden okumayı bitirdiğimde, bürodan bir sekreterin çıktığını görüyorum; bir sirküleri gönderme işini tamamlıyor. Olan biteni duymuş ve altüst olduğumu görüyor. Omuz silkerek şöyle diyor:

"Üzülmenize gerek yok, onlar böyleler! Siz de anlayın, yıl sonu, yorgunlar. Hepimiz Orion'a yakınlık duyuyoruz, ama Merkez'in sorumluluğunu üstlendiği altmış gençten biri o. Altmışta bir ilgiye, sevgiye hakkı var. Güzel gözlerinden dolayı ve sizden dolayı, biz ona bundan biraz daha fazlasını veriyoruz. Bu size yeterli görünmüyor. Normal. Ama bu hastalarla, nereye kadar? Sizi cana yakın buluyorum, cesur birisiniz, ama ekipten, herhangi bir ekipten sizi bundan daha fazla desteklemesini bekleyemezsiniz."

"Altmışta bir yardıma hakkım var, gerisini kendim halledeyim yani..."

"Evet, öyle. Şu ana kadar bunu başardınız da."

"Doğru, ama artık korkuyorum."

"Orada tek başınıza oturuyorsunuz da ondan. Gelip benimle bir kahve için, bu size iyi gelir, beni de memnun eder."

Önümüzde fincanlarımızla oturduğumuzda, bana gülümsüyor, çok hoş bir tebessümü var.

"Bazen yaptıklarınıza hayran oluyorum. Ama bir yandan bu-

radaki işim, akşam da erkek arkadaşım, hiç vaktim olmuyor."

Ani bir neşeyle sarılıp öpüşüyoruz, biraz arkadaş gibi olduk; başlayan yağmurun altında, her birimiz kendi metromuza binmek üzere ayrılıyoruz.

KAYGI KAVŞAĞI

HAVA YİNE SOĞUK, haziran ayında bu hiç adil değil. Kahvaltıdan sonra duşa giriyorum, saçımı şampuanlıyorum. Tam saçlarımı durulayacağım ve yıkanacağım sırada, sıcak su kesiliyor. Korkunç bir his, keskin bir haksızlık duygusu. Bu berbat yazın olanca soğuğu, olanca rutubeti ve ağırlığı üzerime çöküyor. Telefonda başhekime ulaştığım için şanslıyım. Orion'un çıraklığa başlayacağından ve bir kriz geçirip araç gereci kırma korkusunun onda uyandırdığı kaygıdan söz ediyorum yalnız. Bana hemen şöyle diyor: "Her gün, hem de tam işgünü, onun için çok fazla. İki günde bir sadece yarım işgünü önerisini götürün babasına. Bu meseleyi onunla bizzat siz hallederseniz sevinirim."

"Bu önerinin sizden geldiğini söyleyebilir miyim?"

"Olur. Siz de çok düşünmeyin, şiddetli gerilemeler bazen kaçınılmazdır. Biliyorsunuz, aktarımın bir parçası bu." Bunun altında yatan serzenişi kabul ediyor ve yardımı için ona teşekkür ediyorum.

Orion'un babasına telefon ediyorum, düşünülen çıraklığın Orion'a çok ağır geleceğini açıklıyorum ona. Bunu, her iki günde bir yarım işgününe düşürmeyi önerdiğimizi söylüyorum.

"Aslında," diyor, "tam bir çıraklık sayılmaz. Kendi istediği gibi yapılabilecek bir zanaat eğitimi bu, zira her halükârda ona maaş ödenmeyecek. Tavsiyenize uyacağım. Bu Orion'un lehine oldu hep."

"Başaramamaktan korkuyor."

"Ah, başarmasına başaracaktır. Çok becerikli, evde deneme

mahiyetinde işler yaptı daha önce."

"Kriz geçireceğinden ve araç-gereci kıracağından korkuyor. Endişeleniyor, iki haftadır hırçın oluşu ve bunca kriz geçirmesi bu yüzden."

"Yaz tatilinden önce işimiz çok olur. Fazla mesai yapıyorum ve eve geç geliyorum. Özel bir şey fark etmedim, ben eve döndüğümde televizyon seyretmekte oluyor sonra da yatmaya gidiyor. Bana bir şeyden bahsetmedi..."

Temmuz ayında Paris'te kalacağımdan, Orion'un çalışmadığı günler Merkez'e gelip benimle bir şeyler çizip boyamasını öneriyorum. Telefon konuşması dostane bir şekilde sona eriyor, Orion'un sorunu hiç değilse bir süreliğine halloldu. Hiç olmadığı kadar ağır olan asıl benim sorunum. Niye ortalığı velveleye verdim? Neden olayları bu derece dramatize ettim ve biraz üstünde düşünüp iki telefon ederek kendi başıma halledebileceğim –demin hallettiğim gibi– bir meseleyi ters bir zamanda bütün ekibin omzuna yüklemek istedim?

Vasco'nun o çok yerinde olan cevabını –"Orion yüzünden şimdi Londra'ya gelemiyorsun"– nasıl oldu da doğru dürüst anlamadım? Ve başhekimin hafif serzenişini: "Gerilemeler, aktarımın bir parçasıdır, biliyorsunuz."

Evet, biliyorum. Bunu biliyorum, ama Orion'un durumunun bende yarattığı o akıl karışıklığı ve tedirginlik içinde unutmuşum.

Paris'e giden Hızlı Banliyö Treni'ne binmek üzere yola çıkıyorum. Gidip Londra biletimi almam, birkaç dakikalığına uğrayıp başhekimi görmem, sonra da Orion ve Roland'la buluşmak için heykel atölyesine gitmem gerekiyor.

Trende, gece gördüğüm bir rüyayı düşünüyorum. Köprüler, geçitler, çeşitli düzeylerde birbirini kesen yollar inşa ediliyordu, tüneller de vardı belki. Sırtımda gittikçe ağırlaşan bir çuval taşıyarak bütün bunlardan geçiyordum.

Acentede, dönüşü açık bırakılmış olan biletimi alıyorum. Bilet pahalı, ama maaşım bankaya yatmış.

Gündüz hastanesinde, Doktor Lisors'la çabucak görüşüyo-

rum. Orion'un babasıyla meseleyi hallediş tarzımdan memnun kalıyor. Okurken kullandığı yarım gözlüğün üstünden, adeta eğlenen bir acımayla bakıyor bana. "Orion'un, çocukluğunu, içinde yetiştiği mutlak konformizminkinden farklı bir bakışla görmesini sağlamak lazım," diyor. "Annesinden ve okuldan aldığı, terbiye etmeye yönelik sıkı eğitimi şeytani özgürlüğün korkutucu imgesiyle telafi etti. Amaç, çocukluğunu mümkün mertebe yeniden inşa etmek ve hakiki arzularını ortaya çıkarmak olmalı."

Bu yöntemi ve bu uzak amacı onaylıyorum. Ama bunları bana iki ziyaretçi arasında söylüyor, daha fazlasını söyleyemez, nasıl olacağı benim meselem. Aşılması gereken bir eşik, yapılması gereken bir salıverme işlemi var. Daha kavramış değilim. Henüz değil!

Yine metroya biniyorum ve yarın Londra'ya gidiyorum, Gamma' yı ne halde bulacağım acaba?

Heykel atölyesinde Roland çoktan gelmiş, yarın tatile gidiyor, annesi yedi ayaklı kırmızı boğasını beğenmiş.

Orion gecikti, onu avluda beklemeye gidiyorum. Ter içinde, kendini kaybetmiş bir halde geliyor. Oturduğum sıranın önünde duruyor. "Kalk öğretmen, sıra kırılacak, bir ışın geldi." Bakıyorum, kimseler yok. Kalkıyorum. "Sırayı devir ama kırma, yoksa ödemek zorunda kalırsın." Sırayı tutup deviriyor. Ayakları havada bu sıranın ve gözleri korku dolu bu oğlanın daha az önce sakin olan bu yere nasıl bir devrim sahnesi havası vermeye yettiğini görmek beni müthiş etkiliyor. Orion bir devrim sırasında ne yapardı? Korku içinde evine mi saklanırdı? Yok etmenin sarhoşluğuna kapılıp zincirinden mi boşanırdı? Orion için devrim yok, yitik insanlar için devrim yok, hiç devrim yok mu demek bu? Yoksa yitik insanlar için, dünyalarının, hapishanelerinin duvarlarının yıkıldığını görmenin dehşetini ve sarhoşluğunu yaşamış olanlar için yapacak bir şey hep var mı?

Sırayı yerine koyuyorum, Orion bana yardım ediyor. Oradan geçen iki hoca, Orion'un olduğu yerde zıplamasını seyrediyor şaş-

kın bir ifadeyle. İçlerinden şöyle diyorlar muhakkak: "Böyle bir oğlanın burada ne işi var?" Normallerin arasında. Tam da, anormal bir şekilde normal olan onca insanın çıktığı Yüksek Öğretmen Okulu'nun yanı başında.*

Roland ile Orion yeniden görüştüklerine memnunlar. Birbirlerine bir sürü şey anlatıp eğleniyorlar. Eğlenirken Roland bir şey yapmıyor, Orion ise çalışıyor. Her seferinde yanında getirip götürdüğü iyice bilenmiş bıçakla, genç kız başını oyuyor. Beni çağırıyor, sol yanağı gösteriyor. "Buraya alçı eklemek lazım."

"Haklısın. Yap öyleyse."

Duraksamadan, elinde bıçak bir leğen bulmaya gidiyor. Leğeni temizliyor, ama tam içine su dolduracağı sırada musluktan su yerine birtakım korkunç gurultular geliyor. Orion kabını elinden bırakıyor, kap korkunç bir gürültüyle yere düşüyor, ve Orion elinde bıçağı zıplamaya başlıyor. Atölyede çok kalabalık değiliz, ama orada olan herkes ona bakıyor. Orion gittikçe daha yükseğe zıplarken ağzı yukarı çevrilmiş bu bıçaktan ben de onlar gibi korkuyorum. Lisenin eski bölümlerini onaran işçiler kesmişler suyu. Su gelecek, orası kesin, ama iki olayın –bu sabah sıcak suyun kesilmesiyle şimdi suyun kesilmesi– aynı güne denk gelmesi beni derinden sarsıyor. Orion'un yanına gidiyorum. "Bu bir kesinti, su birazdan gelecek, istiyorsan zıpla ama bıçağını bana ver," diyorum. Roland da benimle geldi, gülüyor, ama Orion'un zıplamaya devam ettiğini görünce şöyle diyor: "Haydi, ver bıçağını." Beni duymamış olan Orion, onu duymuşa benziyor. Daha az yükseğe zıplıyor. Tekrarlıyorum: "Bıçak!" Bıçağı görüyor, şaşırıyor, onu savunmak istercesine bir hareket yapıyor, derken, benim kımıldamadığımı ve Roland'ın hâlâ güldüğünü görünce bıçağı bana veriyor.

Kilden güzel eserler meydana getiren yaşlı bir kadın Orion'un heykeline bakmaya geliyor. Bitmiş olan sol profile bakıyor ve şöyle diyor: "İyi, tebessümün eşiğinde." Uzun saçların altında,

* Yüksek Öğretmen Okulu'nun Fransızcadaki karşılığı École normale supérieure veya kısaca Normale sup. (ç.n.)

hakikaten de çok ince ve zarif olan bu profile bakıyorum kadınla birlikte. Orion bu tespitten memnun, ama benim kadar değil, sağ profile ve deliklerini inceltmek istediği burna eklenmesi gereken alçıda aklı. Heykeltıraş kadın işinin başına dönüyor, ben de başa ilk kez karşıdan bakıyorum. Sol profilin inceliği ve tebessümün gölgesi yok oluveriyor. Sağlam çeneli sert bir yüz görüyorum, herhangi bir doğrudan benzerliğe meydan vermeyen bir biçim altında Orion'u hatırlatan bir şeyin belirdiği arkaik bir yüz. Hatırlattığı şey, Orion'un gündelik hayatta olduğu o ürkmüş, kıstırılmış, her an patlamaya hazır ama yine de yumuşacık olan yeniyetme değil, binyılların içinden işini titizlikle yapan ve Babil'in veya Paris'in şeytanlarının gürültücü ışınlarına rağmen, aklına koyduğu eseri sonunda tamamlayan Büyük Takıntılı.

Orion'un gene alçıya ihtiyacı var, bu sefer tek başına hazırlamaya cesaret edemiyor, onunla gidiyorum, Roland bizi izliyor, bir süre sonra onları yalnız bırakıyorum. Orion geri geliyor, biçimlenmeye başlayan heykeline bakıyor. Bir alçı kütlesine dört yüzlü bir baş oyuyorum. Roland bir baş yapıyor. Benden tavsiye istiyor. Çocuk yiyen dev başı bitti gibime geliyor, bundan sonra yapacağı her şey onu bozmaktan başka bir işe yaramaz. Boğası gibi bunu da boyamasını öneriyorum. Bu fikir hoşuna gidiyor, ama o sırada işi başından aşkın olan Orion kendisine alçı hazırlamamı zira birazdan alçısız kalacağını söylüyor. Hiç düşünmeden benden istediğini yapmaya gidiyorum. Roland peşimden geliyor. İkimizin hazırladığı alçı, onun kendisinin yapacağı kadar iyi olmadı. İşimi bıraktım. Bir kere daha, kendi işimi dikkate almadan, her konuda onun eksiklerini kapatması gereken biri gibi davrandım. Bazı büyük sanatçıların tavrı geliyor aklıma; nevrozun çeşitli biçimleri sayesinde işlerini tehlikeye atmadan koruyabilmiş olan sanatçılar, ben hiçbir zaman onlar gibi olamayacağım diyorum kendi kendime. Kırılgan bile olsalar, Orion'un kendi kanatlarıyla uçmasına izin vermek gerektiğini hâlâ anlamadım diyorum. Orion iki kere daha benden alçı hazırlamamı istiyor. İlkinde benimle gelmesini söylüyorum ve işi neredeyse kendi başına yapıyor. İkincisinde

şöyle diyorum: "Kendin yapabilirsin." Başını geriye atıyor, fırtınadan ürken o tuhaf at bakışıyla bana bakıyor ve olduğu yerde zıplamaya başlıyor. Roland gülüyor, bir yandan da çocuk yiyen dev başını boyuyor. Neler olacağını biliyor Roland; içimde bir şey tık ediyor. Ne de olsa bana bunun için maaş veriyorlar.

Onun için de gidip bir kap alçı daha hazırlıyorum, Orion ise o profesyonel tavrıyla, acele etmeksizin ama ara da vermeksizin, yeniden işine koyuluyor. Yoğurup biçimlendirdiği alçıdan esinlenme tarzında, üstünde yaptığı ufak tefek düzeltmelerde, taslak halinde ortaya çıkan biçimde, fantazmaları yüzünden aklı ne kadar karışmış olursa olsun, ondaki sanatçı demeye dilim varmıyor ama hakiki zanaatçıyı görüyorum. İşinin ve meydana geliveren şeyin kendisine yol göstermesine izin veren kişiyi. Şu sırada kendini bütünüyle yaptığı işe vermiş, belki de mutlu, ve senfonilerden bölümler mırıldanıyor.

Roland'ın çalışması daha kopuk kopuk, birkaç mavi fırça darbesi vuruyor, etrafına bakıyor, hayal kuruyor, sonra yine boyama işine dönüyor. Onun Orion gibi el işçisi soyuna mensup olmadığı anlaşılıyor. Ama o da mutlu, başının uğradığı değişimi görüp bana neşeli işaretler yolluyor, Orion'un ağzının içinde mırıldandığını dinlerken gülüyor ve arada sırada bir rock şarkısının ilk notaları çıkıyor ağzından. Bu mutluluğun, bu iki oğlanın mutluluk anlarının çektiğim zahmete değdiğini geçiriyorum içimden. Roland'ın başı maviyle sıvamasına yardım ediyorum, kuruyunca matlaşıyor. Gözleri, ağzı ve çukur şeklinde yaptığı burnu parlak bir kırmızıya boyuyor. "Bu baş dehşetli!" diyor. Gerçekten de bana çocukluk korkularını ve korkutucu çocuk yiyen dev imgesini hatırlatıyor. O zamanlar ben de diğer çocuklar gibi Parmak Çocuk'un zaferine sevinirdim, ama buna hâlâ inanıyor muyum? İnsan psikozun karşısında onca saat, onca gün geçirdikten sonra, çocuk yiyen devin kazanma ihtimalinin çokça olduğunu düşünmeden edemiyor. Evet, esnek, dikkatli, bazen yaratıcı olmalı, Parmak Çocuk gibi inatla ve sebatla mücadele etmeli, asla "Pes! Teslim oluyorum!" diye bağırmamalıyız. Ne var ki çocuk yiyen adam veya kadın bel-

ki de farkına varmadan bizi yutuverecektir! Sanat böyle ilerler, yazı böyle ilerler, daima ölümle savaşarak, daima yenik düşerek ve çağlar boyu savaşa yeniden başlayarak.

Roland biraz afallamış bir halde bana bakıyor; ben onun fırçalarından çıkmış olan mavinin, yiyip bitiren kırmızının içinde kaybolmuş, sürüklenirken, sayıklarken belki de. Orion da bana bakıyor ama benim sessizliğim onu etkilemiyor. Büyülenmek ne demek biliyor. Çocuk yiyen dev başının hiç de fena olmadığını Roland'a söylemek isterdi, aslında söylese ne olacak, onun kendi canavarları var.

Başı böyle, kasap tezgâhındaki bir et parçası gibi bırakamayacağımızı hissediyorum. Roland da aynı şeyi hissediyor. "Mavisi var, kırmızısı var. Yüzüne biraz beyaz sürsek, maviyi ortaya çıkarır, kırmızıyı da yumuşatır," diyorum.

Roland onaylıyor. Bir beyaz boya tüpüyle başka bir fırça getiriyor. "Çatlağın iki tarafından parmağınla iki çizgi çiz. O çizgileri beyaza boya." Başıyla reddediyor. "Hayır, siz!"

"Neden ben? Haydi."

Gene reddediyor, kendini korumak istercesine iki elini önünde kavuşturuyor. "Hayır, hayır, siz!" Gözleri hâlâ gülüyor ama elleri yalvarıyor. Bu onun için çok önemli bir an; anlamadığı, söyleyemediği. Benim anlamam, onun yerine yaşamam lazım. Bugün öyle bitkinim ki, bu akşam önemli hiçbir şey yaşayacak halim yok. Ama... sen bunun için maaş alıyorsun. Babam olsa böyle düşünürdü. Ben de böyle düşünüyorum.

Parmağımla paletin üzerine beyaz boya koyuyorum, sağ yanağa bir çizgi çekiyorum, çocuk yiyen dev şimdiden değişti. Öbür çizgiyi sol yanağa çekiyorum, ikisini de kalınlaştırıyorum. Sonra dönüp soruyorum: "İstediğin bu muydu Roland?"

"Tastamam bu!"

Orion başını işinden kaldırıyor. "Hiç fena değil."

Derken, bir an sonra: "Beyazla daha iyi oldu." Roland sevinçten uçuyor, Orion'un benim gibi işe iyi yanından bakmaya, güven vermeye çalışmadığını biliyor. Orion bir cankurtaran değil, o bir

kazazede, eğer onaylıyorsa ona sahiden inanılabilir.

Kurumakta olan çocuk yiyen deve ben de bakıyorum. İlkel, hoyrat, ölçüsüz bir toteme dönüştü, o bir karış açık ağız ve iğrenç bir şekilde ardına kadar açılmış sindirim organları değil artık. Roland istediği kadar gülebilir. Onun ellerinden çıkan çocuk yiyen dev bir çeşit sanat objesi oldu; geçmiş korkuların biraz gülünç hatırası olarak şöminenin üstüne rasgele koyabileceği bir tür cahil tanrı.

Üçümüz birlikte çıkıyoruz. Orion montunun üstüne ve pantolonunun paçasına alçı sıvaşmış olduğunu fark ediyor. Yıkılıyor adeta, metroda görecekler. Üstünü kirletirse annesi ne der? Biraz temizliyoruz ve sorusuna cevap veriyorum: "Vız gelir." Roland benden daha yüksek sesle gülüyor, Orion'un yüz ifadesi değişiyor ve kahkahalar atıyor. Roland bağırıyor: "Kirli olmaya bal gibi hakkımız var."

Vasco'nun son derece hayran olduğu Cengiz Han'ın o müthiş sözü yankılanıyor zihnimde: "Hiçbir şey kirli değildir". O gerçekten böyle düşünüyor, bense ikna olamıyorum, küçük suçlu "ben"-lerimizi bu inkâr kayasının üstünde ezmenin iyi olduğunu bilsem de.

Roland, Saint-Jacques Sokağı'nın başında neşeyle bizden ayrılıyor, yarın Belle-Ile'e gidecek. Totemiyle birlikte. Bizim için tatile daha çok var, Orion'la metro istasyonuna kadar gidiyorum, burası onun için uğursuz bir yer zira, yanlış kullanım sonucu, bir gün turuncu kartından olmuş. İstasyona geldiğimizde, canavarın yazınki güçlü nefesini ensemizde duyuyoruz. Orion korkuyor, ama kartı çalışıyor, bir engelle karşılaşmadan geçiyor ve bir an arkasına dönüp bana küçük bir işaret gönderiyor.

Yeniden yola çıkıyorum, her ikisi için de iyi bir seans oldu bu sonuçta, ama metroma yetişmeli, aktarmaları kaçırmamalı ve Chatou'da pek de iyi park edilmemiş olan arabamı bulmalıyım. Sonra, belki, bu akşam Vasco'dan telefon gelir.

Londra'ya gittim, Gamma'nın durumunu görünce yıkılmıştım, durumu düzeldi de onu Paris'e getirebildik, hastanede yığınla tetkik yapılacak. Uçakta bir sedyeye uzanmışken, yanında ben vardım.

Akşam Orion'un babasına telefon ediyorum. "Hasta arkadaşımla birlikte Londra'dan döndüm. Orion'un sizin atölyenizdeki ilk günleri nasıl geçti?"

"İyi, öğleden sonraları geliyor, iş ona göre zor değil. Bir ara patron uğradı, onu tebrik etti hatta. Atölyede her şey sakin zira onunla ikimiz varız, diğerleri tatildeler. Sizinle konuşmak istiyor, veriyorum."

Orion'un telaşlı konuşmasını duyuyorum. "İyi akşamlar efendim, evet iş iyi gidiyor, yapılabiliyor. Patron becerikli olunduğunu söyledi. Fakat kim olduğunu sizin gayet iyi bildiğiniz şeyin... tarihöncesi ışınlarından korkuluyor, bu ışınlardan gelirse bir taş berbat edilebilir veya aletler kırılabilir. O zaman... o zaman... sanki işe yaramazın tekiymiş gibi olunur, geri zekâlı kalınkafalının teki. Gamma biraz düzeldi mi?"

"Onu uçakla Paris'e getirdik, tetkikler için hastaneye yattı. Yarın onu görmeye gideceğim sonra akşam son seans için atölyeye geleceğim. Saat yedide seni kapının önünde beklerim. Babanın evime bıraktığı güzel resmi de getireceğim yanımda, bu resmi bir editöre göstermeliyim."

"Yapılan yeni resim getirilebilir mi?"

"Yeni bir resim mi? Elbette, Alberto'ya gösterirsin."

Ertesi gün hastaneye geldiğimde, Gamma uyuyor. Zayıflamış güzelim yüzünü seyrediyorum, nefesini dinliyorum. Eli biraz kasılıyor, gözkapaklarından iki damla yaş aktığını görüyorum. Uyanıyor, benim mevcudiyetimi hissediyor, gözleriyle beni arıyor, buluyor. Gözyaşlarının arasından gülümsüyor. "Rüyamda çok uzağa gittiğini gördüm, ama buradasın tabii ki. Sen hep burada olan kadın mısın?"

"Deniyorum."

Gözlerini öbür yana çeviriyor, yanımdaki resim kartonunu görüyor.

"Orion'un resmi mi?"

"Evet, kalemle yaptığı bir resim, çok etkileyici. O sevdiğin şiiri yayımlayacak olan genç editöre sunacağım birazdan."

"Resmi göstersene."

Kurşunkalemle yapılmış büyük resmi çıkarıyorum kartondan, bu resimde Orion gözleri yumuşacık ve yalvarırcasına bakan, büyük kulaklı, gövdesi sayısız savunma dişiyle kaplı maskeli canavar temasını yinelemiş ve daha ileri götürmüş; bu savunma dişleriyle ilgili gayet yerinde olarak şöyle demişti bana: "Savunma dişlerinden biri kırılırsa yeniden çıkar."

Gamma resme uzun uzun bakıyor, sonra alçak sesle şöyle diyor: "Sessizliğin büyük kulaklarına sahip olan bu canavar beni allak bullak ediyor. Kendini göstermeme, gizleme konusunda ve kendini savunmak amacıyla dikenlerini çıkarma konusunda biz müzisyenlerden daha ileride, ama bacaklarının üstünde durduğu zaman kocaman olacak. Orion da öyle, senin sayende."

"Kendi kendisinin sayesinde, çalışan o, ben onun yanında duruyor ve dinliyorum."

Otobüse biniyorum, sonra metroya, uzun bir istasyon dizisi geçip gidiyor yanımdan ve ben eskiden kadınların ellerinin arasından kayan tespih tanelerini düşünüyorum.

Editörle Saint-Sulpice Meydanı'nda olan randevuma vaktinde yetişmek için acele ediyorum. Paris'i pek iyi tanımıyor ve bir yerden bir yere gitmek için ne kadar zaman gerektiğini bilmiyor. Geç kalacağı muhakkak. Ama sen, sen vaktinde orada olmalısın, diyor varlığını hâlâ omzumda hissettiğim zalim koruyucu melek.

Editör yarım saat gecikmeyle geliyor. Metni, biraz uzun olmakla birlikte, çok beğeniyor. Kendisine anlaşılmaz gelen bazı bölümleri ona açıklayacağımı umuyor. "Açıklayamam, söylemek istediğimi söyledim ben. Anlaşılmaz bölümler varsa eğer, benim için de anlaşılmaz oldukları için öyleler."

İtiraz etmiyor, resmi görmek istiyor. Orion'un diz çökmüş canavarını çıkarıyorum. Etkileniyor.

"Orion'un bugüne kadar gördüğüm bütün resimleri gibi bu resmi de çok içime dokundu, eğer onu bozmadan kitap boyutuna göre küçültebilirsek, alırım. Bu oğlan, kendi tarzında, yeni bir dünya yaratıyor ve bu dünyanın bizimki olduğunu keşfediyoruz."

Tepkisi hoşuma gidiyor, onunla biraz daha konuşmayı isterdim ama saatine bakıyor, başka bir randevuya gitmesi gerekiyor. Çıkıyoruz, ondan istemeye istemeye ayrılıyorum. Gözlerimle onu izliyorum, uzun boyuyla, tıpkı Orion'un yaptığı gibi yan durarak kalabalığı yardığını görüyorum. Hatta koştuğunu ve olduğu yerde zıpladığını görür gibi oluyorum, tıpkı Orion'un hava ağırlaştığında yaptığı gibi. Tuhaf fantazma, hastanedeki Gamma'yı, çıraklık yapan Orion'u ve Kara Kayalar'daki Orion'u düşünerek korkan kişi, bu adam değil, benim. Ben ki, eğer bu kadar iyi eğitilmiş olmasaydım belki de kaygıdan koşup zıplamaya başlardım.

Vakit ilerliyor, Luxembourg Bahçesi'ne giriyorum. Gezinenleri, ağaçları, çiçekleri görmüyorum, Panthéon'a doğru çıkıyorum, arkama dönüyor ve bir an bulutların arasından çıkan güneşin bahçeyi aydınlattığını görüyorum, istemeye istemeye oradan ayrılıyorum. Montparnasse Kulesi'nin sivri bir dişi andıran dev tepesini görüyorum, bakışımla onu buduyor, fantazmaların değneğiyle ona vuruyor, çocukluğumdaki ısırganlar gibi kökünden biçiyorum.

Orion gibi, öfkenin ve kaygının içimde kabardığını hissediyorum ve büyük çürük dişten, bu kokuşmuş yazın titrek güneşinden kaçmanın tek yolunun bir an önce kararlaştırılmış yere gidip elle tutulur bir şeyler yapmak olduğunu biliyorum.

Lisenin kapısında Orion'u beklemek üzere Soufflot Sokağı'ndan –yaratıcı nefes sokağı*– yukarıya doğru çıkıyorum. Saint-Jacques Sokağı'ndan çıkıp benimle aynı anda kapıya geliyor, sakin görünüyor. Bana elini uzatırken, onda görmeye alışık olmadığım

* Fransız mimarı Soufflot'nun adının verildiği sokak ile Fransızca nefes, yaratıcı güç, yaratma gücü anlamına gelen "souffle" arasında kelime oyunu. (ç.n.)

bir dikkatle bana bakıyor, şöyle düşünüyor sanki: Bugün, ben senden daha iyiyim.

Bunun sıradan bir gün olmadığını, ışınlara bu sefer benim maruz kaldığımı, aletlerini almaya benim gitmeyeceğimi, alçısını benim hazırlamayacağımı gözlerimden okumuş olmalı.

Aklı karışıyor, krizin eşiğinde gidip geliyor ve gözlerini kırpıştırarak yüzümü inceliyor. Orada olan kadının onu her zaman yaptığı gibi koruyamayacağını ve eğer kriz geçirirse bu krizin ağır, çok ağır ve külfetli olacağını görüyor. Bugün bu riski göze alacağımı görüyor, girişte biraz zıplıyor, bir şey demiyorum. Arkamdan atölyeye giriyor, aletlerini ve üstünde çalıştığı eseri almaya kendi gidiyor. Bana dönüp, "Alçım hazırlanacak," diyor. Onu onaylayacağımı, kararından memnun olacağımı sanıyor. Memnun değilim, şunu söylüyorum sadece, sanki dünyanın en doğal şeyiymiş gibi: "Hazırla." Atölyenin öbür ucunda, alçısını hazırlarken, onu kolluyor muyum diye, ona yardıma koşmaya hazır mıyım diye ikide bir bana bakıyor. Hiçbir şeye hazır değilim, Gamma'yı, yarın yapılacak tetkikleri ve varacakları kararı düşünmemek için çalışmam gerek. Orion alçısıyla geri geldiğinde, aklımdan sadece şu geçiyor: Aslında, o beni eğitmekte, yardım edilmeye o kadar muhtaç olmadığını bana öğretmekte.

Bazen atölyeye gelen mükemmel bir heykeltıraş olan Marion, Alberto'yla birlikte içeri giriyor. Roman sanatı üslubunda yapılmış heykellerdeki gibi o güzelim ölçülü tebessümü hoşuma gidiyor, Orion'un ahşap yontmak istediğini öğrenip ona gerekli aletlerin listesini getirmiş. Orion çok seviniyor ve o da güzel bir tebessümle teşekkür ediyor, sonra da listeyi kıymetli çantasına koymaya gidiyor.

Alberto her zamanki gibi dolaşıp her birinin işini inceliyor, arada sırada tek tük tavsiyeler veriyor. Turunu bitirdiğinde, Orion çini mürekkebiyle yaptığı ve neden bilmem *Denizin Altındaki Firavun* adını verdiği resmini ona göstermesinde kendisine yardımcı olmamı istiyor. Bu benim işim, resmi kartondan ve yağmurdan korumaya yönelik plastik zarftan çıkarmasına yardım ediyorum.

Bir resim sehpasının üstüne yerleştiriyoruz ve resmin gücü beni adeta çarpıyor. Halkalarla çevrili gezegen; her şeyi yok sayan, kendi uçsuz bucaksız karanlığına ait olmayan her şeye kayıtsız kalan muhteşem bir siyahlığın ortasında ışıklar saçarak parlıyor.

Bu resmi kendince yaşamış olan ürkek, zıplayan Orion mu? Bu kadar büyük bir uçurum mümkün mü? Fırça kullanmadan, yalnız mürekkep ucu ve çini mürekkebiyle yarattığı cesur siyahlık tarafından ışık haline getirilmiş olan beyazlık, orada, karşımızda. Zamandan tasarruf etmeye, zahmetten kaçınmaya çalışılmamış, kelimeler aracılığıyla düşünülmeyen eser, beyazın siyaha duyduğu özenli sevgi ve onun uğruna verdiği mücadelede yaşantılanmış. Alberto yaklaşıyor, resme uzun uzun bakıyor, bu yaptığı onun açısından bir övgüden de öte, ve şöyle diyor: "Güzel, iyi." Resim sehpasının etrafında toplanmış atölye çalışanlarına da: "Malzeme gayet güzel kullanılmış." Hayranlık dolu bir mırıltı yükseliyor ve Orion bir dakikalığına şöhret oluyor.

Bir süredir gözümü ayırmadan siyah ya da beyaz değil gri olan bir insan şekline bakıyorum; gözleri kapalı olarak, gezegenin son halkasından fışkıran alevlerin karşısında duruyor.

Alberto da bu şekli fark ediyor. "Bu baş, nedir bu?"

Orion'un her zamanki "Bilinmiyor efendim"iyle ona karşılık vermesini bekliyorum.

Önce bana bakıyor, sonra sanki bu bir şakaymış gibi, gülerek şöyle diyor: "Eskiden denizin altında olan firavun bu. Öğretmen bana İskenderiye'de denizin altında çekilmiş bir fotoğraf vermişti."

"Epey değiştirmişsin galiba?"

"Suyun altında bir insan görmekten hoşlanılmıyor... Kara Kayalar'da ölmek istenmiyor, firavun resmin içine konuldu. Öğretmenin söylediği gibi, canavarları kafanın içinde saklamaktansa resmin içine koymak daha iyidir."

Orion konuşurken biraz heyecanlanıyor. Alberto ortalığın fazla ısındığını hissedip uzaklaşıyor. Resmi sarıp kaldırıyoruz.

Orion'un babası çalışmalarını ve resmini götürmek üzere geliyor. Kötü park ettiğinden aceleyle çıkıyorlar, Orion'a yalnız şun-

ları söyleyecek vakit bulabiliyorum: "Yarından sonra seni Merkez'de bekliyorum, unutma."

Tatilden önce atölyedeki son gün bu, herkese allahaısmarladık diyorum ve tek başıma sonu gelmez yeraltı yoluna doğru yürüyorum, hat değiştiriyor, tren değiştiriyor ve nihayet Vasco'nun beni beklediği gara giden trene biniyorum. O da benim gibi kederli ve kaygılı, beni avutmak için veya birbirimizi avutmamız için bana sıkıca sarılıyor, ama bugün avutulmak istemiyorum. "Ateşi nasıl?" diyorum sadece.

"Biraz düştü, yarın tetkikler başlıyor."

Saat geç olmasına rağmen aç değiliz, arabayı park ettikten sonra, hızla hareket eden alçak bulutlarla dolu bir göğün altında yeşil ve pembe olan bahçeden geçiyoruz. Sekiden ismini hâlâ bilmediğim beyaz çiçeklerin kokusu geliyor.

Vasco elimi eline alıyor, tıpkı ona aşkımı itiraf etmemiş olduğum günlerde delicesine arzu ettiğim gibi. Aklıma bir dize geliyor: "Aşk, gelip geçici aşk, ben ne yapacağım seninle?"

Çocuğumun ölümünden sonra buna inandım, aşkın gelip geçici olduğuna. Ama öyle olmadı ve aşk o uzun yolda beni ısıttı.

Gene de kuruntuya kapılmayalım! Aşk kaygan bir düğümdür aynı zamanda, hızlı gitme, uzağa gitme, yoksa sıkar. Bunu daha çocukken öğreniriz, bilmeye uğraşmayız ama her şeye rağmen biliriz. Aşk, o görünmez kayışıyla, bizi istediği gibi yönetir. Vasco' nun yaptığı gibi, düşüncelerimin tehlikeli akışını sezmiş olmalı ki şöyle diyor: "Gel, içeri girelim, muhakkak bir şeyler yiyip uyumalısın."

Aşk tasmasının idare ettiği, zaptettiği ben, onu izliyorum.

Gamma'yı ziyarete gittiğim hastaneden dönüyorum. Metroda oturacak yer yok. Bir aktarma, ardından Richelieu-Drouot'ya gelene kadar on iki istasyon. Saçma hayat... Saçma, hayatın bir parçası değil mi? Özgürlüğün –belki de gerekli olan– karanlık yüzü değil mi?

Gündüz hastanesine varıyorum, sekreter kız bana anahtarı vermişti, burası daima uğultulu olur, şimdiki sakinliği beni şaşırtıyor.

Bu sessizlik ve bu boşluk Orion'u huzursuz ederse diye korkup onu karşılamak üzere avluya iniyorum. Onu küçük çalışma odamıza götürüyorum, oda her zamankinden daha dar görünüyor gözüme.

Biraz gergin, kıpır kıpır, babasının atölyesinde günlerin nasıl geçtiğinden söz edecek zannediyorum ama gece gördüğü bir rüyadan söz etmek istiyor ve sanki rüya içinden taşıyormuşçasına hemen anlatmaya başlıyor.

"Kırlarda, tepenin üstünde yeraltındaki denize doğru inen koridor gibi bir şey vardı, sonra da bir merdiven. Yolun yarısına gelinmişti ki korkuldu, yapayalnız olmaktan korkuldu ve hızlı hızlı yukarı çıkıldı, biriyle birlikte olunmak için. Tepenin üstünde sen oradaydın. Bu sefer ikimiz inildi, önde gidiliyordu, sen arkada, labirentte olduğu gibi. Duvarın üstünde büyük resimler vardı mağaralardakiler gibi biraz, yahut da küçükken Clovis ile Charlemagne'ın olduğu Fransa Tarihi kitabındaki gibi. Denizin altındaki ölü firavunla beraber galaksi de vardı. Dalgaların sesi duyuluyordu ve rüya uyandı. Seninle beraber yeraltındaki denize kadar inmek istenirdi, rüya istemiyordu. Daha uzağa inilmesin diye uyandı."

Daha vaktimiz var; kalemle bir mağaranın girişinin taslağını yapıyor, girişi sarkıt ve dikitlerle kapatıyor, köpekbalığı dişlerini hatırlatıyor bunlar bana. Neden, hiç köpekbalığı görmedim ki? Yaptığı şeyden memnun kalmıyor. Ona bir silgi uzatıyorum. Hiç tereddüt etmeden köpekbalığı dişlerini siliyor ve onların yerine kalemin tozunu yayıyor parmaklarıyla. Ortaya çıkan şey kapkara büyük bir ağza benziyor, dişler tarafından parçalanmadan içeri girilebilir, ama yutulma tehlikesi var.

Çok yüksek sesle gülerek bir an resmini seyrediyor, sonra bana uzatıyor. "Anneyle babaya göre bir resim değil bu, sen sakla. Vakit geldi efendim, bir kere daha gelinecek. Gelecek hafta Sous-le-Bois'ya gidiliyor, Orléans yolundan ve Kaygı Kavşağı'ndan."

Akşam, yemek yerken, Vasco soruyor: "Orion yakında tatile gidecek mi?"

"Gelecek hafta. Niye sordun?"

"Ben de biraz tatile çıkmayı isterdim Véronique, aklın Orion'da bu kadar olmasa."

"Onunla ilgilenmeyi bırakmamı mı tercih ederdin?"

"Kesinlikle hayır."

"Onun geleceğine inanmıyor musun?"

"İnanıyorum, tedavisine çok önem veriyorum. Birlikte böyle adım adım ilerleyişiniz, biz de ardı sıra gidiyoruz, bize yol gösteriyor, nereye doğru olduğunu bilmesek de. Üçümüze, bazen Gamma'ya da."

Büyük bir korku duyuyorum, soğuk bir nefes geçiyor sanki içimden. Nereden çıkardı bunu? Doğru ama. Son derece doğru. Neyse ki bu ifşa karşısında ne yapması gerektiğini biliyor. Bana kollarını açıyor. Onun içinden, belki de ikimizden birden fışkırıveren bu hakikat karşısında sarılıp öpüşmekten, birbirimize sıkıca tutunmaktan, karşı karşıya durup dans etmekten –onu dansa sürükleyişimden– başka ne yapılabilir? Evet, Tanrı'nın yaptığı gibi dans etmekten. Varsa eğer.

İki gün sonra, sabahleyin gündüz hastanesinin avlusunda buluştuğumuzda, Orion gergin görünüyor, ama gururlu bir edası da var. Merdivende şöyle diyor: "Babanın atölyesinde iş tamamlandı, patron memnundu, bir galaksi resmi satın aldı." Büroya girdiğimizde, "Kaygı defterini al, dikte edilecek," diyor.

"SEKİZ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Bir çeşit yeni daireye hak kazanılmış, istendiği gibi bahçe içinde bir ev değil, ama büyük bir daire, dört odalı bir daireden daha büyük. Rüya annemle birlikte daireyi ziyaret edecekti. Dört girişi olan bir sahanlık vardı, burası dairelerin kaygı kavşağıydı. Hoş geldiniz demek için senin orada olacağın düşünülüyordu. Diyordun çünkü oradaydın... ve orada değildin... ne demek istendiğini anlıyor musun? Bir merdiven tırmanılıyordu, bir sürü oda vardı, bir mutfak ve bir banyo. Annem mutfakla yemek odasına bakıyordu. Bir kapı görülüyordu, sen arkamdaydın ve kapı itiliyordu, baş-

ka bir merdiven daha vardı, sadece bizim ve dostlar için. Merdivenin üstünde, çok daha büyük bir daire ve Sous-le-Bois'daki gibi ormana ve bir de babamla balık tutulacak ve bazı yerlerinde yüzülebilecek bir çaya bakan açık bir pencere. Hiç bu kadar büyük bir daire görülmemişti. İnsanı olmadığı kadar büyük gösteren bir daireydi bu. Doğal palmiyeler de vardı, güdükbüzük değil, üstünde kuşlarla. Şakıyacakları zannediliyordu, şakıyamadılar, çünkü rüya uyandı. Kaygı diktesinin sonu."

"Bu sana ne çağrışım yapıyor?"

"Annem aşağıda kaldığında, yukarıdaki büyük daire tek başına ziyaret ediliyordu. Sen arkamdaydın, rahat olunuyordu: Işınlar yok, kaygı yok, orman, çay, kafamın içindeki doğaydı bu."

"Dairenin girişinde bir kaygı kavşağıyla."

"Evet efendim, Périgueux yolunda olduğu gibi, tatile gitmek için çıkılan yol. Eskiden Sous-le-Bois ninenindi, şimdi o öldü ve orası bizim. Vakit geldi efendim, gitmek gerekiyor. Size ve Bay Vasco'ya iyi tatiller, Gamma'ya da geçmiş olsun."

El sıkışıyoruz, biraz kederli olduğunu görüyorum, ben de öyleyim. Büyük daire sayesinde, kendine ilişkin olarak her gün içinde yaşadığından daha geniş bir boyutu zihninde canlandırdığına sevindim. Kaygı kavşağıyla ne demek istiyor? Nasıl da bir ifade gücüne sahip! Bir şiir için ne güzel bir başlık!

Kapı vuruluyor, geri gelen Orion bu, çantasından bir harita çıkarıyor.

"Galiba, efendim, sen anlamadın. Sana göstermek için Michelin haritası getirilmişti, ama rüyayı dikte ederken unutuldu. Bak, Périgueux yolunun üstünde, şu köyün adı Kaygı,* tam yanındaki kavşak da Kaygı Kavşağı. Görüyor musun, işaretli, küçüklükten beri hep oradan geçilir, Périgueux yolunun üstünde. Orada küçük olunduğu biliniyor, daima küçük, mavi çocuğun bildiği gibi... Harita geri alınıyor efendim, bu babamınki. İyi tatiller."

* Burada, adı Fransızca kaygı, tasa, iç sıkıntısı, yürek daralması anlamına gelen Angoisse (okunuşu: Anguas) köyünden söz ediliyor. (ç.n.)

BÜYÜK BAYRAK

BUNU İZLEYEN YAZIN büyük bölümünü unuttum – unutmayı istedim şüphesiz. Arada sırada aydınlık anları olan uzun, bunaltıcı bir yol olarak kaldı aklımda, bu anlara ilişkin imgelerden de pek azı kalıcı olabildi.

Gamma iyileşti ama şan hocası sonbahardan önce konserlerde tekrar şarkı söylemeye başlamasını istemiyor. Bunu da artık daha seyrek olarak ve daha kısa süreyle yapabilecek. Bazen Vasco tek başına veya başka müzisyenlerle birlikte konser veriyor. Ancak, hakiki müziği, gittikçe daha çok tutulan ama aynı oranda dirençle de karşılanan müziği, Gamma'yla yaptığı çalışmalarda ortaya çıkıyor.

Gündüz hastanesinde dersler başladı, Orion döndü, Ağustos ayı iyi geçmiş, deniz kenarına ve Sous-le-Bois'ya gitmiş. Okyanusun dalgaları arasında veya çayda sık sık yüzmüş, balık tutmuş, ailesiyle birlikte şatoları ve bir adayı gezmiş. Biraz heykel yapmış, çoğu zaman çizmiş.

Guvaşla yaptığı 2 Numaralı Cennet Adası resimleri dizisine devam etmeyi artık istemiyor ve benden kendisine her on beş günde bir çini mürekkebiyle yapılacak büyük resimler vermemi istiyor ödev olarak.

Yeni dairemize nihayet girebildik, ama her şey bitmiş değil henüz. Robert Douai, haftada bir kez Orion'u evimde kabul etmeme izin veriyor, bu da hayatımı kolaylaştırıyor.

Şu son yıllarda Ariane ve tiyatrosu harika gösteriler sahnelediler. Eski trajedilere yeni biçimler verdiler veya günümüzün tra-

jedilerini yarattılar. Diktatörler tarafından hapiste tutulan Güney Amerikalı sanatçıların serbest bırakılmaları için bir gösteri yürüyüşü düzenleyeceğini söylemek için telefon ediyor Ariane. Gösteriden önce sanatçılar tarafından boyanmış diktatörlük karşıtı yüz bayrağın yer alacağı bir geçit töreni olsun istiyor.

"Çok güzel bir fikir..."

"O zaman Orion'a bunlardan bir tane yapmasını teklif et, bu ona iyi gelir, sen de bir tane yap."

"Önce onunla ve ailesiyle konuşmalıyım."

"Seni iki gün içinde tekrar ararım."

Orion'a bundan söz ediyorum, hem çok ilgisini çekiyor hem çekiniyor. Krizlerin gelmesinden korkuyor, en çok da gösterinin Sous-le-Bois'da geçireceği Azizler Yortusuna denk gelmesinden.

Ariane beni tekrar arıyor. "İkiniz de bayrak yapacak mısınız?"

"Orion korkuyor, hiç bu boyutta iş yapmamıştı, kriz geçirir diye korkuyor, malzememiz de yok."

"Kriz geçirirse sen orada olacaksın. Bayraklar, boyalar, malzeme, hepsi tiyatroda olacak. Orada çalışacak, oyuncularla birlikte yiyeceksiniz, onun cebinden tek kuruş çıkmayacak."

"İşin en zor kısmı, Ariane, kendisinin de söylediği gibi, Orion'un ancak kafasının içinde gördüklerini çizebiliyor olması."

"Görecek! Diktatörlük, baskı, mutsuzluk, bunları biliyor. Büyük boyutta çizmek, yaptığı şeyi sokakta göstermek, onun için büyük bir adım olacak. Önemli bir deneyim. Demek anlaştık, pazartesi öğleden sonra geliyorsunuz. Sana güveniyorum."

Telefonu kapattı bile. Biliyorum, Ariane'a karşı konulmaz; yaşamanın kendini tehlikeye atmak, korkularını aşmak olduğuna dair kesin inancına da.

Akşam, Vasco seyahatten dönüyor, bayrakların büyüklüğü yüzünden zorlansak da gösteriye katılmamız gerektiğini düşünüyor. Doktor Lisors ve Douai, bir haftayı sadece Orion'a ayırmam ve tiyatroda çalışmamız konusunda hemfikirler. Orion'un ailesi de kabul ediyor, zira her an onun yanında olacağım.

İkna etmesi en zor olan Orion. "Artık senin de bir parçası ol-

duğun sanatçılarla bir dayanışma eylemi bu, güzel bir iş çıkarma ve kendini tanıtma fırsatı."

İnanmayan gözlerle bana bakıyor. "Yanımda mı olacaksın?"

"Her gün ve her an. Bayraklarımızı yapmak için bir haftamız var."

"Ne boyanacak, kafanın içinde hiçbir şey yok."

"Diktatörlere karşı bir gösteri bu, sen en çok neden nefret ediyorsun?"

"Şeytandan!"

"Diktatör-şeytanı boyarsın o halde."

"Her yerinde gözleri olarak boyanabilir mi... siyah ve bir sürü kırmızıyla?"

"Her renk boya olacak orada, seçmek sana kalmış."

Hem ilgisini çekiyor hem korkuyor. "Ne zaman gidilecek?"

"Pazartesinden itibaren, bitirmek için koca bir haftamız var."

"Peki yemek nasıl yenilecek?"

"Orada, diğer sanatçılar ve tiyatronun oyuncularıyla birlikte."

"Korkulacak, orada yemek yenilemez. Sen yanına piknik sepeti al."

"Ben gidip yemek hazırlayacağım. Şeytanının bir müsveddesini yapmaya başla sen şimdiden."

Ben mutfaktayken, müsveddesinin ilk hatlarını çiziyor. Şöyle bağırdığını duyuyorum: "Alnına bir göz, kuyruğuna bir yılan başı. Dan, suratının ortasına bir hortum!"

Yemekten sonra, karşısına oturuyorum ve ikimiz de projelerimizi yürütüyoruz. Benimki soyut. O kâğıdının üstüne kara ve boynuzlu uzun bir şahıs çiziyor, arada bir alaycı ve şaşkın bir bakış fırlatıyor ona.

Benim resmin çok karmaşık, Orion gelip bakıyor. "Sen modern yapıyorsun efendim, annem sevmez, ama Jasmine sever belki."

Şimdiden biçimlenmiş olan şeytanına bakıyorum. "Sen de bir modernsin. Şeytanın Ortaçağdakiler gibi değil. Sen modern bir sanatçısın, bugünün sanatçısı."

Bu fikir ilkin onu şaşırtıyor, sonra hoşuna gidiyor, gülümsüyor. "Bütün bu çizgiler ve ölçülerinle ne yapıyorsun?"

"Umudun duvarları delen, duvarların büyümesine engel olan dört oku."

"Metronun, okulun, tek başına olunduğunda sıkıntılanmanın duvarları mı?"

"Tastamam!"

Tiyatroya gideceğimiz ilk gün, Orion yola çıkacağımız sırada çok gergin, bu güçlüğü öngörmüş ve Vasco'dan bizi arabayla götürmesini istemiştim.

Tiyatroda, ormanın yakın olmasına seviniyor ama bir sürü kişinin her yerde dolaşıp koşuşturduğunu görünce ürküyor. Üç kadın oyuncuyla karşılaşıyoruz, benimle konuştuklarında arkama saklanıyor. Ona ismiyle seslendiklerini duyunca çok şaşırıyor.

"Nereden tanıyorlar?"

"Sergiler açtın, belki onları görmüşlerdir, ismin bayraklar yapan sanatçıların listesinde. Burada seni tanıyorlar."

Büyük prova salonunda yapacağız resimlerimizi. Çok geniş olan tuvaller yere yayılmış, daha şimdiden birkaç sanatçı üstlerinde çalışıyor. Tiyatronun yöneticilerinden ve aynı zamanda dostum olan Liliana, bizim tuvallerimizi sakin bir köşeye yaydırmış, boy boy fırçalar ve boyalarla.

Bazıları ayakta boyuyorlar, bazıları yere veya tuvallerinin üzerine diz çökmüş halde. Orion kendiliğinden dizlerinin üstüne çöküyor, ben de onu taklit ediyorum. Bayraklarımızın boyutlarından dolayı ikimizin de aklı karışmış halde. Bu kadar geniş yüzeyler üstünde çalışmadık hiç. Yanımıza gelen Liliana şöyle diyor: "Bu tuvalleri müsvedde olarak kullanabilirsiniz, yarın size yenileri verilecek, gösteri için daha dayanıklı olanlardan."

Kendimizi işimize öyle kaptırdık ki vaktin nasıl geçtiğini anlamıyor ve bizimle birlikte çalışan herkesin gittiğinin farkına varmıyorum. Arkamızdaki kapalı bir kapı gürültüyle açılıyor, her zamanki gibi beklenmedik bir yoldan Vasco çıkageliyor. Esnek vü-

cudu, tebessümü sanki ışık tarafından taşınıp getirilmiş gibi. Tuvalinin üstünde diz çökmüş olan Orion, benim duyduğum sevincin aynısıyla onun yaklaşmasını seyrediyor. Bir neşe patlamasına kapılıyoruz, Vasco mutlu, üzerime atılıyor, beni tuvalden çekip kaldırıyor ve öpüyor. Orion'un kalkmasına yardım ediyor, onu da aynı coşkuyla öpüyor ve gülerek şöyle diyor: "Gelin haydi, geç oldu, burada kapalı kalmıştınız, hâlâ içeride olduğunuzu bilen kimse yoktu. Neyse ki mekanikten anlıyorum."

Koşarak bizi arabaya sürüklüyor.

Orion'u evinin önüne bırakırken Vasco şöyle diyor: "Yarın ve öbür günler, sabahtan gitmek lazım, yoksa yetiştiremezsin." Orion da: "Peki efendim, gidilecek!"

Ertesi gün Orion'la metroda buluşuyorum, tiyatroya kadar yürüyoruz. Hava güzel, sonbaharın elinin değdiği yapraklar değişken renklere bürünmüş, biz de işe başlamak için sabırsızlanıyoruz. Yeni tuvaller salonda, yere, ilk taslaklarımızın yanına serilmiş. Bunlar daha pürtüklü bir malzemeden, onun için de boyamadan önce beyazla sıvamak gerekiyor. Sıvama işini bitirdiğimizde, bu iki güzel, beyaz dikdörtgenin büyüsüne kapılıyorum ve bunları bir anlam taşımaya, bu çıplak anın güzelliğinden farklı bir güzellik taşımaya talip işaretler ve renklerle kaplayacağımızı düşününce içimi bir pişmanlık kaplıyor.

Piknik torbasını alıyor ve Orion'u güneşli bir bankın üstünde yemek yemeye götürüyorum. Oyuncularla diğer sanatçıların yemek sırasındaki seslerini duyuyoruz. Onların topluluğuna karışmayı isterdim, onların sıcaklığına, ama bunun için henüz erken. Orion güzelce yiyor, güneşte olmaktan memnun, benimle beraber olmaktan da şüphesiz, zira, portakal suyunun son damlasını yuttuktan sonra, torbayı alıyor, ayağa kalkmama yardım etmek için kolumu tutuyor ve kendinden emin bir tavırla şöyle diyor: "Gel efendim, çalışılacak." Ben de, gayet memnun bir halde, onu izliyorum.

Büyük salonda kalabalık bir halde, her birimiz bir lambanın altında resim yapıyoruz, bu da etrafı geniş gölgeli alanlarla çevrili bir noktaya toplanmış küçük ışık kubbeleri oluşturuyor. Bayrağımın geometrik ana çizgilerine kaptırmışım kendimi, oranlar taslağımınkilerden çok farklı ve sık sık yanlış yapıyorum. Kendi deyişiyle ortapoz şeytanının vücut hatlarını zahmetsizce çiziyormuş gibi görünen Orion'a imreniyorum. Birden kıpırdanıyor, ayağa kalkıp bağırıyor: "Abuksabuk resmedildi." Homurdanarak zıplamaya başlıyor. "Berbat edildi! Başı fazla büyük oldu, üstünde işe yaramaz siyah lekeler var bir de."

Kalkıp bakıyorum, ilk taslağına nazaran gerçekten de başı fazla büyük olmuş, o da çaresizliği içinde tuvalinin üstüne siyah boya lekeleri yapmış. Gene de bu orantısız başın gücü beni çarpıyor adeta.

"Zıplama artık Orion, başın güzel olmuş."

"Fazla büyük, efendim!"

"Değil, sen bir insan yapmıyorsun, bir ortapoz şeytanı yapıyorsun. Seninki gibi bir başı olan bir Fransız şeytanı çizmiyorsun. Vücudu yapılı ama daha küçük. Kafanın içinde böyle olduğu için böyle yaptın."

Zıplamayı kesiyor ve şaşkın bir halde bana bakıyor.

Riski göze alıp şöyle diyorum: "Ortapozca ayrı bir dil, mavi çocuk bu dili biliyordu, senin kafanın içindekini okuyordu."

"Sen mavi çocuğu tanımıyorsun."

"Tanımıyorum Orion, ama senin o dilde konuştuğunu duydukça ve o dilde resmettiğini gördükçe, ortapozcayı biraz anlamaya başlıyorum. Bu baş Fransızca değil ortapozca çizilmiş, onun için bu kadar iyi."

"Ya siyah lekeler! Ne diyecekler: geri zekâlı Orion, çatlak Orion, diye bağıracaklar."

"Lekelerin üstünü beyaz boyayla kapat ve bırak kurusun, akrilik çabuk kurur. Beraber yapalım, sonra sen vücudunu yeniden çizersin ama koca kafası kalsın."

Orion sakinleşiyor, lekelerin üstüne beyaz boya sürüyoruz.

Bizden biraz ötede resim yapan tiyatronun kıdemli oyuncularından biri, bir an bakıyor ve şöyle diyor: "Gayet iyi gidiyor." Sonra ekliyor: "Yemekhanede çay ve pasta varmış, geliyor musun?"

"Hayır, Orion alışamadı daha. Liliana'ya söyle, biz burada kalacağız."

Orion'u işine tek başına devam etsin diye bırakıp kendi bayrağıma dönüyorum. Birden Orion'un kasılmış elinin omzumu kavradığını hissediyorum. Ürkmüş bir sesle şöyle diyor:

"Bak, bir ortapoz geliyor!"

Kucağında bir nesne taşıyan heybetli bir hayalet bize doğru geliyor. Çok güzel uzun elbiseli bir kadın. Saçlarında bir şeyler parlıyor. Hayran hayran onun gelişini seyrediyorum, düşünecek zamanım yok, ama Orion'un korkusu karşısında bir şeyler demek zorundayım.

"Ortapoz değil o, bir tiyatro kraliçesi. Galiba Odile bu."

İçi rahatlayan Orion gevşiyor. Hayalet yanı başımızda, Odile bu. Ariane'ın sahneye koyacağı Shakespeare'in *II. Richard*'ında kraliçe rolünü oynuyor. Taşıdığı tepsiyi aramıza bırakıyor, tepside bir fincan çay, bir bardak portakal suyu ve iki dilim pasta var. Altın ipliklerle işlenmiş mavi elbisesinin içinde Odile, tiyatronun ve efsanelerin büyük krallığına mensup bir kraliçe. Bunu ona söylüyorum, Odile saklı ışığının trajedisini aydınlatan uçucu ama biraz ciddi tebessümüyle gülümsüyor. Şöyle diyor bana: "Liliana size bunu getirmemi istedi, tepsiyi ona geri götür, beni provaya bekliyorlar." Demin gölgelerin içinden ortaya çıkışı ne kadar ağır ve heybetli idiyse, şimdi de o kadar hafif adımlarla koşarak uzaklaşıyor.

Çayımın tadını çıkarıyorum ve Orion'a şöyle diyorum: "İki pastayı da yiyebilirsin, ben aç değilim."

O hep aç, birlikte çalışmamızda kesin emin olduğumuz nadir şeylerden biri bu. Birden sinirleri gerilen Orion portakal suyunu bir dikişte içmek istiyor. Boğazına kaçıyor, bu da bir öksürük nöbetine ve fışkıran damlaların onun pantolonuyla benim bayrağıma dökülmesine yol açıyor. Derhal doğruluyor, kollarını sallayarak

zıplıyor, bir yandan da bağırıyor: "Işınlar geldi, her şey kirlendi şimdi... Şeytan-bayrak... O yırtılıp atılacak."

Telaşlanan diğer ressamlar bize bakıyorlar. Düşünen yanım içimden şöyle diyor: Facia bu... Öngörülmesi gerekirdi... Fazla risk aldım!

Ama diğer yanım, onca kriz atlatmış olanı, Orion'un karşısına geçiyor ve tuhaf bir şekilde sakin olan sesiyle şöyle diyor: "Bir şey yok Orion, ağzını sil. Leke bırakmaz, hem niye pastanı yemiyorsun?"

"Şeytan yüzünden efendim, çikolata seviliyor ama altındaki elma değil. O da bunu biliyor."

"Çikolatayı ye, elmayı bırak!"

"Bu yapılabilir mi, yarısı tabakta bırakılabilir mi?"

"Elbette. Sen özgürsün, canın neyi istiyorsa onu yiyebilirsin, benim tabağımdaki çikolatayı da."

Yavaş yavaş sakinleşiyor ve iki tabaktaki çikolatayı yiyor. O esnada koca Bob geçiyor, tepsiyi alıyor ve Orion'un bayrağına şöyle bir göz atıyor. "Şeytanının başı acayip iyi olmuş."

Çalışmaya devam ediyoruz, bayraklarımız biçimleniyor, ressamların çoğu gitmeye başlıyor, gözleriyle bizi arayan Vasco'yu görüyorum. Yanımıza gelip bayraklarımıza bakıyor. "İkiniz de bayağı ilerlemişsiniz."

Sonra Orion'a dönüp, "Şeytanının kafası amma da büyükmüş. Bu yüzden hata yapıp duruyor, kendini olduğundan daha güçlü zannediyor."

Orion fırçalarını kaldırıyor. "Bir hayalet vardı, onun bir ortapoz dişi şeytan olduğu zannedildi. Öğretmen onun ikindi kahvaltısını getiren tiyatronun kraliçesi olduğunu söyledi. Onun mavi çocuğun annesi olduğu zannedildi."

"Onu tanır mıydın?"

"Hayır efendim, uzakta otururdu, ayda iki kere gelirdi, on gün sonra gidildi ve mavi çocuğun adası söylenmemesi gereken ada oldu."

"Mavi çocuk sana ondan söz etti mi?"

"O zaman çok kelime bilinmiyordu. Yatağımın üstünde veya yerde oynanıyordu. O kafamın içinde bizimle birlikte oynuyordu, oynayan ve konuşmayan bir Mavi Anne'ydi o, tıpkı gitar öğrenildiği zaman veya kaygı dikteleri yapıldığı zaman öğretmen gibi. Kaygı diktelerinde konuşulur, öğretmen konuşmaz ama yazdıkları, sanki ikimiz yazmış gibi."

Şaşırmış bir halde dinliyorum. Vasco ile Orion arasında bir gizli ortaklık kuruldu.

Üçüncü gün araba bende. Orion'u alıyorum ve tiyatroya geldiğimizde onun kendini evindeymiş gibi hissetmeye başladığını görüyorum hemen. Salonda, birçok ressam ellerini kaldırıp bize selam veriyor, Orion da büyük bir doğallıkla onlara aynı şekilde karşılık veriyor.

Çalışmaya koyuluyoruz. Şeytanın başı vücuduyla neredeyse aynı boyda. Bu haliyle bodur bir şeytan, üstü sivri uçlar ve savunma dişleriyle kaplı, ama hiç orantısız değil. Bu sırada ben bayrağımın üstüne mavi ve kırmızıyla renk denemeleri yapıyorum. Orion soruyor: "Bir fon yapmak daha mı iyi olur?"

"Evet, daha iyi olur."

"Ne renk?"

Bayrağımın bir kısmına kırmızı boya sürmekte olduğumdan fazla düşünmeden şöyle diyorum:

"Şeytan için, kırmızı."

Kahkahalarla gülüyor, memnun, "Dan! Seni kırmızı yapılacak, ortalık sıcaklaştırılacak, oh olsun sana!" diye homurdanıyor.

Tüpteki boyayı doğrudan kullanmayıp karıştırıyor ve bunu yapmaktaki becerisi beni afallatıyor. Onu seyrettiğimi görüp şöyle diyor: "Bakma! Kendi bayrağınla meşgul ol, kımılda biraz! Onu tek başına yapmalısın, sana yardım edecek değilim!"

Sözlerinde keyifli bir saldırganlık var adeta, bu yepyeni bir şey ve beni dürtüp yüreklendiriyor.

Kırmızısı ne ateşli ne de çiğ bir kırmızı. Onunkiyle karşılaştırınca, benim kendi bayrağıma sürdüğüm kırmızı gözüme silik gö-

rünüyor, ama düşündüğüm beyaz ve mavi yanına gelirse böyle görünmeyecek.

Bugün yanımda yiyecek bir şeyler getirmedim ve yemek zili çaldığında, Bob kararlaştırıldığı gibi yanımıza geliyor. "Liliana gelip sizi almamı söyledi." Sonra Orion'a: "Gel, önce gidip elleri-ni yıkayalım."

Orion onunla gidiyor, arkalarından geliyor muyum diye bak-mayı da ihmal etmiyor. Yemekhaneye gireceğimiz sırada gürültü-den ve yemektekilerin kalabalığından ürküyor, ama Bob onu öne doğru itiyor ve Liliana onu öyle tatlı karşılıyor ki, pek bir zorluk çekmeden kendimizi ayrı bir masada oturmuş buluyoruz. Ariane ile Delphine yanımızdan geçerken bize selam veriyorlar, Orion da bizim yaptığımız gibi onlara karşılık veriyor.

Öğleden sonra olaysız çalışıyoruz ve çay saatinde, ilk defa, bir fincan çay içmeyi kabul ediyor.

Akşam gideceğimiz sırada, şeytanın etrafına o şahane kırmı-zısından sürmeyi bitirdi. Çok yorgunum, o da öyle. Üzüntüyle şöyle diyor: "Bay Vasco gelmiyor mu?"

"Hayır, konseri var, yarın gelecek."

Dördüncü gün hava güzel, güneş camlardan içeri giriyor, Ori-on'un yayılmış bayrağında kadim bir kırmızıyla çevrili dev bir be-yaz şeytanın ortaya çıktığını görünce şaşakalıyorum. Hiç böyle bir şey tahayyül etmemiştim, şeytanların beyaz olduğu Çin geli-yor aklıma. Biz Çin'de değil, bu koca beyaz şeytanın insanı utan-dıracak kadar çıplak göründüğü Paris'teyiz. Orion da, şaşkınlıktan donakalmış bir halde, bu muhteşem ve korkunç biçime bakıyor. "Onu böyle mi bırakacaksın?"

"Hayır, bitmedi daha, derisi yok, o yapılacak."

"Böyle güzel, Çin'den beyaz bir şeytan sanki."

"Paris'in kara şeytanı yapılmak isteniyor. Kirlenmiş, benzin dumanı, metro tüneli ve çalmak için itip kakan serseriler olarak."

Boyamaya koyuluyoruz ve Orion büyük bir özenle, şeytanın karnının üstüne, ince bir taç taşıyan ve kocaman bir burnu olan

başka bir yüz çiziyor, bu yüzün altında şeytanın taşakları ve organı, bir yandan ne iseler öyle görünürken, bir yandan da tuhaf bir şekilde ağızla sakal gibi duruyorlar. İki küçük yuvarlak gözü olan bu yüz, Orion'un hiç duymadığı Kral Ubu'yü getiriyor aklıma.

Yemek saatinde, yalvartmadan beni izliyor ve masaya oturuyor, Bob da bize katılıyor. Kendini bildik bir zeminde hissediyor, yemek almak için kuyruğa giriyor ve tıka basa dolu tabağıyla bardağını kendi başına getiriyor. Yemek bitince, kısa bir gezinti yapmayı öneriyorum, işini ilerletmeyi istediği için reddediyor.

İkindi kahvaltısından sonra Vasco bize katılıyor, mavi iş tulumu giymiş ve bize yardım edecek. İlkin Orion'un işine bakıyor, kırmızı fona ve keskin çizime hayran kalıyor, ama onu rahatsız eden bir kusur var. "Kolu ve kuyruğu için sağda yeterince boş alanın yok. Kuyruğu sola alabilirsin, orada daha çok yer var, kol da daha yukarıda olur." Orion Vasco'nun haklı olduğunu hemen görüyor. Vasco, bunun üstünde daha fazla durmayıp, yanıma diz çöküyor ve bayrağıma mavi boya sürmeme yardım ediyor. Bu sırada Orion hatasını düzeltmeye başlıyor, iyi yerleştirilmemiş kuyruğu sildiğinde, sesini yükselterek şöyle diyor: "Sadece öğretmenle çalışman adil değil. Yardım alınabilir."

"Doğru," diyor Vasco, "şu üçgeni bitireyim, sana yardım ederim."

Vasco Orion'un yanına gidiyor, o da ne yapması gerektiğini açıklıyor. Vasco emin olmadığı bir şey olduğunda soruyor: "Ya bu?" Orion'dan derhal ve kesin bir cevap geliyor.

Sırtım ağrıyor, yerimden kalkıp hâlâ çalışmakta olan ressamlara bakmaya gidiyorum. Bazı bayraklar güzel ve çarpıcı ama hiçbiri ne Orion'unkinin keskin gücüne ne de yaratıcılığına sahip. Bizim köşemize dönüyorum. İkisi bayağı ilerlemişler, şimdi şeytanın başında üç yeşil ve hain göz var. Yaprak şeklindeki kulakları tehditkâr. Sırtında iki küçük kanat belirmeye başlamış, bir sihrin etkisi altında olmadıkları takdirde vücudun koca ağırlığını kaldıracak güçte değiller.

Orion çalışırken Vasco'ya yaklaşmış, şimdi omuz omuzalar

ve Vasco kendini çekmiyor. Orion bakışını ona çeviriyor ve boyamaya ara vermeden şöyle diyor: "İkimiz böyle iyi."

"Evet, böyle iyiyiz."

"Böyle çalışıldığı zaman," diyor Orion, "sanki sen mavi çocukmuşsun gibi. Eğer o kadar küçük olunmasaydı, Broussais Hastanesi'nde de böyle yapılırdı."

"Mavi çocuk da mı 'belirsiz şahıs zamiri'yle konuşurdu?"

"Bilinmiyor, yaş dörttü sadece. O tarafta daha ileri gitme, beyaz bir çizgi bırakmak lazım. Mavi çocuğun mavi bir annesi vardı, annesi gibi konuşurdu."

"Öğretmen senin için mavi bir anne değil mi?"

"O bir mavi çocuk annesi, neredeyse hep pantolon giyse bile. Onun sayesinde kelimeler öğrenildi, çok. Ne-çok-yanlış dikteleri için ve kaygı dikteleri için ve öğrenmek için hep onun karşısında oturuluyor. Mavi çocuk... o yanımdaydı... Öğretiyordu... omzuna dokunarak renkleri nasıl iyi sürmen gerektiği sana öğretildiği gibi. Öğretmenle... neredeyse her zaman birbiriyle konuşarak birbiriyle konuşuluyor."

"Neredeyse her zaman, diyorsun, bazen birbirinizle konuşmadan da konuştuğunuz oluyor mu?"

Orion kahkahalarla gülüyor. "Sık sık değil ama bazen öyle konuşuluyor birbiriyle. O zaman kimseye söylenmiyor, bugün hariç."

Orion Vasco'yla konuşuyor. İyi bu. Orion'un dediği gibi, seninleyken, her şey iyi. Ancak ufak bir hayal kırıklığı var, Orion mavi çocuk hakkında seninle değil Vasco'yla konuşuyor.

Bayrağımla başbaşayım, ikisi Orion'unki üstünde çalışıyorlar.

Orion ayağa kalkıyor. "Vakit geldi efendim, otobüse binmek lazım, öğretmen de çok yorgun. Bayağı ilerlendi..."

"Bayağı ilerledim, diyemez misin?" diye tepki gösteriyor Vasco.

"Bilinmiyor."

"Yarın sabah, üçümüz bir olup bayrağını bitiririz. Öğleden

sonra da öğretmeninkini. Tamam mı?"

"Tamam ve biz gene mavi çocuktan bahsedilir."

Orion bunu söylerken gülümsüyor. Mavi çocuk burada, belki de?

Ertesi gün Orion'u otobüs durağından alıyoruz. Tiyatroda, artık aileden biri. Herkese günaydın diyor ve herkes ona karşılık veriyor. Önceden anlaştığımız gibi, onun şeytan-diktatörü üstünde çalışmaya başlıyoruz. Orion ortamızda duruyor ve çalışmayı yönlendiriyor. Ben başıyla uğraşıyorum, Vasco elleri ve ayaklarıyla; her birinin çok ince uzun ve sivri onar parmağı, casus gibi etrafı gözleyen gözleri ve tehditkâr ağızları var. Orion sağdan kesilmiş kuyruğu sola yerleştirmeye uğraşıyor. Çalışma ilerlerken, Orion yavaş yavaş Vasco'ya yaklaşıyor. Omuzları birbirine değdiğinde ve Vasco geri çekilmediğinde, Orion konuşmaya başlıyor.

"Küçükken, kalp hastası olundu, diğer çocuklarla aynı gelişmeler gösterilmiyordu ve anneyle baba dört yaşına gelinmesini beklediler ki Broussais Hastanesi'nin çocuk cerrahisi servisine gidilsin. Oraya gittiklerinde bütün çocuklar korkar mı efendim, anneyle babanın gitmesi gerektiğinde ve tek başına kalınması gerektiğinde? Sen, efendim, sen korkar mıydın?"

"Evet, korkardım."

Orion büyük bir memnuniyetle dinliyor bu cevabı. "Ama, efendim, başkalarından daha çok korkuluyordu. Paris şeytanı henüz tanınmıyordu, ama o daha o zamandan bir şeyler yapıp hemşirelerden, doktorlardan ve en çok da öbür çocuklardan korkulmasına neden oluyordu. Doktorlar sorular sorduğunda, cevap verilemiyordu, dokunduklarında sadece ağlanıyor ve bağırılıyordu."

Sessizce çalışmaya devam ediyoruz. Zaman çok uzun sürüyormuş gibime geliyor ve babamın hikâyelerini dinliyormuşçasına şöyle diyorum:

"Ya sonra?"

Üçümüz birbirimize sokuluyoruz, omuzlarımızla temas ediyoruz, Orion'un hoşlandığı gibi. Vasco'nun "Ya sonra?" diye tek-

rarladığını duyuyorum ya da duyduğumu sanıyorum.

"Sedyeli bir makineyle annemin giremeyeceği bir odaya indirdiler. Soğuk bir şey üzerinde yatılmıştı, karanlık vardı, sonra kıvılcımlar olan karanlık. Işık geri geldiğinde hemşire ölü beyazları giymişti. Konuştuğu duyuluyordu ama ne dediği anlanmıyordu. Soğuğun karanlığı içinde olunduğu zaman doktor hastane şeytanı sesiyle şöyle diyordu: 'Nefes alın... nefesinizi tutun' ve o zaman nefessiz kalınıyordu. Hemşire açıklamak istiyordu. Neyi açıklamak? Yeni bir koku vardı, tarihöncesi bir koku, açmak sonra kapamak gereken nefesle birlikte hissedilen. Neden?

"İşte her şey o zaman çiftebela oldu ve Paris şeytanının gürültüsü duyuldu ve büyük kokusu ve gücü hissedildi. Diğerleri, annem bile, siyah makineden çıkıldığında bunu bilmiyorlardı. Kıvılcımlı odada duyulanları onlar duymuyorlardı... şeytan artık kapatılamayan küçük kapıdan içime girdiğinde."

Orion bize iyice yapışıyor, çok terliyor, son cümlelerini alçak sesle haykırıyor.

O sırada Bob gelip, "Yemek saati," diyor. Kaskatı kesilmiş ve her yerinden ter fışkıran Orion'u görünce de: "Terlemişsin, gel ellerini yıka."

Orion ayağa kalkıp onu izliyor, "Sizinle geliyorum," diyor Vasco.

Sonra bana dönüyor: "Bir masa tut."

Orion'un bayrağı hazır, geriye bir tek imzalaması kaldı. Masamıza tek başıma gidiyorum, Orion mavi çocuğun kapısını Vasco için açmaya başladı, gelmek üzere olan krizi Bob farkında olmadan durdurdu. İyi, Orion'un dostlara ihtiyacı var, ben onun biraz-doktor-olan-hoca-psikoloğuyum. Bunu akıldan çıkarmamalı.

Yemekte Orion sakin, arada sırada yemeyi bırakıp elini Vasco'nun veya Bob'un omzuna koyuyor. Tatlı olarak tart var, Bob ona koca bir dilim tartla bir fincan kahve veriyor, halbuki Orion ömründe kahve içmedi. "Tart kahveyle birlikte daha güzel gider," diyor Bob.

Orion hiç tereddüt etmeden kahveden bir yudum içiyor, biraz yüzünü buruşturuyor.

"Şeker koyup karıştır," diyor Vasco ona iki kesmeşeker verip. Orion şekerli kahveyi beğeniyor, kahvesini Bob'un yaptığı gibi bir yandan tartını ısırarak içiyor ve fincanındakini bitiriyor. Bana dönerek, "Bunu anneyle babaya söylememek lazım."

Vasco ise: "Bunu onlara söylemek lazım. Artık büyüdün, ne istersen yaparsın."

"Parayı kazanan babam ama."

Vasco gözlerinde bir soru işaretiyle bana dönüyor, araya giriyorum: "Sen de biraz kazanıyorsun, bir aylığın var, şimdiden eserlerini satıyorsun. Öğrenim görüyorsun, resim yapıyorsun, heykel yapıyorsun, bir mesleğin var."

"Onlar bunun gerçek bir meslek olmadığını söylüyor."

"Hayır, bu gerçek bir meslek," diyor Vasco, "buradaki herkes senin gibi sanatçı. Sen bir resim ve heykel sanatçısının."

Orion minnettar bir sevinçle bakışlarını Vasco'ya çeviriyor. "Bir resim ve heykel sanatçısı mı?"

Bana dönerek, "Bu doğru mu, efendim?"

"Doğru."

"Haydi şimdi işe koyulalım," diyor Vasco, "çünkü senin Faşist Şeytan'ın bittiyse de öğretmen hanımın Umut'u bitmedi, üçümüz birlikte bunun üstünde çalışmalıyız."

"Yarın Sous-le-Bois'ya gidilecek, eve geç kalamam."

"Ne zaman biterse eve o zaman döneceksin," diyor Vasco, "bizi yüzüstü bırakacak değilsin ya."

"Hayır," diyor Orion, bu sırada hâlâ dolu bir kahvelik bulmuş olan Bob kahve isteyip istemediğini sorunca, kendinden emin bir tavırla ona cevap veriyor: "Evet, yarım fincan, tek şeker."

Üçümüz birlikte benim bayrağım üstünde çalışıyoruz. Ortamızda duran Orion, benim isteğim üzerine, umudun dört yıldızına yeni bir beyaz boya katmanı ekliyor. Her zamanki titizliğiyle, ilk katmanlarda yapmış olduğum hataları düzeltiyor. Vasco ile ben okla-

rın geçeceği maviler ve beyazlar üstünde çalışıyoruz.

Benim bayrağımda her şey biraz katı, esneklikten uzak; umut ışınlarım önlerine çıkan yoğun dirençlerin sınırını zorluyorsa da onları aşamıyor. Daha değil. Ben de aynı böyleyim. Bayrağımın alt kısmında dikdörtgen şeklinde küçük bir alanı boş bıraktım. Neden?

Orion oraya bakıyor. "Sen, sen yazar bir sanatçısın, oraya yazmalısın."

Adeta çarpılıyorum, ama ne yazmalı? Vasco'ya bakıyorum, başıyla onaylıyor. Birden aklıma bir yarım dize geliyor. " 'Azimli ışıkla' yazsam?"

Vasco'nun yüzü aydınlanıyor. "Yaz."

Orion ise: "Tam olarak anlanmış değil efendim, ama bunlar ışındanuzak kelimeler..."

Orion diktatör-şeytanını imzaladığında ve ben metnimi yazdığımda, Liliana'nın istediği gibi bayraklarımızı yere seriyoruz. Orion'unki uzaktan en güzeli, en beklenmedik olanı, ama benimkinin de fena olmadığını ve gösteri günü yürüyüşe katılmaya layık olduğunu okuyorum gözlerinde.

O sırada Ariane ile sahne düzeni sorumlusu bayrakları görmeye geliyorlar. Ariane, Orion'un eserinin niteliğinden ve –kendi deyişiyle– sersemlemiş saldırganlığından açıkça çarpılmış halde. Sahiden de onun diktatör-şeytanı kudretli, tehlikeli bir şekilde silahlanmış ama aynı zamanda kendisine karşı koyan dirence şaşmış durumda. Ariane, eserinin bazı yönleri üstüne Orion'a bir şeyler soruyor. Orion beni şaşırtıp, her seferinde büyük bir çaba sarf ederek ama açık ve kesin bir şekilde onu cevaplıyor.

Ariane gülüyor. "Şeytan ve diktatörler hakkında epey şey biliyorsun. Bir de anladığıma göre artık kahve içiyorsun."

"Burada daha az korkuluyor."

"Diktatör-şeytandan korkmak normal, güçlü ve zalim o. Ama mücadele edilebilir."

Ariane bana dönüyor. "Senin bayrağını ve metnini de sevdim: '...azimli ışıkla'. Bizim sağlayabileceğimiz de bu: biraz ışık ve pek

çok azim... Senin Orion'la yaptığın gibi."

Sahne düzeni sorumlusu Orion'un bayrağına bakıyor hâlâ, duygularını pek dışa vurmayan biri ama Orion'un çalışmasındaki kesinlik ve özgünlük besbelli onu da çarpmış. "Çok güçlü... işin uzun... ama devam et."

Üçümüz de memnunuz, Orion gitmekte acele ediyor, yarın Sous-le-Bois'ya gitmek üzere yola çıkacak, eve çok geç dönmemesi lazım.

GÖSTERİ

GÖSTERİ GÜNÜ. Bayrakları almak için toplandığımız Panthéon' dan hareket ediliyor. Rüzgârlı bir kasım günü, sabah yağmur yağdı, yollar ıslak ve bulutlar tepemizde. Her birimiz bayrağımızı bambudan bir sapa takıyoruz. Başta biraz karışıklık oluyor ama her şey büyük bir özenle hazırlandı, hatta bayrakların alttaki uçlarına kordonlar bile düşünüldü, rüzgâr şiddetlenirse iki kişi bayrağı taşıyana destek olabilsin diye. Orion'a örnek olmak için bayrağımı kendim taşıyorum, Vasco da yanımda duruyor. Orion bayrağını taşımak konusunda zorluk çıkarıyor ve Bob'a şöyle diyor: "Hayır, önce sen, eğer her şey yolunda giderse sonra senden alınır." Çok sayıda basın fotoğrafçısı var ve en çok Orion'un bayrağının fotoğrafını çekiyorlar. Orion'un annesiyle babası, daha şimdiden pek çok kişiyi bir araya getiren gösterinin büyüklüğüne şaşmış görünüyorlar.

Yüz bayrak kortejin başını çekiyor, Ariane megafonuyla talimat vermek veya slogan atmak için önde veya kortej boyunca yürüyor. Hem sakin hem heyecanlı ve bütün göstericileri coşkusu ve inancıyla yüreklendiriyor. Kortej harekete geçiyor, öndeki pankartlarda gösterinin sebepleri ve amacı belirtiliyor. Onların ardından gelen bizim yüz bayrak, kaldırımlarda toplanmış veya oradan geçen insanların dikkatini çekiyor. Diktatörler tarafından hapsedilmiş veya sürgüne yollanmış Güney Amerikalı sanatçıları desteklemek isteyen pek çok tanınmış ismin de aralarında bulunduğu göstericilerin büyük bölümü bizi izliyor. Yürüyüşümüze arada sırada müzisyenler ritm tutarken, bu girişimin başından beri göste-

rinin amacıyla sebebini çok az düşündüğümü fark ediyorum. Orion'un mevcudiyeti ve tiyatro ile gösterinin tanıdık olmayan ortamına kendini uydurması kaygısı her şeyin üstünü örttü. Saint-Michel Bulvarı'ndan geçiyoruz. Rüzgâr şiddetli, yoruluyorum, Vasco yerime geçiyor ve bayrağımı taşıyor. Bize katılmış olan Roland kordonlardan birini tutuyor.

Vasco'nun benim bayrağımı taşıdığını gören Orion, birden kendi bayrağını Bob'dan alıp kendisi taşımak istiyor. Bob'a onun yanında kalmasını söylüyorum. Küçük sokaklardan geçip Pont-Neuf istikametine doğru yürüyoruz. Geçişimizi seyreden çok insan var. Kafilenin başında Ariane, megafonuyla, her sırada üç bayraktan fazlasının olmamasını söylüyor. Vasco'yla önde kalıyoruz, hafiften yağmur yağıyor, neyse ki Gamma'nın bana hediye ettiği büyük kasketi taktım başıma, bu da bana biraz serseri havası veriyor. Vasco geçerken birçok kişi onun fotoğrafını çekiyor. Orion ile bayrağını da çekiyorlar aynı zamanda.

Pont-Neuf'ün üzerine varıyoruz, birden çıkan bora tokat gibi çarpıyor bayraklarımıza, herkes bayrağına asılıyor sıkı sıkı, Vasco' nun gayretlerini görüp kahkahalarla gülen Roland'a takılıyor gözüm. Orion başta iyi dayanıyor, Bob'la ben bayrağının kordonlarını sıkıca tutarak ona destek oluyoruz. İyi kötü ilerliyoruz. Köprünün ortasında, bir boraya daha tutuluyoruz, Orion'un bayrağı savrulup baş aşağı oluyor, Orion onun yere düştüğünü sanıyor. Korkuyor, sapı bırakıp kaçıyor. Neyse ki Bob sapın üst kısmından yakaladı, ben de orta kısmından, bayrak diğer bayrakların pek çoğunun düştüğü gibi düşmüyor. Bob bayrağı doğrultuyor, fakat Orion yoldan geçenlerin arkasına saklanıyor. Gözlerini fıldır fıldır çevirdiğini ve kollarını çırptığını görüyorum. İki genç gelip Bob'a yardım ediyorlar. Göstericiler ilerlemeye devam ederken ben Orion'un peşine düşüyorum. Bir sokak lambasının arkasına saklanmış, zıplıyor. Yaklaşırken, alçak sesle şöyle bağırdığını duyuyorum: "Canına okudular, işe yaramaz, geri zekâlı, geri zekâlı! Canına okudular!"

"Bayrağın düşmedi Orion, çabuk benimle gel, koşup yerimizi alalım." Beni işitmiyor. O sırada babası çıkageliyor. Orion onu görüyor, duruyor, beni de görüyor. "Bak, bayrağın orada, düşmedi," diyor babası. Koluna giriyorum, karşı koymuyor. Koşmaya başlıyorum, beni izliyor, kalabalığın arasından güçlükle ilerliyoruz, yavaş yavaş Bob'la bayrağa yaklaşıyoruz. Vasco ikide bir dönüp arkasına bakıyor, endişeli, bizi görünce kolunu kaldırıp sallıyor. Nefes nefese yerimize vardığımızda, Bob Orion'a soruyor: "Almak ister misin?"

"Hayır, sen."

Rivoli Caddesi'ndeyiz, trafik caddenin yarısında akıyor. Her şey iyi ayarlanmış, müzik ve sloganlar birbirini izliyor; olanlardan, kalabalığın gürültüsünden ve arabaların çok yakınımızdan geçmesinden biraz sersemlemiş haldeyim. Roland mutlu, Vasco hayranlarına gülümsüyor, Bob sakin ve kendinden emin. Tuileries Bahçesi'ne girmek hoşuma gidiyor, rüzgâr daha az şiddetli esiyor, arabaların gürültüsü hafifliyor, Orion yatıştı, yeniden umuda ve yüz bayrağın renklerine gülümsüyor. Bob'dan bayrağını kendisine vermesini istiyor ve gururla taşıyor.

Bu riskli deney sona eriyor, başardık; geçit töreninin sonuna katılmış olan Robert Douai yanımıza yaklaşıyor. "Bayrağından memnun musun?" diye soruyor Orion'a.

O da tereddütsüz cevap veriyor: "Evet efendim, bayrak iyi, gösteri de, ama Pont-Neuf'ün üstünde ışınlar geldi."

"Neyse ki dostların yanındaydı."

Orion bir çeşit mutlulukla gülüyor. "Doğru efendim, dostlar var."

Tuileries'nin girişine yakın, Jeu de Paume'un arkasında bir araya geliyoruz. Ariane bayraklarla büyük bir yarım daire oluşturuyor, göstericiler arkamızda toplanıyor. Gökyüzü hâlâ tehditkâr ama, bulutların arasından, güneşin bir yitip bir görünen ışınları bayrakların renklerini aydınlatıyor. Her şey çok sade; katledilen, hapsedilen veya kaybedilen sanatçıların isimleri okunuyor yalnız. Nice trajik sahneye tanık olmuş Paris'in bu köşesinden büyük bir

kardeşlik duygusu yükseliyor.

Orion mutlu, daha bir yıl önce böyle bir deneyimi dünyada kaldıramazdı. Büyük bir sevinç kaplıyor içimi. Ağır ağır yürüyoruz, bazen çok ağır, ama yürüyoruz.

MAVİ ÇOCUK

ERTESİ GÜN gündüz hastanesine geldiğimde, Vasco gitti diye kederliyim hâlâ. İtalya'da üç haftalık turnesi var, sonra da Gamma'nın maestrosundan neleri söyleyebileceği ve sağlığı ve sesi için nelerden kaçınması gerektiğini öğrenmek için bir hafta Napoli yakınında kalacaklar.

Hiç gazete okumayan Orion'a gazeteleri getiriyorum. Hepsi gösteriden bahsediyor ve büyük yer vermişler, *Libération*'da onun bayrağının büyük bir fotoğrafı var, Panthéon'un önünden hareket edildiği sırada çekilmiş. Diğer gazetelerde toplu fotoğraflar var, onun bayrağı özellikle seçiliyor.

Çok memnun, evinde dinlenen Radio-Luxembourg'da gösteriden söz edildiğini duymuş. Televizyonda da birkaç görüntü görmüş.

"Vasco'yla görüşülecek mi? Senin evde mi yoksa burada küçük çalışma odasında mı?"

"Vasco bu sabah İtalya'ya gitti."

Şaşırıyor, gözleri doluyor. "Söylenmedi."

"Hayır, söyledi, ama gösterideki bütün o gürültü patırtı arasında duymadın herhalde."

"Uzun süreliğine mi gidiyor?"

"Epey uzun, bir ay."

Bunu duyunca sarsılıyor. "Onunla ve seninle mavi çocuktan bahsetmek isteniyordu. Dün gösterideyken, korkuluyordu, bayrağa üfleyen şeytan hissediliyordu. Sonra, Vasco'yla ve seninle, mavi çocuk yine oradaydı. Ama şeytan, Canına okunacak, mavi ço-

cuğun ölmesi sağlanacak ve o zaman canına okunacak! diye üfleyip duruyordu. Pont-Neuf'te ışın üzerime geldiğinde mavi çocuğun öldüğü sanıldı ve kaçıldı. Sen geldin ve devam edilebildi..."

"Vasco bir aydan önce dönmeyecek Orion, ama sen mavi çocuk hakkında bir kaygı diktesi yaparsan, bir kopyasını çıkarıp ona yollarım, sanki buradaymış gibi olur. Okuyunca, sana telefon edecektir, o zaman da senin istediğin gibi üçümüz bir arada oluruz."

"Vasco bunu yapar mı efendim?"

"Çok işi var; provaları, konserleri, seyahatleri, ama yapacaktır."

"Bunun için ona para ödenmiyor değil mi senin gibi?"

"Hayır, ödenmiyor, yapacak çünkü o senin dostun."

"Dostum... dostum."

Orion bu kelimeyi içinde evirip çeviriyor, dünyanın en güzel kelimesi haline geliyor.

Defteri, kalemimi alıyorum.

"Haydi, başla..."

"DOKUZ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Dört yaşındayken kalpten ameliyat olundu. Anneyle baba hastaneye götürdüklerinde, bir yatakhaneye koymadılar. Hastanenin kokusu daha içeri girer girmez korkulaştırdı. O zaman şeytan tanınmıyordu, ismi bile bilinmiyordu. Çok az isim biliniyordu, çok az kelime, anneyle baba farkında değillerdi çünkü anlıyormuş gibi yapılıyordu. Evde annemin, babamın veya Jasmine'in ağzındaki ses duyuluyordu, ne yapılması gerektiği biliniyordu, hani sen çaldığında telefonu kaldırıyorsun ya onun gibi, ama ne dedikleri aslında anlanmıyordu. O zaman da, sahip olunmayan kelimeler yüzünden, bilinen az kelimelerle zırvalamak zorundaymış gibi olunuyordu. O zamanki doktor, iyi ve nazik biriydi, buna papağancılığım diyordu. Eski zamanda kalpten ameliyat etmenin bilinmediği dört yaşındakiler ölüyorlarmış. Orada ameliyat edildiğinde, dirilttirilmiş gibi olunuyor. Birden başkaları gibi yaşamak gerekiyor, kalp aynı oluyor, ama eğer şeytan biraz arkadan itiyor-

sa nasıl yapılacağı bilinmiyor. Artık korkmamak, artık kriz geçirmemek, artık papağancılık etmemek, anneyle babanın ve okuldaki arkadaşların canını sıkmamak gerekiyor, ama istendiği kadar değişilmiş olsun aynı kalınıyor.

Anneyle baba odaya yerleştirdiğinde kalacaklar sanıldı ama gittiler. Annem, gitmeden önce dolu dolu öptü hatta biraz ağlıyordu, çünkü çok korkulduğunu görüyordu. Yarın görüşürüz, dedi.

Önlüklü hemşirelerden korkuluyordu, bazen lekeler oluyordu, kan diye düşünülüyordu. Nazik sesleri vardı ama anne sesleri değil. Yatağında kalmak, alışık olunmayan şeyler yemek, haplar almak zorunda olunuyordu. Neyse ki annem küçük örtümü ve ayıcığımı unutmamıştı. Söylendiği gibi küçük örtüsüz uyunamıyordu. Annemin kokusunu hatırlattığı için küçük örtüye ihtiyaç duyulduğunu söylemiştin. O zamanlar bu bilinmiyordu, bakıcılar da bilmiyordu. O olmadığında, bulunana kadar ağlanıyordu. Bu sık sık oluyordu.

Daha büyük bir çocuk var, o geldi. Ayıcığa baktı, gözlerinden onu alacağı anlaşıldı. Yatağın öbür tarafına konuldu, bir ayağını yakaladı ve koparmak istercesine çekti. O daha güçlüydü ama bağırıldı ve ağlandı, bir hemşire geldi ve o da kaçtı. Hemşire gittiğinde o tekrar geldi, ayıcık çarşafların altına saklanıldı, o kapıda duruyordu. İsmin ne senin? diye sordu. Ona söylemek istenmiyordu. O zaman dedi ki: İsmini bile bilmiyorsun, tam bir geri zekâlı!

Orion, dendi.

Bu bir Fransız ismi değil.

Hayır, Fransız ismi. Fransız olunuyor, ama bu söylenemiyordu. Kelimelerin emin olmadıkları, belki de kötü oldukları ve eğer konuşulursa cevap verirken kendine güldürüleceği hissediliyordu.

Duvar tarafına dönüldü ve ağlanıyordu çünkü başkaları gibi Fransız olunduğu bile söylenemiyordu. Başkaları gibi olunduğu, ama başkaları bunu görmüyorlardı. Hemşire geldi, kızmıştı, Ne yaptın da onu ağlattın? dedi.

Hiçbir şey efendim, ismini sordum, aptalca bir isim söyledi.

Orion dedi, ismi bu.

Bu Fransız ismi değil.

Hayır, Fransız ismi, herkesin ismi senin gibi Louis olamaz. Herkesin ismi kral ismi değildir. Cumhuriyet devrindeyiz, sen de daha cumhurbaşkanı değilsin. Çık buradan burası senin odan değil.

Odasına dönüyor ve nefret ediyor. Hemşirelerin olmadığı her zaman, arkadaşlarıyla odama geliyor, hainlik ediyorlar. Korkuluyor, oyuncaklarını saklamak gerekiyor.

Annem öğleden sonra ziyaret saatinde geliyor, korkulduğunu görüyor ama annem orada olduğunda hainlikler odalarında kalıyorlar. Neden gittikçe daha çok korkulduğunu anlamıyor. Uyanıldığı zaman, annem odayı toplamış, her zamankilere benzemeyen sözler söylüyor hasta olunduğu için başkalarından daha geç anlayan olunduğu için veya kalın kafalı olunduğu için, bu anlanan bir kelime. Korkuluyor, efendim, ve biraz yatağına kusuluyor. Yatağı ve kusmuğu temizlerken annem rahatsız oluyor. Hemşireye diyor ki: Orion, başkaları gibi değil pek. Ama doktor iyiye gideceğini söylüyor. Gözlerini kırpıştırır, kollarını sallar, durmadan konuşur, anlaşılmayan şeyler söyler, her şeyi veya hemen hemen her şeyi anlar. Ayakta olduğu zaman, eğer zıplarsa, eğer Aziz-Guy dansını yaparsa korkmayın. Geçer, hemen hemen hiçbir şeyi kırmaz. Hemşire diyor ki: Merak etmeyin Hanımefendi, böyle çocukları tanıyoruz, ameliyattan sonra düzelecektir.

Annemi mi suçlu... suçluyorlar? Ziyaret saati sona erince gidiyor. Ne yapılması gerektiğini daima biliyor. Ama hainlik oğlanlar tekrar geliyorlar. Onların arkadaşı olmak istenirdi, bu söylenemiyor. Susmak ve hemşire gelene kadar katlanmak gerekiyor. Hemşire öfkeli, sanki suçlarmış gibi keyifleri kaçıyor.

Kaygı diktesinin sonu."

"Oldu efendim, vakit tamam, havuza gidilecek, devamı pazartesi yapılır, Vasco telefon ederse iyi olur."

Orion gittikten sonra allak bullak haldeyim, içimde bir şeylerin doğup kabardığını hissediyorum. İlk defa biraz vaktim var, bunun için kendime izin verebilirim. Orion'un söylediği şey bir şiir,

bir bedbahtlık şiiri. İçinde bir çeşit umut taşıyor olmalı, mademki hayatta, Orion hayatta, söylemem gereken bu.

Bu bir tarih-şiir olacak, kimse bunu yapmıyor artık. Önemi yok. Yazıyorum, hızlı hızlı sayfalarca yazıyorum. Karmakarışık, kesinlikle hatalar ve yanlışlarla dolu sayfalar. Fark etmez. Ritmi, biçimi sonradan gelecek, acelesi yok. Bugün malzeme burada, Orion'un yanardağlarının püskürttüğü malzeme. Ne-çok-yanlış yanardağları!

Yeter, eve dönüp gelecek olan hastaları dinlemenin zamanı geldi.

Akşamleyin, tek başıma, tekrar okuyorum. Burada bir kaos var, yaşamayı ve düşünmeyi gerektiren bir malzeme. Başlangıcı üstüne çalışıyorum, beş uzun dizeyi bir biçime sokmayı başarıyorum.

Dört yaşındaki çocuklar, hastanede kalp cerrahisinde
Onları düşündüğünde kalbi sıkışıyor insanın. Hangi kalp?
Benim koca bir kalbim olsa gerek
Orion'un küçücükken yaşadıklarını dinleyebilecek kadar
O karanlık yeniyetme
Ki onca uzun zaman sonra kelimelerinin, çığlıklarının, kesik cümlelerinin
Rüyalarının, resimlerinin ve kaygı diktelerinin sırrını çözmeye uğraşıyorum...

Ertesi seansta Orion şöyle deyiveriyor:

"DOKUZ NUMARALI KAYGI DİKTESİ – İKİNCİ BÖLÜM

Çocuk cerrahisi servisinde hasta olmak kolay değil. Korkuluyor... söylemeye cesaret edilemiyor. Babam, işten çıkıp geldiğinde, diyor ki: Sen erkek çocuğusun. Doğru. Hani derler ya, büyüdün artık, ağbisin. Ama bu doğru değil, büyük olunmuş değil. Büyükmüş hatta güçlüymüş gibi olundu, korkulduğunda sıralar havaya kaldırılıyor, kapılar ve pencereler kırılıyor, bazen bu hoşa gidiyor. Ama sonra ağlanıyor çünkü gene küçük olunduğu hissediliyor, es-

kiden olunduğu gibi, aslında olunduğu gibi.

Bir gün büyük asansörle aşağı indiriyorlar. İyi hemşireyle, korkulduğu için benimle konuşmaması gerektiğini anlayan hemşireyle, içeri giriliyor. Başkaları gibi olunmadığını, o biliyor. Yapılması gereken her şeyi gösteriyor. Bu beyaz odada korkuluyor, dişlerini gösteren bütün o makineler yüzünden. Hemşire soğuğun üstüne yatırıyor, biraz elimi tutuyor.

Sonra, karanlık oluyor, sonra kıvılcımların olduğu karanlık ve o kalın deli sesiyle, Nefes alın diyen doktor... Niçin böyle diyor, nasılsa hep nefes alınıyor. Sonra: Nefesinizi tutun... Niçin? Beyaz ışık geri geliyor, hemşire soğuğun üstünde nasıl kımıldanacağını gösteriyor, elimi tutuyor, ağlanmıyor, çok korkuluyor, karanlık kıvılcımlarla birlikte geri geliyor ve deli 'Nefesinizi tutun!..' diye bağırdığında sahiden büyük olan içime giriyor göğüste patlayan bir şeyle birlikte. Öbürleri, karanlıkta konuşan deli doktor, anlayan iyi hemşire ve beni odada bekleyen annem, öbürleri bunu görmüyorlar.

Ameliyat günü geliyor. İlk iğne yapıldığında annem orada. Sonra hatırlanmıyor. Uyanıldığında, acı var, hiç böyle bir acı bilinmiyor... Neden canımı bu kadar çok yakıyorlar, bir şey yapılmadı ki? Annem açıklıyor: Bu senin iyiliğin için, geleceğin için. Bu kelimeler anlanmıyor, annem bunu bilmiyor.

Annem elimi tutuyor. Onun küçük hasta çocuğu, annem hiç konuşmuyor, anne gözleriyle bana bakıyor. Anlıyor mu acaba? Saatine bakıyor, gitmesi gerek. Korkuluyor, hainlikler gelecekler. Ayıcık gösteriliyor, deniyor ki: Al onu. Annem şaşırıyor, alıyor, dolabın içine koyacak. Kıpırdanılıyor, diyor ki: Kımıldama, ateşin yükselecek.

Bilmiyor ki o gider gitmez Louis gelip ayıcığı alacak. Açıklamak için kelimeler yok, ağlanıyor, iki öpücük veriyor, saate karşı konulmaz, gidiyor.

Geliyorlar. Bir hemşire geliyor mu diye bakmak için Jacques koridorda kalıyor, Louis yatağımı yokluyor, ayıcık orada değil. Dolabı açıyor, onu alıyor. Şeytan mutsuzluğuna düşülüyor, öyle

bir çok şiddetli ki ağlarken uyunuyor.

Uyanıldığında, o orada. Mavi çocuk, mavi hastalığın çocuğu. Büyük, yedi yaşında. Rahatsız etmeyecek şekilde yatağın üstüne oturmuş, elimi elinde tutuyor. Çok seviniliyor. Bu mavi çocuk tanınmıyor... ama onun tanıdığı hemen hissediliyor."

"Seni tanıyor mu...?"

"Bilinmiyor, efendim. Hastaneden bir çocuk, elimi tutan sahici bir çocuk ve aynı zamanda çok mutsuz olmamak için kendi kendine kafadan uydurulan çocuk...

Birazcık daha uyunuyor, hemşire elinde bir ilaçla geliyor. Mavi çocuğu sevdiği görülüyor. Diyor ki: İlacı tükürecek. Ona sen ver. O bardağı alıyor, ağzın nasıl açılması ve ilacın nasıl yutulması gerektiğini gösteriyor. Şaşırılıyor, memnun olunuyor, bir kere daha gösteriyor. İlacı ağzıma doğru uzatıyor: Sen kendin tut. Tadı kötü, ama yutuluyor. O memnun oluyor, gülüyor, onunla birlikte gülünebileceği hissediliyor, o alay etmiyor.

Ayın nerede?

Gözlerle dolap gösteriliyor.

Gidip bakıyor. Burada yok, biri almış. Kim diye sormuyor.

Gidip bulunacak.

Ayıcıkla geri geliyor.

Bir daha onu senden almayacak.

Akşam, babam bir oyuncakla geliyor, mavi çocuk onu başıyla selamlayarak sessizce gidiyor. Baba oyuncağı veriyor. Diyor ki: Ziyaret saatinden sonra gelmeme izin vermeleri ne iyi. Oyuncağı veriyor, konuşuyor, sesinin sesi, gözlerinin hareketi anlanıyor, kelimeler değil. Mavi çocuklayken, daha kolay, kelimesiz konuşuluyor.

Biraz uyunuyor, ilaçtan beri daha az ağrı var, babam öpüyor, giderken diyor ki: Neyse ki iyi ve nazikler. Mavi çocuk geliyor, gözleriyle ve elleriyle küçük işaretler yapıyor, bunlar güldürüyor. Louis'nin ve hainlik edenlerin gelmeyecekleri anlanıyor. Onlarla konuştu ve ona itaat ediyorlar. Neden bilinmiyor, ama bundan emin olunuyor.

Gecenin ortasında uyanılıyor, şeytan ağrısı var, kulağımın içinde bağırıyor: Kim iyi ve nazik? Anne ve baba için kim iyi ve nazik, her zaman gitmeleri gerektiğine göre? Yatağın içinde biraz çırpınılıyor. Acıyor. Hastanede kim iyi ve nazik? Mavi çocuk. O, korkmuyor. Şeytan hep orada, sinirlere füzeler veya ışınlar göndermek için fırsat kolluyor. Mavi çocuk daha güçlü, neden? Neden, efendim?.. Şimdi kendi kendine bu soruluyor, o zaman bu kelime bilinmiyordu. Bilinmiyor demek bile bilinmiyordu. Bunu demeyi bana kim öğretti? Bundan emin olunmuyor, efendim, ama galiba oydu, mavi çocuk, ikimiz oynarken veya iyi olan kötülerden biriyle oynarken, yerde veya yatağımın üstünde. Adamızda...

Ameliyattan sonra yataktan çıkılabiliyor, yardım ediyor, hemen hemen iyileşmişler arasında olunuyor, bu zor çünkü çok iyi anlanmıyor ve aptalca şeyler yapmaktan ve başkalarının gülmeye başlamasından korkuluyor. O zaman çok şiddetli bir kriz geçirileceği hissediliyor, evdekinden de şiddetli, çünkü kıvılcımlar olan siyah odada şeytan içeri girdi... büyüdü. Görülüyor ki –bunu söylemek çok iyi bilinmiyordu, efendim, çünkü o zaman yaş çok küçüktü–, görülüyor ki eğer başkaları kendine güldürülürse, şeytan buna dayanamayacak ve başka çocukların önünde yere atacak. O zaman bunu söylemek için kelimeler bilinmiyor, ama o şey çoktan kafanın içinde, korkudan kıvranarak ulurken, kusarken ve yere tükürürken seyreden o kafalardan korkuluyor. Başkalarının ortasında yerde tek başına ulumak, şeytana göre bu çok korkunç değil mi?

Mavi çocuk, korkulduğunu görüyor, neden korkulduğunu biliyor, belki o da bunu yaşadı, ama şimdi büyük, yakışıklı, bütün yardımcı hastabakıcılar ve hemşireler onu seviyor. Birden hiçbir şey anlanmadığı zaman neler olacağını anlıyor.

Tek başına bir odada kalınamaz artık, hemşirelere soruyor, onun odasına gidilebilir. Anlamayı becerince seviniliyor. Onun odasına gitmek, onun adasına, belki de o zamanki kadar sevindirtilmemişti hiç.

Onunla her şey kolaylaşıyor, ne yapılması gerektiğini gösteriyor. Sofrada sık sık et yemek zorunda olunuyor ve becerilemiyor,

bunlar top haline getirilip ağzının içinde çevriliyor ve yutulamıyor. Bu başkalarını güldürüyor, hemşire biraz kızıyor. Mavi çocuk için bu bir şey değil, gösteriyor, bir parça ekmek alıyor, ağzına götürüyor, içine küçük bir parça et koyuyor, kimsenin bakmadığı bir anı bekleyip masanın altına uzağa atıveriyor. Bir parça ekmek hazırlayıp uzatıyor, ekmek onun gibi ağza götürülüyor ama etrafında ekmek olan top yapılmış eti atmaya cesaret edilemiyor, o zaman o bunu alıyor ve uzağa atıyor.

Mavi çocuk her şeyi biliyor, her şeyi tahmin ediyor, iyi ve nazik, hiçbir şeye yok demiyor, hiçbir zaman itaat etmiyor.

En çok da anlanmayan her şeyi anlıyor. Söylemiyor, gösteriyor, çok yavaşça, ve yapılabildiğinde kelimeleri söylüyor.

Annem ve babam geldiğinde, orada olmuyor. Hemşire içeri girdiğinde, orada oluyor, hainlik eden herkesi kovuyor. İtaat ediyorlar. Neden, efendim?

Bir gün yeni hemşire bizi, sürü sepet, duşa götürüyor. Bu hiç yapılmadı, çok korkuluyor, zıplanacak, şeytanın gırtlağın dibinde sakladığı deli bağırışıyla kendi kendini ele verilecek. Biri elimi tutuyor, mavi çocuk bu. Hemşire biraz söyleniyor: Senin burada işin yok, burası küçükler için. Mavi çocuk ona gülümsüyor ve hemşire artık kızmıyor.

Onunla birlikte duş, bir şey değil. Biraz bağırılıyor, zıplanıyor ama çok yükseğe değil çok uzun süre de değil. Neredeyse başkaları gibi olunuyor, iki kişi olunuyor. Kurulanmama yardım ediyor, çünkü bu pek bilinmiyor.

Dört yaşında olunuyor, o yedi yaşında, ikimiz aynı odada, oynarken o öğretiyor, çok şey öğretiyor.

Hastaneden çıkıldı, kalp tamirik edilmişti. Mavi çocuk sayesinde çıkıldı, o hastanede kaldı. Mavi hastalığın uzun sürdüğü ve her zaman iyileşmiş çıkılmadığı söyleniyor.

Odada ışınlar görüldü başkalarının görmediği. Mavi çocuk bunu anladı, bunun için hayatta kalındı. Hastaneden çıktı mı acaba, mavi hastalığı geçti mi acaba? Bilinmiyor... Her zamanki gibi, bilinmiyor.

Mavi çocuk, bir gün orada. Soyadını ve adını söylemesine lüzum yok. Oynanıyor.

Gidiş koridorunda babam valizimi taşırken ve annem elimden çekiştirirken, o görülüyor. Hoşça kal demiyor, sadece gülümsüyor, o dostum ve ağlanmadı.

Kaygı diktesinin sonu."

ÇATLAMIŞ DUVAR

ORION'A SÖZ VERDİĞİM GİBİ, mavi çocuğun kaygı diktelerini Vasco'ya yolluyorum. Telefonda ona şöyle diyorum: "Bunları sen varken yapmak istedi."

Vasco bu diktelerin üçümüz için önemli bir olay olduğunu hemen anlıyor. "Ona telefon et Vasco. Telefona herhalde babası çıkar, onu telefona çağırmasını söyle. Sabırlı ol, bırak konuşsun. Sonra beni ara."

Vasco aradığında, soruyor: "Anlatmamı ister misin?"

"Hayır, bu onunla senin aranda."

Rahatladığını hissediyorum. "Her hafta kendisine telefon etmemi istedi."

"Kabul ettin mi?"

"Hayır, ayda bir kere dedim. Aranıza girmemem lazım."

"İyi. Önemli olan, onun dostu olduğunu bilmesi."

Doktor Lisors, Orion'un bayraklarla yapılan gösteriye katılmasından çok etkilendi. Onu, haftada üç kere, divanda analiz seanslarına almamı söylüyor. Bunun henüz riskli olduğunu düşünüyorum. Riskleri azımsamıyor, ama değeceğini düşünüyor.

Douai beni "Dört ana yön" adlı bir dernekle irtibata geçiriyor, zorluk çeken gençler için kültürel faaliyetler ve seyahatler düzenleyen bir dernek bu. On günlük bir Tunus seyahati var gündemlerinde. Altı günü plajda, dört gün de etrafı gezmeye ayrılacak. Kadro ciddi görünüyor, Orion'un babası fiyatı makul buluyor. Robert Douai, tıpkı benim gibi, bunun Orion'u alışıldık ortamından

çıkarmak için bir fırsat olacağını düşünüyor.

Derneğin yöneticisi Bayan Lannes'e telefon ediyorum. Bir karara varmadan önce Orion'un gelip kendisiyle ve grubun psikoloğuyla konuşup sorunlarından, çalışmasından ve motivasyonlarından söz etmesini istiyor. Benim de onunla birlikte gelmemi arzu ediyor.

Onları görmeye gitmeden önce, Orion onlara söyleyeceklerini kendisine tekrarlatmamı istiyor. Bu da yeni bir iş. Her zamanki gibi dinleyen benim, ama söyledikleri bana değil, henüz tanımadığı başkalarına yönelik.

Bayan Lannes ve psikolog hanım bizi nezaketle kabul ediyorlar. Masanın üstünde, Orion'un babasının dün onlara getirmiş olduğu resim ve heykel fotoğraflarının durduğunu fark ediyoruz.

Orion, girizgâh yapmadan, karakterinden, sorunlarından, gösterdiği şiddetten, umutlarından daha önce onda hiç görmediğim bir güç, bir ferasetle söz etmeye başlıyor. Bunun bir sınama olduğunu biliyor; gergin, kıpkırmızı, hareketleri kesik kesik ama konuşması gayet anlaşılır, samimiyeti de duygulandırıcı. Eserleriyle ilgili kesin bilgiler veriyor: renkler, kullanılan malzemeler, tarihler, ama onlara yüklediği anlam üzerine hiçbir şey demiyor. Bayan Lannes ve özellikle psikolog heykellerinin fotoğraflarından çok etkilendiler. Bu fotoğraflardan birinde ahşap bir heykel görünüyor, benim henüz görmediğim bu heykel *Tarihöncesi Genç Kız* adını taşıyor.

"Niçin tarihöncesi?" diye soruyor psikolog.

Ve Orion, apaçık bir gerçeklikten söz edermişçesine: "Bilinmiyor, efendim."

Mutlu oluyorum, gülüyorum. Bayan Lannes bana nedenini soruyor. "Hakikat bu da ondan."

Oyunu kazandığımızı hissediyorum, başka hiçbir şey söylemediğim halde. Orion tek başına konuştu, daha önce hiç bu kadar isabetli bir şekilde başkalarınca anlaşılmaya ve kendi kendini anlamaya kalkışmamıştı. Ne fantazmaları, ne de anlaşılmaz dili konuşmasını hepten bozmayı becerebildi.

Tunus'a gidecek, kararlaştırıldı. Orion'un otobüse bineceği Saint-Germain Bulvarı'na vardığımızda ikimiz de öyle yorgunuz, öyle memnunuz ki tek kelime etmeden ayrılıyoruz birbirimizden.

Toplu Tunus gezisi dönüşünde, Bayan Lannes bana telefon ediyor ve Orion'un çok memnun döndüğünü söylüyor. Uçakta büyük bir olay çıkmış, ama sonu tatlıya bağlanmış. Daha sonra sadece ufak tefek tehlike alametleri. Güzel resimler yapıp vermiş.

"Başka bir seyahat fırsatı çıkarsa, onu yine alır mıydınız?"

"Siz de bizimle gelirseniz ancak. Çok ilginç bir genç, ama sorunlarıyla topluluğa kılavuzluk edenleri fazla seferber ediyor. Bütün bunları o size anlatacaktır."

Ertesi gün Orion'u Merkez'de görüyorum, bronzlaşmış, döndüğüne memnun görünüyor. Oturur oturmaz, "Bir kaygı diktesi yapılabilir mi?" diye soruyor.

"ON NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Uçakla gidildi, anneyle baba beni götürdü, Bayan Lannes'i yeniden görmekten ve hemşireyi tanımaktan memnun olunuyor. Daha önce hiç uçağa binilmemişti, hemen çok seviliyor. Ortada bir yerde oturuluyor ve pencere çok iyi görülmüyor. Yanda Mario var, gruptan bir oğlan, uçulduğunda pencereden bakıyor, biraz kızgın olunuyor çünkü görülemiyor. Sonra tepsiler getirildi, yan komşu yiyor, cesaret edilemiyor. Bakmak için pencereye doğru eğilince, büyük bulutlar ve güneş var. Kendini iyi hissetmek için görmek isteniyor sonra seni düşünülüyor ve bulutların tablolarını yapmak. Ama eğilince yan komşu yemesine engel olunduğunu söylüyor. Ona engel olunmuyor, sadece güneşle bulutları görmek isteniyor. İtiyor ve onun yanından çekilerek görmeye çalışılıyor. Çay ve kahve getirdiler, alınmıyor, o alıyor. O içerken, çok eğilince fincanı devriliyor. Beni rahat bırak, bak fincanımı üzerime devirdin, diye bağırıyor. Devirmek istenmiyordu, görmek isteniyordu ve o hep sıkıntı veriyordu. Bağırmalarına dayanılamıyor ve çok sert olduğu zannedilmeyen bir şekilde yumukla omzuna vuruluyor.

Canı yanıyor, ağlayıp inlemeye başlıyor. O zaman ona daha sert vurmak isteniyor. Neyse ki hemşire gördü. Gelip diyor ki: Gel, benim yerime geç, oradan görebilirsin. İki genç kız hostes de geldiler, geri gidiyorlar. Hemşirede senin sesin vardı, senin gibi dedi ki: Dostlarla birliktesin Orion, pencere kenarındaki güzel yere geç. O yere gidiliyor, bütün yolculuk boyunca bulutlar görülüyor ve sakinleşiliyor. Sonra deniz ve gemiler görülüyor, sonra Tunus. Havalimanında Bayan Lannes geliyor, kolumdan tutuyor, diğerlerinin benden biraz korktukları görülüyor ve yan komşu Mario uzakta duruyor. Gözlerin içinde bulutlarla deniz var ve kimseye vurmak istenmiyor artık.

Plajda altı gün kalınıyor, Tunuslu bir oğlanla arkadaş olunuyor ve sonra ertesi gün başka ikisiyle daha. Basket oynanıyor ve biraz da futbol, ama futbol iyi oynanmıyor. Onlar futbol oynamak istediklerinde, resimler yapılıyor. Onlara veriliyor, memnun oluyorlar. Uçaktaki eski yan komşu kız arkadaşı Louise'le bizi seyretmeye geliyor. Tunuslu arkadaş onlara diyor ki: Gelip bizimle oynayın, altı kişi daha iyi olur, üçe karşı üç. Mario diyor ki: Bize vurur. Tunuslu arkadaş diyor ki: O mu vuracak? Asla, o iyi bir arkadaş. Arap Tunuslu arkadaşların olmasına seviniliyor ve plajdan gidildiği zaman üzüntü duyuluyor. Onları da götürmek istendi ama paraları yoktu ve çok olmayan paramı tutmak isteniyor. Küçük bir otobüsle bir vahaya gidildi, en çok orası sevildi. Orada Louise'le yalnız dolaşmak isteniyor ama Mario olmaz diyor, onun kendi kız arkadaşı olduğunu söylüyor. Bir kuyrukluyıldız-canavar çiziliyor, Louise'e vermek isteniyor, ama bundan korkuyor. O zaman Bayan Lannes resmi istediğini, güzel olduğunu söylüyor. Ona veriliyor. O zaman Louise başka bir tane istiyor ama kafanın içinde hiçbir şey yok. Geri dönmek için binilen uçakta, pencerenin yanında oturuluyor, kriz geçirilmiyor. Bayan Lannes salonunda sergim için yer ayıracağını söylüyor.

Kaygı diktesinin sonu."

Ertesi gün Orion bize hayli gergin bir halde geliyor, ama gene de divana uzanıyor. Bir an sustuktan sonra huzursuzca kıpırdanıyor, düzensiz ve karışık bir şekilde konuşuyor, yavaş yavaş anlamaya başlıyorum ki çok hayal kırıklığına uğramış çünkü Louise telefon edip birkaç eserini sunacağı sergiye gelemeyeceğini söylemiş. Sokakta genç bir adam ondan para istemiş. Korkmuş ve koşarak kaçmış. Ona bunu yapan şeytana karşı nefret, öfke, öfke.

Yarı yarıya doğruluyor, birden karşıdaki beyaz duvardan şeytanın çıkıp belirdiğini görüyor. Divandan sıçrıyor, masamın önündeki koltuğu kaptığı gibi, ben bir şey yapmaya davranamadan, duvara fırlatıyor, koltuk kısmen parçalanıyor. Yerimden kımıldamıyorum, benim burada olduğumu, dostlarının evinde olduğunu hatırlatıyorum ona. Nefes nefese kaldı, koltuğu yerden kaldırmasını, tekrar divana uzanmasını söylüyorum ona. Söylediklerimi yapıyor. Nefes alışı düzelip de biraz gevşediğinde, resim masasını koyuyorum önüne. Cinli perili bir metro istasyonu çizerken sükûnetine kavuşuyor. Güzel bir resim olur belki.

Haftalar, aylar geçiyor, Orion ile ben yıllardır birlikte çalışıyoruz. Her zamanki gibi Aralık ayında ailesi taşraya gideceği zaman, Orion çok sıkıntılı, yüreği daralmış halde. Bu onun sınamadan geçme ayı, benim de. Bazen Jasmine gelip ona arkadaşlık ediyor. Dün akşam yalnızdı, içini rahatlatmak için bu sabah bize gelmesini önerdim.

Allak bullak olmuş bir halde geliyor, iskeletlerin mezarlıklardan çıkıp onun hattındaki otobüsleri istila ettiğini görmüş rüyasında. Bir gevşeme egzersiziyle onu sakinleştirmeyi deniyorum. Mümkün değil, yüreği fazlasıyla daralmış. "İskeletlerin sürdükleri otobüsler kafamın içinde çarpışıyorlar ve birbirlerinin üstüne tırmanıyorlar, kaza olacak."

"Bunun bir resmini yapsan?"

Portakal suyunu getiriyorum, kalemle birkaç çizgi çizmeye başlıyor. Onun karşısına, çalışma masama geçip oturuyorum. Şöyle diyor: "Sen yazıyorsun ve çiziliyor, birbiriyle böyle konu-

şuluyor." İkimiz de kendi işimize dalıyoruz, resminin şekillenmeye başladığını görüyorum ve bu da benim kelimelerime etki ediyor, kelimeler daha sağlam oluyor, birbirlerini daha etkin bir şekilde keşfediyorlar.

Birden kesin bir dille belirtiyor: "Burası, başka bir Cennet Adası gibi, okulun olmadığı, metronun, anneyle babanın olmadığı, herkesin kendi kendine yönettiği bir Fransa... Sen, efendim, daha önce mi öleceksin, anneyle baba da mı öyle? O zaman için eserler yapmak ve arkadaşları olmak lazım. Çünkü bir kız arkadaşı olunmayacak, öyle görünüyor."

Çizdiği sahne geceleyin geçiyor, kişiler –hepsi iskelet–, otobüsler, mezarlık siyah bir fon üzerinde beyaz olarak beliriyor. Muazzam bir çalışma bu, her şeyi uçlu kalemle yapıyor ve hiç fırça kullanmıyor.

Yemeği hazırlıyorum. Yer yemez işine dönüyor. Saat dörtte hastalarım geleceği için gitmesi gerekeceği konusunda onu uyarıyorum. Kabul etmiyor. "Resim devam etmek istiyor, her şeyi senin oturma odana taşımak istiyor, böylece sen hastalarını dinlerken çalışılabilecek."

Bunu hiç yapmadı, ama neden olmasın? Her şeyi taşıyoruz, sonra benimle birlikte çalışma odasına dönüyor, şeytanın hayaletine bir koltuk fırlatarak duvarda açtığı deliğe bakıyor. Hasarı tamir ettirmek istemedim. Memnuniyetle deliğe bakıyor. "Şeytan, suratına indirilen yumruğuma rağmen bunu yapma gücüne sahip."

"Onu gördüğünde Orion, duvarımı ve koltuğumu kırıp dökeceğine ona bağırıp çağıramaz, küfredemez miydin?"

"Hayır efendim, yapılamazdı. Paris şeytanı konuşur, konuşur, bağırır, osurur, bombalaştırır, ama hiç, hiç dinlemez. Asla!"

"İstediğin zaman git, gürültü yapma."

Cevap vermiyor, çoktan işine daldı bile. Üç hasta kabul ediyorum, oturma odasına geri döndüğümde Orion'un gitmiş olduğuna eminim. Hâlâ orada ve resim çok ilerlemiş.

"Saat yediyi geçti Orion, çoktan gitmiş olmalıydın."

"Resim istemedi, babama telefon et, evde olmalı."

Telefon ediyorum, Orion'un geç kalacağını haber verip nedenini açıklıyorum babasına.

"Eve gelip de onu görmeyince meraklandık biraz. Onu metro çıkışında alırım."

Odaya döndüğümde, Orion şaşkınlık içinde resmini seyrediyor. "İyi oldu, değil mi efendim?.. Ama resim henüz memnun değil, yapılmamış bir şey varmış gibi."

"Benim çıkmam lazım, sonra bakarım. Git Orion, baban seni metroda bekleyecek."

"Resim onu bitirmek için yarın tekrar gelinmesini istiyor. Her şey burada bırakılabilir mi?"

Yapmayı düşündüğüm başka şeyler vardı, bunu anlıyor, ısrar ediyor: "Söz veriyor musun?" Haliyle söz veriyorum. Bugüne kadar arzusuna o kadar çok ve devamlı karşı gelindi ki, ısrar edince geri çeviremiyorum.

Gidiyor, iki günlüğüne gelen Vasco'yu gardan alıyorum. Masanın üstündeki neredeyse bitmiş olan büyük resme bakıyoruz birlikte. Çok kuvvetli, çok çılgın. Vasco iskeletleri sayıyor, seksenden fazla. Onların mevcudiyetinde ve birbirlerinin üstüne tırmanan otobüslerin korkunç kargaşasında çürütülemez bir şey var.

Vasco bana diğerlerinden daha küçük olan bir iskeleti gösteriyor, muazzam bir gayretle ölümden çıkıyormuş gibi görünen bir çocuğun iskeleti. İmdat çağırmak istercesine kollarını öne doğru uzatmış, koşmaya çabalıyor. Görüntüsü insanın içini çok acıtıyor, onun karşısında yetişkin bir iskelet belki de onu karşılamaya koşuyor. Onu korumak için diye ümit edilebilir mi acaba?

"Orion'a göre resim bir şeylerin eksik olduğunu söylüyor."

"Resim haklı Véronique, şeytanın eylemini gösteriyor, mevcudiyetini değil."

Vasco sabah erkenden bir film müziği işi için evden çıkıyor. Duvar-şeytanı düşünüyorum yine, Orion'un divanda yatarken ortaya çıktığını gördüğü ve onu koltuğun üzerine sıçratan beyaz duvarın şeytanını. Resminde açık tabutlar, iskeletler, karmakarışık bir şekilde kaçışan otobüsler her yeri kaplıyor.

Orion geldiğinde masayı, malzemelerini ve resmini dün bıraktığı gibi bulduğuna memnun oluyor. Resmini evirip çeviriyor. "Hemen hemen bitmiş mi değil mi efendim?"

"Bu senin resmin Orion, bunu yalnız sen biliyorsun."

"Resim aksaklayan bir şey olduğunu düşünüyor."

"Üstüne koltuğu fırlattığın beyaz duvar-şeytanı düşünmelisin."

"Yer kalmadı, bitmemiş-olan zaten siyah."

"Üstünü beyaz mürekkeple kapatırsın."

Cevap vermiyor, beyaz mürekkep şişesinin kapağını açıyor, işe koyulacağını zannediyorum. "Seninle görülen katedraller kitabına bakılabilir mi?" diye soruyor.

"Getireyim, sonra da seni yalnız bırakayım, iki hastam var."

Geri döndüğümde, resmin sağ tarafının üstüne tabutlardan bir kule yükseltmiş, kulenin tepesinde beyaz bir şeytanın gövdesinin üst kısmı ve başı görülüyor. Ölçüsüzce uzayan boynu miğfer takmış bir başı taşıyor. Kulakları yok, neredeyse hayvanların burun ucuna benzer bir burnu, etrafı kolaçan eden iri gözleri, sivri dişlerin ve doymak bilmez bir dilin çıktığı bir ağzı var.

"Müthiş bir resim bu, Orion, yaptıklarının en iyilerinden. Beyaz bir şeytan yapmışsın."

"Bu senin duvarındaki, efendim, ve de katedraller kitabında şeytan resimlerine bakıldı. Kopya edilmedi, resim istemedi ve birden kafanın içinde bu şeytanağızlı gar belirdi."

"Bu şeytanağızlı oluk."

"Hayır efendim, Paris ve banliyö şeytanının olunmayan iskelet olunsun diye hızlı ışın trenlerini gönderdiği bu şeytanağızlı gar. Öyle olunursa iskelet halindeki bir kız arkadaşla serbestçe otobüs sürülebilir. Gerçek hayatta gerçek bir kız arkadaşla asla yapılamayacak bir şeydir bu."

"Resmin güzel ve korkutucu. Vasco çok beğendi."

"Şimdi daha çok iyi. Kafa yeni şeyler gördü ve resim adının *Çığırından Çıkmış Mezarlık* olmasını istiyor."

Birkaç ay sonra Orion valiliğin organize ettiği bir sergi salonunda sergi açacak. Babası bana telefon ediyor. "Orion ahşap heykelini bitirdi, iyi oldu. Ahşabı güzel ama çatlaklar var, bunları doldurabiliriz, ama bu fikir Orion'un hoşuna gitmişe benzemiyor."

"Ahşabı olduğu haliyle bırakın, Orion'a göre çatlaklar heykelinin bir parçası."

Ertesi gün Orion'a neyi sergileyeceğini soruyorum.

"Gezegenlerin olduğu astronomik resim ile denizin dibindeki firavunun olduğu resim."

"Ya heykelin?"

"Bitmemiş olarak gördüğün tarihöncesi genç kız. Çatlaklarıyla öylece bırakıldı. Jüri eserlerin yakınından geçtiğinde, sen arkamda dur, tıpkı Robinson'un Cuma'sı gibi, yoksa korkulur."

"*Çığırından Çıkmış Mezarlık*'ını sergilemeyecek misin?"

"Valiliğe göre bir resim değil o..."

Sergi Sainte-Anne Hastanesi'nin yakınındaki salonlarda yer alıyor. Oraya giderken, vaktiyle onca konferansa ve seminere katıldığım bu mekânların havasını ve özel kokusunu yeniden bulmuş gibi oluyorum. Vardığımda, Orion'un babası sevinçle şöyle diyor: "Orion'un bir ödül alma ihtimali çok büyük." Orion böyle bir ihtimalin bulunmasından ve valinin orada olduğunun duyurulmasından tedirgin oluyor. Bana yapışıyor. "Hep çok yakında kal."

"Bitmiş olan heykelini göstersene."

Bu heykeli evinde yaptı, tek başına, babasının varlığı ona destek oldu, zira uzun süre yalnız çalışamıyor.

Görür görmez, heykel beni etkisi altına alıyor: Güçlü ve arkaik vücut hatlarına sahip diz çökmüş bir kadın bu. İnce bir alnı takip eden kartal burun, kapalı olduğunu sandığınız ama sizi görmeksizin yüzünüze dikilmiş kocaman gözler. Olmayan çene, sanki sözün ötesine geçmiş, başka bir dünyaya ait bir sessizlik içindeki çehre, bu çehreyi gür saçlar çevreliyor, tıpkı bir miğfer gibi başa yerleştirilmiş veya geçirilmiş gibi duran.

Omuzlar iyice içeri çökmüş, üstünde ahşabın incecik nüanslarının harelendiği memeler neredeyse bitişik, karın hafifçe bombe,

eller karnın üstünde kavuşmuş; içeride tutmak, korumak, belki de bir beden yakarısı için.

Orion içgüdüsel olarak ahşabın çatlaklarıyla oynamış. Çatlaklardan biri alından geçiyor ve sağ yanağı bir kılıç darbesi gibi ikiye bölüyor. Daha başkaları vücudun her yanına yayılmış. Bu çatlaklar veya yaralar genç kızın derin kayıtsızlık ifadesini belirginleştiriyor. Heykel akla daha çok bir kadını getirdiği halde, neden bir genç kız? Başka bir âlemden, Orion da doğru bir adlandırmayla ona tarihöncesi demiş. Vücudun geri kalanından çok daha güçlü bir tensellikle yontulmuş olan sırta bakıyorum. Sırtın kavisi, çömelmiş bacakların üstünde kaba etlerin çukuru, kabataslak çizilmiş gölgeli büyük bir çehre oluşturuyor adeta. Çehre mi? Belki de. Orion'a söylemeye çekiniyorum, "Güzel, müthiş bir iş çıkarmışsın!" diyorum. Yüzü aydınlanıyor, jüri korkusu aklından çıkıyor. Elimi heykelin kusursuzca cilalanmış alt kısmında dolaştırıyorum, el için şahane bir duygu.

Jüri üyeleri valiye eşlik ederek yaklaşıyorlar. Vali biraz iri bir adam, biraz şişkin, herkese gülücükler dağıtan bir kodaman, ödüllü eserlerin önünde daha uzun süre duruyor, sanatçıya birkaç kelime ediyor ve bir madalya takıyor. Orion endişeli, arkasına dönüyor. "Arkamda kal, Minotauros'la olduğu gibi."

Jüri yanımıza geliyor, üyeleri beni Orion'dan ayırıyorlar, jüri başkanı *Tarihöncesi Genç Kız*'ı gösteriyor valiye. Heykelin çehresindeki ve vücudundaki kılıç izlerine benzer çatlakları görünce, valinin yüzünde bir şaşkınlık ifadesi beliriyor. Jürinin seçiminden şüpheye düşmüş ve bunun kötü bir şaka olmasından endişelenmiş görünüyor. Bu heykel tarihöncesi arzunun ve bürokratik âleme ait olmayan bir geleceğin çocuğu. Jüri başkanı valinin parmağını heykele ve harikulade cilasına dokundurtuyor. Eserin zanaatsal niteliği konusunda valinin içi rahat ediyor ve profesyonel gülüşünü takınıyor. Elini Orion'a uzatıyor, ona bir madalya veriyor ve "Heykel dalında birincilik ödülü," diye ilan ediyor. Elini sıkarak Orion'a bir iki şey söylüyor, kıpkırmızı olan Orion ona karşılık

vermeyi başarıyor. Bir mağazaya tek başına giremeyen oğlandan bu başarıyı hiç beklemiyordum.

Korkusunu yenmiş olmaktan öyle memnun ki ne valinin kendisine ne söylediğini hatırlıyor, ne de kendisinin valiye ne karşılık verdiğini, ben de duyamadım bu karşılığı. Bana şöyle diyor: "Arkamda olduğun biliniyordu. Bu benim ödülüm, ama sanki ikimiz birlikte kazanmış gibi biraz."

Vasco müziğinin bir bölümünü yaptığı filmle uğraştığından serginin açılışına gelemedi. Daha sonra Orion'la birlikte gitti ve *Tarihöncesi Genç Kız*'la açılan yeni yoldan heyecanlanmış bir halde döndü. Hayranlığını Orion'a öyle ateşli bir şekilde ifade etti ki Orion çok duygulandı ve katedilen yolun bilincine daha çok vardı sanki.

O sıralar Orion bana küçük bir karton kutu getirip masamın üzerine bırakıyor. "Nedir bu?"

"Bak."

Kutuyu açıyorum, içinde kartvizitler var.

ORION
Ressam ve heykeltıraş

Gururlu bir edayla bakıyor kartvizitlere. "Vasco babama telefon etti, bunun yapılması gerekiyor diye. Anneyle baba şaşırdılar. Vasco onlara artık hakiki bir mesleğe sahip olunduğunu, kartlar yaptırmak ve kimlik kartımın üstüne mesleği yazdırmak gerektiğini söyledi."

BİLİNMİYOR

MAVİ ÇOCUĞUN MEVCUDİYETİ Orion ile benim aramda büyüdüğünden beri, bir yorgunluk ve anlaşılmaz şevk anında onun hakkında yazdığım şiirin müsveddesini sık sık elime alır oldum. Bazı bölümlerin üzerinde yeniden çalışıyorum, bitirmeye uğraşmıyorum, mavi çocuğun ortaya çıkması ve büyümesi sırf Orion'un gözünde olan bir şey değil. Benim içimde de konuşuyor ama sözlerini istediğim kadar dinlesem de, onun içimizdeki eylemlerine, dürtülerine istediğim kadar dikkat kesilsem de, onu işitmediğimi, henüz işitmediğimizi biliyorum. Tam olarak değil. Sabır... bilinmiyor... bilinmiyor.

Onun için de sadece birtakım parçalar yazıyorum, bugün bazı dizeleri, galiba, derleyip toplayabildim.

Tükürmekten, kusmaktan, tepinerek yuvarlanmaktan,
Yerde ulumaktan başka yapacak bir şey kalmadığında, çocukların
büyülenmiş bakışları altında,
Bir gün, mavi çocuk, mavi hastalığın çocuğu, oradaydı bir gün.
Dört yaşındayım, o yedi, oynanıyordu, çok şey öğreniliyordu
Sonra bir şey öğretilmedi bir daha...

Oradaydı bir gün. Dikte edilmiş bu kelimelerin içime girip bana nüfuz etmesi için gereken zamanı tanımak. Benden istenen bir tek bu. Mavi çocuğun izini sürmek; onun çizdiği ve hafıza kaybının perdesiyle gündelik hayatın perdesine rağmen var olmaya devam eden belirsiz, yılankavi karanlık çizginin izini...

Mavi çocuk en çok Orion'un düzensiz ve karışık bir şekilde konuşmasında, sözünü aniden kesmesinde, kaygı diktelerinde ortaya çıkıyor. Kafamın içinde bir imge şekilleniyor:

Hem başkaları gibiydi hem öyle değildi
Gözleri her şeyi anlıyor ve hiç korkmuyorlardı

Her zamanki inişler ve çıkışlarla günler, haftalar geçiyor ama derinlerde, içimizde bir şey değişiyor. Mavi çocuğun imgesi, yenilenmiş hatırası Orion'u biraz yatıştırıyor, bana da ışık tutup yol gösterdiklerini hissediyorum. Ama Orion kadar yaralı bir varlıkla, bilinmeyen yolda başınıza gelebilecek olandan hiç korkmamak mümkün mü? Mavi çocuk korkmuyordu çünkü Orion'da henüz gizli olmakla birlikte mevcut olan güçleri hissediyordu diye düşünme, bunu görüp anlama cesaretini buluyorum nihayet. Korkularıma, bilgisizliğime rağmen, ben de bu güveni duyabilirim.

İlkbahar geçiyor, yaz kendini gösteriyor ve şiir sonuna doğru yol alıyor.

Hastaneden çıkıldı, yaşandı eğer bu yaşamaksa ve mavi çocuk yoktu artık orada.
O da çıktı mı, mavi hastalığı geçti mi?
Bilinmiyor. Her zamanki gibi bilinmiyor. Yanardağdan çıkan kelimeler ve kaba sözler biliniyor sadece.
Çıkıldı, mecburen, çünkü kalp tamir edilmişti ve can yakan tarafa geri dönüldü.
Mavi çocuk, uyanık bakışıyla, şeffaf davranışıyla, kimdi, can yakan tarafın hangi tarafında?
Bilinmiyor. Bir gün o oradaydı, bir gün gidildi.
Ne adını söyledi ne soyadını. Gidiş koridorunda
Babam valizimi sürüklerken, oradaydı. Her zamanki gibi oradaydı. Gülümsedi.
Kuşkusuz dostumdu benim, mademki o gösteriyordu
O öğretiyordu yaşamayı. Yaşamayı ve oynamayı.
Sonra zorladılar.

Tanrım, eğer yaşanabilirse
Daha yaşanacak olanlar
Hep sadelik içinde olunmasını sağla,
Mavi çocuğun ışığı içinde,
Kaygı Kavşağında.

Niye, Tanrım diye yazdım? Tanrı yok, babam olsa böyle derdi, eskiden olsa böyle yazardım. Gene de bu kelimeyi yazdım, şiir bu kelimeyi sevdi! Orion'un ilk labirentinin karşısında, Doktor Lisors bana şöyle demişti: "Bu labirent karşısında ikimiz de şaşkın, hatta hayretler içinde kalmak zorundayız." Bu Tanrı kelimesinin karşısında şaşkın hatta hayretler içinde kalmak zorunda olduğumu hissediyorum. Hangi Tanrı? Bilinmeyen yolun Tanrısı.

O yılın sonunda Orion bana şöyle diyor: "Babam bir yetenek bursundan söz edildiğini duymuş, belgeleri almış, aday olunsun istiyor. Olunabilecek son yılmış bu."

"İyi fikir."

"Yetenek, daha çok büyükler için sanki, hapisteki bir küçük sayılınır daha çok."

"Hapisteki..."

"Evet efendim. Eserlerle gökler, kasırgalar, hatta güneşler gibi şeyler yapılıyor, ama hapiste. Sen, efendim, karşımda yazarken ve resim yapıldığında, sen de hapistesin. Senin hapishanen olunuyor, çünkü gevezeliklerimi dinlemek, kriz geçirildiğinde tedavi etmek, çikolata ve portakal suyu getirmek zorundasın. Ressam ve heykeltıraş eserleri yapmak, başkalarının sözünü kesen anlaşılmaz dilden çıkmak için hapishanem sensin. Geç oldu efendim. Gitmek gerekiyor."

"Yetenek bursunun belgelerini getir bana, şansını deneyebilirsin."

"Belki, efendim, belgeleri doldurmaya yardım edersen."

Ertesi gün, soru formunu cevaplamasına yardım etmem için Orion gündüz hastanesine geliyor. Herkes çoktan tatile gitti, bir sekreter kız, bir de ikimiz varız sadece. Sorulara cevap vermenin zor olacağını tahmin ediyorum, soruları kaleme alanlar bir engellinin sorunlarını akıl etmemişler. Kendinden, şimdiye kadar yaptıklarından ve nasıl bir gelecek düşündüğünden bahsetmesi gerekiyor. Üstelik soru formunun aday tarafından el yazısıyla doldurulması gerekiyor. İmla hataları yapar ve sinirlenirse formu kirletir korkusuyla yazmakta güçlük çeken Orion için dikenli bir mesele bu.

Önce bir müsvedde dikte etmesini öneriyorum, ben akşam temize çekerim, o da yarın oradan bakarak yazar. Formda geçmişini betimlemesi isteniyor. Soruda ne demek istendiğini iyi anlamıyor, uzun uzun bunu konuşuyoruz. Anlamını iyice kavradığında, kaygı diktelerinde takındığı tonla dikte etmeye başlıyor.

"Dört yaşına kadar bir kalp hastalığı yüzünden gelişmekte geri kalmış bir çocuk olundu. Broussais Hastanesi'nde ameliyat edildi ve dehşet tanındı. Neyse ki yedi yaşında bir mavi çocuk var, o korudu. Anaokulunda her şey yolundaydı, iyi ve nazik bir öğretmen vardı, sık sık kurtarıyordu. İlkokulda bir Paris şeytanı saldırıyordu, bir müfettişti, ona cevap verilemiyordu, soru sorduğunda çok korkuluyordu, o zaman o tekmelendi ve okuldan atılındı. Anneyle baba ilkokula gideyim diye çok uzak olmayan bir psikopedagojik merkez buldular ama ne demek olduğu bilinmeyen çok kelime vardı ve bunu söylemeye cesaret edilemiyordu. Gündüz hastanesinde iyi gidiyordu ama orta üçte eksik olan çok kelime vardı, bu saklanıyordu, buna alışılmıştı, ama hocalar bunu fark etmeye başladılar. Neredeyse atılınacaktı, sonra iyi ve nazik bir psikoloji hocası geldi. Kelimeler konusunu anladı sonra da resim, gitar ve heykeli. Ressam ve heykeltıraş olundu ve sergiye katılındı, ödüller alındı ama gene de iyileşilmedi. Küçüklükten beri Paris şeytanı sinirlerime ışınlar fırlatıyor, zıplatıyor, insanlar ve şeyler büyücü olsun diye. Çok korkulduğu zaman camlar kırılıyor, kapıya yumruklar, tekmeler atılıyor, zıplanıyor, vuruluyor ve sonunda da ağlanıyor köye gidilsin diye. Psikoterapist Hanım, kendi hayal-

gücüne sığınılması, labirentler çizilmesi, guvaşla 2 Numaralı Cennet Adası'na veya çini mürekkebiyle gezegenlere kaçılması gerektiğini anladı. Onunla birlikteyken sakin olunuyor, ressam ve heykeltıraş eserleri yapılıyor, konuşuluyor, şarkılar veya senfoni bölümleri çalınıyor ıslıkla. Bazen hayat daha aydınlık oluyor, hainlik edenlerin karşısında daha az küçük olunuyor ama çoğu zaman şeytan gökyüzündeki bir ufo gibi. İnsanlar büyücülęştiriliyor ve otobüsler siyaha dönüşen sokaklarda uluyor."

İkinci soru yeteneğiyle ilgili. Kaldığı yerden devam ediyor.

"Eserler hayalgücümden geliyor. Önceden bilinemiyorlar. Önce kafasının içinde görmek gerekiyor, hayalgücü onları gösterdikçe çalışılıyor. Doğa kopya edilemiyor, önce kafamın içine gelmesi gerekiyor, fotoğrafta görüldüğü gibi değil tam.

"Soru benim için zor çünkü konuşmak ve yazmak ezici, bazen çok konuşuluyor ve sıkıcı olunuyor. Resim veya heykel yaparak cevap verilebilseydi, belki bir burs kazanılırdı. Yazarak şansı olunmadığı biliniyor ama babam denemek gerektiğini düşünüyor."

Bursu kazanma şansı az, doğru, belki de hiç yok ama bu adaylık onu kendi hakkında, işi üzerinde düşünmeye, kendini ressam ve heykeltıraş olarak düşünmeye, kimliğini bu şekilde tanımlamaya yöneltiyor.

Orion bitirdiğinde, ona metnini okuyorum, bir iki düzeltme daha yapıyoruz ve ona şöyle diyorum: "Yarın, temize çekilmiş metin elinde olacak, tek yapacağın şey aynısını forma yazmak."

"Eğer şeytan, Ne çok yanlış! Ne çok yanlış! diye bağırarak saldırmazsa."

"Saldırmayacak, ben yanında olacağım."

Orion elimi sıkıp çıkıyor. Sonra geri geliyor.

"Bir şey mi unuttun?"

Kapının ağzında duruyor, gözlerimin içine bakıyor, uzun zamandır ona öğretmeye çalıştığım gibi tıpkı. Belki de daha önce hiç bakmadığı gibi bakıyor bana. "Teşekkürler efendim, senin sayende kendine ait alan korundu," diyor.

Geri geri gidiyor, kapıyı dikkatle kapatıyor ve uzaklaşıyor.

Aklım son derece karışmış bir halde kalakalıyorum, geçen yıl ne kadar büyük bir hata yaptığımı anlıyorum bir anda. Babasının atölyesinde çırak olarak geçireceği bir ay değildi onu tedirgin eden. Gamma'nın hastalığının zihnimi neredeyse tamamen meşgul ettiğini hissetmesiydi. İçimde kendisine ait olan alanı kaybetmekten korktu, daha önemlisi, hayalgücünün alanını kaybetmekten. Hayalgücünün açılıp gelişmesi için onu dinleyen birine ihtiyacı var, ona inanan birine ve bu güven ileri gitmesi ve sıradan olandan kurtulması için göstermesi gereken muazzam çabayı ortaya çıkarıyor. Gamma'nın hastalığı sırasında ve sonrasında onu görmeye devam etmekle, içimde kendine ait olan serbest alana hâlâ sahip olduğunu, onun imgelerine bakmaya, bunları sevmeye, bunlardan umudunu kesmemeye hazır birinin daima olduğunu gösterdim ona. Gamma'nın ölümünü yaşayacağımı sandım, halbuki hayatta ve iyileşti. Orion hayali alanını elinden aldığımı sandı, halbuki hâlâ orada olduğunu fark etti. Sonuçta, bu işin altından hiç de fena kalkmış sayılmam. Şimdi gitmem gerek, fantazmalarımızı sokaklarda, metroda, bunaltıcı olmaya başlayan sıcakta kendimle birlikte alıp götürmem gerek.

Ertesi sabah yol çantamı hazırlıyorum, Touraine'de küçük bir eve gideceğim. Vasco turnede, birkaç gün içinde bana katılacak. Çok sıcak bir gün. Valizlerimi iyi hazırlamadığımı, bir şeyler unuttuğumu, bazı şeyleri gereksiz yere fazla aldığımı hissedip sinirleniyorum. Şu an Orion da sinirleniyor olmalı, kolay bir öğleden sonra olmayacak.

Sıcak çekilmez, metrodaki kokular hava akımlarına rağmen ağır. Şansım var, hemen bir tren geliyor, kalabalık değil. Merkez'de, sekreter kız gelmemiş, yalnızım. Küçük çalışma odasına girip yerleşiyorum, yola çok erken çıkmışım, Orion yarım saatten önce gelmez. Bu yılın olanca yorgunluğu omuzlarıma çöküyor. Beklerken ne yapacağım? Cevap beni şaşırtan bir güçle geliyor: Bir şey yapma! Bu bir tavsiye, bir telkin değil, bir emir. Kes, bir şey yapmayı kes! Havanın ne kadar sıcak olduğunun, ne kadar

yorgun olduğunun farkında değil misin? Makineyi durdur. Dinle, zihnin farkında bile değilken seni canı gönülden seven bitkin düşmüş bedenin yaşadığını, nefes aldığını, gevşediğini dinle biraz.

Orion ter içinde ve çok sinirli bir halde geliyor. Gidip elini yüzünü yıkamasını söylüyorum. Konuşarak, bildiği bir ses tonuyla onu rahatlatıyorum. Ona bir portakal suyu veriyorum. Ona bakan ve gevşemesine yardım eden bir hemşire gibi davranmaktan utanmalı mıyım? Bundan bir parça zevk alıyorum, doğru, ama buna hakkım olduğunu düşünüyorum. "İmla hatası yapmaktan korkuluyor, o zaman form berbat edilir. Hem sonra düzgün yazılmazsa geri zekâlı gibi olur," diye sızlanıyor.

"Kalemle çizgiler çek, sonra silersin."

"Hayır sen... çizgileri sen yap."

Kâğıtların üstüne muntazam çizgiler çekiyorum kalemle. İçi rahat ediyor.

"Şimdi benim yerime otur ve daktilo edilmiş sayfaları aynen yaz." Oflaya puflaya ilk sayfayı kopya ediyor, aniden ayağa kalkıp bağırıyor: "Aynı kelime iki kere yazıldı, ne yapılacak?"

"Otur önce, sinirlenme. İkinci kelimenin üstünü cetvelle dikkatlice çiz. Evet böyle, iyi... iki tane çizgi yap. Oldu. Bak yanı başındayım, karşındayım."

Masasının önünde duran, normalde hiç oturmadığım bir koltuğa oturuyorum. Ayaklarımı öbür koltuğa koyup yarı yarıya uzanacak kadar temkini elden bıraktım. Haliyle bu sıcakta, bu kadar bitkinken, tatlı bir uyuklamanın geldiğini hissediyorum. Mücadele ediyorum, ayağa kalkacak gücüm yok. Orion çalışıyor, sakin. Başımın omzuma düştüğünü hissediyorum. Uyku bana kucak açıyor, evine alıyor. Bir şey yapmalıyım, yapamıyorum, kendimi koyuveriyorum.

Yarım yamalak uyanıyorum, herhalde üzerime eğilmiş olan babacığımın şöyle dediğini duyuyorum: "Öyle güzel uyuyordun ki."

Doğru, öyle güzel uyuyordum ki, biraz daha uyuyorum. Birden kalbim sıkışıyor. O babam değil, o öldü. Gözlerimi açıyorum.

Çalışma masasının üstünden bana doğru eğilmiş olan Orion, dudaklarında çok güzel bir bağışlayıcı tebessümle uyanmamı seyrediyor. Genç bir babanın uyuyan çocuğuna tebessümü.

Yaptığı işi bana uzatıyor, güven dolu tebessümü içimi rahatlatıyor. Sözde ona yardım edecektim, ben uyurken her şeyi kendi başına bitirmiş. Toparlanıyorum, geriniyorum, o aynı iyilik dolu tebessümle bana bakarken formu okuyorum.

Ben uyuduğumdan beri hiç yanlış yapmamış, deminki düzeltme düzgün ve temiz. Yapacağı tek şey kalemle çekilmiş çizgileri silmek, bunu da ustaca yapıyor. Kâğıtları sıraya dizdikten sonra zarfa koyuyorum.

"Babam bu akşam postaneye götürüp verecek."

"İyi tatiller Orion!"

"İyi tatiller efendim, yarın Périgueux yolunda Kaygı Kavşağı'ndan geçerken mavi çocuk ile sen düşünülecek."

YAPIŞMASANA

GÜNDÜZ HASTANESİNE gireli on üç yıl oldu, Orion'la ilgileneli ise on iki yıl. Şimdi yirmi beş yaşında ve benim onun sorumluluğunu üstlendiğim dönemde yaşının çok gerisinde olduğu göz önünde bulundurulsa dahi, çoktan Merkez'den ayrılmış olması gerekirdi. Hezeyanların, fantazmaların ve eyleme geçişlerin ortadan kalkmasa da azalabildiği ve esere dönüşebildiği bu alışılmadık psikoterapiye ilgi duyan başhekimin ve Robert Douai'nin art arda elde ettiği kurallara aykırı davranma izni sayesinde kalabildi Merkez'de.

Bu durum daha fazla devam edemez; tedavi ekibinin, içlerinden çoğu Orion'a yakınlık duyduğu halde, ergenlik çağındakilere yönelik bir gündüz hastanesinde onun bu yaşta yerinin olmadığını düşündüklerini seziyorum. Yeni ders yılında, Doktor Lisors ile Robert Douai'ye bu sorundan söz ediyorum, yıl sonunda Merkez'deki işimi bırakıp bir veya iki yıllığına Orion'u yerleştirebileceğim yetişkinlere yönelik bir gündüz hastanesi aramayı öneriyorum, ondan sonrasında ailesinin yanında başının çaresine bakabileceği kanaatindeyim.

Douai soruyor: "Bunca yoğun ikili bir çalışmadan sonra sizden ayrılmaya nasıl dayanacak?"

"Eğer siz de kabul ederseniz, haftada iki kere onu görmeyi sürdüreceğim, psikanaliz seansları şeklinde değil de sohbet şeklinde. Yeni merkezde işler yolunda giderse, buluşmaları kademeli olarak seyrekleştireceğim."

"Peki siz onun sorumluluğunu bırakmaya nasıl dayanacaksınız?" diyor Douai gülerek.

Ben de gülerek cevap veriyorum: "Zor olacak, ama ayrılık zorunlu... Onun için de, benim için de."

Orion'a bunun son yılımız olacağını zira benim de onunla aynı sırada gündüz hastanesinden ayrılacağımı söylüyorum. Oradan gideceğimiz ve yeni bir merkez aranacağı haberi şiddetli bir manevi ıstırap veriyor ona. İlk seanslarımızda, kız arkadaşı olmamasından, dostu olmamasından yakınıyor.

"Halbuki Merkez'de çok dostun var. Vasco da var, Roland ve ben de." Ani bir dürtüyle ekliyorum: "Sonra eserlerin, tabloların, heykellerin var: *Tarihöncesi Genç Kız*, neredeyse bitirmiş olduğun muhteşem *Denizayısı*, yapmayı düşündüğün bizon, bunlar senin dostların değil mi sence?"

Sorum karşısında düşüncelere dalıyor, birden şöyle diyor: "Bazen düşünülüyor da efendim, neredeyse böyle bir dosta sahip olunabilirdi. Küçükken, eski dairede, bazen babam birkaç kuruş kazanmak için akşamları mesai yapardı. Odama gelirdi, uyunuyor sanırdı, ama çoğu zaman uyunuyormuş gibi yapılırdı. O zaman onun aletlerle ve mücevherlerle farklı bir sesle konuştuğu duyulurdu, bir dost sesiyle. İşinden memnun olduğu zaman gülerdi, mücevherler de küçük bir ışıkta onunla birlikte gülerdi. Babanın gerçek bir dostu olduğu hissedilirdi, işiyle dosttu.

"O zaman çok küçük olunduğundan böyle bir dost yoktu, iş okulda öğrenmek demekti, hesap etmeyi, imlayı. 'Ne çok yanlış! Ne çok yanlış! Seni geri zekâlı, seni herkese benzemeyen!' diye bağıran bu iş dost olamazdı.

"Resim yapıldığı zaman işteki dost uzun düz bir çizgi olur, altında daireler ve dikdörtgenler olan, oynamak, dinlenmek ve müzik yapmak için. Dikey bir çizgi gökyüzüne doğru gider, oraya gitmek istenmiyor, o zaman Kara Kayalar gibi olur. Yatay çizgiyle yeryüzünde ilerlenir, adalara doğru, dostlara doğru. Bunun resmi yapılamaz, annem soyut olduğunu söyler, Jasmine kesin satılabilir olmadığını. Babam ise, fikrini söyleme yanlısı değildir pek. Hepimiz çok özgür olmayanlarız efendim, Merkez'den gitmek zo-

runda kalınacak, sen işini kaybedeceksin. İkimizin gelecek yıl gene görüşüleceğini söylüyorsun efendim, ama bunun için kim sana para verecek?"

"Seni haftada iki kere göreceğim Orion, benim evimde. Biraz-doktor-olan-hoca-psikoloğun olmayacağım artık, işinin dostu olarak göreceğim seni ve kimse bunun için bana para ödemek zorunda değil."

Birinci üç aylık dönem boyunca yetişkinlere yönelik pek çok merkezi ziyaret ediyorum, Orion'a uygun olabilecek çok az merkez buluyorum, bunlarda da boş yer yok.

Zor aylar bunlar, bazen mutlu anlar yaşandığı da oluyor. Orion'un *Denizayısı*, Ulu Ana'nın derinden yaşanmış bu imgesi, bir sergide altın madalya kazanıyor, ilk defa madalyayla birlikte bir de çek veriyorlar. Brüksel'deki bir vahşi sanat sergisinde o korkunç *İlk Antiatomik Labirent*'i, doğrusu mütevazı bir fiyata, tanınmış bir koleksiyoncu tarafından satın alınıyor. Günün birinde sivrileceğinin işareti mi bu? On yıl önce kimse onun adına böyle bir şeyi umamazdı.

Sergilere veya sinemaya giderken artık ona pek seyrek eşlik ediyorum, heykel atölyesinden bir kız arkadaşla, Ysé'yle birlikte gidiyor şimdi buralara. Çoğu zaman kendisi de huzursuz olan Ysé, korkuya kapıldığı, kilitlenip kaldığı ve kızıp köpürdüğü zaman onu nasıl rahatlatacağını biliyor. Diğer yandan Orion da Ysé'nin tuhaf fantazmalarını, çok tutulan kadın oyuncular hakkındaki saplantılarını ve makineli tüfekler kuşanmış tehditkâr kadın grupları çizme tutkusunu doğallıkla kabulleniyor.

Noel'den sonra, Orion'a yer bulamayacağımdan endişelendiğim sırada, yetişkinlere yönelik bir gündüz hastanesinin sekreteri telefon edip eylülde boş bir yeri olacağını söylüyor. Derhal randevu alıyorum ve ilk izlenimim olumlu. Merkez fazla büyük değil, yirmi ila kırk yaşları arasında kırk kadar hasta var, toplu faaliyetler çok çeşitli, mecburi de değil. İstediğinizi seçebileceğiniz bazı

kurslar veriliyor, spor ve havuz için iki çalıştırıcı bulunuyor, Orion'un resim yapabileceği güzel bir kütüphane ve geniş bir yemek salonu var. Tıbbi bakımın yanı sıra, Orion bir psikolog tarafından takibe alınıp psikoterapi görecek. Onunla tanışıyorum, hoşuma gidiyor. Annie Gué çok genç, aklı biraz teorilerle dolu henüz, ama dinliyor.

Yaşça daha büyük, bir çocuk annesi olan başhemşire Bayan Marinier, sükûneti ve deneyimiyle bana güven telkin ediyor. "On iki yıldan sonra adamınızı başka bir dünyaya salma konusunda ister istemez endişeli olursunuz," diyor, "Sizin merkezden gelen dosyaya göre, sınıf arkadaşlarından uzun süre eziyet görmüş, halbuki onun yeteneğine ve onu kışkırttıkları zaman sergilediği kuvvete hayranmışlar. Sonra, yavaş yavaş, sizinle yüz yüzeyken kendine küçük bir yuva kurmuş. Bu yuvayı burada bulamayacak, yeniden topluluk içine düşecek, ama eziyet olmayacak. Sizinle epey yol aldığı kanaatindeyim, dosyada gördüğüm eserlerinin fotoğrafları bunu kanıtlıyor. En azından bir süreliğine buraya uyum sağlayacağını sanıyorum, özellikle bir erkek veya kız arkadaşa bağlanmayı başarırsa. Çoğu zaman belirleyici olan budur."

Bu ziyaretimden Doktor Lisors'a söz ediyorum, Orion'un La Colline gündüz hastanesine alınması için bir dilekçe yazıyor. Bu dilekçenin kabul edildiğini bana haber veriyor, ben de Orion'a söylüyorum. Küskün ve şaşkın bir ifadeyle bana bakıyor.

"Niye başka bir gündüz hastanesine gidilmek zorunda yine?"

"Yoksa hep evde ailenle olacaksın. Orada yalnız olmayacaksın, erkek ve kız arkadaşlarla tanışacaksın. Benimle konuştuğun gibi psikologla konuşabileceksin. Ve haftada iki kere bana geleceksin."

"Orada daha iyi olunacağından emin misin?"

Evet diye cevap vermeyi isterdim, ama tereddüt ediyorum, "Hemen hemen eminim, Orion," diyorum.

"Hemen hemen, büyücü bir kelime."

Huzursuzlaşıp kıpırdanıyor, parmaklarını burun deliklerine

sokup karıştırıyor ve bana bakmadan şöyle diyor:

"Bu yaz, seyahate çıkmadan önce, Ysé ile Roland, neredeyse daha çok sevdiğin çocuk, Yunanistan'a gitmek istiyorlardı. Orası kıta, hemen hemen bir yarımada, Girit'e gitmek isteniyordu, bir adaya. Çok kafa ütülendi ve üçümüz Girit'e gidildi. Yunanistan'ın daha güzel olduğu biliniyordu ama hemen hemenden korkuluyordu, büyücüleştiren kelimeden. Bir eser hemen hemen bitmişse, bir sıcaklık hissedilir, bitirilmesin diye bir ışın başlangıcı. Bir tür hemen hemen sayılınır, bitmemiş olan. Başkaları gibi olmak, bitmiş olmak mıdır? Böyle olmak istenirdi ama hemen hemen istemiyor. Eserleri bitirmek için acı çekiliyor, yanmış eserler yapmak daha iyi olurdu. Sen, efendim, sen bir hemen hemen misin yoksa bir bitmiş mi?"

"Korkarım, bir hemen hemen Orion, ama bir yandan da öyle olduğumu umarım."

"İkimizin hemen hemenler olunmasına seviniliyor. Şeytanın tepetaklak ve haşat ettiği bir hemen hemen olunuyor. Vasco, o, müziğin ve arabanın süper-dâhisi. Le Mans Yarışları'nı kazandı, oysa araba sürülemiyor bile, çünkü şeytan hakikaten kafamın içine saldırırsa saatte iki yüz elli yapılır, pistlerde değil, otoyollarda da değil. Şehirlerarası yollarda bile ve o zaman evler kırılıp dökülür. Çocuklar ezilebilir hatta! Efendim, Vasco bir bitmiş mi yoksa bir hemen hemen mi?"

"O da... bir hemen hemen..."

"Vasco hemen hemen hep gidiyor efendim ve sen hemen hemen hep buradasın, gerçek hayatta ve kafamın içinde. Hemen hemen gevezeliklerin sonunun zili çaldı efendim. Yarın görüşürüz."

Doktor Lisors, La Colline'in müdiresi olan psikiyatr Bayan Zorian'dan bir randevu aldı. Görüşmeye benim de gelmemi istiyor, yan çizmeye çalışıyorum ama ısrar ediyor. "Dosyayı oluşturan ve Orion'u en iyi tanıyan sizsiniz, sizin gelmeniz arzu edilir."

Müdire bizi biraz bekletiyor, böyle bir huyu olduğunu Bayan Marinier söylemişti bana. Özel bir muayenehanesi de var ve işi

başından aşmış görünmek hoşuna gidiyor. Lisors'u iyi tanıyor ve sadece ona hitap ediyor. Güzel bir kadın, genç henüz, mesleğinde kendinden çok emin. Çok konuşuyor ve az dinliyor. Orion'un şiddet semptomlarını ve eylemlerini dosyadan okuyunca, ona bu kadar az ilaç yazılmış olmasına hayret ediyor.

"Çok şiddetli kriz dönemleri hariç ilaçtan kaçındık, çünkü tedavi iyi gidiyordu," diyor Lisors, "semptomlar değişikliğe uğradı veya hafifledi. Şu son yıllarda şiddet eylemleri iyice seyrekleşti."

İkna olmadığını görüyoruz. "Onu gereğinden uzun tuttuğunuz halde bu şiddet eylemleri hâlâ görülüyor. Yetişkinlere yönelik bir merkeze geçmeliydi çoktan."

"Orion artık gelişme göstermez olduğunda," diyor Lisors, "sanat ile psikoterapiyi harmanlayan bir tedavi denedik. Sonuç beklenmedikti, yavaş ama etkili oldu."

Müdire bana dönüyor. "Eserlerinde kaydedilen gelişimi gösterin bana dosyasında."

Orion'un eserlerinin fotoğraflarının bulunduğu dosyayı açıyorum. Gelişimi görülsün diye ama aynı zamanda semptomlarını ve fantazmalarını göstermek amacıyla da farklı dönemlerden eserler seçtim.

Hepsine hızla bakıyor. "Başta vahşi sanat, sonra bir naif sanat dönemi, şimdi daha gelişmiş. *Denizayısı* iyi yontulmuşa benziyor ama biraz gösterişçi. Vahşi sanat daha ilginçti. Niçin ona bu öğretildi?"

"Kendi kendine öğrendi, biz onu teşvik ettik, onu yaparken seyrettim. Sadece kafasının içinde olanların resmini veya heykelini yapabildiğini söyler zaten."

"Ama gene de onu bir heykel atölyesine götürmüşsünüz."

"Alışsın diye, yoksa heykel yapmaya hiç başlamazdı. Orada kille ve alçıyla çalıştı. Daha sonra, kendi başına ahşap yontmaya girişti, onu eğitip geliştiren de ahşap oldu."

"Ne hoş bir formül, siz edebiyatçısınız muhakkak. Onunla yaptığınız çalışmadan memnun görünüyorsunuz."

Benden hoşlanmadığını seziyorum, bunun Orion'un aleyhine

dönmemesi lazım.

Lisors araya giriyor. "Véronique Vasco bu tedavide yeteneğini ve çok fedakâr olduğunu gösterdi, ama tedaviye ben yön verdim. Orion daima bir engelli olacak, bunun için aylık alıyor. Biz, sanırım, onun durumunu iyileştirdik ama asıl ona bir sosyal statü verdik. Ressam ve heykeltıraş oldu. Mesleği olan biri gibi tanındığını hissediyor."

"Eserlerini satıyor mu?"

"Biraz, bu bir başlangıç. Satmak için çok donanımlı değil. Ailesi de öyle. Gelecekte satacağını ümit ediyoruz."

Lisors ayağa kalkıyor. "O halde yeni ders yılında onu size göndereceğiz. Véronique Vasco onu buraya getirecek ve herhangi bir bilgi gerekli olduğu takdirde ekibinizin emrinde olacak."

Sokağa çıktığımızda Lisors şöyle diyor: "Tedaviyi benim yürüttüğümü söyleyerek size haksızlık ettim, serbestçe yöneten sizdiniz halbuki. Ben sizi destekledim sadece."

"İyi ettiniz, konuşma sarpa sarmaya başlıyordu."

"Elle tutulur dedikleri sonuçlardan isteyen gerçek bir psikiyatr o."

"Ona ilaç mı yazacak?"

"Kesinlikle. Biri Orion'a bunları geri çevirmemesini ama her zaman almamasını telkin edebilir."

"Biri bunu deneyecek, ama Orion'un orada tutunabileceğine inanıyor musunuz doktor?"

"Bilmiyorum. Denemeye değer. İşe yaramazsa bile, daha sonra onu tedavi edecekler için bir gösterge olur bu. Otobüsüm geldi, hoşça kalın Véronique."

Gündüz hastanesinde yıl sonu değerlendirmesine son defa katılıyorum. Toplantıdan sonra ekipçe küçük bir kutlama yapılacak. Robert Douai benim gideceğimi duyuruyor, Merkez'de yaptığım çalışmalar için teşekkür edip iyi şanslar diliyor. Hocalardan biri kurum komitesi adına bana bir hediye veriyor: çok iyi seçilmiş diskler. Bundan çok etkileniyor, duygulanıyorum, onlardan ayrıl-

madan önce bir şeyler söylemem gerekir herhalde diye düşünürken, hemen içecekler, tartlar, pastalar getiriliyor ve birden herkes hep bir ağızdan sohbete koyuluyor.

Hayatımda büyük önem taşıyan on üç yıl bu yaz tatili kutlamasının hengâmesi içinde pat diye sona eriyor, böylesi daha iyi, ama zihnim buna katılamayacak kadar bulanmış durumda. Her birine allahaısmarladık diyorum ve bir an önce evime dönüp yalnız kalmak için sıvışıyorum. Yükümü indirmeyi öğrenmek için...

Vasco'yla geçirdiğim tatilden sonra Paris'e döndüğümde, cevap bekleyen analiz talepleriyle karşılaşıyorum; bunlar, kısmen, Orion'a adadığım haftada on altı saatin yerini tutacak. Ona gösterdiğim ve artık ihtiyaç olmayan derin ilgi ve özenin boşluğu kalıyor geriye. Onunla başkaları ilgilenecek. Nasıl? Bu benim meselem değil artık!

Anlaştığımız gibi, yeni ders yılının ilk gününde, son derece çekingen duran Orion'u La Colline'e götürüyorum. Hemşire Bayan Marinier bizi bekliyor, beni öpüyor ve gayet doğal bir şekilde Orion'u da öpüyor. Orion'a güven telkin ettiğini fark ediyorum. İçeri giriyoruz, girişteki salonda gazete okuyan veya kendi aralarında sohbet eden birkaç hasta var. Oyun saati şimdi. Bayan Marinier bize salonu gezdiriyor. Sonra şu duyuruda bulunuyor: "Aramıza yeni katılan biri var, adı Orion. Bir oyunda ona da yer açın, size iyi arkadaşlık edecektir."

Bir süre psikologla konuşuyoruz, sonra Bayan Marinier şöyle diyor: "Biraz sıkıntılı olduğunuzu görüyorum, gelip bizimle bir fincan çay için."

Bir fincan çay veriyorlar, çayı bitiremeyeceğimi hissediyor ve şu itirafta bulunuyorum: "Lütfen beni affedin, saçma bir şekilde duygulandım, gitsem daha iyi olacak."

Anlıyorlar ve ikisi birlikte beni geçiriyorlar. Oyun salonunun önünden geçerken Orion'un koca kahkahalar atarak langırt masasının etrafında koşturduğunu görüyorum. İçimde bir şey yırtılıyor sanki, hüzünleniyorum. Belli etmemeye çalışıyorum. Beni öpü-

yorlar, Bayan Marinier bana sıkıca sarılıyor. Kapıdan geçiyorum, arkamdan usulca kapandığını duyuyorum. Dışarıdayım... Uyanma vakti.

Ona verdiğim ilk randevuya Orion biraz gecikmeyle geliyor. Belli ki koşmuş, yüzü kızarmış ve allak bullak halde. Portakal suyu, çikolatası masada hazır, kendime de bir fincan çay koydum. Masada olduklarını görüyor, gene de soruyor: "Portakal suyu var mı?"

Bir bardak içiyor ve gidip divana uzanıyor. Önce hiç ses çıkarmıyor, sonra şöyle diyorum: "Senin psikoloğun artık Bayan Gué, biz iki dost gibi konuşacağız. Sen şu koltuğa otur, eskiden şeytanın ortaya çıktığını gördüğün zaman kırmış olduğun koltuğa."

İtaat ediyor, bu unutulmaz olaya her değinişimizde olduğu gibi güleceğini sanıyordum, ama gülmüyor. Karamsar bir ifadeyle şöyle diyor: "Çikolata yerken bir kaygı diktesi yapmak isteniyor."

"Dikte et, ben hazırım."

"ON BİR NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Beni götürdüğünde oyun salonuna gidildi ve senin söylediğin gibi iyi ve nazik biri olan Bayan Marinier oynamam için birinin bana yerini vermesini söyledi. Bir oğlan dedi ki: Benim yerimi al! Ona bakıldı ve ona karşı dost hissedildi. Ötekine karşı kazanıldı. Sevinildi, gülünüyordu, artık kederli olunmadı.

Bir başkası yerimi aldı ve oğlan dedi ki: Hadi dörtlü oynayalım, bir takım kurarız, oynayan takımın arkasında kuyruğa girilir. Onunla takım olunduğuna sevinildi, adı soruldu. Jean, dedi. Oynama sıramız geldi. Öbür takım kuvvetliydi. Jean çok kuvvetli değildi, ona yardım ediliyordu, puan alınıyordu. Neredeyse kazanılmıştı, ama neredeyse demek kaybedildi anlamına gelir. Jean'ın başka bir mavi çocuk olduğu sanılıyordu kafanın içinde. Onunla resim yapmak isteniyordu. İkimiz kütüphanede, dipteki bir masaya oturuluyor, çantadan kâğıtlar, mürekkep, kalemler çıkarılıyor. Mavi bir çocuğa başlanıyor. Jean boya kalemlerini alıyor. Diyor ki: Benim tercihim daha çok müzik, resmim seninki kadar iyi değil. So-

ruluyor: Hangi enstrümanı çalıyorsun? Diyor ki: Hemen hemen hepsini, ama en iyisi ses, hastalık izin verdiğinde. Deniyor ki: Sadece gitar biliniyor, ama eserler yapılıyor, ona kartvizitim gösteriliyor: Orion, ressam ve heykeltıraş. Onunla birbirimizi şaşırtılıyor. Jean diyor ki: Sen ressam ve heykeltıraşsın, bense müzisyen ve şarkıcı, buradaki iki sanatçıyız. Neden gündüz hastanesindesin?

Paris ve banliyö şeytanı yüzünden, deniliyor.

Jean ise: Ailem şeytana inanmıyor. Bayan Zorian, beni tedavi eden müdire, bunun bir yansıtma olduğunu söylüyor.

Cevap verilmiyor efendim, çünkü yansıtma kelimesinin ne demek olduğu bilinmiyor. Daha sonra bana açıklarsın, şimdi dikte ediliyor.

Deniyor ki: Ailem de şeytanın var olmadığını söylüyor, ama o var olan ışınlar fırlatıyor. Sana ne yapıyor?

Tam ortadan sıktıkça sıkıyor, eğer çok sürerse bağırmak zorunda kalınıyor. Bazen yere düşülüyor.

Resim yapılıyor, hiç de fena olmayan bir çiçek yapıyor, çok iyi olmayan demek isteniyor, anlıyor musun? Bazen düzelteyim diye kâğıdını veriyor, o zaman omuzlar yan yana oluyor tıpkı Vasco ve seninle tiyatroda olunduğu gibi. Omzuna belki biraz fazla yaklaşılıyor. Diyor ki: Yapışmasana! Onun arkadaşım olduğu ve yaklaşılabileceği sanılıyordu, ama resmini alıp başka bir sıraya gidiyor.

Yemekte Jean'ın masasında olmak isteniyor. Burası senin yerin değil, diyor Bayan Marinier ve başka bir yere oturtuyor, en yenilerin yerine. Rosine'in yanında olunuyor, genç bir hanım, iyi ve nazik olduğu düşünülüyor, ressam ve heykeltıraş olunduğu söyleniyor ona. İnanmıyor, diyor ki: Herkes bunu söyleyebilir. Gözler Jean'a çevrili, yakışıklı, daha temiz yiyor, ama çok az. Biraz sinirli olunduğundan çok yeniliyor, tabak neredeyse biraz dökülüyor, birazdan da çok çünkü masanın üstü hep yemek oluyor. Bayan Marinier geliyor, yok bir şey, diyor ve senin yaptığın gibi her şeyi topluyor. Yemekten sonra diyor ki: Jean'a çok bakma, yoksa hiçbir zaman senin arkadaşın olmaz, zira arada bir tutan bir tiki var.

Onun söylediği gibi yapılıyor ve öğleden sonra annesi Jean'ı almaya geliyor.

Kaygı diktesinin sonu."

Özellikle eserlerine veya sanat kitaplarına göz attığımız iki seanstan sonra, yine oradaki hayatından söz etmeyi istiyor.

"Bayan Gué isteyenlerle bir koro kuruyor. Koroya gelen yedi kişi ama... neredeyse... sadece Jean'ın sesi duyuluyor. Radyoda bile bu kadar güzel bir ses duyulmadı hiç, Gamma'nınki hariç. Gırtlağı yüzünden ve bir de çok sinirli olduğu için çok yüksek sesle şarkı söylemiyor.

"Salondan çıkıldığında Jean'a deniyor ki: Gamma kadar iyi şarkı söylüyorsun. Memnun oluyor. Sen de onu beğeniyor musun? Gamma ve Vasco benim idollerim...

"Onlar tanınıyor, Vasco, öğretmenin... psikoterahocamın kocası, Gamma da dostu.

"Olunmayan deligerzekmiş gibi bakıyor. Şaka ediyorsun! diyor.

"Biraz güceniliyor. İnanmıyorsan, Bayan Vasco'ya telefon et, sana numarasını yazayım.

"Telefon etti mi sana?"

"Kendisi değil, annesi etti, Orion. Tatlı bir kadın, dedi ki: Oğlum sizin eski hastanız Orion'la beraber La Colline'de. Şimdiden biraz dost olmuşlar, ama Orion çok konuşuyor, Jean da onun bazen böbürlendiği hissine kapılıyor. Siz, onun ve benim onca hayran olduğumuz müzisyen Vasco'nun karısı mısınız?

"Evet Hanımefendi, Gamma'nın benim en iyi dostum olduğu da doğru, Orion'a güvenebilirsiniz, çok konuşur ama yalan söylemez.

"Gördün mü, Jean senin arkadaşın olmayı istiyor, ama o da hasta ve azap çekiyor. Senden de çok. Yardım edebildiğin zaman ona yardım et ama ilk adımı sen atma."

"İlk adım ne demek?"

"Ötekine doğru gitmeye başlayan kişi demek."

"Başlamak isteniyor, onun dostu olmak isteniyor."

"Bunu fazla belli etme, yoksa ona yapıştığını sanır gene."

"Yapışkan olunuyor efendim, başkalarının sözlerini kesen, onlardan korkan ve onları korkutan bir yapışkan. Hatta biraz sataşkan, sataşkan bir dost..."

"Sabırlı ol, bırak Jean sana gelsin, tıpkı Vasco'nun yaptığı gibi. Onun peşinden koşma."

"Hep onun yanında olmak isteniyor da ondan, tıpkı odada mavi çocukla olunduğu gibi."

"O zaman dört yaşındaydın Orion, artık çocuk değilsin."

Bir an gözlerini fıldır fıldır çevirerek susuyor, derin bir nefes almak için çaba harcıyor ve pat diye şöyle diyor:

"ON İKİ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Ertesi gün yemekte, yerler biraz değiştirilmişti, Jean'ın sırtı görülüyordu sadece, ama sırtını görmek de hoşa gidiyordu ve bazen biraz da sesini duymak. Jean'ın karşısında oturanların hepsi, sanki korkmuşlar gibi, başlarını çevirdiler ve Jean bağırdı. Bir şeytan çığlığı bağırdı, tıpkı beyaz atlar geceleyin Paris şeytanını sokakta ısırdıklarındaki gibi. Çırpındı ve sandalyeden neredeyse düştü ama Bayan Marinier ve öbür hemşire geldiler ve onu odalarına götürdüler.

Tatlıya gelmişti sıra, Ne oluyor ona? diye soruldu. Rosine dedi ki: Küçük bir kriz geçiriyor, tiki tutuyor, bağırıyor sonra da düşüyor. Neyse ki büyük krizleri sık değil. Onun burada değil gerçek bir hastanede olması lazım.

Son tatlı lokması da yutuluyor ve Rosine'e şöyle deniyor: Bir daha sakın deme bunu, Jean arkadaşım. Diyor ki: Beni korkuttuğunu mu sanıyorsun? Ama korkuyordu, korkuluyordu da, çünkü öfkeli bizon boynuzlarımla Rosine'i kırıp parçalamak istenmiyordu. Yazık, dedi, o kadar yakışıklı ki, hele şarkı söylerken. Onun arkadaşı Julie de: O şarkı söylediğinde insan bir cennet var sanıyor, şarkıyı kestiğinde ise cennet yok oluyor.

Kaygı diktesinin sonu."

Haftalar geçiyor, Orion La Colline'e alışmış görünüyor, oyun salonunda ve sporda arkadaşlar ediniyor. Bayan Gué'yle çalışması yolunda gidiyormuş gibi görünüyor. Jean'a olan sevgisini içine atmayı beceriyor, ona karşı hep biraz mesafeli durmayı deniyor ve bunda çoğu zaman başarılı oluyor. Jean'ın dostluğu hâlâ kararsız ise de, her biri kendi masasında, birlikte resim yaptıklarında Orion mutlu oluyor. Dostuna yardım edebildiğini görünce kendine güveni artıyor, ayrıca başkalarına da, zira şimdi ondan tavsiye isteyen ve işlerini düzeltmesini rica eden birçok kişi var. Bayan Gué koroda provalar yaptırıyor, Jean'ı yormamak için bu provalar kısa sürüyor. Bir gün Jean, Orion'dan koroya katılmasını istiyor. Müthiş heyecanlanmış bir halde bana geliyor. "Jean bunu istiyor ama şarkı söylemek bilinmiyor."

"Madem sen ona resim yapmayı öğretiyorsun, sana şarkı söylemeyi öğretmesini iste ondan."

"Bu yapışmak olmaz mı?"

"Hayır, sanırım bundan memnun olur. Şanı nerede öğrenmiş?"

"Annesiyle, annesi şarkıcı, hasta olduğu için devam edemiyor artık... Onun gibi... O ölmeyecek değil mi efendim?"

Bir hafta sonra, "Şarkı söyleniyor efendim, neredeyse her gün ve Jean'a göre 'hiç de fena değil'. Koroya ne zaman girilebileceğini söyleyecek."

"O da seninle mi söylüyor?"

"Bazen birkaç nota, daha çok müziği piyanoda çalıyor. O çok yakışıklı, efendim, ama zayıf, çok zayıf... Çok az yiyor ve uzun boylu, neredeyse bir baş uzun. Sence o da mavi çocuk gibi genç mi ölecek? Rosine ve diğerleri böyle düşünüyor. On beş gün sonra koroya girilecek. Onu dinlemeye gelecek misin?"

"Sanmıyorum Orion, Doktor Zorian benden La Colline'e gelmememi istedi, oraya ben olmadan alışasın diye. Gelmemden memnun olmaz."

"Peki ya Vasco, efendim? Jean onun idolü olduğunu söylüyor,

onu dinlemeye gelemez mi?"

"Bunu Vasco'ya sor, Bayan Marinier'den izin alması gerekecek."

Vasco, Gamma'yla birlikte bir plak kaydettiği Londra'da, Orion'dan bir mektup alıyor.

Sevgili Vasco,

La Colline'de bulunuluyor, öğretmenin olmadığı yeni bir merkez, henüz tam olarak arkadaşım olmayan Jean güçlü olmayan bir sesle şarkı söylüyor, neredeyse Gamma kadar iyi olduğu düşünülüyor. Vasco'nun ve Gamma'nın kendisinin idolleri olduğunu söylüyor. Öğretmen onu dinlemeye gelemiyor, eğer sen gelirsen memnun olur, ressam ve heykeltıraş olan dostun Orion daha da çok.

Vasco Paris'e döndüğünde, Jean'ı şarkı söylerken dinlemeye gitme iznini alıyor.

Dönüşte, bana şöyle diyor: "Koro sevimli bir şekilde amatör, sırf Jean'ın sesiyle ayakta duruyor. Hasta birinin sesi bu, bazen kendinden emin olmayan, tam olarak eğitilmemiş, ama olağanüstü. Orion, onun güçsüz sesine rağmen Gamma gibi işitilmemiş bir tarzda şarkı söylediğini hissetmiş."

"Ya Orion'un gördüğü kasılmalar?"

"Kriz geçireceği kaygısına kapılıyor insan. Benim bestelerimden birini söylemek istedi, Bayan Gué ona senin şiirini göstermiş, açıklamış, ama Jean'ın metni öğrenmeye vakti olmamış. Söylediği, kelimeler değil başka bir şeydi: renkler, maddeler, ağaçlar, toprağın kokuları. Gene de benim müziğimdi, senin söylenmeyen kelimelerin mevcuttu, senin ritmlerin ve benimkiler. Bayan Gué hayran kaldı, küçük koro da, ama en çok duygulanan, en çok kendinden geçen Orion'du. Jean'ı dinlerken, şunu düşünmeden edemedim: Tanrı vergisi bir sesi, böyle bir yeteneği olan ve bundan yararlanamayan birini dinlemek ne acı bir tecrübe. Onun sorunu bedensel mi ruhsal mı?"

"İkisi de Vasco."

"Şiddetli müzik arzusu ruhsal olanı düzeltemez ve bedensel olanı iyileştiremez mi?"

"Ümit kesilmez."

"Orion'la ilgili olarak ümidi kesmediğin ve kısmen başarılı olduğun gibi mi?"

"İnsan böyle bir deneyimi hayatında iki kere yaşayabilir mi sence?"

Aramızdaki sessizlik uzadıkça uzuyor.

Vasco Brezilya ve Arjantin'e gitti, daha sonra Gamma da bir dizi konser için yanına gidecek. Orion düzenli olarak geliyor. Yeni bir dikte yaptırıyor.

"ON ÜÇ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Artık rüya görülmüyor, her şey gitti, rüya uyandığı zaman. La Colline'de pek iyi günler değil bunlar. Vasco geldiği zaman Jean çok çaba harcadı. Yoruldu, iki günde bir geliyor artık. Geldiğinde Vasco ile Gamma'dan söz ediyor yalnız. Onlar seviliyor, ama hemen hemen arkadaşı olan Orion'dan da söz etmesi istenirdi ve yine resim yapması ve şarkı söylemeyi öğretmesi.

Geçen hafta atölyesinde resim yapmak için Ysé'ye gidildi. Bir tablo bitirdi. Beğenilmediğini gördü. Odunlarla ateş yakmak için bir şöminesi var. Beğenmediğin tuval maşayla alevlerin üstüne tutulacak, göreceksin, tablo yanarken daha güzel olacak, bütün renkler ateş alacak, dedi. Bundan pek hoşlanılmadı. Yangınlardan korkulur efendim. Ysé mutsuzlandırılan resmini yaktı ve sahiden de resim bir anlığına güzelleşti... öyle güzel oldu ki öyle görüleceği hiç tahmin edilmezdi. Gelecek sefer ona bir tablom götürülecek ateşte daha güzel hale gelsin diye.

Kaygı diktesinin sonu."

MAVİ ÇOCUĞUN DÖNÜŞÜ

DÜN AKŞAM Annie Gué'den bir telefon geldi. "Bugün bir dizi zor olay yaşandı. Jean'ın annesi hasta, Jean'ı eve bizim getirmemizi istedi. Bayan Marinier hamile, doktoruna gitmesi gerekiyordu. Bana dedi ki: İkinizden başka kimse yok, ikiniz de gidemezsiniz. Orion'a söyle, onunla birlikte taksiye binsin, onun arkadaşı, bu işi en iyi o halleder. Pek iyi görünmeyen Jean'ı eve götüreceği için Orion çok memnundu. Onlar gideli yarım saatten fazla olmuştu ki, Jean'ın annesi endişeli bir sesle aradı: Taksi gelmedi, gösteri var, trafik çok sıkışmıştır ondan herhalde. Yürüyerek geliyorlardır, birazdan orada olurlar, dedim ona, ama ben de onun kadar endişelendim. Biraz sonra beni tekrar aradı: Jean arkadaşıyla ve ona yardım eden bir genç kızla birlikte geldi. Bir kriz geçirecek gibi olmuş ama Orion onu tedavi edebildiğini ve ilkyardımı çağırmasına gerek kalmadan onu eve getirebildiğini söylüyor. Orion sayesinde Jean büyük bir kriz geçirmemiş. Annesinin bana dediğine göre, eğer yolda tutarsa korkunç olurmuş, hemen kalabalık toplanır, polisler, ilkyardımın bir ambulansı gelirmiş. Orion bu işin altından gayet iyi kalkmış."

Orion'u aramıyorum, iki gün sonraki görüşmeye gelmesini bekliyorum. "Dikte yapılabilir mi?" diye soruyor hemen. Cevabımı beklemeyip, başlıyor.

Söylenecek hem iyi sayılan hem mutsuzlaştıran şey var, hepsi karışık. Salı, her birimiz ayrı bir sırada resim yapılıyordu, Jean yanıma gelip oturuyor ve şöyle diyor: Vasco müziğin iyileştirebileceğini, şarkı yoluyla iyileşmeyi denemek gerektiğini söylüyor. Keşke öyle olsa, ama krizler yüzünden bunu yapacak güç var mı, ne dersin? Şaşırıp kalınıyor, cevap vermeden önce sana sorulabilseydi keşke, ama seni görmeye üç gün var daha. Hiç böyle bir soru sormamıştı daha önce, ne söyleneceği bilinmiyor ama kafanın içine bir mavi çocuk fikri geliyor. Deniyor ki: Öğretmen, Vasco'nun herkes için yaratıp şarkı söyleyen bir şampiyon olduğunu düşünüyor, Gamma da böyle şarkı söylüyor. Sen, onlar gibi şarkı söyleyemesen de, burada şarkı söyleyebilirsin, koroda yaptığın gibi ve benim için yaptığın gibi. Öğretmen çoğu zaman şiir yazıyor, ama bütün hafta bizim gibi engellilerle çalışıyor... Jean'a bu söylenen iyi mi?"

"Evet. Üzülmedi mi?"

"Masasına döndü, efendim, memnun ama aynı zamanda üzgün de olduğu hissediliyordu. Resim yapmadı, biraz şarkı söyledi, işitilmeyen şarkıdan, dudaklarıyla, hoşlandığı gibi.

Yemekte neredeyse hiçbir şey yemiyor, kalan bütün makarna ve ikinci bir portakal, onun yemediği, yalanıp yutuluyor.

Sonra karmançormanlık oldu çünkü Jean'ın annesi hasta, onu almaya gelemiyor ve Bayan Marinier bebeği için doktora gitmek zorunda. Bayan Gué ona soruyor: Peki Jean'ı kim götürecek? Bayan Marinier diyor ki: Sen gidemezsin, sana burada ihtiyaç var. Bir taksi çağır ve Orion'a söyle onunla gitsin, Orion onun arkadaşı. Jean'ın arkadaşı olunduğunu söylemesine seviniliyor.

Jean'la dışarı çıkılıyor, bekleniyor, taksi gelmiyor, Jean gitmek istiyor. Onunla birlikte gidildiği için mutlu olunuyor. O olmuyor, yüzü solgun, bağırıp yere düşeceği zamanki gibi ağzı oynuyor. Sokakta ikimiziz, ona destek olmak için koluna giriliyor, bir şey demiyor, belki çok yanına geliniyor ki, Yapışmasana! di-

yor. Biraz güceniliyor, kolu bırakılıyor ve bir kapıya tekme atılıyor. Neden hep kapılar, efendim?

Hafif bir titreme geliyor ona, diyor ki: Yine koluma gir Orion ve hızlı gitme. O sıkıca tutuluyor, omuzla biraz itiliyor, çöp tenekelerinden kaçınılıyor, o neredeyse taşınılıyor. Ağzını açmaya başlıyor, bu tehlikeli, biraz kara delik gibi oluyor, ona tuhaf bakan insanlar var. Korkuyorlar, korkuluyor da, onun arkadaşı olunduğu için ona iyi bakmak gerektiği düşünülüyor tıpkı mavi çocuğun iyi baktığı gibi. Ona deniyor ki: Yavaş yürü, derin nefes al, nefesini bırak. Tekrar başla... bir daha! Senin yaptığın gibi elleri ovuluyor biraz. Sırtından tutulup, nefes al, gevşe! deniyor. Evine doğru itiliyor. Bağıracağı, yere düşeceği hissediliyor, onun mavi çocuğu olunuyor, deniyor ki: Sen bırak! Yakında küçük bir park var, o kucağa alınıyor. Ağır değil, ama uzun boylu, zorluk çekiliyor, parmaklıklı kapı itiliyor, mavi çocuk bir sıra görüyor ve onu sıranın üzerine yatırıyor. Bir bekçi geliyor, mavi çocuk arkadaşın yüzünü biraz saklıyor. Bekçi diyor ki: Burada sıraların üstüne yatamazsınız. Mavi çocuk diyor ki: Rahatsızlandı, geçer şimdi. Bekçi arkadaşın yüzünü görünce korkuyor, ilkyardımı çağırmak istiyor. Mavi çocuk diyor ki: Hayır, hayır, evi uzak değil. Annesi kalbinden hasta, eğer ilkyardım arkadaşımla eve giderse, korkabilir ve o zaman...

Bunun üzerine bekçi: Benim annem gibi, onun da kalbi var, o zaman da... ilkyardım çağrılmasa daha iyi. Jean sıranın üstünde biraz kıvranıyor, mavi çocuk senin gösterdiğin gibi onun mide çakrasını ovuyor ve sakinleştirmek için kelimeler diyor usulca. Ağzı daha az açık oluyor, bağırmıyor. Bir genç kız bize doğru geliyor ve bir hemşire edasıyla, yatmış olan Jean'a bakıyor. Mavi çocuk ona soruyor: Arkadaş hasta, şimdi daha iyi, evi uzak değil, beraber onu omuzlarından tutar mısın?

Kız mavi çocuğa gülümsüyor. Tabii! diyor. Benim adım Janine. Deniyor ki: Orion. Arkadaşı iki kişi olarak taşıyorlar, en çok mavi çocuk, ama Janine de. Hızlı gidilmiyor, Jean yine anlıyor. Janine'e diyor ki: Teşekkürler, teşekkürler, daha iyi olundu. Kıza

gülümsüyor, kız da ona. Janine'den bu kadar hoşlandığını görünce biraz kıskanılıyor ama mavi çocuk diyor ki: Kıskanmamalısın! Jean artık ağzını siyah açmıyor, ama çok ağırlaşıyor. Janine diyor ki: Biraz duralım, hal kalmadı! Mavi çocuk kulağa fısıldıyor: Onu yalnız taşı, artık burada olmayan şeytanın kadar ağır değil. Sahiden de Paris şeytanı, La Colline'den çıkıldığından beri, ağırlık yapmıyor.

Mavi çocuk Janine'e diyor ki: Çabuk git zili çal, 17 numara. O taşınılacak.

Öfke kuvvetini ortaya çıkarmak gerek diye düşünülüyor, tıpkı sıraların fırlatıldığı zamanki gibi. Kafanın içinde mavi çocukla birlikte, sahip olunmayan kuvvetle arkadaş kaldırılıyor, sanki Vasco olunmuş gibi. 17 numaraya kadar taşınıyor. Janine zili çalmış, kapı açık. Orion'un mavi çocuğuna diyor ki: İyi ki bu kadar kuvvetlisin. Jean'ın sabahlıklı annesi koridorda. Bir hemşire geliyor, onunla ve Janine'le Jean odasına, yatağına taşınıyor.

Annesine diyor ki: Orion bana çok yardım etti, Janine de. Anne diyor ki: Teşekkürler! Janine'i öpüyor ve beni de öpmek istiyor ama mavi çocuk diyor ki: Sıcak bastı efendim, çok terlendi. Hemşire Jean'ı yatırmış. Janine diyor ki: Gidilmek zorunda, üniversitede ders var. Orion muhteşemdi, neredeyse her şeyi tek başına yaptı! Şimdi gündüz hastanesine dönmesi gerekiyor herhalde.

Jean'ın annesi diyor ki: Akşam size haber veririz. Janine'le çıkılıyor. Mavi çocuk hâlâ biraz kafanın içinde. Janine'e şöyle deme cesaretini buluyor: Sana okula kadar eşlik edilebilir mi? Kız diyor ki: Olmaz, orada bir erkek arkadaş var, bundan hoşlanmaz. Anlıyor musun? Biraz daha terleniyor, ama bir öpücük veriyor ve koşarak gidiyor. Janine, efendim, bir üniversite öğrencisine göre bir kız arkadaş daha çok, sanki.

La Colline'de, Bayan Gué tebrik ediyor: Muhteşemdin, başka bir hastanın bakımını üstlenen ve onu taşıyan bir hasta, bu en güzeli. Deniyor ki: Tek başıma değil, hatta daha çok mavi çocuktu. Anlamıyor, açıklanamaz ki. Sadece sen anlıyorsun bazen aynı anda iki yerde birden olunduğunu.

Akşam, Jean'ın annesi telefon etti, ama gene şeytan tarafından vahşilendirilmiş olunduğundan ne dediği iyi anlanmadı, telefon babama verildi. Jean'ın daha iyi olduğunu, evde kalması gerektiğini ve onu görmeye gelinmesini söyledi ona, ama ertesi gün saat dörtte çok kısa süreliğine. O kadar çok tebrik sözü söyledi ki babanın dili dolaşıklandı.

Sonraki gün Bayan Marinier diyor ki: Çok iyiydin Orion. Elindeki paket de ne?

Jean için 2 Numaralı Cennet Adası'nın bir tablosu. İki aydır onun için resmi yapılıyor. Tabloya bakıyor ve diyor ki: Güzel, bu ona iyi gelir. Sen kendin ver.

Saat dörtten biraz önce biraz bekleniyor, belki Janine görülür diye düşünülüyor. Gelmiyor. 17 numaranın zili çalınıyor, kapıyı hemşire açıyor: Jean'ı görmeye mi geldin?

Sadece beş dakikalığına, deniyor.

Jean'a serum veriliyor. Bu paket ne?

Onun için bir tablo.

Gösterilsin istiyor ve soruyor: Ne bu?

2 Numaralı Cennet Adası'nın cengeli, biraz Atlantik'in görüldüğü yer.

Bunu nereden buldun? Pahalı mı?

Resim yapıldı, efendim, ressam ve heykeltıraş.

Sahiden sen mi yaptın?

Evet, mavi çocuk bunun Jean'a iyi geleceğini düşünüyor.

Mavi çocuk da kim?

Söylenemez efendim, o tedavi eder ve cesaret verir.

Bir çeşit hemşire gibi mi? Gerçek bir hemşirenin olması daha iyi. Sinirli ve heyecanlı görünüyorsun Orion, evine dönsen iyi edersin.

Tabloyu Jean'a vermek gerekiyor. Sinirli ve heyecanlı bir tablo değil bu, iyileşmeye yardım etsin diye yapıldı.

Bir hezeyanlıgerzek olunduğunu sanıyor, ama Jean'ın odasına götürüyor. Yakışıklı, solgun, kolunda serumlar var, boğazı tıkanmış. Tablo gösteriliyor, Jean kısık sesle şöyle diyor: Çok sevildi.

Çıkmak gerekiyor, hemşire Jean'ın annesi adına bir paket çikolata veriyor. Kapıyı açıyor, deniyor ki: Jean için korkuluyor, mavi çocuk diyor ki...

Sözümü kesiyor: Jean'a iyi bakılacak, senin mavi çocuk masallarına ihtiyacı yok. Dün cesur davrandın, bugün evine dön. Hiç de hoşa gitmeyen bir öpücük verip kapıyı kapatıyor. Kapıya tekmeler atarak Jean'ın evine zarar vermek istenmiyor, ama başka evlere vuruluyor. Metroya binilecek, mavi çocuk ile Orion'un Jean'ın evinden kovulduğu düşünülüyor. Geçek hayatta bulunuluyor, öyle değil mi efendim?

Kaygı diktesinin sonu."

Bayan Marinier'den duyduğuma göre Jean büyük bir kriz geçirmiş ve uzun süre kalmak üzere kliniğe gönderilecekmiş. Bayan Marinier onu görmeye gitmiş, Jean çok zayıf düşmüş, Orion'un tablosunu yatağının karşısına koydurtmuş. Demiş ki: "Bana ne kadar güzel bir hediye verdi, bense gitmeden önce onu göremeyeceğim bile. Ona bir Mozart diski gönderdiğimi söyleyin."

Orion'u gördüğümde bana şöyle diyor: "Jean bir kliniğe gidecek efendim, bir disk göndermiş. Her akşam dinleniyor, bazen öpülüyor, Jean'ın omzunu öpmek istendiği gibi, ama hemşire yüzünden cesaret edilemedi, bir de 'Yapışmasana Orion!' demesinden korkulduğu için. Jean La Colline'de olmadığından beri mutlu olunmuyor, kafanın içindeki mavi çocuk onun bir daha gelmeyeceğini düşünüyor. Jean'ın gerçek dost-arkadaşı olunması o kadar mümkün değildi."

"Şimdi o gittiğine göre La Colline'de ne yapıyorsun?"

"Haftada iki kere Bayan Gué görülüyor, Jean'dan, Paris şeytanından, bazen senden ve Vasco'dan söz ediliyor. Işınlar geldiğinde o anlıyor, bu iyi geliyor. Oyun salonunda oynanıyor. Kütüphanede hayvanlarla ilgili bir kitap var, Amerika bizonları üstüne resimlerle. Bunun yardımı oluyor, çünkü kiraz ağacından büyük bir kütlede bizon başına başlandı, evde bu. Hızlı ilerlenmiyor çünkü babamın atölyeye gelmeye her zaman vakti yok. Yalnız olunursa

şeytan sırta ışınlar gönderiyor ve o zaman heykele dönüşülüyor, ahşap olmak ve yanmak istenmiyor."

"Yanmak..."

"Evet efendim, kanayan resimler yapmak ve onları Ysé gibi yakmak isteniyor hep. La Colline'in küçük bahçesinde bir ağaç var. Orada, efendim... bu hoşuna gitmeyecek... ateş yakılabiliyor, iki yarı-arkadaşla. Biri görülmesin diye gözcülük ediyor, biri ateş yakıyor, ateşin güzel anı gelinceye kadar resim tutuluyor."

"Güzel bir anı ha, sahiden mi...?"

"Şeytanın güzelliğinden, yarı-arkadaşlar da görüyorlar ve o zaman, o ikisinin dediği gibi, doyuma ulaşılıyor."

"Doyuma mı ulaşılıyor...?"

"Bilinmiyor efendim, bunu onlar söylüyor, yanan resim tutuluyor ve küller toplanıyor."

"Ya yarı-arkadaşlar, onlar..."

"Bilinmiyor efendim."

"Resimlerini saklaman daha iyi olmaz mı?"

"Bunları değil, bunlar yakmak için yapılıyor."

Orion birkaç gün sonra geldiğinde, kötü günlerindeki gibi hareketlerinin kesik kesik, ses tonunun sıkıntılı ve kaba olduğunu fark ediyorum.

"Defterini al, bu hakiki kaygı diktesi olacak.

ON BEŞ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Jean'ın kliniğe gittiği öğrenildi, nereye bilinmiyor. Onu evinden çıkarken ve arabaya girerken bile görülemedi. O zaman, o zaman... o zaman ne? O görülebilseydi Jean da memnun olurdu, tabloyu yanında götürdü. Bayan Marinier bunu biliyor. Hiçbir şey bilinmiyor, hiçbir zaman hiçbir şey bilinmiyor, efendim. Neden arkadaş beni görmeden gitmek zorunda? O boktan La Colline'de neden sadece yarım-arkadaşlar var? Neden kız arkadaş yok? Çünkü çok terleniyor, çok mu pis kokuluyor efendim? Çünkü çok konuşuluyor, çok hızlı, ama ağza gelen kelime dalgaları var da ondan.

Zaten mutsuzlandırılmıştı, ilkokulda çöpe atılınmıştı. Sonra Jean, tek hakiki arkadaş, onun fazla iyi olduğu biliniyordu, o gidiyor ve bu çok keder veriyor. Çocuğu da karısı da olunamayacağı keder veriyor, kendi olunduğundan daha da engelli bir bebek yapılmasın diye. Bu kadarı da çok fazla değil mi artık? Televizyonda Ruanda'da görüldüğü gibi, satırla kesilmek için mi doğuldu? Her şeyi yaz, hiçbir şeyi atlama, atlaması gereken geri zekâlı Orion. Sen değil."

"Dur biraz Orion, sakinleş, benimle mutfağa gel, kakaon hemen hazır olur, sana pasta da aldım."

"Gelinecek efendim, ama şeytanileşmiş bir dikte durdurulamaz. Şu anki haldeyken olmaz, Jean gitmişken, Janine'in erkek arkadaşı varken, sen çok az görülürken, sen hoşlanmasan da resimleri yakmaktan vazgeçilemezken."

"Bu gizli kalmaz, ortaya çıkar..."

"Belki de bir şey kendini attırmak istiyor, efendim."

"Bunu fark etmiş olman iyi bir şey."

"Jean için bir tablo yapıldı, bizon üstünde çalışılıyor, kafanın içinde yeni tablo yok, Jean ve mavi çocuk aldı onların yerini. Kalan tek şey yakmak için resimler...

Kaygı diktesinin sonu."

ATILMADAN

AZİZLER YORTUSU, Vasco'yla beraber iki haftalığına yurtdışına gidiyorum. Dönüşümde Orion'a telefon ediyorum, ahizeyi babasına veriyor, "La Colline'in müdiresi, şu meşhur Bayan Zorian, onu bir haftalığına uzaklaştırdı," diyor babası.

"Neden?"

"Bir grup arkadaşının önünde onun bir karikatürünü yakmış. Bir dakika, gelecek randevuda bunu size bizzat anlatmak istediğini söylüyor."

Geldiğinde, benim yokluğum sırasında olanlardan hem mahcup hem gururlu olduğunu görüyorum.

"Bir haftalığına uzaklaştırılmışsın. Anlat..."

"Büyük, cam bir salata kâsesi satın alındı..."

"Sen mi satın aldın!.. Bir mağazadan? Kendi paranla mı?"

"Rosine de geldi, yardım etti."

"Yardım mı etti...?"

"Bayan Zorian'ın gösterilmemesi gerekeni gösteren kırmızı bir resmini yakmak için. Oyun salonunda yapıldı, kimse gammazlamadı, babam ellerinde delil olmadığını söylüyor. Dibine küçük bir mum kondu, kıpkırmızı resim diğerlerine gösterildi, mum yakıldı. Tek bir alev oldu. Bayan Zorian romlu omlet gibi yandı. Herkes çok memnun oldu, Bayan Marinier geldiğinde sadece küller kalmıştı. Dedi ki: Orion bir şey yakmışsın, bu yasak!

"Yasak, Bayan Marinier, ama Jean gittiğinden beri burası kederli. Böyle olduğunda yakmak lazım. Sizin dostunuz olunuyor Bayan Marinier, size saygı duyuluyor, ama burada kalındığı müddetçe yakılacak.

"Müdireye telefon etti, sonra eşyalarımı verip dedi ki: Bir haftalığına uzaklaştırıldın Orion. Bebeğini uyutan o güzel koca karnıyla beni kapıya götürdü, üzgündü. Bir şey söylenmedi, bekleniyordu, o zaman bir öpücük verdi."

"Bir haftalık uzaklaştırmadan sonra La Colline'e döndün mü?"

"Evet, dönüldü, yarın Bayan Zorian görülecek."

Gene geldiğinde, soruyorum: "Çarşamba günü nasıl geçti?"

Cevap pattadak geliyor:

"ON ALTI NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Her gün biraz *Sihirli Flüt* dinleniyor, Jean'ın verdiği disk, sanki o buradaymış gibi oluyor. La Colline'e gidince önce çok çok iyi resim yapamayan bir arkadaşa ve bir hanıma yardım edildi. Çocuk yiyen bir dev ağzı yapılıyor, bu onları güldürüyor. Sonra küçük radyomda programdaki müzik dinlendi. Bayan Zorian saat onda görülecekti. Bayan Marinier bekleme salonuna gidilmesini söyledi. Merdivenden çıkıldı, koltuklar boş bırakıldı, kıçını bir sandalyeye konuldu, efendim, neden bilinmiyor ama bu kelimeyi söyleme ihtiyacı var. 10.15'te, şeytan geliyor, daha ışın yok, ama saklandığı hissediliyor. Masanın üstünde dergiler ve gazeteler var, *Géo* aranıyor, yok. Bir çizgi roman aranıyor, o da yok. Şeytanın sinirlenmeye başladığı hissediliyor, bir kâğıt sepeti var, onun sabırla beklemesi için bir hanım dergisinin sayfaları küçük parçalar halinde yırtılıyor. Zaman kazanmak için, çünkü ışınlar kuşatmaya başlıyor, geç kalan Bayan Zorian'ın çalışma odasının kapısından merdivene kadar resimli ve resimsiz dergilerden küçük bir yol yapılıyor. Saat 10.45, şeytan masayı alıyor ve kanapenin üstüne koyuyor dik olarak. Dört ayaklı bir hayvana benziyor biraz, bu ayaklar yakma isteği veriyor. Mavi çocuk diyor ki: Yapmamalısın! Kibritini ve küçük mumunu çalışma odasının penceresinden at. Çalışma odasına giriliyor, pencere açılıyor ve atılıyor. Çıkarken şeytan çalışma odasındaki sandalyeleri deviriyor ve telefonu bir

çiçek demetinin içine koyuyor. Etraf karmaçorman oluyor, ama zaman kazanılıyor, çünkü ışınlar baştan ve ellerden geçmeye başlıyor. Küçük bir halıyla çalışma odasından çıkılıyor ve halı kanapenin üstündeki masanın ayaklarına asılıyor. Şeytan bir saattir bekliyor, bir bizon gibi böğürdüğü duyuluyor bazen, çıkmaya başlayan ve kapıyı kırmak isteyen boynuzları hissediliyor. Kapıya küçük darbelerle vuruluyor, sonra daha kuvvetli. Kapı kırılmak istenmiyor, kanapenin üstünde ayakta duran masanın üstüne bir koltuk konuluyor, bunun bir dev başı olduğu düşünülüyor, oturulacak yeri ile sırtı arasına bir dergideki bir reklam sayfası sokuluyor, sayfa neredeyse kırmızı. Dev bir çocuk yiyen dev oluyor. Paris şeytanı kuleyi düşürmek, çocuk yiyen dev başının gülüşünü bozmak istiyor. Şeytan çok ışınaboğmasın diye kalın bir kalemle duvarın üstüne kendi Minotauros'unu öldürmüş olan genç bir yolunu yönünü kaybetmiş çiziliyor, altına da şeytanın başının üstünde zıplayan kırmızı tramplen giymiş Doktor Zorian yapılıyor. Zıplanmak, büyük Aziz-Guy dansı yapılmak zorunda. Kapıyı kırmak isteniyor, mavi çocuk yine diyor ki: Yapmamalısın! Tablolar yerlerinden indirilerek zaman kazanılıyor. Şeytanın gücü fokurköpürüyor ve biraz tükürtmeye başlıyor. Şeytan diyor ki: Saatine bak! Bakılıyor, saat 11.18. Bir saat on sekiz dakikadır kendini savunuluyor. Elbette, elbette, efendim, şeytanın gücü zaptedilemiyor artık. Merdivene kadar koşuluyor, kapıyı kırmak için hız alınıyor. Mavi çocuk ondan hemen önce kapıyı açıyor ve hiçbir şeyi kırmadan yere düşülüyor.

Sesler geliyor, yukarı çıkan Doktor Zorian bu, öfkeli sanki, arkasında da Bayan Marinier var, o güzel koca karnıyla, çok sakin bir ifadeyle diyor ki: Kızmayın doktor. Kriz geçiriyor, bekleyeli bir saatten fazla oldu. Tükürme kesiliyor, şöyle deniyor, belki de bağırılıyor: Bakın ne yaptınız, her şey karmançormanlaştırıldı, kırdöksıçılındı ve şeytan hepsini görüyor. Şeytan, bir saat yirmi dakikadır bekliyor. Paris ve banliyö şeytanı buna katlanabilir mi sanıyorsunuz? Her şeyi kırmasın diye bu kadar zamandır onunla savaşılıyor, kibritimi bile pencereden atıldı, çalışma odasını yak-

masın diye. Bunun onun için zor, çok zor olduğunu anlamıyor musunuz?

Bayan Marinier diyor ki: Doktorun acil bir işi çıktı.

Şeytan acil işlerden daha acildir. Yaptırdıkları yüzünden mahvolundu. Üstelik gürültü etmeden! İmdat çağırmak için kırılamadı bile!

Bayan Zorian karşı çıkıyor: Şeytan yaptı demek kolay. Bütün bunları sen yaptın Orion!

Onun hiç anlamayacağı hissediliyor. Şeytanın onu duvara itmesine izin veriliyor, şeytan gücünün azıcığını kullanıyor, zorlanmadan onu sıkıştırıyor. Hanımın rengi atıyor biraz. Şöyle diyen şeytan sesi duyuyor: Kes sesini! Müdire, Orion gibi değil, hiç böyle şey duymadı, korkuyor, bağırmıyor.

Bayan Marinier bir mavi çocuk sesiyle diyor ki: Bırak onu Orion, yardım et de onu çalışma odasına götüreyim.

Şeytan onu bırakıyor, ağır, neredeyse baygın. İkisi onu devrilmemiş koltuğa oturtuyor. Mavi çocuğun her şeyi yerli yerine koyacağı söyleniyor kendi kendine ve devrilmiş olanı toplamaya başlanıyor, çocuk yiyen dev bozuluyor. Bayan Marinier yanıma geliyor, diyor ki: Doktor şimdi daha iyi, sen de büyük kısmını toplamışsın, iyi, benimle aşağı in.

Önce sen doktora Merkez'den gitmek istendiğini söyle, ama kovulmadan.

O çalışma odasına döndüğünde, tablolar yerine asılıyor. Geri gelince: Doktor kovulmadan buradan ayrılmanı kabul ediyor.

Buna sen mi söz veriyorsun?

Ben veriyorum.

O halde sana inanılıyor.

Ortalığı toplama işini bitirmek ve Bayan Zorian'ı tedavi etmek için öbür hemşire geliyor.

Bayan Marinier'yle aşağı iniliyor, beşik karnı için Orion'dan korkmadığı görülüyor. Deniyor ki: Bir çocuk yiyen dev ağzına dönüşen bir resim yapıldı, tatlı sırasında onu tabağında yakmak isteniyor, sonra gidilecek.

Önce bana göster.

Ona veriliyor. Diyor ki: Resmin korkunç. Yeterince rezalet çıkarmadın mı?

Rezalet çıkarılmadı, şeytan sıkıştırdığı zaman nasıl sıkıştırdığı hissettirildi sadece Bayan Zorian'a. Bir özgür olunduğunu göstermek için resmi yakmak isteniyor, ayrılıp giden bir özgür, atılan değil. Başkalarına gösterilmeyecek.

Yemekte spagetti ve domates var. Bu seviliyor. Tatlıda herkese bir fırında elma var. Bu da seviliyor. Rosine kendisininkinin yarısını veriyor, ona gidileceği söyleniyor, üzülüyor. Bayan Marinier işaret verdiğinde, iyice katlanmış resim tabağın üstünde yakılıyor. Deniyor ki: Hoşça kalın millet, La Colline'den gidiliyor, atılmadan.

Rosine alkışlıyor, öbürleri de. Eşyalar alınıyor, Bayan Marinier ve Bayan Gué kapıya kadar eşlik ediyorlar. Sizi çok seviliyor, hoşça kalın! deniyor. Her biri bir öpücük veriyor.

Gidişimi onaylayan bir mektup geliyor ertesi gün babama. Kovulmamış olunduğuna –özellikle annem yüzünden– memnun oluyor.

Kaygı diktesinin sonu."

"Her gün onlara yük olmamın aile için pek de eğlenceli olmadığı görülüyor, ama bu konuda bir şey demiyorlar. Onlar kovulursun zannediyorlardı diyor Jasmine, işin içinden tek başına iyi çıkıldığını düşünüyor. Ya sen?"

"Müdire, şeytanını öyle bekletmemeliydi. Onu yaralamadan şeytanın gücünü ona hissettirdin. Bu mesele o da sen de fazla zarar görmeden sona erdi. Bayan Marinier olmasaydı, daha beter olabilirdi. Sonuçta, seni durduracak biri olduğu zaman büyük şiddet gösteriyorsun ancak. Şeytanı çekip çevirmeyi böyle başarıyorsun."

Karşılık vermiyor, önce biraz asabi bir şekilde, ardından daha rahat gülüyor, ben de onun gülmesine kapılıyorum. Yatışıyor, bir şey isteyeceği zaman baktığı gibi bakıyor bana.

"Efendim..."

"..."

"Efendim, mademki artık Colline yok, Jean yok, erkek arkadaşı olan Janine yok. Bayan Marinier yok, isteniyor ki... yani istenirdi ki... sana daha sık... gelinsin."

"Seni haftada iki kere görüyorum Orion, şu anda bulunduğun safhada, bu yeterli."

"Bütün hafta anneyle babanın ayakları altında dolaşılıyor, sinirlendiriyor bu."

"Dışarıda yapabileceğin faaliyetler bul, işlerin altından tek başına kalkabileceğini gösterdin. Bay Douai sana telefon etmedi mi?"

"Etti, bir gravür atölyesi bulmuş, çok pahalı olmayanların en iyisi, diyor, ama gene de epey para, efendim."

"Her şey senin için artık bedava olmayacak Orion, ufak bir aylığın var, eserler sattın, ödeyebilirsin. Bir resim atölyesi bulmak için, Ysé'yle sergilerle ve sinemaya gitmek için de bir şeyler yapmaya çalışabilirsin."

"Haftada iki kere gravüre gidilecek ve ödenecek. Ama aralıkta, efendim, anneyle baba sık sık buradan gittiği zaman... O zaman yapayalnız olunuyor..."

"O durumda, onlar gittikleri zaman seni her gün ağırlarım. Eskiden olduğu gibi resim yapmaya gelirsin."

"Efendim... doktoru beklerken şeytan sıcaklaştırdığında, bir an... bir an... bütün bunların durdurulabileceği hissedildi... şeytanının ağzını burnunu kırarak... evet, bu hissediliyordu... ama hissediliyordu ki, mavi çocuk asla böyle bir şey yapmazdı... Mavi çocuk, efendim, şeytanını öldürmeyi istemiyor... onu susturmak için öldürmeyi istemiyor."

MYLA

ZOR BİR YIL OLMAYA devam ediyor, Orion haftada iki kere gravür atölyesine gidiyor ve parasını kendi ödüyor. Görüşmelerimiz dostça olma niteliğini korumakla birlikte tekrar bir tür psikoterapi halini aldı. *Denizayısı* heykelini sergilemeye sonunda karar veriyor. Bu hakikate uygun denizayısından hareketle, sınırları alabildiğine geniş ve doğal bir analığa dair çocukluk imgesini, arzusunu ifade etmeyi başardı. Sergiye gelen çocuklar onu anlıyorlar, hemen ona yönelip güven uyandırıcı, cilalı, güzel ahşap kavislerini okşamak hoşlarına gidiyor.

Orion'daki gelişmeyi ve La Colline'den ayrılışını haber vermek için Doktor Lisors'u görmeye gittim. Doktor Zorian ona telefon edip Orion'un iyi uyum sağlamadığını ve ailesiyle de anlaşarak, kurumun kurallarına ters düştüğü halde yıl sonundan önce gitmesine izin verdiğini söylemiş.

"Başka yorum yapmadı ve sizden söz etmedi. Orion'un güçlük çıkaran biri olduğunu ve arkadaşlarıyla küçük ateşler yakma alışkanlığına dikkat etmek gerektiğini söylüyor. Yeni bir semptom bu," diyor Lisors.

"Ateş için yaptığı bazı resimleri yakıyor. Yanarken üstün bir yoğunluk anına ulaştıklarını düşünüyor. Bana bundan söz etti. Sanattan süreklilik bekleyen bizler için akıl karıştırıcı bir şey. Anlık güzelliği, çoktan yarı yarıya yitmiş olan güzelliği, Orion ateşte keşfediyor, sahiden de yeni bir semptom bu."

"Buna rağmen ben La Colline bahsini olumlu buluyorum. Orion belli bir süre farklı bir ortama dayandı, bir dostu kaybetme-

ye tahammül etmeyi, sınırlı bir şiddet göstermeyi ve onu kovmak isteyen müdireyi serbestçe gitmesine izin vermeye ikna etmeyi başardı. Onunla psikoterapiye mi başladınız tekrar?"

"Serbest tarzda, başlıca sorun aynen devam ediyor: konuşan hâlâ 'belirsiz şahıs'."

"'Belirsiz şahıs' konuşuyor zira 'ben' hâlâ korkutuyor. Sabırlı olmayı sürdürün. Seansların sayısını yavaş yavaş azaltın. Risklere rağmen sizden vazgeçmeyi öğrenmesi gerek. Sonu gelmeyen analiz yoktur. Douai onu bir gravür atölyesine soktuğunu söyledi. Evinin dışında faaliyetleri olması lazım."

Orion birçok yeni faaliyet deniyor, ama bir tek gravür atölyesi onun için tanıdık bir mekân haline geliyor. Başta çok sıkılıp çekinmekle birlikte, gravür hocasının etrafında yarattığı çalışkan ve dostça ortam sayesinde kendini atölyeye çabuk kabul edilmiş hissediyor. Bir süre sonra hoca onu kız öğrencilerinden birinin yakınına oturtuyor, o da engelli, Orion kendini onunla güvende hissediyor. Kız uzun zamandır atölyede çalışıyor, gravür tekniklerinde çok ilerlemiş durumda, fakat resimde Orion kadar usta değil. "Myla," diye anlatıyor Orion, "gravür öğretiyor, en çok o gösteriyor. Zor olduğunda resim için ona yardım ediliyor." Çok çekingen olan Myla'nın, her birinin sırayla öğrettiği ve öğrendiği bu karşılıklı ilişkiden memnun olduğunu anlıyorum. Myla'nın yanında oturuyor olması, gravür atölyesinin Orion'un gözünde önem kazanmaya başlamasında büyük rol oynuyor. Beni görmeye geldiğinde, Myla isminin hâlâ çok acı veren Jean isminden daha sık duyulmaya başladığını fark ediyorum. Orion göz alıcı renkleri olan kelebekleri tasvir eden bir resim hediye ediyor ona. Birkaç gün sonra Myla ona bir gravür veriyor. O biraz titrek ince yazısıyla altına şöyle yazmış: "1 numaralı sanatçı çekişmesi." Bu kelimeler Orion'da derin yankılar bırakmış ve bana gururla gösteriyor.

"Bana sık sık Myla'dan söz ediyorsun. Onu tanımak isterim."

"Onu bir sergide göreceksin, belki gelecek pazar Charenton-le-Pont'da. Onun gravürleriyle eserlerim aynı anda sunuldu. Jüri

bunlardan iki tanesini alıkoymuş. O gün gelip gelemeyeceği belli değil ama daha sonra 5. bölge belediyesinin sergisine kesinlikle gelecek. Babası Brezilya'dan geliyor, onunla ve annesiyle birlikte gelecek. Jüri onun üç gravürünü kabul etti, Charenton'daki gibi daha yeni bitmiş olan bizon başı sergilenecek. Bayağı ağır oldu, onu taşımak için iki kişi lazım, babamla beraber."

"Myla'nın senin kız arkadaşın olacağını ümit ediyor musun?"

"Yarı-kız arkadaştan fazla, ama hemen hemen kız arkadaştan fazla değil. Kafanın içinde o bir kız arkadaş, gerçek hayatta değil. Ona sergileyebileceği söylendiğinde, sanki ikimiz öpüşmek isteniyormuş gibi oldu. Ama öpüşülmedi, sadece atölyeye gelindiğinde, diğerleri gibi öpüyor, atölyede böyle yapılıyor. Myla çok, çok çekingen. Belki bundan biraz memnun olmak gerek, çünkü işler iyi gittiği zaman sık sık heyecandan kıpırdanıp duruluyor, çok konuşuluyor, terleniyor. Jean için söylediğin gibi ilk adımı çok atmamak daha iyi."

"Atölyede hep onun yanında mısın?"

"Evet efendim... ama çok çok değil. Gerçek arkadaşlar olunamaz, evlenilemez veya bize ait bir dairede birlikte evliliksiz oturulamaz. İkimiz... engelli olmanın mahkûmları... Yoksa anormalleştirilmiş çocukları olunabilir, bizden bile beter. Onun ailesi korkmamalı."

"Ailesi korkuyor mu?"

"Bilinmiyor, efendim."

Gravür hocasına telefon ediyorum. Orion'un çalışmasından memnun, fantastik veya büyülü gerçekçilik diye adlandırdığı çalışmasını takdir ediyor. Arada sırada atölyeye uğramamı teklif ediyor. Bu teklifini fırsat bilip ertesi gün gidiyorum. İşine dalmış olan Orion beni görmüyor. Karşısındaki kız, Myla –o olduğundan bir an bile şüphe etmiyorum– uzun kirpiklerini bir an kaldırıp çok alçak sesle bir isim söylüyor, duymuyorum ama dudaklarını okuyorum: Orion. Başını kaldırıyor, gülümseyerek ona bakıyor ve bana dönüyor. Bakışları dalgın olan Myla, adeta donup kalmış bir hal-

de beklerken, Orion, oyuncak ayı yürüyüşüyle hızla bana doğru ilerliyor ve ağzını açar açmaz kelimeler sel gibi boşalıyor.

Onu sakinleştirmeye çalışıyorum. "Atölyeyi görmeye geldim, sizi rahatsız etmek istemem, birazdan yanınıza gelip ne yaptığınıza bakacağım."

Yerine dönüyor, Myla'ya gülümsüyor. Kız onun çalışmaya başladığını görür görmez, işe koyuluyor. Gravür hocasıyla konuşmaya gidiyorum, oradan rahatsızlık vermeden Myla'ya bakabilirim.

İncecik, ufak tefek; hareketleri zarif, buradaki herkes gibi rahat bir tarzda giyinmiş ama gizli bir şıklığı var. Güzel değil, yüz hatlarında ve varoluş tarzında belirsiz, müphem, neredeyse ürkmüş bir şey var, bu da insanı ilk anda şaşırtıyor. Yarım yamalak kararsız bir tebessüm, yüzünde belirmekten çok geziniyor; biraz yitik, insanın içine işleyen bir tatlılıkta. Şöyle düşünüyorum: Dünyada yolunu kaybetmiş tatlı bir kız daha, insanda hemen yardım etme, koruma isteği uyandıran. Orion'u ona doğru çeken bu arzuyu anlıyorum. Orion'un hep yanında bulunulmuş, onca korunup kollanmış; bu yoksun varlığın yanında bulunma, onu koruyup kollama sırası şimdi onda. O sırada, içeri bir hanımın girdiğini ve Myla'ya doğru yürüdüğünü görüyorum, Orion'un ayağa kalkıp sandalyesini ona verdiğini görüyorum şaşkınlıkla. Myla'nın annesi bu muhakkak, birbirlerine benziyorlar, ama annesi kızından daha uzun boylu ve daha güzel. Yüksek sınıflara özgü bir kendine güvenin arkasında, Myla'nın müphem ve yitik tebessümü ve derin bir kararsızlık var yüzünde. Onlara yaklaşıyorum, kim olduğumu söylüyor ve soruyorum: "Myla'nın annesi misiniz?"

"Evet, bana sizden çok söz etti."

"Ama ben onu tanımıyorum daha. Merhaba Myla, ben de senden söz edildiğini duydum, Orion senin mükemmel bir gravürcü olduğunu söyledi."

Gülümsüyor, bakışı çok güzel. Orion araya giriyor: "Bu öğretmen... Kocası Vasco benim dostum."

"Biz Brezilyalıyız, o Brezilya'da çok meşhur. Müziğini çok

beğeniyoruz..." diyor annesi. Kolumu tutuyor. "Umarım dost oluruz, adım Eva."

"Ben, Véronique."

"Myla'yı almaya biraz erken geldim, doktora gitmemiz gerekiyor."

Myla ayağa kalkıyor, eşyalarını son derece düzenli bir biçimde topluyor, belli ki Orion ona yardım etmek istiyor ama kız bırakmıyor ve şöyle mırıldanıyor: "Çalış, daha bir saatin var."

Eva giderken beni öpüyor, Myla da öyle, bu öpücük bir kelebeğin geçmesi gibi bir şey. Orion aramızda durmanın yolunu buluyor, ne olacak diye endişeleniyorum. Bir şey olmuyor. Eva hiç duraksamadan onu öpüyor, Myla ise iki yanağına küçücük, çiçek gibi birer öpücük konduruyor.

Gidiyorlar, Orion'un Myla'nın gidişine çok canı sıkılıyor, atölyede dolaşıyor biraz, sonra yanıma geliyor.

"Efendim..., efendim, onun istediği gibi çalışılsın diye Myla'nın yerine geçer misin ve beni arabayla otobüse kadar bırakır mısın?"

Ve ben, haliyle, kabul ediyorum.

Ertesi hafta bana geliyor ve derhal duyuruyor:

"ON YEDİ NUMARALI KAYGI DİKTESİ

Charenton-le-Pont'daki sergiye gelemedin, Vasco'yla Amsterdam'daydın. Yazık, hava güzeldi ve her şey iyi gitti. Myla'nın gravürlerinin doğru yerleştirilip yerleştirilmediğine bakmak için erken gidildi ve önceden tanınan müdire hanım dedi ki: Atölyedeki kız arkadaşın için güzel bir sürpriz olur belki. Myla taksiyle geliyor, onu sergiye götürülüyor, daha kimse yok neredeyse ve Myla sıkılıp çekinmiyor. Güzelce yerleştirilmiş iki gravürü gösteriliyor, her zamanki gibi neredeyse bir şey demiyor ama mutluluk içindeki gözleri gülümsemeden gülümsüyor. Heykelini göster, diyor. Heykele götürülüyor, heykelin güzel olduğu, bu başı yapan, engelli olmayan, ışınlandırılmış olmayan gerçek bir insan-hayvanın

başını yapan Orion'a güvenilebileceği görülüyor gözlerinde. Parmaklarını güzelce yumuşak yuvarlak olan, ama aynı zamanda sağlam da olan ahşabın üzerinde gezdiriyor. Bizon okşanıyor, eller karşılaşıyor, gözler diyor ki: Onun elini tutabilirsin, erkek ve kız arkadaş gibi sergide onunla gezebilirsin. Öyle yapılıyor, sakin sevinçli olunuyor, ikimiz, pek sık olunmadığı gibi. Annesi, korkutmayan uzun boylu güzel kadın, geliyor. Myla'yla birlikte onu kapıda karşılanıyor, el ele tutuşuluyor, *Bizon*'u görecek. Annemle babam da geldiler, ikimizin olmasından memnun görünüyorlar. Annem Myla'yı ikindi kahvaltısına davet ediyor, babam onu evden alıp getireceğini söylüyor.

Myla'nın annesi *Antiatomik Labirent*'imin kendisine göre çok korkunç olduğunu ama heykelimi çok beğendiğini söylüyor. Myla öyle memnun ki neredeyse ağlıyor. Gravür dalında ikincilik ödülünü aldığı zaman daha da memnun oluyor. Alkışlanıyor, yüzü kızarıyor, annesi gururlanıyor, ama en çok gurur duyan olunuyor.

Salı günü Myla eve, ikindi kahvaltısına geliyor, onu bir hanım bırakıp gidiyor. Atölyem ve birçok eser gösteriliyor. Gözleri diyor ki: Beğenildi. 2 Numaralı Cennet Adası'nın küçük bir tablosu veriliyor ona, diyor ki: Bu adanın bir resmini daha yap, ben de gravürünü yapayım. Deniyor ki: Olur ve ikimiz gene sakin mutlu olunuyor.

İkindi kahvaltısı o kadar iyi geçmiyor, annem pastalar ve kakao hazırlamış, bir pasta seçmesini söylüyor ona, Myla bunu yapmıyor. Annem ona bir tane veriyor, en güzelini, Myla sanki pastadan korkuyormuş gibi tabağına bakıyor. Bu sırada iki tane yeniliyor. Myla bir yudum kakao içiyor, bir lokma pasta alıyor, çiğnemeden ağzında tutuyor, yüzü bembeyaz ve kederli. Broussais Hastanesi ve mavi çocuk geliyor akla, ağzının içinde etler top yapıldığı zaman. Deniyor ki: Yiyemiyorsan, çıkar ağzından. Cesaret edemiyor, ne yapılması gerektiğini her zaman bilen annem onu hızla mutfağa götürüyor ve tükürmesine yardım ediyor, galiba, çünkü görülmedi.

Myla, Teşekkür ederim efendim, diyor ağlayarak, o zaman

annem de biraz ağlıyor ve ona bir öpücük veriyor. Myla birazcık üzgün bir tebessümle geri geliyor, artık ne içebiliyor, ne yiyebiliyor. Aynen öyle, halbuki isteniyor, çünkü pastalar seviliyor.

Babam geldiğinde Myla'ya diyor ki: İyi görünmüyorsunuz, en iyisi sizi eve götürmek. Myla diyor ki: Evet efendim, bana da alçacık sesle: Sen de gel.

Arabada babamın yanına oturuyor, fark etmediği emniyet kemeri bağlanıyor. Onun arkasında oturuluyor, eli tutuluyor. Buna memnun oluyor herhalde çünkü eli yumuşacık sıkıldığında, aynı şekilde karşılık veriyor.

Bir sokakta, Burası, diyor babama ve elimi biraz daha kuvvetli sıkıyor.

Akşam babam diyor ki: Myla tatlı ve nazik, ama arabadan indiğinde sanki hiç ağırlığı yokmuş gibi geldi. Onu bir daha buraya davet etmemek lazım, seni davet ederse sen de ona gitmemelisin.

Haklı olduğu hissediliyor, efendim, tam olarak nedeni bilinmese bile. Annem diyor ki: Ne yazık ki hasta, o bir anoreksik. Bu kelime ne demek efendim?"

"Bedensel veya zihinsel sebeplerden dolayı yemek yiyemiyor demek. Myla'nın durumunda zihinsel bir anoreksiye benziyor bu."

"Öyleyse o da iyileşebilir çünkü iyileşildi ve şimdi yemek yeniyor. Sen çok yendiğini söylüyorsun hatta."

"Ona yardım etmek için onu daha sık görmek lazım Orion, gravür atölyesine haftada üç kere gidemez misiniz?"

"Gidilebilir; ama daha çok para eder."

"Daha çoğunu ödeyebilirsin."

"Myla'nın iyileşmesine yardım etmek için, daha çok ödenecek."

"Annesine telefon edip haftada üç kere kaydettirmesini teklif edeceğim."

Kaygı diktesinin sonu, demiyor. Aramızda bir çeşit suç ortaklığı meydana çıkıyor. Bir projesi var, ikisinin mutluluğu için, sakin sevinçleri için ortak bir projemiz var; o da benim gibi bu sakin sevincin tehlikede olduğunu biliyor. Sabırlı olmak gerekecek, bu

da onun en iyi becerdiği şey olmadığından, bu konuda bana güveniyor ve gidiyor.

Atölyeye birçok kez gidiyorum, Myla ile Orion'u işlerine dalmış bir halde, yan yana görmek hoşuma gidiyor. Orion bazen başını kaldırıp onu kesik kesik soru yağmuruna tutuyor. Myla bir bakışıyla veya bir kelimeyle ona karşılık veriyor ve bir tek gözlerinin gülümsemesi bile onu sakinleştirmeye yetiyor. Sanatının sırları üstüne büyük bir sabırla beni aydınlatan gravür hocasıyla konuşmak da hoşuma gidiyor. Bana Myla'dan söz ediyor. "Hep ağır ve yavaştı, kendine güveni yoktu ama Orion'la birlikte çalıştığından beri daha canlı, şimdiye kadar kendini içine hapsedip sınırları dışına çıkamadığı teknik kusursuzluktan da kurtulmaya başlıyor. Orion'un bazı resimlerinde insanı şaşırtan bir yadırgatıcılık, bir hayalgücü var. Myla, ona verdiği son resmin gravürünü yaptı. Ortak çalışmalarından çıkan eser beklenmedik; Orion'un resminin vahşi, düşsü tarafı kaybolmadı. Myla'nın buna sükûnetini ve iyiliğini dahil etme tarzıyla daha gerçek, daha esrarengiz, daha az kaygılı oldu. Size bir provasını göstereceğim, bunu resimle kıyaslayabilirsiniz."

Şaşıp kalıyorum, gravür 2 Numaralı Cennet Adası'nda kasırgadaki yaşlı şarkıcının, büyük meşenin rüzgâr harpını tasvir ediyor. Orion bu resmin yeni bir versiyonunu yapmış; çiğ renkleri, sert biçimleri başka bir dünyanın şarkısını söylüyor kulaklara. Gravürde, Myla'nın siyahı, yumuşak grisi ve beyazında, bu müzik daha derinden algılanıyor. Biçimler sertliğini koruyor, ölü ağaç ve kasırga orada ama sükûnetin geri gelmekte olduğu görülüyor, hatta şimdiden orada olduğu hissediliyor, zira eğri büğrü meşenin altında karşı karşıya iki dansçı var. Orion'un resminde dansçı yok, Myla'ya anlattığı 2 Numaralı Cennet Adası'nın bir hikâyesinden ortaya çıkıverdi bunlar herhalde. Ana hatları şöyle bir çizilmiş dansçılar gayet tanıdık. Biraz hantal siluetiyle Orion ve narin, fazlasıyla narin zarafeti ve kır çiçeğine özgü minnacık iyiliğiyle Myla.

Hocaya şöyle diyorum: "Myla Orion'un fantazmalarının evrenine girmiş ve orada kendine bir yer bulmuş. Ne sezgi! Myla, Orion'umuzu değiştiriyor, onu keşfediyor."

"Orion da Myla'mızı değiştiriyor, onu hayata doğru itiyor."

Orion'u otobüs durağına arabayla götürürken, soruyorum: "2 Numaralı Cennet Adası'nın hikâyesini Myla'ya anlattın mı?"

"Konuşuldu, ama kafanın içinde olanla maymunda olan her zaman ayırt edilemiyor."

"Maymun mu...?"

"Başkaları gibi olan, efendim."

Arabada bir süre sessizce gidiyoruz. "Myla seni çok seviyor galiba."

"Galiba efendim, söylemiyor, doğrusu söyleyemez. Gravür yapmak, resim yapmak, birlikte sergilemek, el ele tutuşup gezmek ve ikimiz bundan mutlu olmak için erkek ve kız arkadaş olunduğu düşünülüyor. Daha fazlası değil. Brezilya'dan dönen babası korkmamalı."

"Korkuyor mu...?"

"Myla bir şey demedi ama onun korkusundan korkuyor galiba... Myla erkek arkadaşı olduğu gibi kabul ediyor ama onun babası gibi gerçek bir Beyefendi olunmadığı biliniyor, o da biliyor."

"..."

"Ressam ve heykeltıraş olmak, olunmayan Beyefendiyi olmayı sağlamaz. Myla'nın babası sergiye gelecek efendim, onu pazar günü göreceksin."

Eylülde güzel bir pazar günü, sergiyi rahatça gezebilmek için Saint-Sulpice Meydanı'ndaki 5. bölge belediyesine geliyorum. Orion beni girişte bekliyor, oldukça huzursuz ve gergin bir havası var.

"Myla taksiyle geliyor, babası yolculuk yüzünden yorgunmuş, ailesi daha sonra gelecek."

Çok beklemiyoruz, Orion Myla'ya kapıyı açmak için koşuyor, atölyede yaptıkları gibi öpüşüyorlar, Myla bana doğru ilerleyip o küçük kızböceği öpücüğüyle beni öpüyor. Orion bize katalog bul-

maya gidiyor. Merdiveni ondan daha yavaş çıkarken, "Orion sana 2 Numaralı Cennet Adası'ndan söz ediyor mu?" diye soruyorum Myla'ya. Uzun kirpiklerini yavaşça eğerek kendi tarzında cevap veriyor.

"Anlattıkları hoşuna gidiyor mu?"

"Bazen... bazen çok konuşuyor..."

Göz ucuyla güven dolu bir bakış atıyor bana.

"Ben, öyle değilim... Konuşmak... zor... Yemek... daha da zor."

Yumuşak ve çekingen güveni beni allak bullak ediyor. "Yakında Brezilya'ya gideceğine seviniyor musun?" diye soruyorum.

Sessizliği andıran sesiyle şöyle demeyi başarıyor: "Hayır... efendim..."

Onun o yumuşacık, hafif ürkek "efendim"iyle, Orion'un daima gizli bir hak talebinin yankılandığı "efendim"i arasında nasıl da fark var. Hayır, nihayet hayır deme cesaretini buluyor, ama azıcık. Brezilya'ya gitmeyi istemiyor... tabii ki Orion ve birlikte yaptıkları çalışma nedeniyle.

Orion bizi merdivenin yukarısında bekliyor, programları veriyor, Myla'nın elini tutuyor ve bizi sergiye sokuyor. Onları yalnız bırakmak istiyorum ve Myla'nın gravürlerini bir daha görmeye gidiyorum. İki esaslı natürmort var, bir de özellikle, gravür hocasının koyduğu gayet isabetli isimle, o olağanüstü *Rüzgâr Harpının Altında Fırtınanın Sonu.* Gücüyle öbür ikisinden kat kat üstün, gene de bunlarda beni rahatsız eden bir şey var ama bunun ne olduğunun derinine inmeye vaktim yok zira ziyaretçiler gelmeye başlıyorlar, hem Orion'un yeni bitirdiği heykeli de şöyle rahatça görmek istiyorum.

Heykelin karşısında, eserin vahşi ve som mevcudiyeti, beni bir an hâkimiyeti altına alıyor. Bu baş, taze bir olgunluğun ışıltısı içindeki erkek bir bizonun başı; efendi ve kâhin bir bizonun, müthiş sürünün koruyucusu olan, Çayır'daki yürüyüşünü hiçbir şeyin durdurmaması gereken bir bizonun başı. Bugün yok edilmiş, parçalanmış bu dünyanın sarsılmaz imgesi bu büst; bu imgede sağlam, gücünden ve özgürlüğünden kuvvetle ve şiddetle emin insa-

nın –Orion'un olmayı istediği insanın– düşü ayırt ediliyor. Kendisinin aynı zamanda yolunu yönünü kaybetmiş Orion olduğunu da bilen; tam olması gereken yerde, hakkı olduğu yerde bulunan bir Orion, çayırın uçsuz bucaksızlığını diğerleriyle birlikte geçmek için ne yapması gerektiğini daima bilen bir Orion ortaya çıkarıvermiş derin muhayyileden. Kaygı nedir bilmeyen ahşapta gerçekleştirilmiş olan, Orion'un ve felaketin kavminin imkânsız arzusunu görüyorum.

Onunla birlikte yanıma gelen Myla'nın, onun bu girişiminin destansı azametini aynen benim gibi hayranlıkla seyrettiğini ve hissettiğini fark ediyorum. Aynen benim yaptığım gibi, parmaklarını *Bizon*'un güzel yüzeyinde gezdiriyor, ellerimiz birbirine yaklaşıyor ve bakışlarımız karanlık, yerinde ve doğru olan bu uzun emeğe hayranlıkta birleşiyor. Orion gözlerimizi, tebessümümüzü görüyor. Daha kuvvetli varoluyor. Myla'nın elini tutup onunla birlikte heykelin üzerinde dikkatli bir şekilde geziniyor. Öbür eserlerini gösteriyor ona, o korkunç *Antiatomik Labirent*'ini ve karmaşanın faaliyeti içinde, beyaz şeytanın bakışları altında, iskeletleriyle *Çığırından Çıkmış Mezarlık*'ını.

Sergiyi biraz daha gezmelerini öneriyorum onlara ve el ele uzaklaşmalarını seyrediyorum, sadece birlikte olmaktan ve bakışlarını sık sık birbirlerine çevirmekten mutlular.

Tekrar *Bizon*'a dönüyorum, Orion'la olan benzerliği daha açık seçik görünüyor gözüme, Minotauros'un iyice gizlenmiş mevcudiyeti de. Amansız yürüyüşünü sürdüren Büyük Takıntılı bu gene. İçsel çayırda yoluna devam edebilecek mi yoksa bizon kavmi gibi istilacıların dikenli tellerine ve tüfeklerine çarpıp parçalanacak mı? Kırılgan Myla, kızböceği, onun elini elinde tutabilecek ve cesur umudu koruyabilecek mi?

Orion'un ailesiyle karşılaşıyorum, babası şöyle diyor: "Onu Myla'yla görmek bizi memnun ediyor, iyi ve nazik bir kız, biraz sınır durumda (bu kelimeyi ona Orion mu öğretti acaba?) ama ciddi. O bir sanatçı, birlikte çalışabilirler."

Annesi ise şöyle diyor: "Orion için fazla güzel değil, nazik ve tatlı, böylesi daha iyi."

Gitmeleri gerekiyor, Orion'un eve dönüşüyle ben ilgileneceğim. Üzerimde bir bakış hissediyorum. Dönüyorum, Vasco bu. Dün Zürih'te çalıyordu, doğrudan havalimanından geliyor. Halindeki tavrındaki sürüp giden gençlik, birkaç saniyedir bana neşeli bir ateşlilikle bakıyor olması, içime dokunuyor. Beni öpüyor ve şöyle diyor: "El ele gezinen Orion'la Myla'yı gördüm demin. Bu yeni bir şey, Orion'u hiç bu kadar mutlu görmemiştim."

Koluma giriyor, bu hep hoşuma gider. "Eserlerine bakalım."

Bizon'dan çok etkileniyor, tüm veçhelerini görmek için etrafında dönüp duruyor. "Hâlâ ruhumuzun derinliklerinden hiç çıkmayan ebedi bizon bu ve onun gizli kendi imgesi. Orion'da bu ne kuvvet ve daha şimdiden bu ne ustalık!"

Çocuklar büyülenmişçesine başın karşısında duruyorlar, Vasco onlara şöyle diyor: "Ahşap ama aynı zamanda hakiki bir bizon. Onu okşayabilirsiniz, size iyi gelecektir."

Elleri yaklaşıyor, kavislerin yumuşaklığı, ahşabın dirim gücü içlerine nüfuz edip onları rahatlatıyor.

Orion'un tablosunu ve *Çığırından Çıkmış Mezarlık* resmini görmeye gidiyoruz, çerçevesi bile acımasız ve belki de uğursuz, kara niteliğini vurguluyor. Vasco: "Bunun doğuşunu gördük, sözde normaller için hâlâ aynı derecede vurucu, Myla'nın ailesinin tepkisinden korkmuyor musun?"

"Biraz, bu seçim konusunda Orion bana danışmadı, bu da iyi bir şey, ve şimdi de burada işte."

Myla'nın gravürlerine bakmaya gidiyoruz, Vasco natürmortlara bakıyor. "İyi, ama çerçevelemede aşırıya kaçılmış, çerçeveler fazla gösterişli."

"Bir şey beni de rahatsız etmişti, ama ne olduğunu bilmiyordum. Bunlar babasının hediyeleri mi?"

"Haliyle, yakışıklı milyarder! Gayet çarpıcı olan kasırga gravürünü bile bozmuş. Henüz doğmamış küçük Myla'nın bunu yapabilmesi şaşkınlık verici!" Vasco beni öpüyor. Orion ile Myla'nın

arkamızdan geldiklerini görmedi, Orion kahkahayla gülüyor. "Öğretmeni öptüğün zaman bu çok hoşa gidiyor!"

Vasco da: "Bir kral bizon yapmışsın, aynı zamanda sensin de. Gravürüne bayıldım Myla, genç bir kızın bir kasırgayla gri, beyaz ve siyah olarak bu derinlikte bir müzik yapabilmiş olması hayranlık verici." Bazén kapıldığı o bir anlık heyecanla, Myla'yı yakalıyor ve zaferle çok yükseğe kaldırıyor. Kız şaşırıyor, biraz korkuyor ve kızarıyor. Yere indiğinde, kendiliğinden Orion'un elini tutup arkasına saklanıyor, sonra bizimle birlikte gülüyor.

Ziyaretçiler akın akın gelmeye başlıyor. "Myla'nın ailesi geldiğinde, annesine merhaba de, Myla'dan seni babasıyla tanıştırmasını iste, ama sonra yanlarında durma, bizim yanımıza gel," diyorum Orion'a.

"Neden? İstenmiyor, efendim."

"Babasını tanımıyorsun, yolculuktan yeni geldi, kızıyla birlikte olmak isteyecektir. İhtiyatlı davran."

"İhtiyatlı nedir? Vahşilendirilmemiş olmak mı?"

"Sadece kibar ve saygılı olmak demek."

Ailesini girişte birlikte beklemeyi öneriyorum Myla'ya. Çok beklemiyoruz. Eva, giysilerinin zarif bolluğu içinde, neredeyse inanılmaz olan inceliğini gözlerden saklıyor. Ökçesiz ayakkabılarına rağmen kocasından daha uzun; kocası ellisine yaklaşmış, saçları daha yeni kırlaşmaya başlamış, yakışıklı bir adam. Onu görünce, iktidar adamının güçlü çenesiyle baştan çıkarıcının sırlarını saklayan güzel bakışı arasındaki tezat insanı çarpıyor. Myla'yı görünce yüzü aydınlanıyor, ona sıkıca sarılıyor, hâlâ küçük bir kızmış gibi onu öpüyor. Eva bizi tanıştırıyor. Adı Luis ve bana şöyle diyor: "Psikanalistmişsiniz galiba." Sesinden bunun takdir ettiği bir meslek olmadığını seziyorum.

"Véronique," diyor Eva, "şampiyon otomobil yarışçısı olup sonradan müziği seçen Vasco'nun karısı. Hatırlarsın, onu Rio'da dinledik." Bunun üzerine adam bana hoş bir tebessümle bakıyor –gönül çelme seçeneği– böylece onun için şöhretin Borsa'da bir değeri olduğunu anlıyorum. Orion ile Vasco biraz uzaktalar. "Ba-

ba, bu Orion," diyor Myla. Eva ekliyor: "Gravür atölyesinden arkadaşı."

Luis'in bakışı Orion'un ucuz ceketini, buruşuk pantolonunu, rahatsız ve gergin halini hemen fark ediyor. Myla bunu görüyor mu acaba? Sevecenlikle babasının koluna asılıyor. "Orion gravür yapıyor... resim yapıyor... heykel yapıyor." Kızının bu hareketi içine dokunuyor, belli ki kızını çok seviyor. Gene de Orion'u tepeden tırnağa süzmekten geri kalmıyor. "Tekmil yetenek! Gidip görelim bakalım."

O sırada Vasco araya giriyor, her zamanki zarafetiyle kendini tanıtıyor; Luis, karşısında başarıya alışkın bir adam ve Orion'un bir dostu –hem de onu korumak için iyice silahlanmış bir dostu– olduğunu hemen görüyor. Orion'un gruba yapışıp kalmasından endişe ettiğimden, "Sizi bırakayım da Vasco ve Myla'yla sergiyi gezin, Orion'la benim yapacak bir işimiz var," diyorum Eva'ya. Ve Orion'u kolundan tutup sürüklüyorum, "Neden Myla'nın yanında kalınamıyor?" diye inliyor.

"Babası Brezilya'dan geldi, kızıyla yalnız kalmak istiyor, Vasco da onlara eserlerinizi gösterecek." Orion kabulleniyor ama mutsuz, belki de küçük düşmüş, Myla ve babasıyla karşılaştığımızda, Myla'nın da onun kadar üzgün olduğunu görüyoruz.

Salonlarda bıkkınlık verici bir gezintiden sonra, jüri kararının duyurulacağı haber veriliyor. Vasco yanımıza geliyor. Küçük bir kız gibi annesiyle babasının arasında sıkışıp kalmış olan Myla, salonun öbür tarafında ve her zamankinden daha çok kaybolmuş görünüyor.

Orion, *Bizon*'uyla heykel dalında birincilik ödülünü alıyor. Çok alkışlanıyor, Eva herkes gibi alkışlıyor ama kıpırdamadan duran Luis, alkışlamıyor. Beni birden dehşete düşüren ve neyse ki Orion'un göremediği şey ise, Myla'nın da alkışlamıyor oluşu. Babasından mı korkuyor yoksa neler olup bittiğini anlamıyor mu?

Gravür dalındaki ödülün duyurulması yaklaştığında, Orion yerinde duramıyor, sesini yükselterek şöyle diyor: "Bunu Myla almalı, hepsi görüldü, en iyisi o..." Ve tehditkâr bir tonda: "Hak-

sızlık yapılmasın!" Yüzü kıpkırmızı, elleri titriyor, kollarını çırpmasından, daha kötüsü zıplamaya başlamasından korkuyorum. Vasco elini onun omzuna koyuyor, ben kulağına fısıldıyorum: "Sakin ol, burası çok kalabalık, ama sen dostlarla birliktesin."

Haksızlık yapılmıyor, Myla gravür dalında birinciliği kazanıyor. Orion mutlu, deli gibi alkışlıyor. Şaşıran Myla annesiyle babasının arkasına saklanıp, kımıldamıyor.

Orion ona doğru hamle ediyor, Vasco onu tutuyor. Annesi Myla'nın elinden tutup gözyaşları içinde jürinin masasına kadar götürüyor. Eva, ödülünü alabilsin diye Myla'nın elini bırakıyor. Başkan ödülü ona veriyor ama Myla diğerleri gibi onun elini sıkmaya cesaret edemiyor. Biraz geri gidiyor ve küçük, sevimli ama modası geçmiş bir reverans yapıyor. Alkışlar çoğalıyor, şaşkın haldeki Myla, annesinin arkasından gideceğine, kuş adımlarıyla bize doğru koşuyor ve gözyaşları arasında, ödül kutusunu Orion'a uzatıyor. Neyse ki Vasco hemen atılıp, "Ona geri ver. Bu, ailen için! de." Sonra bana dönüp: "Kızı götür."

Orion kutuya doğru eğiliyor ve beklenmedik bir zarafetle, Myla'ya vermeden önce kutuyu öpüyor. "Bu ailen için." Salonun duygulandığı hissediliyor, insanların birbirlerine şöyle fısıldadıkları işitiliyor: "İki engelli... ve ne yetenek!"

Kolumu Myla'nın ufacık omzuna atıyorum, yarı yolda babası onu benden koparıp şöyle diyor: "Bu duygulu haller... hiç ona göre değil!" Öfkesine şaşakalıyorum. Diğer ödüller duyurulurken, babasının sıkı sıkı tuttuğu Myla kaçamıyor, Luis de rezalet çıkarmak istemiyor. Törenin sonu geliyor, topluluk dağılıyor. Myla'yı arabalarına götürmesine yardım etmek için Eva'nın yanına gitmek istiyorum. Luis sert ve kaba bir sesle, "Hoşça kalın Véronique!" diyerek beni durduruyor ve kızıyla dönüp gidiyor. Eva elinden bir şey gelmeyişinden duyduğu acıyı belirten küçük bir işaret yapıyor bana. Myla'ya destek oluyorlar fakat Eva Luis'e göre çok yavaş kalıyor, bunun üzerine Luis kızını kucaklıyor ve bir av gibi kapıp götürüyor.

Orion taş kesilmiş halde. "Ona güle güle denemedi..."

"Ödül kutusunu öpmek mükemmel bir davranıştı Orion."

Onca ümidin gerçekleşmesinden sonra hesapta olmayan bu hezimet yüzünden duyduğu üzüntüyü paylaştığımı görüyor. Vasco da tıpkı benim gibi düşünmüş. "Köpekbalığı taptığı avını dişlerinin arasında tutuyor," demesi, Orion'u öfkeye yöneltmek için mi? Orion'un tepki vermediğini görünce, ekliyor: "Myla ailesiyle gittiğine ve senin ailen de taşraya gittiğine göre, seni restorana davet ediyoruz, sonra evine bırakırız."

Orion bir şey söylemeden bizimle geliyor. Çok kötü olduğunu, zıplamak isteyeceğini görüyorum. Pekâlâ, bugün bırakacağım zıplasın! Arabaya biniyoruz, o dışarıda kalıyor, kesin zıplayacak ve Aziz-Guy dansını yapacak. Kendine hâkim olmak için olağanüstü bir gayret sarf ediyor. Başarıyor. Bu hezimet onun için bir zafere dönüşüyor, arabaya yalnız bir bacağını atıyor. "Bekle! Bekle..." diyorum Vasco'ya. Orion bir bomba gibi fırlıyor arabadan. Yumruğunu havaya kaldırıyor, "Pis sersem!" diye uluyor. Geri geliyor, arabaya girip oturuyor. Vasco yola çıkıyor, memnun, ben de öyle.

CEVAP ONA YASAK

"SANA SÖYLEMEYE fırsatım olmadı," diyor Vasco, "Brezilya'da Myla'nın babası hakkında bilgi edindim. Uluslararası finans alanında orta çapta bir köpekbalığı, orada önemli işleri var, usta bir spekülatör, batırdığı işletmeleri düşük fiyata satın alan bir batıkçı. Paris'te her şeyi kontrol eden holding var sadece, o da holdingin iki numarası. Rio'da ve São Paulo'da sanat eserlerini açık artırmada satan bir şirketi var, işleri bizzat takip ediyor. Tam bir finansçı, sanatla sadece satmak, satın almak, moda olanı öne çıkarmak için ilgileniyor. Myla'nın ödül kazandığı türden bir serginin onun gözünde hiçbir önemi yok, herhalde gülünç buluyordur. Myla'nın muhteşem gravürü: Satması zor, Orion'un *Bizon*'u: Satılmaz! Heykel: Bitti. Hepsi mahzene! Tepkileri böyle işte."

"Ya Eva?"

"Avusturyalı bir kontes, soylu bir isim, güzellik, narin bir vücut ve zihin, etkili tanıdıklar, ama onunla evlenmeden önce hepten meteliksizmiş. Tamamen adama bağımlı. En kötüsü de adam kızına tapıyor, onu aşırı korumayı ve sadece kendine ait olmasını istiyor."

Orion beni görmeye geldiğinde, mutsuzluk uzaklaştırılmış görünüyor. Babası tekrar gitmiş, Myla atölyeye dönmeye öyle istekliymiş ki çoktan iyileşmiş.

"Sergiden ve ödülünden beri efendim, eskisinden daha çok ar-

kadaşız. Gözlerle daha çok arkadaşız. Eskiden ikimiz ne düşünüldüğü bilinmiyordu, şimdi görülüyor. Ona yeni bir resim getirildi, o kendi tarzınca gravürünü yapıyor, kendim de kendi tarzına göre yapacak. Atölyeye iki hafta daha gelecek, sonra annesiyle iki aylığına Brezilya'ya gidecek. Uzun olacak, efendim."

"Ona yazabilirsin."

"O kadar iyi yazılmıyor da."

"Resimler veya çizimler yolla ona mektup olarak, babası yüzünden imzalamasan bile kimden geldiğini ve ona ne anlatmak istediğini muhakkak anlayacaktır."

Yüzü canlanıyor. "Böyle yapılacak, mektuplar önce sana gösterilecek."

Myla'nın Rio'ya gidişinden sonra, Orion ne yapacağını bilemez halde. "Havalimanına gidip ona güle güle demek isteniyordu. Mavi çocuğun, 'Yapmamalısın!' dediği işitiliyordu. Babam da aynı şeyi söylüyordu."

"Haklıydılar, Orion, maalesef."

"Gitmeden önce, Myla bir fotoğraf istedi, diktatör-şeytan bayrağının yanında olunan fotoğraf verildi. O da çok güzel bir fotoğrafını verdi, hiç beklenmiyordu bu, memnun olundu, fotoğraflarda birbirimiz görülebilir. Onunki akşam yatağımın yanı başına koyuluyor, dışarı çıkıldığında da çantama. Dediğine göre, o da öyle yapıyor."

Korkutucu aralık ayı çıkageliyor. Orion'un babası şimdi emekli; banliyöde, taşrada ve bazen de yurtdışında düzenlediği fantezi mücevher satışları için daha çok vakti var. Karısı bu işte ona yardım ediyor, ikisi de bu işten hem zevk alıyorlar hem de onlara ek bir gelir kaynağı oluyor. Jasmine iş için uzun süre kaldığı İngiltere'den döndü, bir tablo satıcısının yanında işe girmeyi başardı. Daha şık, çok şey öğreniyor. Orion'a diyor ki: "Bir gün kendi galerimi açacağım ve senin eserlerini satacağım." Ama Orion yalnız kaldığında, ailesinin yerini almaya artık müsait değil, geriye bir tek ben kalıyorum.

Orion bana üç adet resmedilmiş mektup getiriyor. "Hangisi yollansın?"

Bir dişi geyikle yavrusunun otladığı ormanı seçiyorum. "Myla'nın yaşında olsam, bunu almayı isterdim."

Bu uzun aralık ayı boyunca Orion bize çok geliyor. Oturma odasının kendine ayırdığı bir bölümüne yerleşiyor ve iyi günlerinde hemen resim yapmaya koyuluyor. Büyük bir tabloya başlıyor: Canlı ve zengin bir manzarada, sarışın bir genç kız herhalde zamanı temsil eden bir ırmağın çağlayarak akmasını seyrediyor. Tablo bitmeye yakın, bu genç kızın Myla olduğunu anlıyorum. Kız neredeyse uzun boylu, sarışın, Myla ise ufak tefek ve esmer, gene de hiç kuşkum yok, bu o. Uçucu, belli belirsiz tebessümünden, uzun kirpiklerin altından süzülen yere eğilmiş bakışından tanıyorum onu.

"Tablon güzel Orion, Myla'yı niye bu sarışın genç kızın içinde saklıyorsun?"

"Bilinmiyor, efendim. Sen onun Myla olduğunu bilebilirsin. Başkaları bilmeseler daha iyi."

Bırakıyorum işine devam etsin. Umutlarını ve tehdit altındaki mutluluğunu saklamakta haklı şüphesiz. Henüz adlandırmaya cesaret edemediği mutluluğunu. Myla'ya hissettiklerini aşk olarak adlandırmaya nasıl cesaret etsin, hele Myla'nın kendisi için hissettiklerini hiç edemez. Aşk, normaller için bir kelime, bir dünya; Myla ile kendisinin dışlandıkları bir dünya. Başkalarının gülmesine veya kınamasına yol açacak bir şeyi göstermemek, itiraf etmemek ve sessizliğin veya sanatın örtüsü altına saklamak daha iyi.

Birlikte çalıştığımız yıllar boyunca Orion'un sadece bir sanatçı olmakla kalmayıp, aynı zamanda zekâ ve anlayış yönünden çok büyüdüğünü düşünerek kendimi avutmayı deniyorum. Bu durum ona bugün akıl ve beden huzuru sağlamıyor, yarın da sağlamayacak. Tablosunun üstüne bir leke yaptı, öfkeyle ayağa kalkıyor, sandalyesini deviriyor, bir diğerini divanın üstüne fırlatıyor. Eğer müdahale etmezsem zıplayacak ve bir şeyleri kıracak. Müdahale ediyorum, vakit alıyor, gene de zıpladı biraz. Gitmeden önce ona

kakao hazırlıyorum, birlikte içiyoruz. İçimin bir yanı göğüs geçirerek şöyle diyor: Kayıp bir öğleden sonra daha. Bir diğer yanı ise itiraz ediyor: Kayıp, ne demek?

Noel yaklaşıyor. Orion'a Brezilya'dan güzel bir yortu kartı geliyor, titrek küçük harflerle şöyle yazılmış: Myla. Zarfa pullar iyi yapıştırılmamış, adres de aceleyle yazılmış.

Orion Paris'ten Rio'ya giden bir labirenti küçük boyutta resmetmek üstüne çalışıyor günlerce. Labirentte, farklı renklere boyanmış acayip balıkların göründüğü camlı geçitler bulunuyor. Coğrafi oranlara uyulmuş ve bu uzun labirent, Çin tabloları gibi, kendisinin yontup boyadığı bir tahta yardımıyla katlanıp açılıyor. Bu küçük şaheser, Myla ile Orion'un henüz yarı çocuksu ruhlarını büyülemek için yapılmış. Paris'ten çıkışta bir bizon başı var, Rio'da çiçeğe konmuş bir kızböceği. Mutluluk verici bir resim, "Çok güzel! Myla ne kadar mutlu olacak!" diye haykırıyorum. Orion içten gelen tepkime seviniyor, Vasco'nunkine de ama –zira hayatında hep olduğu gibi bir ama var– labirentinin Myla'ya ulaşacağından şüpheli.

Ocak geçiyor, cevap yok. Orion iki resmedilmiş aşk mektubu daha yolluyor muhabbetle. Açılmamış olarak ona geri geliyorlar. Vasco'dan telefon etmesini istiyor, Myla'nın ailesi Rio'dan ayrılıp São Paolo'ya gitmiş, ne adresleri veriliyor ne telefonları. Gravür hocası Myla'nın ilkbahardan önce Paris'e dönmeyeceğini söylüyor bana. Orion'a meydan okurcasına, Luis kendi satış salonlarından birinde Myla'nın dört gravürünün sergilenmesini sağlamış ve bunları çok pahalıya satmış.

Orion gravür atölyesindeki çalışmasına devam ediyor, şimdi haftada iki kere gidiyor sadece. Resim yapıyor, heykel yapıyor, ama bir çaresizlik ve çoğu zaman da öfke temeli üstünde. Paris'in sular altında kalmasını, yanardağların püskürmesini, patlamasını gösteren sahneler veya yangın sahneleri yine giderek çoğalıyor.

Doktor Lisors'u görmeye gidiyorum, beni uzun uzun dinliyor, sonra: "Önemli olan Orion'un çalışması, kendini ifade etmesi,

özerklik kazanması. Şu an mevcut zorluklara rağmen seansları haftada bire indirin. Myla'yla ayrılığın acısı birtakım eylemlere sebebiyet verecek olursa, imkânlarınız elverdiğince sık görün onu. Bu acı deneyimin üstesinden kendi başına gelmeyi başarırsa, kaçınılmaz geçici risklere rağmen, tedaviyi sona erdirmek için bir işaret olacaktır bu."

Orion, muhteşem bir ıhlamur ağacı gövdesine, bir köpekbalığı yontmaya başlıyor. Bu onun yonttuğu en büyük heykel. "İyi kalpli bir köpekbalığı olacak bu, çocuklar onu okşayabilecek, hatta ellerini ağzına sokabilecekler. Vasco, Myla'nın babasının para işlerinde bir köpekbalığı olduğunu söylüyor, o yüzden de bu heykel onun için yapılıyor, ağaçtan yontulmuş bir köpekbalığı babası da olsun diye. Bu heykel, efendim, Myla'ya şöyle demeli: 'Ye! Özgür olmak için ye!' Orion'a da: 'Çalış dostum! Şeytan ışınlılaştırsa bile!'"

Gravür hocası aracılığıyla Orion Myla'ya bir küçük tablo daha yolluyor. Haftalar sonra, üstünde "Kabul edilmedi" yazısıyla geri geliyor.

Tabloyu bana getiriyor. "Gerzekcırcır olmamak çok zor, efendim. Myla gitti, ona yazılıyor, cevap ona yasak, Vasco bile onun telefonunu bulamıyor, tablo-mektuplarım kabul edilmiyor. Sen, efendim, seni artık haftada sadece bir kere görülüyor ve günün birinde sensiz büyük olunması gerekeceğini söylüyorsun. Herkes gibi iki ayağının üstünde durmak, olmayan ayakların... Myla'yı başka türlü düşünmek için, mavi çocukla küçük vahşi kız yeniden görülse keşke. Onların resmedildiği geri çevrilmiş mektup yakılsa keşke... Bir şey yakılmasından hoşlanmadığın biliniyor, ama bu sefer... yapılamayan evliliği, aileyi, bunları ateş almış görsen keşke, beraberce. Evet de!.. Söz ver, efendim."

"Söz veriyorum. Ateşi hazırla."

Çok geçmeden şömineden alevler yükseliyor, alevler küçülmeye başladığında, Orion, çantasından çıkardığı iki küçük maşayla mektubu ateşe yaklaştırıyor.

Birden bağırıyor: "Bak!" Tutuşmaya başlayan kartondan,

şimşek gibi çakan bir güzellikte bir maviyle kırmızının fışkırdığını, ateşin güneşinde aydınlandığını, benzersiz bir vitrayda birleştiğini ve yanıp kavrulmuş parçalar halinde düştüğünü görüyorum bir an. Orion sevinçten uçuyor. "Gördün mü!" Mavinin ç cuğu, kırmızının küçük vahşi kızı, kıvılcımlar saçan bir birleşmenin renkleri, bugüne kadar hiç görmemiştim bu renkleri, hakikaten gördüm mü? Gözlerimle mi? Yoksa, başkalarının hezeyan dediği kendinden geçme anı içinde, Orion'un büyülenmiş bakışıyla mı?

BUGÜN, BEN KENDİM ÖDEYEBİLİRİM

SABAHKİ İKİNCİ SEANSIM sona ermek üzere. Vasco kapıya iki kere hafifçe vuruyor. Bu önceden anlaştığımız bir işaret. "Biraz erken kesmek zorundayım, acil bir durum," diyorum hastaya.

Anlıyor ve çabucak çıkıp gidiyor. Vasco'nun yanına gidiyorum. "Orion aradı, fena, çok fena halde altüst olmuş gibiydi, ciddi bir şey galiba. Onu arayacağını söyledim." Telefonu tam kaldıracakken çalıyor. Orion, sesi nefes nefese, kesik kesik.

"Efendim... Efendim... seninle konuşulmak zorunda, çok acil... çok acil! Ben daha önce yapamadım, anneyle baba buradaydı... Alışverişe çıktılar. Ben otobüse biniyorum... sen metroya bin, ben sana Charenton'da yetişirim."

Şaşkına dönüyor, neredeyse korkuya kapılıyorum, üç kere "ben" dedi. "Geliyor musun?" diyor ısrarla.

"Geliyorum, ama seni nerede bulacağım?"

"Bilinmiyor, efendim... Yok, biliyorum, tam metronun ağzındaki kahveye git."

"Geliyorum. Kapının önünde mi olacaksın?"

"Hayır efendim, içeride, en az insan olan yerde. Çabuk gel, çabuk, efendim... seninle acilen konuşmak lazım."

"Hemen çıkıp geliyorum."

Vasco beni arabayla götürmeyi öneriyor, kabul etmiyorum. Orion metroyla dedi, onun istediğini yapmak daha iyi.

"Çabuk, çabuk, efendim, seninle acilen konuşmak lazım..." İstasyona koşarken bu sözleri tekrarlıyorum kendi kendime. Ney-

se ki Orion yeri iyi seçmiş, doğrudan metroyla gidiliyor, ama tren gelmek bilmiyor sanki. Ne oldu? Her şey tuhaf, neredeyse hiç yapmadığı bir şey yapıp bana telefon ediyor, bana bir kahvede randevu veriyor, ilk defa oluyor bu, kahveye tek başına hiç girmez. Bir de sıkıntılı, nefes nefese ama öfkesiz sesi... Özellikle "ben"leri, ilk "ben"leri...

Charenton-le-Pont. Orion'un "ben" demesi, bu önemli olay beni sahiden allak bullak etti, sandığımdan da çok. Peronda koşuyorum, merdivende tökezliyorum. Yağmur çiseliyor, kahvenin terasında kimse yok. İçeri girince keskin bir kahve kokusu doluyor burun deliklerime, hemen Orion'u görüyorum, tezgâhtan uzak, kimsenin olmadığı bir köşede. Masasına vardığımda ayağa kalkıyor, bir portakal suyu ısmarlayacak cesareti bulmuş ve içmiş. Son derece gergin, yerinde duramıyor, hemen konuşmaya başlıyor, her zamankinden daha alçak sesle ve çok heyecanlı bir halde.

"Bu bir sır, büyük bir sır, sana mutlaka söylenmesi gerek. Sana, sadece sana. Ben dilendim... dün metroda dilendim."

Büyük bir sarsıntı yaşıyorum, tek düşünebildiğim "ben" demesi. Bu iyi bir şey.

Garson yaklaşıyor, bir çay ve Orion'a bir portakal suyu daha ısmarlıyorum. Birden sessizleşen Orion bana bakıyor, az önce dediğinden dolayı hayrete düştü belki de.

Garson siparişleri getirirken, korkuya da benzeyen şaşkınlığımdan kurtulmaya çalışıyorum. Orion'un ailesi zengin değil, fakir de değil, bir işçi ailesi ve bu ailede bugüne kadar kimse dilenmedi, o da bunu biliyor. Tanımadığı kimselerle konuşmaktan hâlâ ödü kopan Orion, nasıl oldu da dilenebildi? Herkesin içinde! Hem de metroda, hep bir köşeye sığındığı metroda!

Sanki düşüncelerimin akışını izlemiş gibi, yeniden konuşmaya başlıyor, her zamankinden farklı bir şekilde. Krize girdiğinde ağzından hızlı hızlı dökülen bir kelime tufanı değil bu. Daha alçak sesle, daha yavaş konuşuyor.

"Myla yüzünden. Neler yapmak zorunda kaldığımı bir hatırla efendim: İkimizin gayet iyi olunduğu gündüz hastanesinden ayrıl-

mak. Senden ayrılmak, haftada iki kere hariç, sonra haftada bir kere. La Colline'e gitmek, Jean'ın hemen hemen dostu olmak, mavi çocukla birlikte onu sokakta taşımak, o temelli olarak kliniğe gitmeden önce. Çok zor bütün bunlar, ışınlandıran bir dolu şeytanla ve kapıları kırma ve Paris'i resimde ve gerçek hayatta sular altında bırakma isteğiyle. Bay Douai'yi ve seni memnun etmek için ve anneyle babanın ayaklarının altında çok dolaşmamak için, gravür atölyesine gidiliyor. İyi bir hoca var ve onun sayesinde Myla'yla tanışılıyor, tatlı, nazik Myla'yla. Ondan çok şey öğreniliyor, o da benden. Jean'la ilgili olarak söylediğin gibi, yavaş gidiyorum, atmak istenen ilk adımları ben atmıyorum, o da atmıyor. Atölye arkadaşı olunuyor, ikimiz, çekingenlik içinde. Birazcık iş dostu olunuyor, sonra daha çok ve sergilerle tamamen. İlk defa dostluk bakımından gerçek bir kız arkadaşım oluyor. Onun önünde bazen gözleri fıldır fıldır oynatmaktan ve çok konuşmaktan korkulmuyor artık, o da çoğu zaman konuşmamaktan ve yiyememekten korkmuyor. Engelliler olunduğu biliniyor, dosttan öte bir şey olunamaz.

"Babası Myla'yı iki aylığına Brezilya'ya götürüyor, bir köpekbalığı gibi çünkü Myla istemediğini söyledi. Telefonu yok bende, sende de yok, Vasco bile bulmayı başaramıyor. O zaman...! O zaman, efendim, ona küçük mektup-tablolar gönderilmesini söylüyorsun. Ben de öyle yapıyorum efendim, Atlantik Okyanusu'ndan geçen bir Paris-Rio labirenti gönderiyorum hatta, bu labirentte bizondan kızböceğine konuşuluyor. Küçük bir kart gönderiyor, gönderdiği tek kart, Myla daha çok istiyordu mutlaka, ama köpekbalığı onu rahat bırakmıyor. Gene yaptığım mektup-tabloları köpekbalığı alıyor, bunu yapamaz, Myla reşit ama o yapıyor. Şubatta, dönmüyor, martta da. Babasının, yatağının yanı başındaki şeytanbayraklı fotoğrafımı gördüğü görülmeye başlanıyor kafanın içinde. Finans köpekbalığının hoşuna gitmiyor bu, onun, Myla'nın da fotoğrafını bana verdiğini anlıyor, yatağımın yanı başı için ve gözlerimi okşasın diye. Köpekbalığı kızını sadece ve sadece kendi gözleri için istiyor. Nisanda geri dönmüyor ve onun, Myla'nın

yatağının yanı başında yasak ettiği fotoğrafımı yine bulduğu görülüyor kafanın içinde. Köpekbalığı öfkeleniyor, beni yırtıyor, şeytanımı bile yırtıyor, bağırıyor, Myla ağlıyor, bayılıyor belki de ve ben onu koruyamıyorum. Zor, çok zor... bu! Baba-köpekbalığının ve ışınlar içindeki şeytanın, köpekbalığı-ağacı heykelini bana yıktırıp kırdırmak için kafamın içine atlamaya uğraştığını bile görüyorum. Ama başaramıyorlar, heykel güzel olacak, kız ve erkek çocukları için bir iyilik heykeli... Dün, efendim, gravürde, hoca beni çalışma odasında bir kenara çekiyor, üzüntülü.

"'Myla'yı bekleme artık Orion, babası atölyedeki kaydını kesinlikle –ben, iğrençlikle diye anlanıyor– iptal etti.'

"'Niye?' diye bağırıyorum.

"'Paris'teki dairelerini satmış, Brezilya'da kalıyorlar, orası kendi ülkeleri.'

"Birden çok fazla geliyor, her yerim sıcaklaşıyor, patlayabilmek için bir bomba olmak istenirdi. O zaman bu durumda, efendim, ya sahiden patlansaydı?.. Kırıp parçalamak, kırıp parçalamak zorunda olunuyor...! Myla'nın ve hocanın atölyesinde kırıp parçalamak istenmiyor, ama köpekbalığı Paris ve banliyö şeytanı, bana karşı çok oluyor. Pılıpırtımı orada bırakıyor ve koşarak kaçıyorum, kıyamet kopuyor, bütün gravürcüler beni tutmak için ayağa kalkıyor ama dışarı çıkıldı bile, üç yüz beyaz atla dörtnala koşuluyor. Nerede olunduğu bilinmiyor, tekmeler atılıyor, yumruklar atılıyor ama insanlara değil, her yerde olan doymak bilmez köpekbalıklarına sadece. Kırıp parçalamak! Kırıp parçalamak! Köpekbalığı şeytanını kırıp parçalamak! Paris'in gerzekleştirilmiş Orion'uymuşum gibi sokakta koşuyorum, öyle olunmadığı halde. Metro istasyonuna varılıyor...! Oraya nasıl geldim efendim, senin yüzünden mi acaba? Nasıl, nasıl? Dumanlar çıkan kafanın içinde dönüp duruyor zinciriyle, niçinler zinciri. Oraya nasıl gelindi? Ben niçin oradayım? Yürüyen merdivene biraz daha tekme atılıyor. Yolcuların en kalabalık olduğu saat, kimse tekmeleri görmüyor, afişlerin ağzına burnuna sokuşturulanları da.

"Metro geliyor, nasıl biniliyor? Nasıl? Bilmiyorum, efendim.

Biniyorum, sıkışık duruluyor. Böyle sıkışık olununca, São Paolo köpekbalığı şeytanının istediği gibi, rezaletlendirme, yıkıcılıklandırma yapmak kolay değil.

"Ona karşı daha az öfkeliyim, zırvalayıcı Orion'un dostu olan tatlı Myla için ise daha kederliyim. Paris banliyö bizonu kayıp küçük vahşi kızla artık konuşamaz. Kırıp dökecek bir şeyler daha arıyorum, ama oturan ve ayaktaki insanlar, işlerinden yorgun argın dönüyorlar, emekli olmadan önceki babam gibi, böyle engelli olunmasaydı yapmak isteneceği gibi. Myla'nın geri gelmesine engel olanlar bu insanlar değil, kırıp dökmem ve vurmam gereken bu insanlar değil. Belki de kırıp dökmemek gerek, mavi çocuk böyle derdi, bu tıklım tıklım metroda konuşabilseydi eğer. Köpekbalığı-şeytan beni kırıp parçaladı, asıl onu kırıp parçalamak lazım, bir köşede tir tir oturulmaz hep.

"Acele ettirilmekten, itaat ettirilmekten acı çeken ve kendilerine yapılanların intikamını almadan evlerine dönen insanlara bakıyorum. Bir çeşit mavi çocuk sesi duyuluyor: Öğretmenin hiç sevmediği eski külâhını al eline ve dilen. Öyle yapıyorum, neyse ki daha çok istasyon var ve bazen vagon değiştiriyorum. Eski külâhla geçiyor, herkesi rahatsız ediyorum. Ne söylediğimi bilmiyorum, Myla yüzünden ağlıyorum. İnsanlar yol açıyorlar... bazıları para veriyor, her vagonda. Bu biraz iyi geliyor, sonra biraz daha çok. İnsanlar halimin iyi olmadığını görüyor ve veriyorlar. İstiyor, dileniyorum ve onlar tatlı Myla'nın yapamadığını yapıyor, paralarıyla benimle konuşuyorlar. Paralarıyla onun yerine bana dost oluyorlar.

"İstasyonum geldiğinde, bir sürü bozuk para topladım, artık sadece biraz ağlıyorum, artık kırıp dökmek istemiyorum, artık tek bir başına değilim. Otobüs hemen geliyor, Gerizekâlı, canına okuyacağız! diye bağırmıyor frenleriyle. Eve geldiğimde artık ağlamıyorum, anneyle baba bir şey fark etmiyorlar, soru sormuyorlar.

"Geceleyin huzursuz uyuyorum. Bu sabah seninle konuşmak zorunda olunduğu hissediliyor. Doğru gün olmadığı için sana gideceğimi söyleyemiyorum. Anneyle babanın alışverişe gitmesini

bekliyorum. Beklemek uzun sürüyor! Telefon ediyorum, sen geliyorsun, buna emindim..., neden, efendim?

"Bu konuda ne düşünüyorsun, çabuk söyle efendim, yemek için eve çok geç dönmemeliyim, anneyle baba her zamankinden başka bir şey olduğunu bilsinler istemiyorum... Ağlama efendim, söyle!"

Yanaklarımdan yaşlar akıyormuş, bilmiyordum. Altüst oldum kuşkusuz... Kederden ve sevinçten... Myla'nın güzel hikâyesinin sonu bu... yakında Orion ile Véronique'in büyük macerasının da sonu gelecek. "Ben" diyor, artık yoluna yalnız gidebilir, sendeleyip düşse de sık sık, herkes gibi. Analizini, çalışmamızı, karşılıklı alıp vermemizi teslim aldı.

Nihayet şöyle demeyi başarıyorum: "Doğru olanı yaptın, Orion, tamamen doğru olanı. İstedin, dışarıda kalmadın ve insanlar, her biri sana Myla'nın yerine biraz bir şeyler verdi."

"Efendim... işte, alınan parayı sana getirdim. Bunu senden başkası bilmemeli. Sen birilerine verirsin, benim hâlâ korkma ihtimalim var."

"Vereceğim, vermek ve almak. Almak ve vermek, bu yeterli."

"Seninle kalmak istenir efendim, ama gitmeliyim... anlıyor musun?"

"Git çabuk, otobüsün gelmiş, ben öderim."

"Yapmayın efendim, bugün, ben kendim ödeyebilirim."

Baumugnes, Eylül 1999,
Paris, Nisan 2004.

HENRY BAUCHAU
MAVİ ÇOCUK
roman

Mavi Çocuk, ruhu ağır yaralı ergenlik çağında bir çocuk ile tedavisini üstlenen bir psikanalistin, psikozun labirentlerinden sanat yoluyla bir çıkış aramalarının uzun ve sancılı sürecini anlatıyor: Ruhunu kaygı ve korku ele geçirmişken, hezeyanın fırtınaları zihnini oradan oraya savururken huzur bulmak için sığınılacak bir "Cennet Adası" yaratmanın.. Kafanın içindeki şeytanları ve canavarları resim ve heykel yoluyla dışarı çıkarmanın.. "Normaller"in dünyasında bir "engelli" olarak kendini var etmenin.. Nihayet, sanatın ve hayatın engellerle dolu yollarında "ben" olarak yürümeyi göze alabilmenin hikâyesini..

Henry Bauchau'nun üç kitabını yayımlamıştık Metis Edebiyat'ta: Oidipus Yollarda, Antigone ve Diotime ve Aslanlar. Yazar bu son romanının konusunu mitolojiden değil şimdiki zamandan alıyor ancak temalarının temel vurgusu değişmiyor: Hayatın acıları ve şifa bulma...

Metis Edebiyat | Roman
ISBN 975-342-538-4

Metis Yayınları
www.metiskitap.com
13 500 000 TL
13.50 YTL